

זהר חדש פרשת יתרו

מאמר למה נזכר נ' פעמים יציאת מצרים

(א) אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ, בְּהֵאֵי פִּסְוֹקָא שָׁאֵל רַבִּי יִיסָא זְעִירָא דְּמִן חֲבֵרִיאַי מִרְשָׁבִי, וְאִיל, אִיתָּ אֲ לִי לְמִשְׁאֵל שְׁאִילְתָּא חֲדָא מִיְנָךְ, בּ וּמִכְשָׁכְשָׁא לִי בִּלְבָאִי, וְאִנָּא דְּחִיל מִלְּמִשְׁאֵל מִיְנָךְ. וְאִמִּינָא, אִי נִשְׁאֵל, דְּחִילָנָא דִּילְמָא אִיתְעַנְשׁ. אִי לֹא נִשְׁאֵל, מִשְׁבָּשָׂא ג לִי בִּלְבָאִי. אִיל רִ"ש, אִימָא.

(ב) אִיל הָאִי דְּקִבָּ"ה מְדַכֵּר לְהוֹן לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל אַתְרָא וְאַתְרָא, אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אֲנִי ה' אֱלֹהֶיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. מֵאִי רְבוּתָא זְאוּלִּיף הִכָּא. תְּנַגַּה שְׁלִים הוּא, הִדָּא הֵּ הוּא דְּאִמְרָא לְאַבְרָהָם, ג כִּי גַר יִהְיֶה זֶרְעֶךָ בְּאֶרֶץ לֹא לְהֵם וְגו' וְאַחֲרַי כֵּן יֵצְאוּ בְּרִכּוּשׁ גְּדוּל. אִיכָּ, לְמָה לְאַדְכֹּרָא לְהוֹן מִלְּתָא דָּא בְּכָל אַתְרָא וְאַתְרָא.

חלופי גרסאות

מסורת הוזהר

א נוסח אחר ל"ג לי (דפוס מונקאטש). ב ג"א ומשבשא (דפוס סאלוניקי קראקא). ג ג"א ל"ג לי (דפוסים ראשונים). ד ג"א אלפא (דפוסים ראשונים). ה ג"א ל"ג הוא (דפוס מונקאטש).

(א) (שמות כ) לך רמט שמות עו יתרו שעה שפה שזה תצ תקי בהשמטות ח"ב ד' רעו. ד'י ויקרא קעט קדושים עט בהר עו ואתחונן מא ת"ז תיל ד' עו. תל"ב ד' עו. תל"ט עט. תס"ג ד' צד : ז"ח ויצא אות ד ד' מא ט"ד מד ט"ב. ב) (ויקרא יט).

ג) (בראשית טו) לך תלו וישב קצה מקץ סו שמות כב אמור רלט ת"ז תל"ב ד' עו. תל"ט ד' עט :

למה נזכר נ' פעמים יציאת מצרים

הסולם

מאמר

(ב) אִיל הָאִי דְּקִבָּ"ה מְדַכֵּר וְכו' : אִיל, זֶה שֶׁהִקְבִּיָּה מְזַכֵּר אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכָל מְקוֹם וּמְקוֹם אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אֲנִי ה' אֱלֹהֶיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אִיזוּה יִתְרוֹן מִלְּמַדְנּוּ בְּזוּה. הִלָּא תְּנַגַּי שְׁלֵם הוּא, זֶהוּ שְׁאִמְרָא לְאַבְרָהָם, כִּי גַר יִהְיֶה זֶרְעֶךָ בְּאֶרֶץ לֹא לְהֵם וְגו' וְאַחֲרַי כֵּן יֵצְאוּ בְּרִכּוּשׁ גְּדוּל. אִיכָּ לְמָה לוֹ לְהִזְכִּיר לְהֵם הַדְּבָר בְּכָל מְקוֹם וּמְקוֹם.

מאמר למה נזכר נ' פעמים יציאת מצרים
א) אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ : בַּפְּסוּק הוּא שָׁאֵל רַבִּי יִיסָא הִקְטֵן מִן חֲבֵרִיאַי, מִרְשָׁבִי, וְאִיל יֵשׁ לִי לְשָׁאֵל שְׁאִילָה אֲזוּת מִמֶּךָ, וְדוּפְקַת לִי בִּלְבָבִי, וְאִנִּי יִירָא לְשָׁאֵל מִמֶּךָ. וְאִנִּי אֹמֵר, אִם אֲשָׁאֵל אֲנִי מִפְּחַד אֲוִלִי אֶעֱנֶשׁ. וְאִם לֹא אֲשָׁאֵל, נִבּוֹךְ אֲנִי בִּלְבָבִי. אִיל רִ"ש אִמְרָא. מִשְׁבָּשָׂא, הוּא מִלְּשׁוֹן מְשׁוּבֶשֶׁת בְּגִיּוּסִית (יְבִמּוֹת קִכ"ב).

ג) א"ל ת"ח ברי, ו קב"ה לא אתני עם אברהם, אלא דיפיק ית ישראל מן גלותא דמצרים, ולא מתחות שעבודא דדחלא אחרא. דודאי ישראל כד הו במצרים, אסתאבו, ואתטנפו גרמיהון בכל זיני מסאבו, ז עד דהוו שראן תחות ארבעים ותשע חילי דמסאבותא. וקב"ה, אפיק יתהון מתחות פולחן כל שאר חילין.

ד) ועוד, דאעיל יתהון במ"ט תרעי דסוכלתנו לקבליהון. מה דלא אתני עם אברהם, אלא לאפקותהון ממצרים, והוא ה עביד טיבותיה וחסדיה עמהון. ה) ובג"כ תשכח באורייתא, חמשין זמנין יציאת מצרים, לאחזאה לכל בני עלמא, חסדא דעבד קב"ה עם ישראל, דאפיק יתהון מאינון חילין דמסאבו, ואעיל לון לגו ח חילין דדכיו, דהיינו חמשין תרעין דסוכלתנו. ו) ודא איהו דאנן מנן להו, מיומא טבא דפסחא. ואנן מנן יומי ושבועי, והא איתערו חבריאי, מצוה לממני יומי, ומצוה למימני שבועי. כי בכל יומא אפיק לן מחילא דמסאבו, ואעיל לן בחילא דדכיו. .

מאמר ואתה תחזה

ז) ואתה תחזה מכל העם, בשית סטרין : בשערא דעל רישא, דאיהי

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ז) (שמות יח) יתרו קעא קעו קעא אחרי מות ריב זנחט שכט ר"ז ת"ו ד' כב. ת"ע ד' קכא : ז"ח ד' (דפוסים ראשונים). ז נ"א אדהח זנחט שכט ר"ז ת"ו ד' כב. ת"ע ד' קכא : ז"ח ד' (דפוסים ראשונים). ח נ"א עבד (דפוסים ראשונים). ט נ"א חיילין (דפוסים ראשונים). י בדפוס מונקאטש כתוב כאן עיין תקינא ל"ט. כ נ"א מוסיף עוד לפרשת ואתה (דפוסים ראשונים) נ"א עוד לפרשת יתרו (מונקאטש).

למה נזכר נ' פעמים יציאת מצרים

הסולם

מאמר

מצרים, להראות לכל בני העולם, החסד שעשה הקב"ה עם ישראל, שהוציאם מאלו כחות הטומאה, והביאם לתוך כחות הטהרה, שהם חמשים שערי בינה. ו) ודא איהו דאנן וכו' : וזה הוא שאנו סופרים אותם, מ"ט שערי בינה, מיום טוב של פסח עד חג השבועות. ואנו סופדים ימים ושבועות, והנה העירו החברים, שמצוה לספור ימים, ומצוה לספור שבועות. כי בכל יום הוציאנו מכת הטומאה והביאנו כנגדו לכח הטהרה.

ג) א"ל ת"ח ברי וכו' : א"ל, בוא וראה בני, הקב"ה לא התנה עם אברהם, אלא שיוציא את ישראל מגלות מצרים, ולא שיוציאם מתחת שעבוד אלהים אחרים. כי ודאי כשישראל היו במצרים, נטמאו וטנפו את עצמם בכל מיני טומאה, עד שהיו שוכנים תחת מ"ט כחות הטומאה. והקב"ה הוציאם מתחת השעבוד של כל אלו הכחות.

ד) ועוד דאעיל יתהון וכו' : ועוד, שהביאם במ"ט שערי בינה, שכנגדם דשערי טומאה. מה שלא התנה עם אברהם אלא להוציאם ממצרים, והוא עשה טובו וחסדיו עמהם, להוציאם ממ"ט שערי טומאה, ולהכניסם במ"ט שערי קדושה.

ה) ובג"כ תשכח באורייתא וכו' : ומשום זה תמצא בתורה, חמשים פעמים יציאת

מאמר ואתה תחזה

ז) ואתה תחזה מכל העם : היינו שיחזה בשש בחינות, שהן, בשערות שעל הראש שהן מתתקנות על האזנים, במצח ובקיים שעל המצח

מתתקנא על אודנין. במצחא, בשרטוטין דמצחא. בעינין, ובקריצין דעל עיינין. כאנפין, ובדיוקנא דאנפין. בחוטמא, דאיהי מתתקנא באורח מישר על פומא. בגופא, בקומה דיליה, ובשיעורא דיליה לכל סטר, לדי סטרין ולעילא ותתא. האי איהו תיקונא דאדם.

(ח) ולזמנין איתקרי אריה, ולזמנין איהו דיוקנא דשור, ולזמנין דיוקנא דנשר.

(ט) וכען צריך לפרשא, כיון דאיהו ייחוד דקביה בספירן, א מאי אתקריאו בדיוקנא דאדם, ובדיוקנא דאריה, ובדיוקנא דשור, ובדיוקנא דנשר. (י) אלא ודאי בזמנא דבעי למיעבד עבידתיה, ולאנהגא לישראל, דאתקריאו במזלא דאדם, אתלבש בדיוקנא דההיא חיה דאתקריאת אדם, ואתקרי הוא אדם. ובזמנא דבעי לאנהגא לישראל, לאינן דאתקריאו במזלא דאריה, אתלבש בדיוקנא דההיא חיה דאתקריאת אריה. והכי בגוונא דא בחיה דאתקריאת שור. וכן בגוונא דא בחיה דאתקריאת נשר. ובגוונא דא שכינתיה.

(יא) ובג"כ אתקרי קביה באלין שמהן, וכל חילין * דילהון. לית אתר, ולית בריה בעלמא, דלא שליט שמיה עליה, ואתקריאו בשמיה. כגוונא דא דיוקנא דאדם, י שרייא ברישא. ה' ה' בעשר אצבען, ו בגופא. וכגוונא דא בנשר, י על רישיה. ה' ה' על גדפוי. ו על גופיה. והכי בכל חיה וחיה. וכן בכל מלאך ומלאך.

חלופי גרסאות

ל ג"א ל"ב אמאי (שאלוניקי קראקא). ט ג"א לאינון (קראקא). נ ג"א ל"ג לאינון (מונקאטש).

מאמר

הסולם

אחתה תחזה

את ישראל שנקראו במזל אדם, הוא מתלבש בצורת אותה החיה הנקראת אדם, והוא נקרא אדם. ובזמן שרוצה להנהיג את ישראל לאותם הנקראים במזל אריה הוא מתלבש בצורת אותה חיה הנקראת אריה. וכך כעין זה בחיה הנקראת שור, וכן כעין זה בחיה הנקראת נשר. ובאופן זה היא שכינתו.

(יא) ובג"כ אתקרי קביה וכו': ומשום זה, נקרא הקביה באלו השמות, אריה, שור, נשר, אדם. וכל הצבאות שלהם, דהיינו המלאכים, אין מקום, ואין בריה בעולם, שאין שמו של הקביה, דהיינו השם הו"יה, שולט עליה, ונקראים בשמו. כעין זה הוא בצורת אדם ו' שורה בראשי. ה' ה', הן בעשר אצבעות. ו' הוא בגוף שלו. וכעין זה הוא בנשר, ו' על ראשו. ה' ה' על כנפיו. ו' על גופו. וכך בכל חיה וחיה מארבע החיות, וכן בכל מלאך ומלאך.

ולית

המצה, בעינים ובשערות שעל העינים, בפנים ובצורת הפנים, בחוטם שהוא מתתקן בדרך ישר על הפה, בגוף, בקומה שלו, ובשיעור שלו לכל צד, לדי צדדים ולמעלה ולמטה. זה הוא תקן האדם. קריצין הוא מלשון ועושה תפיסת קורצין, שפירושו שערות (דברים רבה ב').

(ח) ולזמנין אתקרי אריה וכו': ולפעמים נקרא הקביה אריה, ולפעמים הוא פני שור, ולפעמים הוא פני נשר.

(ט) וכען צריך לפרשא וכו': ועתה צריך לפרש, כיון שהוא ייחוד הקביה בספירות, למה נקרא בפני אדם, ובפני אריה, ובפני שור, ובפני נשר. דהיינו כמיש במרכבת יחזקאל (יחזקאל א').

(י) אלא ודאי בזמנא וכו': ומשיב, אלא ודאי בזמן שירצה לעשות פעולתו ולהנהיג דפוי דף ל"א ט"א (י טור ב')

(ב) ולית נימא ברישא דלא שרייא • בהם שם יהויה. ולית עשבא, דלא שרייא
 ם ביה שם יהויה. ושושנה, בתפוח דיליה שרייא י'. ובשרביט דילה ר'. בחמש עלין
 דלבר, וחמש דלגו, שרייא ה'ה. לאחזאה, דלית אפילו עשבא דלא אתברי בשמא
 דיהויה. דלא יימרון דאלוה אחרא ברא לון.

(ג) לית בריה ם בעילאין ותתאין, דלאו אינון רשימין בשמיה, וכן בשכינתא
 ם בכל חד. ובג"כ אתקריאת שכינתא שושנה. ואתקריאת גשרא. פרה אדומה
 אילת. יונה. צפור. ם לית בריה דלא אתקריאת בשמיה, כד אתלבשא ביה,
 למיעבד פעולתיה.

(ד) ובג"כ אתקריאת מעשה מרכבה. כד רכבת בההיא חיה דאיהי גשר, או
 שור, או אריה, או אדם. ושבתא דכלהו בריין דברא, איהו אדם, דאיהו דיוקנא
 דכל עלמא, ומכל בריין דאית בעלמא ובג"כ איהו חביב עליה מכל בריין.

(טו) וכמה בני נשא אינון בדיוקנא דאדם מלגיו. ומלבר לא אית בהון ם אלא
 או עופא, או אריה, או שור, או חייא מאלין מזלות דאתקריאו בבני נשא.
 ואחרנין בהפוכא, אינון בדיוקנא דאדם מלבר, ולא הכי מלגו. ועל דא הוּו אמרין
 מ"מ, כל מי שאין תוכו כברו אל יכנס לבית המדרש. דאתחזי באנפוי דיוקנא
 דאדם. ומלגיו חיוא בישא.

(טז) ובג"ד אמר קב"ה למשה, ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל, מסטרא

חלופי גרסאות

ט ג"א בה (דפוסים ראשונים). ם ג"א בה (דפוסים ראשונים). ם ג"א דעלאין (קראקא). ם ג"א דכל (דפוסים
 ראשונים). ם ג"א מוסיף לית ליה (קראקא). ר ג"א ל"ג אלא (קראקא).

מזמר

הסולם

ואתה תחזה

(ב) ולית נימא ברישא וכ"ו: ואין
 שערה בראש שאינו שורה בה השם הוי"ה.
 ואין עשב שאינו שורה בו השם הוי"ה. כמו
 השושנה, בתפוח שלה שורה י'. ובשרביט
 שלה ר'. בחמשה עלים שבחוץ ובחמשה
 שבפנים, שורות ה' ח'. להראות, שאין אפילו
 עשב שלא נברא בשם הוי"ה. שלא יאמרו,
 שאל אחר ברא אותם.

(טו) וכמה בני נשא וכ"ו: וכמה בני
 אדם הם בצורת אדם בפנימיותם, ומבחוץ אין
 בהם אלא, או עוף, דהיינו גשר, או אריה, או
 שור, או חיה מאלו המזלות שנקראים בהם
 בני אדם. ואחדים הם בהיפוך, שהם בצורת
 אדם מבחוץ, ואינם כן מבפנים. ועל זה היו
 אומרים בעלי המשנה, כל מי שאין תוכו כברו
 אל יכנס לבית המדרש. דהיינו שבפניו נראה
 צורת אדם, ומבפנים הוא חיה רעה.

(ג) לית בריה בעלאין וכ"ו: אין בריה
 בעליונים ובתחתונים, שאינה רשומה בשמו,
 וכן כל אחד רשום בשכינה. ומשום זה נקראת
 השכינה שושנה, ונקראת גשר, פרה אדומה,
 אילת, יונה, צפור. אין בריה שלא תהיה
 נקראת בשמו, כשהוא נתלבש בה לעשות
 פעולתו.

(ד) ובג"כ אתקריאת מעשה וכ"ו: ומשום
 זה נקראת השכינה מעשה מרכבה.
 (טז) ובג"ד אמר קב"ה למשה, ואתה תחזה מכל העם
 אנשי חיל

דאברהם. יראי אלהים, מסטרא דיצחק. אנשי אמת, מסטרא דיעקב. שונאי בצע, מסטרא דדוד. דאיהו רגלא רביעאה, ועלייהו שרייא יהויה.

(יז) ושמת עליהם שרי אלפים, מסטרא דאי מן אדני. שרי מאות, מסטרא דאת ד, דאינון ארבע מאה שנין דמצרים ׀ בקרא. נ, שרי חמשים. י, שרי עשרות. (יח) ואנא בעינא לפרשא, גופא בתמניא תיקונין אלין, בגין דאית לון יסודא מהאי קרא. אעיג דריש לא פריש אלא בשתא אנפין. ורזא דתמנייא אנפין ׀ אלין, ברזא דיאהדונה״י.

(יט) ואלין אינון חי תיקונין לגבייהו. ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל. בראייה. בעיינין, ובקריצין דילהון, ובגוונין דילהון, בעמיקו דילהון, זאריפו דילהון, ובקמיטו דילהון. הכא רזא דחיה דאיהו אריה, חסד פעיל ביה. ואריה דא מיכאל. בהיפוך אתון ׀ אריה, תשכח ליה ראייה.

(כ) ׀ יראי אלהים בשמיעה דאודנין, ובשערא דתלייא מרישא עלייהו ׀ ושמיעה איהי חיה דאתקריאת שור. שערא איהי דינא. וכמה נימין תליין מינה,

חלופי גרסאות

ש ה"ב הסלם נ"א ל"ג בקרא (הגהות כתיי בדפוס היצניא) נ"א מוסיף דמייא בקרא (דפוסים ראשונים) נ"א דמיוא בקרא (דפוס מונקאטש). ת נ"א מוסיף אלין אינון (קראקא). א נ"א ל"ג אריה (קראקא). ב נ"א ל"ג ראי (מונקאטש) נ"א והאי (דפוסים ראשונים). ג נ"א ושמיה (קראקא).

מאמר הסולם ואתה תחזה

דמלכות הם בסוד יחידות, ועשר ספירות שלה הן עשרה, וע"כ רומזת על שרי עשרות. (יח) ואנא בעינא לפרשא וכו': ואני רוצה לפרש הגוף בשמונה תקונים אלו, דהיינו בד' אותיות הוי"ה ובד' אותיות אדניי הנ"ל, משום שיש להם יסוד בכתוב היה, של ואתה תחזה. כנ"ל. אעיפ שר' שמעון לא פירש אלא בששה פנים (כנ"ל אחת חי). וסוד של שמונה פנים אלו הם בסוד יאהדונה״י. שהם הויה אדניי בשילוב.

(יט) ואלין אינון חי' תקונין וכו': ואלו הם אליהם שמונה תקונים: ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל. בראיה, דהיינו בעינים ובשערות שלהן, שעל העינים, ובצבעים שלהן, בעומק שבהן באורך שבהן ובהתקמטות שבהן. כאן הוא סוד החיה שהיא אריה. חסד פועל בה. ואריה, זהו מיכאל. ואריה הי"ס ראייה, כי ארי"ה בהיפוך האותיות, תמצא ראי"ה.

(כ) יראי אלקים בשמיעה וכו': אפן ב, יראי אלקים, בשמיעה של האזנים, ובשערות ראש התלויות עליהן. ושמיעה, היא החיה הנקראת שור. שערות הוא רין. וכמה שערות

אנשי חיל, מצד אברהם, שהוא חסד. יראי אלקים, מצד יצחק, שהוא גבורה. אנשי אמת, מצד יעקב, שהוא תפארת. שונאי בצע, מצד דוד, שהוא מלכות. שהוא רגל רביעית של הכסא העליון, אל הבינה, שאח"כ דז"א הם ג' רגלים, והמלכות רגל רביעית, ועליהם שורה חו"ה. שאברהם יצחק יעקב הם יה"ו. ודוד הוא ה' אחרונה.

(יז) ושמת עליהם שרי וכו': ושמת עליהם שרי אלפים, שהם מצד הא' של אדני. שרי מאות מצד אות ד' שבאדני. שהם ארבע מאות שנה, דגלות מצרים, שבכתוב. דהיינו ומושב בני ישראל וגו'. נ' שבאדני, הוא שרי חמשים. י' שבאדני, הוא שרי עשרות.

פירוש. כי ד' אותיות ארנ"י הי"ס חו"ב תו"מ, אשר ספירות שבחכמה הם בסוד אלפים, וע"כ הא' דאדניי רומזת על שרי אלפים. וספירות דבינה הם בסוד מאות, וע"כ הד' רומזת על שרי מאות. וספירות דת"ת, שהוא ז"א הוא בסוד עשרות, וחג"ת נ"ה שלו הם נ'. וע"כ הנ' רומזת על שרי חמשים. והספירות

(דפוס דף ל"א טור ב')

דאינון צבא השמים, קיימין על ז בי דינא רברבא, דאיהי גבורה לשמאלא, דפעולתה בחיה דאיהי שור, ודא גבריאל.

(כא) ובצלוחא, צריך לבערא לון ה מן בתר אודנין, דלא ו יהון מכסין תערין דשמיעה, ו לאעלא בהון צלותא. ואם לאו, אתקיים ביה קרא, (ו) אז יקראנני ולא אענה. ובזמנא דשמיעה איהי פנויה מאלין דינין, אתקיים ביה (ו) אז תקרא זה' יענה.

(כב) אנשי אמת, בדיוקנא דחוטמא, דאיהו רוחא דקודשא, ודא תפארת איהו חוטמא, חותם אמת. יעקב שלימא. תרין אנפין אית ליה לקבל לא"ה ורחיל. ואלין אינון אנפוי דרחמי, כלילן חיור וסומק, מסטרא דחסד וגבורה.

(כג) מצחא * מתתקנא עליהו, דאיהו בינה, בכמה שרטוטין, דאינון אורחין דימא דאורייתא. עליהו איתמר (ז) כל אורחות ה' חסד ואמת. מאי ניהו דעביד אורחין אליו, דאינון שרטוטין דמצחא. דא מוחא, דאיהו חכמה. ואלין שרטוטין, אינון תלתין ותרין שבילין דימא דאורייתא.

(כד) וחייה דרכיב עליה תפארת, דא נשר. הה"ד, (ח) דרך הנשר בשמים.

חלופי גרסאות

מסורת זוהר

(ח) (משלי א) ת"ז תי"ח ד' לז. תמ"ג ד' סב. (ו) (ישעיה נח) פקודי תרכו כי תצא קמד ת"ז בהקדמה ד' ט. תי"ג ד' כח : תי"ח ד' לג : תי"ט ד' מה. תי"ט ד' ע"ט. תי"ז ד' ק"ט : (ז) (תהלים כה) אורא רבא לג קצו אורא זוטא קכו ת"ז תי"ז ד' קכה. (ח) (משלי ל) כ"ב ע"ט יתרו רע"ט האזינו רלח תק"ח צו ט"ב קב ט"א קג ט"ג.

ואתה תחזה

הסולם

מאמר

כנגד לאה, ופן השמאלי הוא כנגד רחל. ג"ט אלו הם פנים של רחמים, הכוללים חסד ודין. שהם לבן ואדום, מצד החסד והגבורה. אשר פן הא' הוא חסד, ופן הב' הוא גבורה. (כג) מצחא מתתקנא עליהו וכו' : המצח, מתתקן עליהם, על ב' הפנים והחוטם, שהוא בינה, הוא מתתקן בכמה קמטים הנעשים כמו קוים על המצח, שהי"ס הדרכים של ים התורה, שעליהם נאמר, כל אורחות ה' חסד ואמת. מי הוא שעושה דרכים אלו שהם קוי המצח, זה הוא המוח, שהוא חכמה, ואלו קוי המצח הם ל"ב שבילים של ים התורה, שהוא בינה.

(כד) וחייה דרכיב עליה וכו' : והחיה שהתפארת, שהי"ס החוטם, רוכב עליה, זהו נשר. ז"ש, דרך הנשר בשמים. זהו אוריאל. והמוח והמצח שהם חכמה ובינה, וב' הפנים, שהם חסד וגבורה, שכולם הם על החוטם, שהוא תפארת, ח"א, הם, סוד ד' בתים של התפלין

שערות תלויות בה, שהן צבא השמים העומדים על בית דין הגדול, שהוא גבורה לשמאל, שפעולתה היא בחיה, שהיא שור, זהו גבריאל. (כא) ובצלוחא צריך לבערא וכו' : ובתפלה צריך לפנות את השערות מאחורי האזנים, שלא תכסינה את שערי השמיעה, שתכנס בהן התפלה, ואם לא, מתקיים בו הכתוב, אז יקראונני ולא אענה. ובזמן שהשמיעה היא פנויה מדינים אלו, מתקיים בה, אז תקרא זה' יענה.

(כב) אנשי אמת בדיוקנא וכו' : אפן ג'. אנשי אמת, בצורת החוטם, שהוא רוח הקדש, והוא תפארת, הוא חוטם מלשון חותם, דהיינו חותם אמת. החוטם הי"ס יעקב השלם, שהוא תפארת, ויש לו ב' פנים כנגד לאה ורחל, דהיינו כנגד ב' מלכיות דז"א, שהמלכות שלמעלה מחזה נקראת לאה, ומלכות שלמטה מחזה נקראת רחל. וכן בראש, החוטם הוא כנגד יעקב שהוא ז"א, ופן הא' הימני הוא

וְדָא אוריאל. ומוחא ומצחא, ותרין אנפין אלין, דכלהו על חוטמא. אלין אינון ארבע בתי דתפילין, דאינון על רישא דתפארת.

(כה) וחוטמא דאיהו יעקב, איתמר ביה ^ט ויפח באפיו נשמת חיים. ודא בינה, בן י"ה. משה רבינו איהו ליה כנשמתא דחיי.

(כו) ל"ב שרטוטין דמצחא אלין, ^ה אחזיין רוזא דל"ב אנפין, וגדפין דד' חיון דאינון ד' ^ט אנפין, וד' גדפין לכל חיה מאלין.

(כז) . דיקנא דאנפין, אינון גימין דלית לון סוף. ^כ ואחזיין על סבא דסבין דאיהו עילת העילות, דלית סוף לעלמין דתליין מניה.

(כח) שונאי בצע, דא פומא, ואיהי מלכות. תרין שפוון דילה, מתתקנן עלה. ואינון נצח והוד. ^ז יסוד, דא איהו לשון למודים.

(כט) וכלהו אזלין בקו המדה, דאיהו קו היושר, בין עיינין, בין אנפין, בין אודנין, וחוטמא, ומצחא, ושפוון. ואלין דלאו אינון בקו המדה, דנפקין מקו היושר, ודאי לאו אינון ^ח דיוקנין דלעילא, ולא שרייא שם יהויה עלייהו.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

^ו ג"א מחזיין (דפוסים ראשונים). ^ט ג"א גרסין (קראקא).
^י ג"א דיוקנא (דפוסים ראשונים). ^כ ג"א ואתחזיין
 (דפוסים ראשונים). ^ל ג"א יהו (דפוסים ראשונים).
^מ ג"א דיוקנא (דפוסים ראשונים).

(ט) (בראשית ב) ב"ב ריב חיי שרה רא ויהי תקלד משפטים יב ויקרא שין תוריע טא קטז נשא נב אורא רבא שב ת"ז תכ"א ד' סג. תניג ד' פז : תסיג ד' צד : תסיה ד' צו. תסיו ד' צו : ז"ח בראשית חס תשלו ד' לר טיג גט סיג תק"ח ד' צו ט"א קו טיג קיז ט"א קיט ט"ב.

אתה תחזה

הסולם

מאמר

וע"כ היא כוללת אותן בתוכה, בסוד ל"ב קוי המצח.

התפלין שהם על ראש התפארת, שהוא החוטם. פירוש. החוטם הי"ס ז"א, שהוא תפארת. והתפלין שלו, שהי"ס חכמה ובינה חסד וגבורה. שהם ד' מוחין שלו, הי"ס המוח והמצח שהם ח"ב, וב' הפנים שהם חו"ג.

(כז) דיקנא דאנפין אינון וכר' : הוקן שבפנים, הן שערות שאין להן סוף, ומראות על זקן הוקנים שהוא א"א, שהוא עילת העילות שאין סוף לעולמות התלויים בו.

(כה) וחוטמא דאיהו יעקב וכר' : והחוטם, שהוא יעקב, נאמר בו, ויפח באפיו נשמת חיים. וזו היא בינה, שהיא אותיות בן י"ה, כלומר, ז"א שהוא יעקב, נקרא בן י"ה, בעת שמקבל נשמת חיים לתוכו, שהוא אור הבינה. ומשה רבינו, שהי"ס פנימיות החיות, הוא לחוטם, שהוא יעקב, כמו נשמת חיים.

(כח) שונאי בצע דא וכר' : אפן הד'. שונאי בצע, זה הוא הפה, שהוא מלכות, ב' שפתים שלה, מתתקנים עליה, שהם נצח והוד. והיסוד, זה הוא הלעג, שנקרא לשון למודים.

(כט) וכלהו אזלין בקו וכר' : וכולם הולכים בקו המדה, שהוא קו היושר, דהיינו קו האמצעי שהוא ביושר, שאינו נוטה לא לימין ולא לשמאל, בין העינים, ובין הפנים, ובין האזנים, והחוטם, והמצח, והשפתים. ואלו שאינם מתוקנים בקו המדה, שיצאו מקו היושר, ודאי שאין חם צורות שלמעלה, ואין שם הוי"ה שורה עליהם.

(ט) ל"ב שרטוטין דמצחא וכר' : ל"ב קוי המצח אלו, הם מראים סוד ל"ב פנים וכנפים של ד' החיות, שהם ד' פנים, אריה שור נשר אדם, כנגד ד' אותיות הוי"ה, ד' כנפים, כנגד ד' אותיות אדנ"י, שיש לכל חיה מאלו ד' החיות. וד"פ שמונה הם ל"ב. כי המצח הי"ס בינה, המשפעת אל ד' החיות,

(ל) ובג"ד אמר למשה, ואתה תחזה וגר. פומא : ודאי סיומא דאדם, ודא מלכות. וחיה דרכיב בה, ם הוא רפאל. איהו אפר, איהו עפר דבי מקדשא, דאתנטיל מניה אדם. ובהפוכא אפר, איהו פאר, ודא איהו ם פארך חבוש עליך.

(לא) הרי לך ד' תיקונין, דאינון ראייה, שמיעה, ריח, דבור. והאי דבור, מונמן נטלין ליה נביאים, דאינון תרין שפון. ודא איהו ודברתי על הנביאים.

(לב) ועל אלין ארבע תיקונין, שרייא יהו"ה. וסליק לעשרה, דאיזו י"ד ה"א יא"ו ה"א, דאינון עשר ספירין, דנהרין במוחא ובמצחא ובעיינין ואודנין ואנפיין וחוטמא ופומא. מצחא ומוחא תרין. עיינין תרין. אודנין ם תרין. ואנפוי תרין. וחוטמא ופומא תרין. הא עשר.

(לג) ם ד' תיקונין דלתתא, אדנ"ל, ואינון עשיה בידין, נענוע בגופא, שימוש בברית מילה, הליכה ברגלים, והכא שיעור קומה. וצריך לאחזרא על כלהו.

(לד) ואתה תחזה מכל העם, אנת אית לך לאסתכלא, ולא אחרא. דאנת איהו נהירא דאורייתא, לקיימא בך ם זכרו תורת משה עבדי. ואתה תחזה, ודאי בראיה דילך בעיינין, בגין דעיני כל אליך ישברו, ואנת יהיב לון את אכלם בעתו, דאיהי ם מיכלא דאורייתא, בגין דשמא דילי נהיר בעינך, ובכל תיקונין דילך.

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

נ ג"א מוסיף ודאי איהי (דפוסים ראשונים). ם ג"א ל"ג הוא (דפוסים ראשונים). ע ג"א ל"ג תרין (קראקא). פ ג"א ל"ג ד' (קראקא) ונ"א מוסיף ואית ד' (דפוס ח"נציא). צ ג"א מכללא (קראקא). ונ"א מכלא (ח"נציא).

י (יחזקאל כד) פנחס שלו ת"ז ת"ע ד' קל : בהשמטות ת"ו ד' קמד. : תק"ח ד' קא ט"ג. כ (מלאכי ג) תצוה לו ת"ז תס"ט ד' קיד. ז"ח בראשית אות שנו ד' לה ט"א ד"י.

ואתה תחזה

הסולם

מאמר

ראיה, ה' היא שמיעה, ו' היא ריח. ה' אחרונה היא דבור. שבמילוי שלו, עולה לעשר אותיות, שהן יוד הא ואו הא. שהן עשר ספירות המאירות במוח ובמצח ובעינים ואזנים ובפנים ובחוטם ובפה. המצח והמוח הם שנים, העינים הן שתיים, האזנים שתיים, ופניו שנים, והחוטם והפה שנים, הנה עשרה.

(לג) ד' תקונין דלתתא וכו' : עוד ארבעה אפנים, הם ארבעה תקונים שלמטה מהראש שהם אדנ"ל. דהיינו בגוף, שהם עשיה בידים, נענוע בגוף, שימוש בברית מילה, הליכה ברגלים. וכאן שיעור קומה. וצריך לחזור על כולם, על כל שמונת האפנים הנ"ל, ד כנגד הוי"ה, ד' כנגד אדנ"ל (כנ"ל אות י"ח).

(לד) ואתה תחזה מכל העם : אתה יש לך להסתכל ולא אחר. כי אתה הוא אוד התורה

(ל) ובג"ד אמר למשה וכו' : ומשום זה אמר למשה, ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלקים אנשי אמת שונאי בצע. שפירושם הוא כמו שנתבאר. הפה הוא ודאי סיומו של אדם. שהוא מלכות. והחיה שהפה דוכב עליה, הוא רפאל. שיש בו אותיות אפר, והוא עפר בית המקדש, שהאדם נלקח ממנו, שה"ס הכתוב עפר מן האדמה. ואפר בהפוך האותיות הוא פאר. וזה הוא, פארך חבוש עליך. הרוח על בחינת המלאך רפאל.

(לא) הרי לך ד' וכו' : הנה לך ד' תקונים, שהם, ראייה, שמיעה, ריח, דבור. דהיינו חכמה בינה ת"ת ומלכות. ודבור הזה, שהוא המלכות, לוקחים אותו משם הנביאים, שהם ב' השפתים, דהיינו נצח והוד, המכונים נביאים. וזה הוא ודברתי על הנביאים.

(לב) ועל אלין ארבע וכו' : ועל אלו ארבעת התקונים שורה השם הוי"ה, ה' היא 390 (דפ"י דף ל"א ט"ג)

מאמר ד' גווני עינא

לה) פתח ואמר, רבון העולמים, ברשו דילך אנא איעול לגלאה רזין
טמירין דילך. (ז) גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך, (ח) לשבחא דכלה דילך,
באלין תיקונין, ולכל אינון דתליין מינה. ואינון רשימין מינה, דאיהי תרעא
דילך לאעלא בך, למחזי אפך, דאיהו תפארת. שופרא דילך, (י) עלה איתמר (ט) כלך
יפה רעיחי, (א) הנך יפה עיניך יונים. כיונים ודאי, (ב) דאינון מרקמין בגופייהו
בגדפייהו, וברקימו דילהון אשתמודעין בשאר עופין.

(לו) ועוד כיונים, דלית בכל עופין מהימנא לגבי בעלה כיונה. עיינין
גבהנין, מסתכלין באורח מישור לגבי בעלה. גדפוי דיונים, אלין כנפי עינא, די
בהון פרחת יונה לגבי בעלה. יונים אתקריאו.

(לז) מסטרא דחסר חורין. וסומקין מסטרא דגבורה. וירוקין מסטרא
(* דתפארת. ואוכמין מסטרא דמלכות. דאיתמר בה (ט) שחורה אני ונאווה.

(לח) חוורו דילהון, כמשכיות כסף. ואיהו כחוורו דשושנה. סומקי דילהון,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ז) (תהלים קיט) חיי שרה ריט רבג תולדות ד קצ (דפוסים ראשונים). ר גי'א עלך
בהעלותך ט. (ח) (שה"ש ז) בהשמטות ח"א ד' רנא : (דפוסים ראשונים). ש גי'א כאינון (דפוסים ראשונים).
די צו לא קנו קעו אמור לח שלח ו חקת כ פנתס
קנה ת"ז תייג די בט. תכ"א די נב : ז"ח בראשית תקסט תקצו תק"ח די קח ט"ג. (ט) (שם) ז"ח
בראשית תקטב. (ט) (שה"ש א) ב"ב ריג בהשמטות ח"א לו לא : די רנב : שמות רלג אחרי מות. סא
בלק קיד רל דלה כי תצא צב ר"ז תכ"ב די טו : תניו די צ. ת"ע די קכב. קכד. קכה. ז"ח די לב ט"ב
לג ט"ד לו ט"ב נב ט"א סח ט"ד סט ט"ב ט"ג ט"ד. ע ט"ב תק"ח צו ט"א קטו ט"א.

מאמר

הסולם

די גווני עינא

(לו) ועוד. כיונים דלית וכו' : ועוד.
עיניך יונים, פירושו, שאינון הן כיונים : כי
אינן בכל העופות שיהיו נאמנים לבעליהם
כמו יונה. עיניך יונים, היינו עינים בולטות
לחוץ המסתכלות בדרך ישר לבעלה. כנפי
יתנה, אלו הן כנפי העינין. שבהן פורחת היונה
לבעלה. והן נקראות יונים. גבהנין פירושו
בולטות מלשון גבוהות, דהיינו שהן גבוהות
ויוצאות לחוץ מחוריהן.

(לז) מסטרא דחסר חורין וכו' : מצד
החסד, שהוא קו ימין, העינים הן לבנות.
כלומר הלבן שבעין הוא חסד. ואדומות מצד
הגבורה, שהוא קו שמאל. וירוקות מצד
התפארת, שהוא קו אמצעי, ושחורות מצד
המלכות. יי'אמר בה, שחורה אני ונאווה. כלומר,
שהאדום והירוק והשחור שבעינין, הם מצד
גבורה ונתי'ת ומלכות.

(לח) חוורו דילהון כמשכיות וכו' :
ומפרשו. הלבן שבהן, שבעינים, הן כמשכיות
כסף

התורה, לקיים בך זכרו תורת משה עבדי.
ואתה תחזה, ודאי בדאיה שלך, בעינים שלך.
משום שעיני כל אליך ישברו, ואתה נותן להם
את אכלם בעתה, שהוא מאכל התורה. משום
שהשם שלי, מאיר בעיניך ובכל התקונים
שלך.

מאמר ד' גווני עינא

לה) פתח ואמר רבון וכו' : פו"א, רבון
העולמים, ברשותך, אני אבוא לגלות סידות
הנסתרים שלך. גל עיני ואביטה נפלאות
מתורתך, לשבח הכלה שלך, דהיינו השכינה,
באלו התקונים, ולשבח לכל אלו התלויים ממנה,
שהם רשומים ממנה, מהשכינה. שהיא השער
שלך ליכנס אליך, לראות פניך שהוא תפארת.
והיא היופי שלך, עליה נאמד כלך יפה רעיחי.
הנך יפה עיניך יונים. כיונים ודאי, שהם
מרוקמים בגופם בכנפיהם, וברקמות שלהם
ניכרים הם משאר עופות.

(דפוי דף ל"א ט"ג * ט"ד)

כתפוחי זהב, ואיהו כסומקי דשושנה. ירוקא דילהון, כליל תרי גוונין. אוכמי דילהון, שפירו דאורייתא, דאיהי אוכמא שפירתא, כמה דאיתמר שחורה אני ונאווה. א/לט) בגוון חויר, ת איהו יפה כלבנה. בגוון סומק, ברה כחמה. איומה כנגדלות, בתרין גוונין א אחרנין. רבון עלמא, באלין ד' גוונין, ג אהא מסתכל לשמך יהויה, ג דתפרוק לה.

ב/לט) ט ראה ה' כי הגדיל אויב דאיהו סמאל, דעיינין דיליה ז עקימין, וגונוי חשיכין, ולא מסתכלין באורח מישר, למעבד טב בגלותא עם צדיקיא, אלא עם רשיעיא, דאינון ה עקימין באורחיהו ו בכלא. בני דנחש הקדמוני, דקטיל לאדם ולכל בריין דאתיין מניה.

מ) גוון חוור דעיינין דיליה, איהו נחש. גוון סומק שרף. גוון תליתאי, ירוק, ז כליל מתרווייהו, עקרב. גוון רביעאה אודם, צמאון אשר ה אין מים.

מא) כלהו גוונין דעינא דרשיעיא, קטלין. עלייהו איתמר ט אל תלחם את לחם רע עין ואל תתאו למטעמותיו. ובגיד, אסור לעמא קדישא לאסתכל ברשיעיא. ואורייתא דילהון, צריך לאתכסאה מינייהו. הה"ד, א לא עשה כן לכל גוי ומשפטים כל ידעום.

חלוסי גרסאות

מסורת הזהר

ת. נ"א איהי (דפוסים ראשונים). א. נ"א ל"ג אחרנין (קראקא). ב. נ"א איהי אסתכל (דפוסים ראשונים). ג. דתברו' (קראקא). ד. נ"א עמיקין (ספרים ראשונים). ה. נ"א עמיקין (ספרים ראשונים). ו. נ"א בכלי נחש ולי"ג בניו (קראקא). ז. נ"א מוסיף דאיהו כליל (דפוסים ראשונים). ח. נ"א מוסיף אין בו (קראקא).

ט (איכה א. פ) (משלי כג) תולדות קנו שמות כא אמור רעה נשא קפה בלק שצו ז"ח ד' עא ט"ד פו ט"ג. צ) (תהלים קמו) משפטים שכו פקודי תשכג שמיני קין אחרי מות רצח ת"ו תכ"ח ד' עב. תק"ח ד' קז ט"י

ד גונוי עינא

הסולם

מאמר

סמאל. שהעינים שלו הן עקומות, וצבעי חשכים, ואינו מסתכלות בדרך ישר, דהיינו לעשות טוב עם הצדיקים בגלות אלא שנוטה טוב עם הרשעים שדרכם כילו עקום, שהם בניו של הנחש הקדמוני, שהרג את האדם, ולכל הבריות היוצאות ממנו.

מ) גוון חוור דעיינין וכו' : צבע הלבן שבעינים שלו, הוא נחש. שהוא ימין דס"א צבע האדום שבהן הוא שרף. שהוא שמאל דס"א. צבע הג' שבהן, הוא ירוק הכלול משניהם, מלבן ואדום. שהוא עקרב. והוא קו האמצעי דס"א, שהוא הלעומת דקו אמצעי דקדושה. צבע הרביעי שבהן, הוא אדום, שהוא צמאון אשר אין מים. שהוא הלעומת של המלכות דקדושה.

מא) כלהו גוונין דעינא וכו' : כל צבעי העין של הרשעים, הורגים. עליהם נאמר, אל תלחם

כסף. שבטורה תפוחי זהב במשכיות כסף. והוא כלבן שבשושנה. דהיינו חסד. האדום שבהן, שבעינים, הוא כתפוחי זהב. והוא כמו האדום שבשושנה. דהיינו גבורה. הירוק שבהן, שבעינים, כולל ב' צבעים, הנ"ל, האדום והלבן. השחור, שבעינים, הוא יופי התורה, שהיא שחורה ויפה. דהיינו המלכות. כמ"ש, שחורה אני ונאווה.

א/לט) בגוון חויר איהו וכו' : בצבע הלבן, היא יפה כלבנה. בצבע האדום היא ברה כחמה. איומה כנגדלות. היינו בב' צבעים אחרים. שהם הירוק והשחור. רבון העולם. באלו ד' צבעים, שהם ג' קוין ומלכות המקבלתם, איהי מסתכל לשמך הוי"ה. שיהיו הים ג' קוין, וה' אחרונה הים מלכות המקבלתם, שתגאל אותה, את השכינה.

ב/לט) ראה ה' כי הגדיל אויב : שהוא (דסו"י וף ל"א ט"ד)

(מב) • כמה דיונה צריכת נטירו מנץ. כגוונא דא צריכין נטירו, עיניך יונים דצדיקים, מעיינין דרשיעיא, דאינון ערב רב, בנוי דלילית רשיעתא, דאינון קשין למעבד טיבו עם עניי בני ישראל. ואינון עקימין בכל אורחיהו, בנוי דנחש הקדמוני, דאלין אינון זוהמא דהטיל חויה בחוה.

(מג) הרי ארבע גוונין בישין לקטלא. וארבע גוונין אחרנין טבין לאחייא. תרין כרובי עינא, אינון נצח והוד. אלן אינון כנפי יונה. עין דא צדיק, איהו יונה ממש. דכר ונוקבא, אינון צדיק וצדק. מסטרא דצדיק אתקריאת יונה, מסטרא דתפארת אתקריא עין.

(מד) נשר, הה"ד • דרך הנשר בשמים. דלא דחיל מעופא דעלמא, בגין דנשרא איהי מטרוניתא • עילאה, ושולטנותה ביומין טבין ושבתות. אבל יונה שולטנותה בשית יומי בראשית, ואיהי בגלותא לית לה מנוח לכף רגלה. בגין דבנוי דלילית, זוהמא דחויא, עליהו איתמר (ה) והמים גברו מאד מאד על הארץ, דאינון ישראל דאיתמר בהון • והיה זרעך כעפר הארץ. אינון מתגברין עלייהו בגלותא, בנשין שפירין, בבנין שפירין, בעותרא, בלבושין שפירין.

(מה) וישראל עניים בכלא, אוכמא בכלא. בנוי • דההוא דאיתמר בה. (ה) אל

חלוסי גרסאות

ט גי'א ליג כמה (קראקא). י גי'א ליג עלאה (קראקא).
כ גי'א דההיא (דמוסיס ראשוניס).

פנחס לט כי תצא ע ת"ז בהקומה ד ג : תכיא ד מט :
אזיב ד סה תליז ד עת תיע ד קלה. ז"ח כו ט"ג נא ט"ב נב ט"ב סט ט"ג ט"ד ע ע"א תק"ח ד צו
ט"א קטו ט"א.

מסורת הוזהר

ס (משלי ל) לעיל כו. (ה) (בראשית ז) בי'א רכט ת"ז
תי'ג ד' כט. תליז ד' עח : ש (בראשית כח) משפטים
ריא אמור ע בהר טו יז פנחס גט. (ה) (שה"ש א)
בהשמות ח"א ד' רנב : ד"י תוריע סב בלק סיד
אזיב ד' סה תליז ד' עת תיע ד' קלה. ז"ח כו ט"ג נא ט"ב נב ט"ב סט ט"ג ט"ד ע ע"א תק"ח ד' צו
ט"א קטו ט"א.

ד' גזני עינא

יונה. העין, זו צדיק, דהיינו יסוד, היא יונה
ממש. צדיק וצדק, שהם יסוד ומלכות, הם
דכר ונוקבא, כמו תפארת ומלכות. מצד הצדיק,
שהוא יסוד נקראת המלכות, יונה ומצד
התפארת, נקראת המלכות, עין.

(מד) נשר הה"ד דרך וגו' : נשר, ז"ש
דרך הנשר בשמים, שאינו ירא מפני עופות
העולם, משום שהנשר היא מלכה עליונה,
דהיינו בינה, וממשלתה בימים טובים ושבתות,
אבל יונה, היא מלכות, שממשלתה בששת ימי
בראשית. והיא בגלות, אין לה מנוח לכף
רגלה. משום שבניה של לילית שהם זוהמת
הנחש, נאמר עליהם, והמים גברו מאד מאד
על הארץ, שהם ישראל ענקראים ארץ, כי
נאמר בהם והיה זרעך כעפר הארץ. הם
מתגברים עליהם בגלות, בנשים יפות, בבנים
יפים, בעושר, בלבושים נאים.

(מה) וישראל עניים בכלא וכי' :
וישראל הם עניים בכל, הם שחורים בכל,

בניה

הסולם

נאמר

תלחם את לחם רע עין ואל תתאו למטעמותיו.
ומשום זה, אסור לעם קדוש להסתכל ברשעים.
והתורה שלהם, של עם הקדוש, צריכה
להתכסות מהם. ז"ש לא עשה כן לכל גוי
ומשפטים כל ידעום. וע"כ צריכים לכסות מהם
המשפטים, שהם התורה.

(מב) כמה דיונה צריכת וכי' : כמו
שהיונה צריכה שמירה מן הנץ, כעין זה
צריכות העינים יונים של הצדיקים שמירה,
מפני העינים של הרשעים, שהם ערב רב,
בניה של לילית הרשעה, שהם קשים מלעשות
חסד עם עניי בני ישראל, והם עקומים בכל
דרכיהם, בנוי של נחש הקדמוני, כי אלו הם
הזוהמא שהטיל הנחש בחוה.

(מג) הרי ארבע גוונין וכי' : הגה
ארבעה צבעים רעים בעיני רשעים, שהם
להמית. וארבעה צבעים אחרים, שהם בעיני
הצדיקים, שהם להחיות. ב' כרובי העין, דהיינו
ענפני העין, הם נצח והוד, ואלו הם כנפי

תראוני שאני שחרחורת, בגלותא. ואינון בנוי דהווא דאתמר ביה, אַלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם. אינון מתלבשין באינון לבושיק, בגין אלין רשיעיא דמתגברין עליהו בגלותא, דלא מסתכלין לון אלא בעינא בישא. וְעָרוּם רָאָה רעה ונסתר, כגון נח, והכי צריכים ישראל לאתכסאה מנייהו בגלותא, בלבושיהון, בנשיהון, בבניהון, בעותרא דלהון. ולאן למגנא אמרו מ"מ, דלית ברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין.

מזו) ונחש ועקרב, אלין מומין דעינא. עיינין עקימין דבר נש, דלא מסתכלין באורח מישור, חויא, דאיהו נחש עקלתון תמן. בהאי לא תפיס כלל, מאינון דקו המדה פ בהו. עלייהו אתמר, ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם וגו'. * אע"ג דישאל אינון בגלותא, ופרנסי דרא אינון כגוונא דלבא, ועיני ישראל דהוו סנהדרי גדולה, כיון דאינון זונים ומשוטפין בזמא; לא תתורו אבתרייהו, דהא לית בהו מהימנותא.

מזו) עיינין עקימין, רמאי איהו, ומפתי בני נשא בלישניה, כגון דפתי נחש לחוה. עץ הדעת טוב ורע איהו. אתחזי בפומיה ובמלוי טב, ולביה רמאי ביש,

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ל נ"א ל"ג אלא (דפוסים ראשונים). מ נ"א בגין נח והם (קראקא). נ נ"א ל"ג עיינין (קראקא). ס נ"א תפיס (קראקא). ע ה"ג הסלם נ"א מוסיף את כלל (חינצ'א). נ"א אתכליל (קראקא). פ נ"א ביה (דפוסים ראשונים). צ נ"א דאינון ול"ג דישאל (קראקא). ג"א דאינון ישראל (חינצ'א). ק נ"א ל"ג ופרנסי דרא אינון (דפוסים ראשונים). ר נ"א דלב ישראל (קראקא). ש נ"א ומשתתפין (קראקא) נ"א ומשטטפין (חינצ'א). ת נ"א והא דלית ליה (קראקא). ול"ג דהא לית בהו מהימנותא. ונ"א דהא דאית ליה עיינין (קראקא) ונ"א דהא ולית. ונ"א דהא דאית ול"ג ליה (ווינצ'א).

א) (ישעיה ג) וישב סו ויגש קח שמות שיא אחרי מות שכט חקת לו ואתחנן קלה אורא זוטא קמד ר"ז בהקדמה ד' ג: ז"ח ד' לו ט"ג ט"ד. ב) (משלי כב) נח ריג ר"ז תליד ד' עז: תק"ח קיח ט"ב ט"ג. ג) (במדבר טו) תרומה תפב בהשמטת ח"ב ד' רעו. ד"י שלח לך שכד שלב ואתחנן עג ר"ז תליד ד' עח. ז"ח בראשית אות ב פג ד' מח ט"ב.

ד' גונוי עינא

הסולם

מאמר

שהוא נחש עקלתון, שם. באדם זה לא נתפש כלל מאותם שקו המדה בהם. כלומר שאין בו מבחינת קו האמצעי, שהוא סוד היושר שאינו נוטה לא לימין ולא לשמאל. עליהם נאמר, ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם וגו'. אע"פ שישדאל הם בגלות, ופרנסי הדור, שהם כמו הלב, ועיני ישראל, שהם סנהדרין גדולה, כיון שהם זונים ומשוטפים בזמא, לא תתורו אחריהם, כי אין בהם אמתנה.

מזו) עיינין עקימין רמאי וכו': מי שיש לו עינים עקומות, הוא איש דמיה, ומפתה בני אדם בלשונו, כמו הנחש שפיתה את חוה. הוא עץ הדעת טוב ורע. בפיו ובדבריו נראה שהוא טוב, ובלבו רמיה ודעה. השמר מפניו. עליו

בניה של אותה שנאמר בה, אל תראוני שאני שחרחורת, בגלות. שהיא השכינה. והם בניו של אותו שנאמר בו, אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם. הם, השמים, מתלבשים בלבושים אלו, משום אלו הרשעים המתגברים עליהם בגלות. שאינם מסתכלים בהם אלא בעין הרעה. וערום דאה רעה ונסתר. כמו נח שנסתתר בתיבה, וכך צריכים ישראל להתכסות מהם בגלות, בלבושיהם בנשיהם בבניהם בעושר שלהם. ולא בחנם אמרו בעלי המשנה, אין הברכה שורה אלא בדבר המכוסה מן העין.

מזו) ונחש ועקרב אלין וכו': ונחש ועקרב הם מומים שבעין. עינים עקומות שבאדם, שאינם מסתכלים בדרך ישר, הנחש,

איסתמר מניה. עליה אתמר, (ד) ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו.

מאמר עיינין חורין

מח) תוורו דעיינין, מכסייא כל גוונין אחרנין. עיינין דיליה אינון רברבין, גבהנין, ואיהו גבה לב, עליה איתמר (ה) תועבת ה' כל גבה לב. כל טבין דעביד, למעבד ליה שם. ואיהי מאלין דאתמר בהון, (ו) הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם. אלין אינון דבונין בתי כנסיות * ובתי מדרשות מממוניהון. וכלא למעבד להון שם, ולא לשמא דה'. האי איהו ב גיפא, דיוקנא דחמור נואף איהו. אסתמר ברתך ג ואתך מניה, אם יהא אושפיזך.

מט) ועוד, האי ב"ג משתדל כל יומי בכשוף, ואצלח בהון עם מלכין ושליטין. איהו מעונן ומנחש ומכשף. ואיהו רשימו דיליה רשימו דחויא, * במדה תוורא. ורושם חוור אית ליה ה בכתפוי, דמתמן אתנטיל ו נחש, ולית שערא על ההוא רושם. ומזליה דהאי ב"ג בכל מלה, תוורא. שערא דיליה חוור, והוא אריך קומה. ושערוי אריכין.

נ) ועיינין חיוורין, מסתכלין באורח מישר. האי איהו מאריה דחסד, דאתיליד האי ב"ג ביומא קדמאה, בשעתא קדמאה, דמזליה טלה. וחיה דיליה אריה ביומא

חלופי גרסאות

מסורת הוזהר

(ד) (בראשית ב) ב"א רמו רפו תלג וירא' קיד קדושים קיב אמור שלח בהר סה ר"ל? תכ"א ד' סו תכ"ב ד' סט : תני"ג ד' פז : תני"ו ד' צ : תס"ו ד' צו. תס"ז ד' צח. תס"ט ד' קא : קט. קי"ו : ז"ח בראשית מח תשעט ד' ט"ג. ה) (משלי טו) ר"ל? תכ"ד ד' סט : (בראשית יא) ב"א רכט נח שלט שמב שמות שטו.

א נ"א ומדרשות ול"ג ובתי (דפוסים ראשונים). ב נ"א וגופיה (קראקא). ג נ"א אם יהא אושפיזך ואתך (דפוסים ראשונים). ד נ"א במרה (מונקאטש). ה נ"א בגדפוי (דפוסים ראשונים). ו נ"א נח (מונקאטש).

עיינין חורין

הסולם

מאמר

ועינים לבנות אלו, הן הלעומת של עינים לבנות שמצד הקדושה, שיתבארו לפנינו (באות נ).

מט) ועוד האי ב"ג וכו' : ועוד. אדם הוזה, הנ"ל, חוזר כל ימיו אחר כשוף, ומצליח בו עם מלכים ומושלים. הוא מעונן ומנחש ומכשף. והוא, הרשימה שלו היא רושם של הנחש. במדת הלבן, שרושם לבן יש לו בכתפוי, שמשם ניטל הנחש. כלומר, נהנחש נמשך מרושם לבן ההוא, ואין שערות על אותו הרושם. ומזל אדם ההוא בכל דבר, הוא לבן. השערות שלו לבנות, והוא ארוך קומה. והשערות שלו ארוכות.

נ) ועיינין חיוורין מסתכלין וכו' : ואם יש למי, עינים לבנות, כלומר שהלבן שולט בהם, שהוא מרובה ביותר, ומסתכלות בדרך ישר. זה הוא איש החסד. אדם הזה נולד ביום

עליו נאמר, ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו.

מאמר עיינין חורין

מח) חוורו דעיינין מכסייא וכו' : הלבן שבעין המכסה כל הצבעים האחרים. כלומר שהלבן שבהן שולט על הצבעים האחרים שבעינים, שהוא מרובה ביותר, והעינים שלו הן גדולות, ובולטות לחוץ מחוריהן, הוא גבה לב. עליו נאמר, תועבת ה' כל גבה לב. כל הטוב שעושה הוא לעשות לו שם. והוא מאלו שנאמר בהם, הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם. אלו הם הבונים בתי כנסיות ובתי מדרשות מכספם, והכל הוא לעשות לעצמם שם, ולא לשם ה'. איש זה הוא נואף. הוא צורת חמור נואף. אם הוא יהיה אורח שלך, תשמור בתך ואשתך ממנו.

(דפו"י דף ל"ב ט"א)

קדמאה, כל ייב מזלות, וז' כוכבייא, אינון משועבדים לכוכבא דיליה, ולמזלא דיליה. והכי כל יומא ויומא כגוונא דא.

נא) האי ב"ג איהו חוור, מחוורו דנהורא דאתברי ביומא קדמאה. הה"ד, ז' ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור. אתיליד בריש שעתא דיומא, יהא חכימא יתיר באורייתא. ויהא רישא דמארי מתיבתא. ואם אתיליד באמצעיתא דשעתא, יהא בינוני באורייתא. ואם בסופא דשעתא, יהא עני באורייתא. זנב לאריות, דאינון תלמידי חכמים.

נב) והאי איהו במזל ראובין, דאיהו ארר בין, מסטרא דחסד. וסיהרא דאיהי מלכות, נטלא חוורו דנהורא. דמלכות איהי סיהרא מסטרא דחסד, יפה כלבנה. ואיהי חמה מסטרא דגבורה. ואיהי כוכב מסטרא דת"ת, הה"ד ז' דרך כוכב מיעקב. ואיהי נוגה מסטרא דנצח. ואיהי מאדים, מסטרא דהוד, דאתאדם בגבורה. ואיהי שבת, מסטרא דיסוד. שבתאי ז' דמסטרא טבא איתמר ביה שבת. נג) אבל מסטרא אחרא שבתאי, ובזמנא דהאי שליט על עלמא אסתלק שבת, ח ואמרין אושפיזין דאינון נשמות יתירות, אי שבת.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ז (בראשית א) הקסה"ז קצח ב"א כח קסא שכב שמח ז נ"א דסטרא (דפוסים ראשונים). ח נ"א וסמכין ב"ב קמו קנג תולדות ע קפב ויצא שלט בהשמטות ח"א ד' רנב : רנו : רסג. רסד. ר"ל בא נה משפטים קסג תרומה כו תיד תריט תרלט תשמו ספרא דצניעותא י ויקרא קעט צו מט שלח קנג פנחס תרכו ת"ז ת"ח ד' יט. תי"ח ד' לו : תע"ז ד' עא. ת"ל ד' עג : עה : תל"ג ד' עז. תל"ו ד' עז : תל"ז ד' ע"ח : עט. תל"ט ד' עט : תמ"ב ד' פא : תס"ט ד' קח : ת"ע ד' קלו. ז' ח"א בראשית אות א שלב שמה שנא ד' לז ט"ב לו ט"ד עג ט"ג ת"ק ח"א ד' קט ט"ג קיב ט"ג קטו ט"ב ט"ג קטו ט"ב. ח (במדבר כד) תרומה תתס בלק תקא כי תצא קטו אדרא זוטא קלב ת"ז בהקדמה ד' טו : תל"ז ד' עח ז' ח"א ד' נה ט"ב ת"ק ח"א ד' קג ט"ב

עינין חורין

הסולם

מאמר

במזל ראובן, שהוא אותיות אור בן מצד החסד, כי ראובן הוא חסד. והלבנה, שהיא מלכות, לוקחת הלבן שבאור, שהוא חסד. כי המלכות היא לבנה מצד החסד, בסו"ה, יפה כלבנה. והיא חמה מצד הגבורה, בסו"ה ברה כחמה. והיא כוכב מצד הת"ת, ז"ש דרך כיכב מיעקב, והיא נוגה, מצד הנצח. והיא מאדים מצד ההוד, כי ההוד נתאדם בגבורה. והיא שבת מצד היסוד, דהיינו שבתאי, שמצד הטוב נאמר בו שבת.

נג) אבל מסטרא אחרא וכו' : אבל יש שבתאי מצד האחר, שהוא קליפה, ובזמן שזה שולט על העולם נכתלק השבת, והאורחים, שהם נשמות היתירות, שישראל זוכים בהן בשבת, אומרים, אי שבת. כלומר, אנה פנה אור השבת.

ביום ראשון, ובשעה ראשונה, שמזלו טלה, והחיה שלו היא אריה, ביום הראשון, כל ייב מזלות וז' כוכבי לכת, משועבדים הם לכוכב שלו ולמזל שלו. וכן בכל יום ויום כמו זה.

נא) האי ב"ג איהו וכו' : אדם הזה הוא לבן מלובן האור שנברא ביום הראשון. דמענה בראשית, ז"ש, ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור. ואם נולד בתחילת השעה הראשונה של היום, יהיה חכם ביותר בתורה. ויהיה ראש לבעלי הישיבה. ואם נולד באמצע השעה, יהיה בינוני בתורה. ואם בסוף השעה, יהיה עני בתורה, זנב לאריות, שהם תלמידי החכמים.

נב) והאי איהו במזל וכו' : וזה הוא (דפו"י דף ל"ב ט"א)

נד) ובג"ד, עיינין חיוורין, נטלין בסיהרא, מסטרא דחסד. אלין אינון מארי דחסדים טובים, מזרעא דאברהם. אלין עיינין מסתכלין באורח מישר כלפי ימינא.

נה) האי ב"נ, וותרן איהו בממוניה, דממונא דנשמתא איהי אורייתא, ושאר עותרא ממונא דגופא. האי ב"נ חוור איהו ככספא, אריך קומה איהו. רשימו חוור אית בימינא דיליה. רחים איהו מבני נשא, רחים איהו מקב"ה. הה"ד, אברהם אוהבי. שערא דיליה שעיע חוור.

נו) * ות"ח, דלית עיינין דלאו אינון כלילין מארבע גווינין. ואמאי אתקריאו עיינין חוורין. אלא כל גוון דשליט על אחרנין, אתקריאו עיינין על שמיה. ובג"ד כד שליט גוון חוור בעיינין, אתקריאו עיינין חוורין. ומאן * דבעי לאצלחא באורייתא, ואשתדל בה, עליה איתמר הרוצה להחכים ידרים.

מאמר עיינין סומקין

נז) עיינין סומקין מסטרא אחרא, נטלין סומקו משרף, דאוקיד לון בשלהובוי דחמה בישא, ומתאדמין במאדים דס"א. דתרין דרגין אלין, אינון מאומה דעשו, איהו אדום מסטרא דמאדים, ואתמר בבנוי דמונין לחמה. ובג"ד כד לוקה חמה, סימן רע לאוה"ע. לקותא דחמה דאומין דעלמא.

חלופי גרסאות

ס נ"א ותתוי (דפוסים ראשונים).

עיינין חוורין	הסולם	מאמר
לבנות. ומי שרוצה להצליח בתורה ומשתדל בה, עליו אמרו. הרוצה להחכים ידרים. כלומר, שיאחז במדת הימין, הנקראת דרום, שהיא מדת החסד.	נד) ובג"ד עיינין חיוורין וכו': ומשום זה, אלו שיש להם, עינים לבנות, לוקחות בלבנה, שהיא המלכות, מצד החסד. אלו הם בעלי חסדים טובים מזרע אברהם. אלו העינים מסתכלות בדרך ישר כלפי ימין.	נה) האי ב"נ. וותרן וכו': אדם הזה, הוא נדיב דוח בכספו. כי הכסף של הנשמה הוא התודה, ושאר עושרי, הוא כספו של הגוף. אדם הזה, הוא לבן ככסף, הוא ארוך הקומה. רשם לבן יש לו בימינו, אהוב הוא מבני אדם, אהוב הוא מהקב"ה. ז"ש אברהם אוהבי. השערות שלו חלקות ולבנות.
מאמר עיינין סומקין	נז) עיינין סומקין מס"א וכו': עינים אדומות דצד האחר, שהן כנגד העינים האדומות של הקדושה, לוקחות האורים מן השרף ששורף אותן בשלהבת של חמה הדעה, והן מתאדמות על ידי מאדים של צד הרע, כי ב' מדרגות אלו, שהן חמה רעה, וככב מאדים דסטרא אחרא. הן מאומה של עשו, שהוא אדום מצד מדרגת הככב מאדים, ונאמר בבניו שהם מתנים הימים והחדשים והשנים לפי החמה, שמשום זה, כשלוקה החמה, דהיינו כשנכהה אורה, סימן רע לאומות העולם. כי הליקוי של החמה הוא לאומות העולם.	נו) ות"ח דלית עיינין וכו': ובוא ודאה, שאין עינים שאינן כלולות מד' צבעים, לבן, אדום, ירוק, שחור, וא"כ למה הן נקראות עינים לבנות, אלא כל צבע שהוא שולט על האחרים, נקראות העינים על שמו. ומשום זה, כשהלבן שולט בעינים, הן נקראות עינים

נח) אורייתא דאיהי אוכמא, דאתמר בה טו שחורה אני ונאווה. לקותא דשמשא דסטר קדישא, שבתאי לילית פתייא אוכמא. ובנהא, אינון לקותא דישראל.

נט) מאדים, לקותא דסיהרא טבא דיעקב. ומאדים איהו עשו. ומאדים דסטרא טבא, לקותא לסיהרא בישא, דמונין לה אומה דישמעאל.

ס) לקותא דעיינין בסומקו דילהון, ובאדימו דילהון בבשרא, דגבינין דלהון. האי איהו חמה דאוקיד לון, דאיהו שרף, ואושדין. דמעין ואדימו. כולהון לקותא דמאדים אליון. אינון עיינין קמיטין ביבשותא, דשרף דאוקיד לון ואתקמיטו, ועיינין סומקין דסטרא אחרא כ הוא.

סא) מארי דעיינין סומקין, אסטמר ז מיניה, אושיד ט דמין איהו. ואי הוא חזר בתיובתא, אושידו נ דדמא דיליה, יהא ס בפקודין דאורייתא. או יהא טבחא. או ט מוהלא.

סב) והאי ב"ג, איהו קמיט באנפוי, בחוטמיה, פ בקדליה, בגופיה, בדרעוי, ברגלוי. ז בהפוכא דעיינין חורין, דאיהו אריך באנפוי בחוטמיה ק בקדליה בגופיה בדרעוי ברגלוי. דא רחמי. ודא דינא.

סג) עיינין סומקין דסטרא דכייא, אליון עיינין דדוד דאיתמר ביה, ט והוא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

טו) (שה"ש א) לעיל לו. י) (ש"א טז) יתרו ק משפטים
נה תוריע קסד מצורע נח קדושים עד ואתחנן לא נב
כי תצא קכ.
נט) נוסח אחר בדקליה (קראקא). ז נוסח אחר בהסכת (דפוסים ראשונים).
ס) נוסח אחר בדקליה (קראקא). ט נוסח אחר מהולא (חינצ'יא). פ
סא) נוסח אחר בדקליה (קראקא). ט נוסח אחר מהולא (חינצ'יא). פ
סב) נוסח אחר בדקליה (קראקא). ז נוסח אחר מהולא (חינצ'יא). פ

עיינין סומקין

הסולם

מאמר

ומתאדמות. כולם ליקוי מחמת המאדים הם. אלו הן העינים הנקמטות ביבשות. מחמת שהשרף שרף אותן ונתקמטו. והעינים אדומות של צד האחר.

סא) מארי דעיינין סומקין וכו': בעל עינים אדומות, השמר מפניו, הוא שופך דם. ואם הוא חזר בתשובה, תהיה שפרכת הדמים שלו במצות התורה, דהיינו או שיהיה שוחט, או שיהיה מוהל.

סב) והאי ב"ג איהו וכו': ואדם ההוא הוא קצרה בפניו בחוטמו בערפו בגופו בזרועותיו וברגליו. והוא בהפוך מבעל עינים לבנות, שהוא ארוך בפניו בחוטמו בערפו בגופו בזרועותיו וברגליו. זהו רחמים, וזהו בעל עינים אדומות. הוא דיין.

סג) עיינין סומקין דסטרא וכו': עינים אדומות

נח) אורייתא דאיהי אוכמא וכו': התורה שהיא שחורה, שנאמר בה שחורה אני ונאווה, הנה השחורות הזאת, היא ליקוי השמש שמצד הקדושה, כי התורה נקראת שמש. והיא נגרמת, על ידי הכב שבתאי, שמצד הרע, שהוא לילית ובניה, והוא פתי שחרד. והם הליקוי של ישראל.

נט) מאדים לקותא דסיהרא וכו': מאדים, שמצד הרע גורם ליקוי ללבנה הטובה של יעקב. ומאדים הזה הוא מצד עשו. ומאדים שמצד הטוב, גורם ליקוי ללבנה הרעה, שמונים על פיה, האומה ישמעאל.

ס) לקותא דעיינין בסומקו וכו': הליקוי שבעינים, באדום שבהן, ובאדום שבבשר הגבות שלהם, דהיינו בבשר העפעפים שמסביב העינים, זה הוא מחמת החמה השורפת בהם, שהיא שורפת אותן והן שופכות דמעות

אדמוני עם יפה עינים וטוב רואי. שערי ירוקין בגוון חמה טובא, אנפוי סומקי מסטרא דמאדים טב.

(סד) בשערוהי הוּ ז' מיני גווני דהבא, דאיהו זהב סגור, זהב אופיר, זהב פרוים, ם זהב שחוט, זהב טהור, זהב מופז, ן זהב תרשיש. ז' אינון מיני דהבא, דשבע ספירין אתכלילן בהו. ושערא דיליה קמיט. וכל איברין דיליה קמיטין. מסטרא דשברים. ובג"ד, דוד הוא הקטן, ואיהו דרגא דיליה הוד, דנטיל בגבורה.

(סה) אבל עיינא חוורין, נטלין בנצח וחסד, ואינון אריכין. ושרטוטין דמצחא כלהון אריכין, מסטרא דתקיעה. אבל שרטוטין דמצחא מסטרא דב"ג קמיט, אינון קמיטין ברזא דשברים. ואית ליה רושם סומק תחות דרועא שמאלא. או בדרועא שמאלא, או בשוקא שמאלא.

(סו) ומאן דאתיליד בשעתא קדמאה דיומא תניינא, דאיהו דרגא דגבורה. יהא תקיף ביצריה, אם ישתדל באורייתא דבעל פה. ומלכות איהו חמה טבא, אורייתא דבעל פה, מסטרא דגבורה, ואיהי סיהרא קדישא, אורייתא דבכתב אתקריאת מסטרא דחסד.

(סז) חמה בישא איהי גיהנם, דאתברי ביומא תניינא. א ובסטרא דדרגא

חלופי גרסאות

ר נ"א בשערוי (קראקא). ש נ"א ל"ג זהב שחוט זהב טהור (קראקא). ונ"א זהב טהור זהב שחוט (חינצא).
ת נ"א ל"ג זהב תרשיש (דפוסים ראשונים). א נ"א ומסטרא (קראקא).

מאמר הס' עיינין סומקין

בהסולס) אבל קוי המצח מצד בן אדם קצר, הם קצרים בסוד השברים. ויש לו רושם אדום תחת זרוע השמאלית, או בזרוע השמאלית, או בשוק השמאלית.

(סו) ומאן דאתיליד בשעתא וכו': ומי שגולד בשעת הראשונה של יום השני. שהוא מדרגת הגבורה, יהיה גבור ביצרו, אם יעסוק בתורה שבעל פה. ומלכות, היא חמה שמצד הטוב, והיא תורה שבעל פה, מצד הגבורה. והמלכות, היא לבנה הקדושה, ונקראת תורה שבכתב, מצד החסד.

(סז) חמה בישא איהי וכו': החמה, שמצד הרע, היא גיהנם שנברא ביום השני. ובצד מדרגת עשו יוצא האדום. ואע"פ שלוקחת אח"כ מכל הצבעים, עשה, לבן ירוק שחור, מי שהוא יותר חזק הוא המתגבר ושולט, ונקרא על שמו. פירוש, שבכל צד יש כל ד' הצבעים, אלא בצד ימין שולט החסד שהוא לבן וכולם נקראים לבן. ובצד שמאל שולטת

אדומות של צד הטהור. אלו הם עיניו של דוד. שנאמר בו והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב רואי, שערותיו ירוקות, כצבע החמה שמצד הטוב. פניו אדומות, מצד כוכב מאדים שמצד הטוב.

(סד) בשערוהי הוּ ז' וכו': בשערותיו של דוד, היו ז' מיני צבעי הזהב, שהם, זהב סגור, זהב אופיר, זהב פרוים, זהב שחוט, זהב טהור, זהב מופז. זהב תרשיש. שבעה מיני זהב הם, ששבע ספירות נכללות בהם. ושערותיו היו קצרות וכל אבריו קצרים, מצד הדינים שבסוד השברים (ע"י אמור אות קצ"ה בהסולס). ומשום זה דוד הוא הקטן. והוא, המדרגה שלו היא הוד, הנוסע מספירת הגבורה. דהיינו בקו שמאל.

(סה) אבל עיינא חוורין וכו': אבל עינים לבנות, נוסעות בנצח וחסד, דהיינו בקו ימין, והן ארוכות. וכן קוי המצח הם כולם ארוכים, מצד התקיעה (וע"י אמור דף ע"א דפו"י דף ל"ב ט"ב)

דעשו, נפקת סומקא. אע"ג דנטילת לבתר מכל גוונים, חוור ב וירוק ואוכם, ג מאן דאלים גבר, ועל שמיה אתקריאת.

סח) והאי איהי תיקונא דחכמתא עילאה. אבל איסטגנינון לא נטלין כוכבא בסידרא דא, אלא כפום ממשלת דילהון באורח חושבנא.

סט) עיינין סומקין, אינון מרכבה דחיה דשור, דאיתמר בה ופני שור מהשמאל לארבעתן, דאינון ד' גווני עינא. ושולטנו דארבע גוונים אלין, איהו סומק. אבל עיינין חורין, מרכבה דילהון אריה.

ע) ואריה איהו מיכאל. שור גבריאל. ומאן דאתיליד ברישא דשעתא דשור, יהא עתיר בדהבא, ובכל מיני סומק. בעיינין חורין נהיר * יהויה רחמי ודאי, ואתמר ביה הרוצה להחכים ידרים. בעיינין סומקין נהיר אדני, וביה הרוצה להעשיר יצפין.

עא) מאן דאתיליד בפלוגתא דשעתא קדמאה דיומא תניינא, יהא בינוני בעותרא. מאן דאתיליד בסופא דשעתא, הא איהו בזנבא דשור, יהא עני. עב) ויומין דכל חד מתפלגין לתלת סטרין, כגוונא דנשמתא ורוחא ונפשא. נשמתא איהו מכרסייא יקירא, ואיהי מרכבה בריש כל כוכב ומזל.

חלופי גרסאות

מטרת הזהר

כ) (יחזקאל א) וארא צו יתרו רם משטטים תמה תעו ויקהל שכו פקודי שטו ויקרא ריח שמיני נא תזריע קטו נשא יא קרח נב חקת יח נחטס תיח תקלג תקמא תקצו כי תצא סא האינוו רחא רת"ו בהקדמה ד' יג : תכ"א. ד' סג תסיט ד' קי : תיע ד' קכב.

עיינין סומקין

הסולם

נאמר

שהוא גבורה. ומי שנולד בתחילת השעה של שליטת השור, דהיינו בתחילת שנה הראשונה, ביום השני, יהיה עשיר בזהב, ובכל מיני אדום. בעינים לבנות מאיר השם הוי"ה, שהוא רחמים ודאי. ואמרו בו, הרוצה להחכים ידרים, דהיינו שיכוון בתפלתו לקו ימין שהוא נקרא דרום, שהוא חסד. בעינים אדומות מאיר השם אדני, ואמרו בו, הרוצה להעשיר יצפין, דהיינו שיכוון בתפלתו לקו שמאל הנקרא צפון, שהוא גבורה.

עא) מאן דאתיליד בפלוגתא וכו' : מי שנולד בחצות שעה הראשונה של יום השני, שהוא גבורה, יהיה בינוני בעושר. מי שנולד בסוף השעה הראשונה של יום ב', זה הוא מזנב השור, ויהיה עני.

עב) ויומין דכל חד וכו' : והימים של כל אחד, מתחלקים לג' צדדים, כעין נשמה רוח גפש. הנשמה, היא מכסא הכבוד, שהוא עולם

שולטת הגבורה שהיא אדומה, וכולם נקראים אדום. סח) והאי איהי תקונא וכו' : וסדר הזה הוא על פי התקון של חכמה העליונה. אבל חכמי התכונה, אינם לוקחים הכוכבים בסדר הזה, אלא כפי ממשלתם, שכדוך החשבון.

סט) עיינין סומקין אינון וכו' : ומפרש דבריו, עינים אדומות. הן מרכבה אל החיה הקדושה הנקראת שור. שנאמר בה, ופני שור מהשמאל לארבעתן, שהם ד' צבעי העינים. והשליטה שעל ארבעה צבעים אלו היא אדום, שהוא צבע השמאל, שנקרא שור. לפיכך נקראים כולם עינים אדומות. אבל עינים לבנות, שהמרכבה שלהם היא אריה, שהוא שליטת החט, שצבעו לבן, אע"פ שיש בו ד' צבעים, נקראים כולם לבנות.

ע) ואריה איהו מיכאל וכו' : ואריה הוא מיכאל, שהוא חסד. שור הוא גבריאל, 400 (דסויי דף ל"ב ט"ב * ט"ג)

רוחא איהי מן מלאכייא, ואיהי מרכבה במציעות כל כוכב ומזל. ונפשא שותפי דבעיראן ועופין, וכל ז אילין דתאווה דעלמא שפלה, ואיהי מרכבה בסופא דכל שעתא, ה ובסופא דכל כוכב ומזל.

עג) ומסטרא דנפשא דבעירא, יומי דב"ג קצירין, ואינון מעט ורעים. דכל יומי דב"ג דאינון בעניותא בצערא ובדוחקא, לאי אינון חיים, וכל שכן אי אינון יומין בלא תורה ומצוה, דלאו אינון חיים.

א/עד) אם חזר בתשובתא, אע"ג דאיהו בזנב טלה או שור, בכל מזל ומזל, קב"ה ו אוסיף ביה רוחא יתירא דמלאכין, וסליק מזנבא, למהוי בינוני. זכה יתיר למיהדר בתשובתא במחשבתיה, קב"ה יהיב ליה נשמתא ז מכורסייא, וסליק למהוי רישא בריש כל כוכב ומזל.

ב/עד) ובג"ד אין מזל לישראל. ואע"ג דאתיליז בריש שעתא, וקלקל עובדוי, קב"ה נחית ליה מרישא לגופא, למהוי בינוני. ה ואי מקלקל יתיר בעובדוי, נחית ליה לסופא דכל מזל ומזל. והאי איהו תלוי במזל, ומזל רכיב עליה ושליט עליה. אבל בזמנא דנשמתיה שליט ורכיב על מזלא, מזלא איהו טפילא לרוכב עליו.

ג/עד) ואם מזלא דאיהו ט טפלה לרוכב שליט עליה, איתמר ביה ט הגר

תלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ד נ"א מוסיף אלין מאכלין (מונקאטש). ה נ"א ובסיפא (חינצ'א) ונ"א ובסופא (קראקא). ו נ"א אתוסיף (דפוסים ראשונים). ז נ"א מוסיף מכורסייא דרישא (דפוסים ראשונים). ח נ"א ל"ג ואי (קראקא). ט נ"א ל"ג טפלה (קראקא).

עיינין סומקין

הסולם

מאמר

באמצע כל כוכב ומזל, כבחנינת הרוח. זכה יותר לחזור בתשובה במחשבתו. הקב"ה נותן לו עשמה מכסא הכבוד, ועולה להיות ראש בתחילת כל כוכב ומזל, כבחנינת הנשמה.

ב/עד) ובג"ד אין מזל וכו' : ומשום זה אין מזל לישראל, ואע"פ שגולד בראש השעה, והוא בראש כל כוכב ומזל, וקלקל מעשיו, הקב"ה מורידו מראש לגוף שיהיה בינוני, באמצע כל כוכב ומזל. ואם מקלקל מעשיו יותר, מורידו לסוף של כל מזל ומזל. וזה שהוא בסוף כל מזל, הוא תלוי במזל, והמזל רוכב עליו ושולט עליו. אבל בזמן שנשמתו שולטת ורוכבת על המזל, המזל הוא טפל אל הרוכבת עליו.

ג/עד) ואם מזלא דאיהו וכו' : ואם המזל שהוא טפל לרוכב שולט עליו, נאמר בו, הגר אשר בקרבך יעלה עליך מעלה מעלה ואתה

עולם הבריאה, והיא מרכבה בראש כל כוכב ומזל. הרוח, הוא מן המלאכים, דהיינו מעולם היצירה, ששם המלאכים, והוא מרכבה באמצע כל כוכב ומזל. והנפש, היא שזתפת הבהמה והעופות, בעולם העשיה, וכל התאות של עולם השפל, והיא מרכבה בסוף כל שעה, ובסוף כל כוכב ומזל.

עג) ומסטרא דנפשא דבעירא וכו' : ומצד נפש הבהמי, ימיו של אדם קצרים, הם מעט ורעים. כי כל ימיו של אדם שהם בעניות וצער ודחק, אין הם חיים. וכל שכן אם הימים הם בלי תורה ומצות, שאין הם חיים.

א/עד) אם חזר בתשובתא וכו' : אם חזר בתשובה, אע"פ שהוא בתב טלה או שור, שבכל מזל ומזל, דהיינו, מבחינת נפש הבהמית, מוסיף בו הקב"ה רוח יתרה מן המלאכים, ועולה מזנב המזלות, להיות בינוני, דהיינו (דפ"י דף ל"ב ט"ג)

אשר בקרבך יעלה עליך מעלה מעלה ואתה תרד מטה מטה הוא ילוך ואתה לא תלונו הוא יהיה לראש ואתה תהיה לזנב. ואיתמר על נשמתיה ורוחיה, (ט) והיו חיך תלויים לך מנגד.

ע(ה) ואם חזר בתשובתא, יחזרון ליה רוחיה ונשמתיה, ואתקיים ביה קרא דכתיב, (ו) ונתנך ה' לראש ולא לזנב והיית רק למעלה ולא תהיה למטה כי תשמע אל מצות ה' אלהיך. במצות זכי לרוחא. באורייתא זכי לנשמתא.

מאמר עיינין ירוקין

עו) עיינין ירוקין דסטרא אחרא, מדידו דאתמשך מגיה רזא דתוהו, דאיהי קו ירוק, קליפא דאגוזא.

עז) ותלת קליפין אינון, דאתחזיין בעיינין דסטרא אחרא. תהו גוון ירוק, קליפא קדמאה דאגוזא. בהו גוון חוור, קליפא תניינא דאגוזא, ואיהו חוורא דעיינין. חשך קליפא תליתאה דאגוזא, ואיהו סומקא, כעשן דאצטבע בסומקא דאשא, ואיהו סומק חשוך. מרה אוכמא, תהום, ואיהו חלל דאגוזא, ודא איהי לבושא דיצה"ר.

עח) נטיל מרה ירוקה בסטרא דתוהו, ועביד ציורין ושרטוטין כפום חובין דבני נשא. כלהו ציורין ושרטוטין עקימין, ולאן באורח מישר. וכן חוטמא ואנפין ועיינין, בכל אתר דיצה"ר חויא בישא שרייא, איהו עקימא, וכל ציורין דיליה עקימין.

חלופי גרסאות

(ט) (שם) מקץ רח ז"ח ד' ס ט"א (ז) (שם).

עיינין ירוקין

הסולם

מאמר

עז) ותלת קליפין אינון וכו': ושלש קליפות הן, הנראות בעינים של הסטרא אחרא. תחו, שהוא צבע ירוק, הוא קליפה הראשונה של האגוז. בתו, שהוא צבע לבן, הוא קליפה שניה של האגוז, והיא הלבן שבעינים. חשך, הוא קליפה שלישית של האגוז, והוא אדום, כמו עשן המצטבע באדום שבאש, והוא אדום. והוא חושך. מרה שחורה היא סוד תהום, שהוא חלל האגוז. וזהו לבוש היצר הרע.

ואתה תרד מטה מטה הוא ילוך ואתה לא תלונו הוא יהיה לראש ואתה תהיה לזנב, ונאמר על נשמתו ורוחו, והיו חיך תלואים לך מנגד.

ע(ה) ואם חזר בתשובתא וכו': ואם חזר בתשובה, יחזרו אליו רוחו ונשמתו, ונתקיים בו המקרא שכתוב, ונתנך ה' אלקיך לראש ולא לזנב והיית רק למעלה ולא תהיה למטה כי תשמע אל מצות ה' אלקיך. במצות, הוא זוכה לרוח, בתורה, הוא זוכה לנשמה.

עח) נטיל מרה ירוקה וכו': לוקח מרה הידוקה שמצד תחו, ועושה ציורים וקוים, בגופות בני אדם, כפי עונות בני אדם. כל הציורים והקוים הם עקומים ואינם בדרך הישר. וכן החוטם והפנים והעינים. כי בכל מקום שהיצר הרע, שהוא נחש הרע, שורה, הוא עקום וכל הציורים שלו עקומים. נטיל

מאמר עיינין ירוקין

עו) עיינין ירוקין דסטרא אחרא וכו': עינים ירוקות של הצד האחר, הן מדירה, דהיינו קו, שנמשך ממנו סוד התהו, שהוא קו ירוק, והיא קליפת האגוז.

(דסויי דף ל"ב ט"ג)

עט) נטיל מרה סומקא מסטרא דחשך, ועביד ציורין ושרטוטין. נטיל מרה אֹכמא, מסטרא דתהום, דאיהו חלל דאגוזא, ועביד ציורין ושרטוטין. פ) ות"ח, תלת קטרין בב"ג מסטרא דדכיו, ואינון נפשא רוחא ונשמתא. נפש, נטיל עפרא ומיא ואשא ורוחא. האי נפש . סטא לימינא, ונטיל מיא כליל בפומא דאריה, ועביד ציורין. וההיא מיא דנטיל, איהו ממוחא, ואתפלג לארבע מוחין. ורוא דמלה *) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. אינון גיחון כ פישון פרת חדקל.

מאמר אריה שור נשר אדם

פא) ובזמנא דייתי משיחא, כל חד וחד מאבהן, אחזי פעולתיה. הה"ד ^ט תוצא הארץ נפש חיה למינה, דאיהו חיתו ארץ, אפיק זרעא דיליה, כל חד ביחוסיה. ודא זרעא דיצחק, דאיהו נפש חיה, דאינון מינה, וזרעא דילה : באומה דא, זרעא דאינון עמי הארץ, דחיה דאיהי שור, דרגא דיצחק. פב) ^ט ויאמר אלהים ישרצו המים, אלין מאריהון דחכמה, דאיהי נפש חיה, דאינון כנונין דמתרבין בימא דאורייתא. ואינון מסטרא דאריה דימא, דאיהו ^ח כשר בים. דאריה דס"א איהו פסול ביבשתא, ואריה דימא איהו לימינא, דאברהם, וביה הרוצה להחכים ידרים.

חלופי גרסאות

י ג"א סטרא (קראקא). כ בדפוס קראקא ל"ג פישון והוא ט"ס. ל ג"א בהמה (קראקא) זג"א באמה (חינצא). מ ג"א נשר (קראקא).

מסורת הוהו

ט) (בראשית ב) ב"א רמו. ע) (שם א) ב"ב קט קעא ז"ח בראשית קמא תד תט תקנט תרסט תשלו ד' לר ט"ב תק"ח ד' קיב ט"ג. פ) (שם) ב"א תה ר"ו ת"ע ד' קלה.

אריה שור נשר אדם

שיבא המשיח, כל אחד ואחד מן האבות, אברהם יצחק יעקב, ידאה פעולתו. ז"ש. תוצא הארץ נפש חיה למינה, שפירושו, הארץ, שהיא חיתו ארץ, דהיינו החיות שבארץ, הוציא זרעו, כל אחד לפי יחוסו, דהיינו לפי שורשו שממנו הוא נמשך, וזהו זרעו של יצחק, שהוא נפש חיה למינה, שזרעו של יצחק, הם מינה דנפש חיה. וזרע שלה באומה זו, בישראל, הם זרע של עמי הארץ שבהם. כי חיה, היא שור שהוא מדרגת יצחק.

פב) ויאמר אלקים ישרצו המים : אלו הם בעלי החכמה, שהם נפש חיה, שהם כרגים המתרבים בים התורה, והם מצד האריה שבים, שהוא כמו שר בים. כי אריה של הצד האחר, הוא פסול, והוא ביבשה. ואריה הים הוא לימין, שהוא אברהם. וכו' הרוצה להחכים ידרים.

ועוף

הסולם

מאמר

עט) נטיל מרה סומקא וכו' : לוקח מרה האדומה, שהיא מצד חשך, ועושה ציורים וקוים בגופי בני אדם. לוקח מרה שחורה שהיא מצד תהום שהיא חלל האגוז, ועושה ציורים וקוים בבני אדם. פ) ות"ח תלת קטרין וכו' : ובוא ודאה, שלשה קשרים יש באדם מצד הטהור, והם נפש, רוח, ונשמה. הנפש, לוקחת ד' יסודות עפר מים אש ורוח. נפש הזו נוטה לימין, שהוא חסד, ולוקחת מים הכלולים בפה האריה, שהוא חסד, ועושה ציורים בגוף האדם. ומים ההם שלוקחת, הם ממות, הנחלק לארבעה מוחין, חכמה, ובינה, חסד דדעת, וגבורה דדעת, וסוד הרבר, ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. שהם, גיחון, פישון, פרת וחדקל.

מאמר אריה שור נשר אדם

פא) ובזמנא דייתי משיחא וכו' : ובזמן

פג) ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים, ודא פני נשר אלן זרעא דיעקב, דאינון מארי פקודי דאורייתא.

פד) ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה, היבשה, דא אדם דאתנטיל מד' סטרין דעפרא. כד אתקיים בה, יבשה הארץ, ממי טופנא, יפקון מן גלותא. ורזא דמלה ויהי כ"ן, דאיהו שבעין שנין.

מאמר ז' ימי בראשית

פה) ביומא קדמאה, עביד עבידתיה לאנהרא לון, הה"ד ^ה ולכל בני ישראל היה אור. ועוד ^ו וה' הולך לפניו יומם וגו', כגוונא דמצרים. ביומא תנינא, ויהי מבדיל, אפריש לישראל מנייהו, הה"ד ולא קרב זה אל זה כל הלילה. פו) ביומא תליתאה, אעבר לון בימא. הה"ד ^ז ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה. כתיב הכא ותראה היבשה, וכתיב התם, ^ח וישם את הים לחרבה.

פז) אור דיומא קדמאה, מיניה נהרין שמשא וסיהרא, ביומא רביעאה. ועלייהו אתמר, ^ט וה' הולך לפניו יומם בעמוד ענן לנחותם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם.

תלופי גרסאות

מסורת זוהר

נ גיא ליג ודא פני נשר (דפוסים ראשונים).

צ) (שם) ב"א סו רית. ק) (שמות י) בהשמטות ח"א

ד' רנב : ד"י ת"ז תכ"ב ד' סו : ד) (שם יג) נח שם

וישלח רכב בשלח כו מג קנו פקודי תשיב שלח קעב בלק קכו וילך א האוניו רלט ת"ז ת"ע ד' קלא. ז"ח ד' עב ט"א. ט) (בראשית א) לעיל פד. ת) (שמות יד) בהעלותך לט ת"ק"ח ד' זה ט"ג צח ט"ד. א) (שם יג) לעיל אות פה.

ז' ימי בראשית

הסולם

מאמר

פג) ועוף יעופף על וגו' : ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים, זה הוא פני נשר, ואלו הם זרעו של יעקב, שהם בעלי מצות התורה.

פד) ויאמר אלקים יקוו וגו' : ויאמר אלקים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה. חיבשה, זו היא ארם שגלקח מד' צדדים, דרום צפון מזרח ומערב, שבעפר. כשיתקיים בה יבשה הארץ ממי המבול, שהם הקליפות, יצאו מן הגלות, וסוד הדבר, שיבשה היא האדם, כי נאמר, ויהי כן, שהוא שבעים שנה, כי כ"ן בגימטריא שבעים. כלומר, שנברא האדם ששנותיו שבעים שנה.

מאמר ז' ימי בראשית

פה) ביומא קדמאה עביד וכו' : ביום הראשון, שהוא חסד, עשה מלאכתו להאיר להם. ז"ש, ולכל בני ישראל היה אור. ועוד,

(דפוסים ז' ליג ט"ד)

404

יומא

פח) יומא תניינא, ביה אתברי ימא. הה"ד, א יהי רקיע בתוך המים. ויום חמישאה, מיניה אפיק נוני ימא. דכמה דמאורות דיומא רביעאה תליין ביומא קדמאה, הכי נונין דיומא חמישאה תליין ביומא תניינא.

פט) יומא תליתאה, איהו כליל מכלא, איהו דרגא דיעקב, דאיהו נשרא, כלילא ממיא ואשא. ויומא שתיתאה, ביה תלייא, וביה אתברי אדם, מההוא עפרא דיומא תליתאה.

צ) יומא קדמאה אברהם, דדרגיה חסד, ס לקבליה הוא נצח, ואהרן כהנא נהיר אנפוי כשמשא, איהו לקבליה, יומא רביעאה, דא בדא תליא, הה"ד א נעימות בימינך נצח.

צא) יומא תניינא יצחק, דדרגיה גבורה, לקבליה יומא חמישאה, דאיהו הוד, דרגא דדוד.

צב) יומא תליתאה יעקב, לקבליה יומא שתיתאה, שלמה, דדרגיה יסוד, דאיהו שלום ה', ועליה איתמר ד' הנני נותן לו את בריתי שלום.

צג) יום שבת, מלכות, דרגא דבן י"ה, דאיהו ו'. דמהלך חמש מאה שנין,

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ב) (בראשית א) ב"א מד. ג) (תהלים טז) ב"א קמה תרומה תשם ויקרא לב פנחס קצ תקשב בהשמטות ח"ג ד' שו : ד"י ת"ז? נהקדמה ד' ה : ת"ל ד' עז. ז"ח ד' מד ט"א סד ט"ב. ז) (במדבר כה) נח קסא.

ד' ימי בראשית

הסולם

מאמר

מאירים כשמש, הוא כנגד נצח, שהוא יום רביעי, זה תלוי בזה, הנצח תלוי בחסד, משום ששניהם בקו ימין זה תחת זה. ז"ש נעימות בימינך נצח. שניצח כלול בימינך שהוא חסד. צא) יומא תניינא יצחק וכו' : יום השני ממעשה בראשית הוא יצחק, שמדרגתו גבורה, שהוא קו שמאל. כנגדו, באותו הקו, הוא יום החמישי, שהוא הוד, שהוא מדרגת דוד.

צב) יומא תליתאה יעקב וכו' : יום השלישי ממעשה בראשית, הוא יעקב, שהוא קו האמצעי, כנגדו, באותו הקו, הוא יום הששי ממעשה בראשית, שהוא שלמה שמדרגתו יסוד. כי שלמה, הוא אותיות, שלום ה', ושלום הוא יסוד. ועליו על היסוד, נאמר, הנני נותן לו את בריתי שלום. כי היסוד נקרא ברית ונקרא שלום.

צג) יום שבת, מלכות וכו' : יום שבת, שהוא מלכות, היא מדרגת בן י"ה, שהוא ו' דהוי"ה, דהיינו ז"א, שה"ס עץ החיים, שמהלכו חמש מאה שנים, שהם חמש ספירות, חג"ת ג"ה

יומא תניינא ביה וכו' : יום השני, ממעשה בראשית, בו נברא הים. ז"ש, יהי רקיע בתוך המים, ויום החמישי, ממעשה בראשית, הוציא ממנו, מן הים, דגי הים. כי כמו שהמאורות של יום הרביעי תלויים ביום הראשון, ששניהם הם בקו ימין, כנ"ל בסמוך, כך הדגים של יום החמישי תלויים ביום השני, משום ששניהם הם בקו השמאל.

פט) יומא תליתאה איהו וכו' : יום השלישי, דמעשה בראשית, שהוא ת"ת, כלול מהכל, מיוס א' ומיוס ב', שהוא מדרגת יעקב, שהוא נשר, דהיינו קו האמצעי, הכלול ממים ואש, שהם ימין ושמאל. ויום הששי דמעשה בראשית שהוא יסוד, תלוי ביום השלישי, שהוא ת"ת, כי שניהם הם בקו האמצעי, ובו נברא אדם, מעפר הוהא שביום השלישי, שהוא ת"ת.

צ) יומא קדמאה אברהם וכו' : יום הראשון, ממעשה בראשית, הוא אברהם שמדרגתו חסד. שהוא קו ימין. כנגדו, דהיינו באותו הקו, הוא נצח, ו' ה' ה' ה' ה' ה' ה' שפניו (רמזי דף ל' ט"ה)

דאינון חמש ספירות, מטי ליסוד, ם לאתחברא בה. ויום שבת איהו משה רבינו, דדרגיה בינה.

צד) ויום שבת כליל כלא, כגוונא דא, ה) ויכל אלהים ביום השביעי, דא יומא קדמאה. מלאכתו, דא יומא רביעאה. וישבות ביום השביעי, דא יומא תניינא. מכל מלאכתו אשר עשה, דא יומא חמישאה, דביה אתחרב בי מקדשא. ולא הוה בניינא ביה באלף חמישאה. ויקדש אותו, דא יומא תליתאה. כי בו שבת מכל מלאכתו, דא יומא שתיתאה.

צה) אשר ברא * אלהים לעשות, דא גופין לנשמתין דרשיעייא. דלא בעא למעבד לון גופין, דאזלין כלהו נע ונד. ודא רזא ה) יד ליד לא ינקה רע. צו) ושבת דכלהו, נייחא דכלהו, יהא משה. דאיהו דוגמת בן יה, דבת זוגיה מלכות, שבת. ם שבת ודאי, דעלה אתמר ז) ומלכותו בכל משלה, דאיהו ם מלאכות דאדכיר ביומא דשבתא.

א/צו) ולא כמא דחשבין טפשיין, דקב"ה עביד ק עבידתא, או טרח

מסודת הזהר

חלופי גרסאות

ע נ"א מוסיף לאתחברא מניה (קראקא). ם נ"א ל"ג שבת (קראקא). צ נ"א מלאכתו (מונקאטש). ק נ"א מוסיף עבידתא ביומא דשבתא (דפוסים ראשונים).

ה) (בראשית ב) ב"ב קפ. ו) (משלי יא) כי תשא עה פנחס קעא רנ"ז תכ"ב ד' סח : ת"ע ד' קל. ז"ח ד' מט טא פד ט"ב. ז) (תהלים קג) בהשמטות ח"א ד' רנג. ד"י משטטים תמב אמור קמט בהר מו פנחס תקפט כי תצא ו לח רנ"ז תכ"א ד' נו : תס"ט ד' קטז : ת"ע ד' קכת. תק"ח ד' קא ט"ב קיג ט"ד קטז ט"א.

מאמר

הסולם

ד' ימי בראשית

דהיינו, שלא היה שום רמז ופקידה לגאולה. ויקדש אותו, זה יום השלישי. כי בו שבת מכל מלאכתו זהו יום הששי.

צה) אשר ברא אלקים לעשות : שמשמעו שצריך עוד לעשות. אלא, זהו הגופות לנשמות הרשעים, שלא רצה הקב"ה לעשות להן גופות, שיתגלגלו ויתלבשו בגופות בעולם, אלא שהולכות כולן נע ונד. וזה סוד יד ליד לא ינקה רע. שפירושו, שמלאכי חבלה זורקים הנשמה מיד ליד (במיש ברע"מ פנחס אות קע"א).

צו) ושבת דכלהו נייחא וכו' : ושבת של כולם, והמנוחה של כולם, יהיה משה. שהיא דמיון בן י"ה, שהוא ז"א, שבת זוגו היא מלכות, שהיא שבת. היא שבת ודאי, שעליה נאמר, ומלכותו בכל משלה. שהיא מושלת על המלאכות הנזכרות ביום השבת, דהיינו וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו וגו'.

א/צו) ולא כמא דחשבין וכו' : ולא כמו שחושבים הטפשים, שהקב"ה עשה עבודה, או

נ"ה, שבהם מגיע לספירות היסוד, כלומר שספירת היסוד אינה ספירה חדשה, אלא שהוא כולל חג"ת נ"ה אלו, להתחבר בה, שהיא מלכות. דהיינו להשפיע אותן חמש ספירות אל המלכות. ויום השבת הוא משה רבינו, שמדרגתו בינה, ונמצא שיום השבת, הוא מלכות והוא יסוד, והוא בינה.

ואין להקשות, מה שהזהר תופש כאן סדר משונה בו הצדיקים שכנגד ז' ספירות, כי בכ"מ אומר, שנצח והוד הם משה אהרן, ויוסף הוא יסוד, ודוד הוא מלכות, וכאן חושב את אהרן לנצח, ודוד להוד, ושלמה ליסוד, ומשה למלכות בסוד הבינה. כי אין הסדר שיהיה בכל המדרגות. ויש עוד כמה סדרים בזה.

צד) ויום שבת כליל וכו' : ויום השבת כולל הכל, כל ששת הימים, כעין זה. ויכל אלקים ביום השביעי, זהו יום הראשון. מלאכתו, זהו יום רביעי, וישבות ביום השביעי, זהו יום השני, מכל מלאכתו אשר עשה, זהו יום החמישי, שבו נחרב בית המקדש, ושום בנין לא היה באלף החמישי.

למעבד עבידתיה, ונח ביומא שביעאה, כבר נש דטרח בעבידתיה, ולבתר דסיים נח. ח"ו. אלא בכל זמנא דשכינתא אייהי בגלותא, אתמר בה (ח) ולא מצאה היונה מנוח, דלא אשתכח צדיקא, דיהא לה נייחא ביה.

ב/צו) ונייחא דילה, אינון צדיקייא, דנחתת בהון, כגון אברהם ואהרן וזרעיה. יצחק ודוד וזרעיה. יעקב ושלמה וזרעיה, ועלייהו אתמר, (ט) ויכל אלהים ביום השביעי, וישבות ביום השביעי, ויברך אלהים את יום השביעי, ויקדש אותו. יומא דכלהו, נייחא דכלהו.

צח) יום השביעי, משה, כליל כלהו, ביה נח שכינתא מכלהו, ודא איהו וישבות ביום השביעי, שביתה דאלהים ודאי, דאיהי שכינתא, ולא אמר וישבות ה', דאימא איהו דטרחא בבנין, הה"ד (י) ובפשעיהם שולחה אמכם.

צט) ובג"ד ד' יסודין, כל חד עביד עבידתיה, חד אריה, והא איתמר. תנינא שור, סומקא כוורדא, סטא לשמאלא, נטל גוון אשא, ועביד ציורין ושרטוטין ואתריה בלבא.

ק) נשר, אתריה בגופא, נטל רוחא כלילא בפומא, סטא לאחורא, ונטיל גוון חד מסיהרא, סטא לקמיה, ונטל גוון חד משמשא, סטא לימינא ושמאלא

מסורת הזהר

(ח) (בראשית ח) כי תצא ל. ט) (בראשית ב) לעיל צד. י) (ישעיה ג) ב"א קסד רסח ויחי תקעג כי תשא לה פקודי תרסה ויקרא קו אחרי מות שכד שלח אמור רנד בחקותי נא פנחס תשפח ואתחנן קנו ת"ו בהקדמה ד' א : ת"ו ד' כא : תכ"א ד' נט : תל"א ד' עה : תנ"ו ד' צא. ת"ע ד' קלב : ז"ח מז ס"ד תק"ח קטו ט"ב.

ז' ימי בראשית

הסולם

מאמר

או טרח לעשות עבודתו, ונח ביום השביעי. כאדם שטרח בעבודתו, ולאחר שהשלימה, נח. חס ושלום. אלא בכל זמן שהשכינה היא בגלות, נאמר בה, ולא מצאה היונה מנוח, שלא נמצא לה צדיק, שתהיה לה מנוחה ונחת ממנו.

ב/צו) ונייחא דילה אינון וכו' : ותמנוחה והנחת שלה, הם אלו הצדיקים שירודת ומתלבטת בהם. כמו אברהם ואהרן וזרעו, שהם חסד נצח. יצחק ודוד וזרעו, שהם גבורה והוד. יעקב ושלמה וזרעו, שהם ת"ת ויסוד. (כנ"ל מאות צ' עד צ"ג) ועליהם נאמר, ויכל אלקים ביום השביעי, וישבות ביום השביעי, ויברך אלקים את יום השביעי ויקדש אותו. שהם כוללים סוד שגעת הימים (כנ"ל אות צ"ד) שהוא יום הכולל כל שגעת הימים, והוא מנוחה של כולם.

צט) ובג"ד ה' יסודין וכו' : ומשום זה, ד' יסודות, שהם, אש רוח מים עפר, כנגד ד' חיות, שהן אריה שור נשר אדם שהם חו"ג תו"מ. כל אחד עושה מלאכתו. אחד, הוא אריה, שהוא חסד, וכבר נתבאר (באות 9). השני, הוא שור, אדום כשושנה, נוטה לשמאל, לקח גוון של אש, ועושה ציורים ושרטוטים באדם, ומקומו הוא בלב. והוא גבורה.

מאמר ב' אריה שור נשר אדם
ק) נשר, אתריה כגופא וכו' : השלישי, הוא נשר, ומקומו בגוף שהוא תפארת. לוקח רוח הכלול בפה, נוטה לאחור, דהיינו למערב ששם המלכות, ולוקח צבע אחד מן הלבנה, שהיא

צח) יום השביעי וכו' : יום השביעי, הוא משה, הכולל את כולם, כל שגעת הצדיקים בו נחה השכינה מכולם. וזה הוא, וישבות אות צ"ד) שהוא יום הכולל כל שגעת הימים, והוא מנוחה של כולם.

צח) יום השביעי וכו' : יום השביעי, הוא משה, הכולל את כולם, כל שגעת הצדיקים בו נחה השכינה מכולם. וזה הוא, וישבות אות צ"ד) שהוא יום הכולל כל שגעת הימים, והוא מנוחה של כולם.

ונטיל תרין גוונין ר מנייהו, אשתכח כליל מכל גוונין. והאי איהו נשרא רברבא, מארי דנוצה, רב גדפין, כל גוונין ביה אתחזיין.

קא) אדם סטא לעילא. ושריאי בדיוקנא דאנפין, ורשים תמן דיוקנא דכלהו חיון, ואתלבש בכלהו, ואתחזי דיוקניה בהו. הה"ד, ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אל הימין לארבעתם ופני שור מהשמאל לארבעתן ופני נשר לארבעתן. ורשים בהון ציורין וגוונין דאנפין, ושרטוטין דמצחא.

קב) בהון רשים תלתין ותריין שבילין, דאינון נתיבות פליאות חכמה. וכולהו אתכסיין בתלתין ותריין, בין אנפין וגדפין ה דחיון, דשש עשר אנפין אינון לארבעתן לדי חיון, ושש עשר גדפין סלקין ל"ב. הכי א אינון שרטוטין דמצחא, ושרטוטין דעיניין.

קג) תלת ב עשר גוונין אינון בציורין דאנפין דקו המדה. וכולהו גוונין אזלין בקו המדה, באורח קשוט, וכולהו רשימין בואיו. תרין ותלתין שבילין מצויירין בי"ד ה"א ה"א.

קד) תרין עשר גוונין, דתלת חיון, דאינון ג ריו, ודמות פניהם פני

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ר גיא מוסיף אשתכח מנייהו (קראקא). ש גיא ואחזי דיוקניה בהו (דפוסים ראשונים). ת גיא ל"ב דחיון (קראקא). א ה"ג הסלם גיא אינון ול"ב שרטוטין (קראקא) וגי'א שרטוטין ול"ב אינון (וינציא). ב גיא ל"ב עשר (מונקאטש). ג גיא ואיו (וינציא) גיא ריו א קראקא.

כ) (יחזקאל א) ב"א סא נח רסה יתרו צו משפטים תמה תזריע קטו אחרי מות עו במדבר כח פנחס תיט תקלב תקמא תשעא תתסג עקב סו ר"ן בהקדמה ד' יג : תכ"א ד' סג תכ"ב ד' סה תסי"ט ד' סה תסי"ט ד' קי : ת"ע ד' קכב. ז"ח ד' לה ט"ג לס ט"א ר"ק"ח ד' צד ט"ג ט"ד צו ט"ג קב ט"ג

אריה שור נשר אדם

הסולם

מאמר

וכולם מתכסים בל"ב מבין פנים וכנפים של החיות, כי ד' החיות כלולות זו מזו, וע"כ יש ט"ז פנים לארבעתן, לדי החיות, וט"ז כנפים לארבעתן, שעולים ל"ב, וכך הם הקוים שעל המצח, והקוים שעל העינים.

שהיא המלכות, שצבעה שחור, נוטה לפניו, דהיינו למחרת, שהוא ת"ת, ולוקח צבע אחר מן השמש, שהוא ת"ת שצבעו ירוק, נוטה לימין ולשמאל, שהם דרום צפון, ששם חסד וגבורה, ולוקח ב' צבעים מהם, שהם לבן ואדום, נמצא שהנשר כלול מכל הצבעים, וזה הוא נשר הגדול, בעל הנוצה, גדול הכנפים, שכל הצבעים נראים בו.

קג) תלת עשר גוונין וכ"י : י"ג צבעים הם בציורי הפנים של קו המדה, שהוא קו האמצעי, וכל הצבעים הולכים בדרך אמת בקו המדה, שהוא ז"א, וקו האמצעי, שהי"ט ו', ונקרא אמת, וכולם רשומים בואו. כי ואו במילוי היא בגי' י"ג. י"ג גוונין ול"ב שבילים מצויירים בי"ד היא ה"א. כי וא"ו, היא בגי' י"ג, כנגד י"ג גוונים, וי"ד היא ה"א, בגי' ל"ב, כנגד ל"ב שבילי החכמה (וההפרש בין י"ג לל"ב עין להלן אות קס"א).

קא) אדם, סטא לעילא וכ"י : הרביעי הוא אדם, נוטה למעלה, ושורה בצורת הפנים של אדם התחתון, ורושם שם צורת כל ד' החיות, ומתלבש בכלן, וצורתו נראית בהן. ז"ש, ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אל הימין לארבעתם ופני שור מהשמאל לארבעתן ופני נשר לארבעתן, ורושם בהן צורות וצבעים של הפנים, וקוים של המצח.

קד) תרין עשר גוונין וכ"י : י"ב גוונים של ג' חיות, שהם ו"ץ ודמות פניהם פני אדם, היא הא' המתלבשת בתוך ב' הווין, ומתכסה בהן, ו' למטה, ו' למעלה, ו' שלמעלה

קב) בהון רשים תלתין וכ"י : בהן, בדי החיות, רושם ל"ב שבילים, שהם נתיבות פליאות חכמה. דהיינו ל"ב נתיבות החכמה, (דפו"י דף ל"ג ט"א) 408

אדם, ד א ה דמתלבש בהון ואיתכסי בהון. ו לתתא, ו לעילא. ו לעילא, שית
 גוונין ו עילאין. ו לתתא, שית גוונין תתאין. בשית גוונין עילאין פרח לגבי עילא.
 ובשית גוונין ו תתאין פרח לגבי תתא.

חלמי גרסאות

ז גיא ליג א' (דפוסיס ראשונים). ה גיא דאתלבש (דפוסיס ראשונים). ו גיא ליג מן עלאין עד עלאין
 (דפוסיס ראשונים). ז גיא תגניין (דפוסיס ראשונים).

מאמר

הסולם

אריה שור נשר אדם

שלמעלה היא ששה גוונים עליונים, ו' שלמטה
 היא ששה גוונים תחתונים. בששה גוונים
 עליונים פרח למעלה, ובששה גוונים תחתונים
 פרח למטה.

פירוש. החיות הן ארבע, אריה שור נשר
 אדם. וה' חסד גבורה ת'ת ומלכות. וה'ס
 ד' גוונים, לבן אדום ירוק שחור. כנ"ל.
 וכשהחיות נכללות זו מזו, היו צריכים להיות
 בהן ט"ז גוונים, כי כל חיה נכללת מארבעתן,
 וד"פ ד' הוא ט"ז. אמנם אין בהן אלא י"ג
 גוונים. והטעם הוא כמ"ש בהתכללות ג' קוין
 ומלכות שבז"א, זו מזו, שאין בהן ט"ז בחינות
 אלא י"ב בחינות, משום שבחינת עצם המלכות,
 שהיא המלכות דמדת הדין, נגזזה, ורק מלכות
 הנכללת בבינה, היא המתגלית. וע"כ חסרה
 המלכות מבחינתה עצמה, ואין בה אלא ט'
 ספירות ראשונות הכלולות בה, שמקבלת מו"א,
 ובחינתה עצמה נעלמת. ולפיכך נבחה, שיש
 ד' חיות, שהם אריה שור נשר, שהם ג' קוין
 חג"ת דז"א, ואדם, שהוא מלכות, המקבלת ג'
 הקוין מו"א. וכשנכללים זה מזה, אין בכל
 אחד מד' החיות רק ג' קוין, ולא המלכות,
 כי עצם המלכות חסרה בכל אחד, שהרי אפילו
 המלכות עצמה, אין בה רק ג' הקוין שמקבלת
 מו"א, ובחינתה עצמה אין בה, מכל שכן שהיא
 חסרה בכל אחד מג' הקוין. ומשום זה, אחר
 שנכללות זו מזו אין בהן ט"ז בחינות, אלא
 י"ב בחינות בלבד. וז"ס י"ב צירופי הוי"ה,
 וז"ס י"ב גוונים. אשר עם המלכות הגנוזה
 והנעלמת הם י"ג גוונים.

והנה נתבאר סוד י"ב גוונים שהם ד' חיות
 אריה שור נשר אדם, הנכללות זו מזו, ויש בכל
 אחת מד' החיות, ג' חיות, אריה שור נשר,
 וד"פ ג' הוא י"ב. והם הנקראים י"ב גוונים,
 ונבחה, שששה גוונים מהם הם למעלה, דהיינו
 ג' שבאריה, שהוא חסד, וג' שבשור, שהוא
 גבורה. הם למעלה, כי הן אינן בחינת ז"א
 עצמו אלא שמקבלם מן הבינה, וששה גוונים
 מהם הם למטה, דהיינו בז"א ובמלכות, שהם,
 ג' שבנשר, וג' שבאדם. וז"ש, ו' לתתא ו'
 לעילא, ששה גוונים שבאריה שור הם למעלה,
 וששה גוונים שבנשר ואדם הם למטה. בשית
 גוונין עלאין פרח לגבי עילא, דהיינו שז"א
 פורח למעלה אל הבינה ומקבל ממנה שפע.
 ובשית גוונין תתאין פרח לגבי תתא,
 שבששת התחתונים שהם ג' דנשר וג' דאדם,
 הוא פורח ומשפיע אותם אל הנקבא התחתונה.
 (ע"י להלן אות קט"א).

ז"ש, תרין עשר גוונין דתלת חיון
 דאינן ו"ו, כי ד' החיות אריה שור נשר
 אדם, שהם בז"א, כשנכללות זו מזו, אין בכל
 אחת מהן אלא ג' חיות, אריה שור נשר, שה'ס
 ג' קוין, באפן, שיש באדיה, אריה שור נשר,
 ויש בשור, אריה שור נשר. ויש בנשר,
 (דפו"י דף ליג ט"א)

קה) ורזא דמלה, (ז) בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף, אלין אינון דיוקנין, דאתלבש בהון א' עילאה, דאיהו תפארת. אדם, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. אלין אינון נתיבין דחכמה, (ח) נתיב לא ידעו עיט, א', דאיהו אדם, עליה אתמר במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור. דאיהו * דאתעטר בגוונין דאינון ו"ו, ואיהו לא אתגלייא, עליה איתמר * (ט) כי לא ראיתם כל תמונה.

קו) ואית לתתא דמות אדם, ולא אדם. כ עלה אתמר (ז) ותמונת ה' יביט ודא נפש השכלית, מסטרא דמלכות, דרשים כל גוונין אלין, ואיהי אתקריאת יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ודא איהו מ"ה למטה.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ז) (ישעיה ו) משפטים תכ בהר יח פנחס קעז ת"ז תכ"א ד' גא : תכ"ב ד' סד : מ) (דברים ד) בא רטו. (במדבר יב) הקסה"ז ק וישלח קה בהשמטות ח"א ד' רנב : ד"י בא רטו יתרו שיג משפטים תיב צו לו אחרי מית פח רפ שצז נשא לא בהעלותך קמט שלח לך שי פנחס קעז תקב תתמ ת"ז ת"ח ד' לא : ת"ל ד' עד : תל"ח ד' פט. תס"א ד' צד. תס"ט ד' קיג. ת"ע ד' קלו : תק"ח ד' קיב ט"ב.

ח ה"ג הסלם ג"א מוסיף דאיהו נתיב (דפוסים ראשונים). ט ה"ג הסלם ג"א מוסיף אור דאתעטר (דפוסים ראשונים) ג"א א' דאתעטר (מונקאטש). י ג"א אית (דפוסים ראשונים). כ ג"א על י (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

אריה שור נשר אדם

נתיב דלא ידעו עיט, והיינו המלכות מבחינתה עצמה, שהיא נגנוה ונעלמה. כנ"ל. וז"ש עליה אתמר במופלא ממך אל תדרוש וכו'. משום שנגנוה, כנ"ל בדבור הסמוך, דאיהו דאתעטר בגוונין דאינון ו"ו, ואיהו לא אתגלייא, שהיא מתעטרת ב"יב גוונים, והיא עצמה לא נתגלתה.

קו) ואית לתתא דמות וכו' : ויש למטה דמות אדם ולא אדם, עליה נאמר ותמונת ה' יביט, וזו היא נפש השכלית מצד המלכות, הרשומה בכל גוונים האלו. והיא נקראת ג"כ יוד הא ואו הא, וזה הוא השם מ"ה שלמטה. במלכות.

קה) ורזא דמלה בשתים וגו' : וסוד הדבר בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף. אלו הן י"ב הגוונים, שהן הצורות שהא' העליונה, שהיא תפארת אדם, דהיינו ז"א, מתלבשת בהן. שהוא, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. אלו הם נתיבות החכמה. דהיינו שבהם מתגלית החכמה. והנתיב דלא ידעו עיט שהוא א', שהוא אדם. דהיינו מלכות, עליו נאמר, במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור, כי היא נתעטרה ב"יב גוונין שהם ו"ו, כלומר שנתלבשה בהם, והיא עצמה לא נתגלתה. עליו נאמר, כי לא ראיתם כל תמונה.

פירוש. יש ב' בחינות אדם. א', הוא ז"א שנקרא אדם בסוד הויה במילוי אלפין, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא בגימטריא מ"ה, כמספר אדם. ב', היא המלכות, שנקראת אדם בסוד חיה הרביעית, שהיא פני אדם. וז"ש אלין אינון דיוקנין דאתלבש בהון א' עילאה, דאיהו תפארת וכו'. שאלו י"ב גוונים המדומזים בו"ו, מתלבש בהם ז"א, שנקרא א' עליונה, ונקרא אדם, בסוד תפארת אדם, שה"ס יוד הא ואו הא, שהוא בגי' אדם. אלין אינון נתיבין דחכמה, שבהם מתגלה החכמה. נתיב לא ידעו עיט, א' דאיהו אדם. היינו המלכות שנקראת אדם, ה"ס א' שבמילוי ב' וזין, וה"ס

410 (דפו"י דף ל"ג ט"א * ט"ב)

קז) רוח רשים רשימין במלאכייא, דאינון ד', מיכאל גבריאל גוריא"ל רפא"ל. וסליק לעשר, דאינון : אראלי"ם. שרפים. חשמלים. שנאנים. תרשישים. אופנים. אלהים. אישים. חיות. בני אלהים.

קח) וכלהו מתלבשין ונהרין בגוונין דאנפין. דגוונין אינון לבושין לאינון מלאכין, כגופא דמתלבש בלבושין. ואינון אחזיין דיוקנין בלבושין, ל נביאה. ורותא דאיהו תפארת, רכיב במלאכייא, ברוחא דאיהו רכיב בגופא, ורזא דמלה, כי תרכב על סוסיך מרכבותיך ישועה.

קט) נשמתא איהי מסטרא דבינה, ועלה שרייא מחשבה דלית לה סוף. ובה, לית דמיון, ולית צורה, ולית דיוקנא. בגין דאיהי עלמא דאתי. ולית בה לא גופא, ולא דיוקנא, כמה דאוקמוה מ"מ, העוה"ב אין בו לא גוף ולא גויה. ונשמתא אתלבש בכורסיא, דאיהו אדם ב דבריאה, ובארבע סטרין דילהון. תמן איתמר, כי לא ראיתם כל תמונה, דעלה איתמר ע) עין לא ראתה אלהים זולתך.

קי) ובהאי מחשבה, הוו מציריין כל נביאיא, כל דמיונין וכל ציוריין

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ט) (חבקוק ג) צו ע פנחס תשמט כי תצא ד תק"ח ד קיא ט"ג. ע) (דברים ד) לעיל קה. פ) (ישעיה סד) ב"ב כ קא תמה נח קמו לך קב חיי שרד קלו ויחי קמא בשלח תו משפטים קכו תרומה תקנה תקנט תרעו תשלח ויקהל שיג ויקרא רסו צו סב אחרי מות תיב שלח לך נא צה חקת נז בלק ריד פנחס חקי ואתחנן קמג בהשמטות ח"ג ד שא : ת"ו בהקדמה ד יב. תמ"ח ד פה. ז"ח בראשית תקנב תשסב לך לך צט ד מט ט"ג ט"ד.

אריה שור נשר אדם

הסולם

נאמר

המלאכים, הם בחינת גוף לתפארת דאצילות, והתית הוא הרוח, המתלבש בגוף ההוא. וסוד הדבר, כי תרכב על סוסיך מרכבותיך ישועה.

קט) נשמתא. איהי מספרא וכו' : הנשמה, היא מצד הבינה. ועליה שורה מחשבה שאין לה סוף. ובה, אין דמיון, ואין צורה, ואין דמות. משום שהיא עולם הבא. דהיינו בינה, שאין בה לא צורה ולא דמות, כמו שהעמידו בעלי המשנה. העולם הבא, אין בו לא גוף ולא אבר. והנשמה, שהיא בינה, מתלבשת בכסא, שהוא אדם שבעולם הבריאה, ובארבע רוחות של אותו עולם. שם בנשמה, נאמר, כי לא ראיתם כל תמונה. שעליה נאמר, עין לא ראתה אלקים זולתך.

קי) ובהאי מחשבה הוו וכו' : ובמחשבה הזו, היו מציריין כל הנביאים, כל הדמיונות וכל הציורים שלמטה ממנה. ולמעלה ממנה, אין

אינה נגלית. וז"ש, ודא נפש וכו' דרשים כל נותין. שזו המלכות, דהיינו הממותקת בבינה, היא המקבלת לתוכה כל הגוונים. דהיינו שה"ס חיה רביעית. ולא בחינתה עצמה.

קז) רוח רשים רשימין וכו' : הרוח, שהוא תפארת, רושם רשימות במלאכים, שהם ארבעה, מיכאל גבריאל גוריאל רפאל. ועולים לעשרה, שהם, אראלים, שרפים, חשמלים, שנאנים, תרשישים, אופנים, אלקים, אישים, חיות. בני אלקים.

קח) וכלהו מתלבשין ונהרין וכו' : וכלם מתלבשים ומאירים, בגוונים של ד' סנים, דהיינו פני אריה פני שור וכו', שבהם י"ג גוונים, כי הגוונים הם לבושים למלאכים, כמו גוף המתלבש בלבושים. והם מראים הציורות בלבושים האלו אל הנביאים. והרוח, שהוא תפארת, רוכב במלאכים, ברוח שהוא רוכב בגוף. כלומר שעולם הציורה ששט

« לתתא פ מינה. ולעילא מינה לא תפסין ציור כלל. בה לא הווי יכלין למתפס ציור ולא גוון כלל. ז כ"ש לעילא מינה.

קיא) וצריך ק לאחזרא, למלה קדמאה. עיינין ירוקין דסטרא דכייא, ר רחמים אינון מסטרא דת"ת, וירוקא דילהון מסטריה. איהו נהיר בנהורא דאבן מרגלית.

קיב) דבג"ד אתקריאו ׀ ספירן ספירות, דנהרין גווינין דילהון כספירים יקירין, ולא כספירים דאינון פסולות דעלמא שפלה, אלא כאבנין יקירין ומרגלאן דגנתא דעדן, דנהורא דלהון מסוף העולם ועד סופו. ואלין אינון ספירן דנהרין לבר נש באורייתא כולא, עד דלית שיעורא.

קיג) דאית מרגלאן ואבנין יקירין, דאינון מנשמתא ורוחא ונפשא, דכרסייא יקרא, ומלאכיא, וד' סטרי עלמא. נהורא דאלין מרגלאן אית ליה שיעורא, ואית ה ליה רישא וסופא. אבל לנהורא דנשמתא ורוחא ונפשא דאינון באורח אצילות, מבינה ותפארת ומלכות, לית א ליה שיעורא.

קיד) ואלין אינון באורח אצילות, אבל אחרנין, איתמר בהון ספיר גיזרתם, כמה דאוקמוה קדמאי, כל הנשמות גזורות מכסא הכבוד.

קטו) וכל אלין גווינין נהירין ב בעיינין דגופא דג"ע. ובהון שבחת אורייתא

חלופי גרסאות

ע נ"א לתתאה (קראקא). פ נ"א מניה (דמוסים ראשונים). ז נ"א כל שריין (קראקא). ק נ"א לאחזאה (קראקא). ר נ"א רחמינין (דמוסים ראשונים). ש נ"א ספירות-ספירן (דמוסים ראשונים). ת נ"א לון (קראקא). א נ"א לון (דמוסים ראשונים). ב נ"א לעיינין (חינצ'א).

גווינין דעיינין

הסולם

מאמר

יש מרגליות ואבני יקר, שהן מנשמה רוח ונפש. של כסא הכבוד, עהוא עולם הבריאה, שמשש הנשמה, והמלאכים, שמעולם היצירה, שמשש הרוח, וד' רוחות העולם העשיה, שמשש הנפש. האור של המרגליות האלו, יש לו שיעור, ויש לו ראש וסוף, אבל לאור של נשמה רוח ונפש, שהם בדרך אצילות, מבינה ת"ת ומלכות, אין לו שיעור.

אין תופשים ציור כלל. בה לא היו יכולים לתפוש ציור ולא שום גוון, כל שכן למעלה ממנה.

מאמר גווינין דעיינין

קיא) וצריך לאחזרא למלה וכו': וצריכים לחזור לדבר הקודם. עינים ירוקות שמצד הטהור. הן רחמים מצד התפארת, והגוון ירוק שבהן הוא מצדו. כי גוון הת"ת הוא ירוק. הוא הגוון ירוק, מאיר באור של אבן מרגליות. קיב) דבג"ד אתקריאו ספירן וכו': כי משום זה נקראים הספירות, ספירות. משום שהגוונים שלהן מאירים כספירים יקרים. ולא כספירים שהם פסולת של העולם השפל, אלא כאבנים יקרות ומרגליות של גן העדן, שהאור שלהן הוא מסוף העולם ועד סופו. ואלו הן הספירות המאירות לאדם בתורה כולה, עד אין שיעור.

קיד) ואלין אינון בארע וכו': ואלו הנשמות הם בדרך אצילות שהם מבינה ת"ת ומלכות דאצילות, אבל נשמות אחרות נאמר בהם ספיר גזרתם. כמו שהעמידו הראשונים, שכל הנשמות הן גזורות וחצובות מכסא הכבוד, עהוא עולם הבריאה.

קטו) וכל אלין גווינין וכו': וכל אלו י"ג הגוונים הנ"ל, מאירים בעינים שבגוף של גן עדן, ובהן שבחה התורה עהוא ד"א לשכינה, שנאמר הנך יפה עיניך יתים (שה"ש א') ומשה

משום

לשכינתא. ומשה בגין דאתלבש בהווא גופא דגנתא דעדן דלתתא, איתמר ביה ^צ וייראו מגשת אליו.

קטז) ובג"ע דלעילא איתמר ביה, ^ר מפני לא יראו, דאע"ג דבכל אתר איהו קב"ה. אית אתר דאתגלייא ביה, ואתר דלא אתגלייא ביה כ"כ. ודא איהו רזא דאספקלריא המאירה, ואספקלריא שאינה מאירה.

קיו) כגוונא דא אית באורייתא כמה לבושין, כמה אנפין, דאתקריאו פנים הנראים, ופנים דאינם נראים. וקב"ה לא אתגלי באורייתא, אלא לכל דא כפום עובדוי, וכפום נשמתי ורוחיה ונפשיה מאתר דאתגורו.

קיח) עיינין אינון כגוונא דגלגל, ^ה דמגלגל עיגולין מסטרא דמים. ודא איהו רזא דגלגלים. ואזלין בקו המדה, באריכו * דילהון, בעמיקו דילהון.

קיט) ורזא דמלה, ^ו מי מדד בשעלו מים. ואינון ה' מדודים מדד בה, כגון זה : . . ואינון א א א ו א א א כיצד, מי מדד בשעלו מים ז א'. ושמים בזרת תכן א'. וכל בשליש עפר הארץ א'. ושקל בפלס הרים א'. וגבעות במאזנים א'.

קכ) ואינון ^ח ה' קו דנפיק מן המדה דאיהי י', ומדיד ה' מדודין בהם, בחמש ספיראן דכלילן בה' תתאה. ודאי כ י' דילה, איהי מדה דילה.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ג נ"א ל"ג מן אתמר עד אתמר (קראקא). ד נ"א רזא (קראקא). ה נ"א ל"ג דמגלגל (מונקאטש) נ"א דגלגל (דפוסים ראשונים). ו נ"א א (דפוסים ראשונים). ז נ"א חד וכן כמקום כל א' (חינצ'א). ונ"א א' בלי נקוד (קראקא). ח נ"א ה' (קראקא). ט נ"א דנפקי קו (חינצ'א) נ"א דנפיק קו (קראקא). י נ"א בה' דפוסים ראשונים). כ נ"א ר' (קראקא).

צ (שמות לז) ב"א שנ כ"ב רצג כי תשא קו ת"ע ד' קלב : קלו. ז"ח ד' מז ט"ד מח ט"ב סו ט"ג פג ט"ו תק"ח ד' קב ט"ג. ק) (שם לג) ב"א קל ת"ז תליד ד' ע"ז : ר) (ישעיה מ) ב"א עג שכא ויחי צו תרומה תתקטו ת"ז תיה ד' יט. תמ"ח ד' פה. ז"ח ד' עו ט"א.

מונין דעינין

הסולם

מאמר

קיט) ורזא דמלה מי וגר' : וסוד הדבר, מי מדד בשעלו מים. והם ה' מדידות, ומדד בה כגון זה : . . והם א א א א א א א א א נקודות אלו ה"ס חגית נ"ה. כיצד, מי מדד בשעלו מים א', חה הוא חסד. ושמים בזרת תכן א' חה הוא גבורה, כי זרת הוא גבורה. וכל בשליש עפר הארץ א'. שהוא תפארת. שהוא שלישי, דהיינו קו הג'. ושקל בפלס הרים, א'. שהוא נצח. וגבעות במאזנים א'. שהוא הוד. (ע"י ת"ז תקון י"ט דף ל"ח. ובדף מ"א).

משום שנתלבש בגוף ההוא של גן עדן התחתון. נאמר בו וייראו מגשת אליו.

קטז) ובג"ע דלעילא אתמר וכו' : ובגן עדן העליון, נאמר בו, מפני לא יראו. כי אע"פ שהקב"ה הוא בכל מקום, יש מקום שמתגלה בו, ויש מקום שאינו מתגלה בו כל כך. וזה הוא סוד של המראה המאירה, שהוא ז"א. ושל המראה שאינה מאירה, שהיא המלכות.

קיו) כגוונא דא אית וכו' : כעין זה יש בתורה כמה לבושים, כמה פנים, הנקראים פנים הנראים ופנים שאינם נראים. והקב"ה אינו מתגלה בתורה, אלא לכל אחד כפי מעשיו, וכפי נשמה רוח צפש שלו. לפי המקום שנתצבו. קיח) עיינין אינון כגוונא וכו' : העינים הן, כעין גלגל המגלגל עגולים מצד דחיפת המים. וזה הוא סוד הגלגלים. והולכים בקו המדה, באורך שבהן, ובעומק שבהן.

שהם

קכא : ואינון ד' גוונין דעינא, מדד בהון לד' סטרין. וקו איהו ו', גלגל דאיהו י' עם ו' אתעביד גלגול. דסליק לחושבן ם ע"ב.

קכב : כד גלגל דעינא אתהפך בקו דאיהו ו', ומתהפך עינא ביה לחוורא, אתגלייא ביה דאיהו גלגול דיליה, מזמנא קדמאה מסטרא דחסד. ואם יתעסק באורייתא, חכים יהא, מסטרא דימינא, בגין דתמן אתמר בה, הרוצה להחכים ידרים.

קכג : ואי לא יתעסק באורייתא, יהא חכים ן במלין, לצייר בידיה כמה ציורין, דכמה מלאכות, אע"ג דלא אוליפו ליה בהאי עלמא. דמאן דלא עביד מלוי מלבוי וממחשבתיה עד דאוליפו ליה, האי לאו איהו בגלגולא ם דא כלל.

חלופי גרסאות

ל נ"א ואית עין (דפוסים ראשונים). ח נ"א עבור (מינקאטש) נ"א עיבור (דפוסים ראשונים). נ נ"א מוסף במלין דעלמא (דפוסים ראשונים). ט נ"א ל"ג דא (דפוסים ראשונים).

גוונין דעינין

הסולם

מאמר

(כנ"ל בפלפח"ס אות ל"ח) לפיכך נבחנת הי' לגלגל, שהיא המגלגלת את ג' הקוין להאיך כסדרם בזה אחר זה, אמנם הו' היא הפועלת את זה, וז"ש, גלגל דאיהו ו', עם ו' אתעביד גלגול. כי עצם הגלגל הוא הו' שהיא המסך המכניע את השמאל, אבל הו' היא הפועלת את זה, וע"כ מרמו שהו' הנוספת על גלגל עושה גלגול, וז"ש, גלגול דסליק לחושבן ע"ב. כלומר, שהגלגול על תלת דוכתי, מגלה את השם ע"ב, המגלה הארת החכמה. וע"ז בא הרמו, שגלגול הוא בגי' ע"ב.

שהם נ"ה. הכלולות בה' תחתונה, שהיא מלכות. ודאי שהי' שלה, היא המדה שלה. פירוש, המסך דחירק, שקו אמצעי פועל ומודד עמו שיעור הארת ימין ושמאל שלמעלה מחוזה, שהם חו"ג, והארת ימין ושמאל שלמטה מחוזה, שהם נ"ה, הוא לקוח מן המלכות, כי כל מסך הוא בחינת המלכות, ונמצא שהי', שממנו יוצא קו האמצעי, הוא מלכות. וז"ש, ודאי ו' דילת, היא מדה דילת. שהי' של הו' היא מדה של המלכות.

קכב : כד גלגל דעינא וכו' : כשגלגל העין של האדם, מתהפך על ידי הקו, שהוא ו', והעין מתהפכת על ידו ללבן, שהוא חסד, דהיינו שהחסד שולט על כל צבעי העין מתגלה בו. באדם, שזה הוא גלגול שלו מזמן הראשון, דהיינו מיום הראשון, שהוא מצד החסד. ואם יעסוק בתורה יהיה חכם שהוא מקו ימין, כי החכמה היא בקו ימין, משום ששם נאמר בה, הרוצה להחכים ידרים.

קכא ואינון ד' גוונין וכו' : ואלו ד' גוונים שבעיני, לבן אדום ירוק שחור, שהם חג"ת ומלכות, קו המדה מודד בהם לד' רוחות, דרום צפון מזרח, שהם חג"ת, ומערב, שהוא מלכות. וקו המדה, הוא ו', ו' היא גלגל, שהיא עגולה כגלגל. וגלגל עם ו' נעשה גלגול, שעולה בחשבון ע"ב.

פירוש. סוד ג' קוין המאירים בהארת חכמה, הי"ס השם ע"ב היוצא מג' פסוקים ויסע ויבא ויט (כמ"ש) בזהר בשלח אות קע"ב) וסדר הארתו הוא רק בגלגול בתלת דוכתי, דהיינו שהאור מתגלה בג' קוין בזה אחר זה בג' מקומות (כמ"ש) בזהר וְאָרָא אֹתָם כִּי־זוֹ וגלגול הזה נעשה על ידי קו האמצעי, שהוא קו המדה, דהיינו ו', שהיא קו האמצעי היוצאת מן המדה, שהיא ו', שהיא המסך דחירק, ועיקר כח הקו האמצעי לוקח מן המדה, שהיא המסך (דברי דף ל"ג ט"ג)

קכג : ואי לא יתעסק וכו' : ואם לא יעסוק בתורה, יהיה חכם בדברי העולם, שיצייר בידו כמה ציורים, וכמה מלאכות, אע"פ שלא למדו אותו בעולם הזה. ומי שאינו עושה דבריו מלבו וממחשבתו, מטרם שלמדו אותו, אין זה מגלגול הזה כלל. שהוא גלגול החסד.

קכד) וכד גלגל דעינא אתהפך לשמאלא באדימו, דשליט על גווינן אחרנין, איהו מזמנא תניינא גלגולא דיליה. והאי יהא עתיר בלא טורח ובלא מזל ועליה איתמר הרוצה להעשיר יצפין. ויתקרב ב"ג לגביה, דוותרן יהא בממוניה, בגין דלא טרח ביה, דההוא דטרח בממוניה לא תתקריב לגביה, דקמצן יהא. קכה) וכד גלגל דעינא אתהפך לירוקא, דשליט על כל גווינן. דא איהו בגלגולא תליתא. ויהא חכים באורייתא, ועתיר בממונא דלא טרח פ ביה. דא איהו שלים מכלא, מסטרא דיעקב, דאיתמר ביה ט ויעקב איש תם. ט הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר.

קכו) וכען צריך לפרשא, מאן איהו עין דאתגלגל בגלגולא דתלת גווינן, אלין אדם קדמאה דסטרא דכייא, ז דאית אדם אחרא מסטרא דמסאבו. ולא עוד, אלא תלת אדם אינון: אדם דבריאה. אדם דיצירה. אדם דעשיה, מסטרא דדכיו. ואית אחרא מסטרא דמסאבו, דאיהו אדם בליעל, איש און, יצר הרע. אדם טוב, יצר הטוב. דהכי אוקמוה קדמאין, ר גם את זה לעומת זה עשה האלהים. קכז) וכען צריך לפרש אדם דסטרא דכייא. ת"ת, כד אתלבש אדם דדכיו,

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ט (בראשית כה) תולדות עה. ט (איוב לג) משפטים ע ג"א ואתקרב (דפוסים ראשונים). פ ג"א בהו (דפוסים שעג אורא רבא א/קכו קרח מג פנתס נ כי תצא צח ראשונים). צ ג"א דביה (קראקא). ת"ז ת"ו ד' כב: תכ"א ד' נו. תכ"ו ד' עב. תכ"ח ד' עב: תליב ד' עו: ת"ז ד' פו. תס"ט ד' קיד: ת"ע ד' קכד: ז"ח נט ס"א תק"ח צג ט"ג צח ס"א קיד ט"ב ט"ג א (קהלת ז) בהשמטות פ"א ד' רסג. רסד: ד"י שמות רסג פקודי תתפג צו סח תוריע קה מצורע לג כי תצא קכד ר"ז ת"ע ד' קכה: ז"ח וישב יג.

גווינן דעינא

הסולם

מאמר

שה"ס ג' גלגוליס, בג' גווינים, לבן אדום ירוק. כנ"ל. קכו) וכען צריך לפרשא וכי: ועתה צריך לפרש, מי הוא, העין המתהפך בגלגול של שלשה גווינים, לבן אדום ירוק הנ"ל. ואומר, זה הוא אדם הראשון שמצד הטהור. כי יש אדם אחר שמצד הטומאה. ולא עוד אלא ג' אדם הם, אדם דבריאה, אדם דיצירה, אדם דעשיה, שהם מצד הטהור. ויש אחר מצד הטמא, שהוא אדם בליעל, איש און, יצר הרע. אדם טוב, הוא יצר הטוב. כי כך העמידו הראשונים, גם את לעומת זה עשה האלקים. שפירושו, שיש אדם מצד הטהור, כנגד אדם בליעל שמצד הטומאה.

קכד) וכד גלגל דעינא וכי: וכשגלגל העין מתהפך באדם לשמאל, באדום השולט על גווינים האחרים שבעין, הגלגול שלו הוא מזמן השני, דהיינו מסוד יום השני, שהוא גבורה. וזה יהיה עשיר בלי יגיעה ובלי עזרת המזל. ועליו נאמר, הרוצה להעשיר יצפין. דהיינו שימשיך מקו שמאל, שהוא צפון, דהיינו גבורה. וטוב לאדם שיתקרב אליו, כי הוא נדיב בכספו, משום שלא נתיגע בו. כי אותו שהתיגע להשיג כספו, אל תקרב אליו, כי הוא קמצן.

קכה) וכד גלגל דעינא וכי: וכשגלגל העין של האדם, נתהפך לגוין ירוק, השולט על שאר הגווינים שבעין, אדם זה הוא בגלגול שלישי, דהיינו מסוד יום הג', שהוא תפארת, וקו האמצעי. ויהיה חכם בתורה, ועושר בכסף שלא נתיגע בו. זה הוא שלם בכל, מצד יעקב שנאמר בו, ויעקב איש תם. וזה סוד הכתוב, הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר. (דפוס ידף ל"ג ט"ג) 415

באברהם, אתלבן ביה. וביצחק אצטריף. הה"ד, ב וצרפתים כצרוף את הכסף ובחנתים כבחון את הזהב. ביעקב, אחזי דיוקניה, ועביד תולדין.
 קכח) והאי אמאי. אלא ליצה"ט וליצה"ר, דאינון אדם טוב אדם רע, מני קב"ה תלת פקודין. ע"ז. ג"ע. וש"ד. ע"ז, הה"ד, א ויצו ה' אלהים על האדם לאמר. ואמרו מארי מתניתין, לית צו אלא ר ע"ז. על האדם, זה שפיכות דמים. לאמר, זה גלוי עריות.

קכט) ובצווי דא הוו כחדא יצה"ט ויצה"ר. לבתר דעבר יצה"ר על ציוי דקב"ה, גזר עליה מיתה. אמר, מה אעבד, אם אנא אימות איהו נטיל עבד אחרא. דיצה"ר איהו עבד, ובת זוגיה שפחה, ה ואתריה ירית א ליה ההוא עבד. קל) מה עבד, אזל איהו ואתתיה, לפתאה לאדם ולאתתיה דסטרא טבא. בת זוגיה דיצה"ר לילית, פתי לאדם דאיהו יצה"ט, ובגינה איתמר ד) האשה

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ב) (זכריה יג) תולדות סו שמות צו נשא סו כהעלותך
 סו. ג) (בראשית ב) ב"א רסה. ד) (שם ג) קרושים סח.
 ח נ"א ג"ע וש"ד וע"ז הה"ד (קראקא). ר נ"א ל"ג ע"ז
 (קראקא). ט נ"א ל"ג ובצחי (מינקאטש). ת נ"א ואחר
 (דטוסיס ראשונים). א נ"א לה (קראקא).

גלגול אדה"ר כאברהם יצחק ויעקב

הסולם

מאמר

הדעת, שפירושו שהמשיך הארת החכמה מקו השמאל ממעלה למטה. ואז נפגמה קדושתו, ונעשה אדם בליעל, וטמא. ובוה נגזרה עליו מיתה. כי צד הטומאה סופו שיתבטל מן הארץ, כי רק הקדושה היא נצחית. וכיון שסמאל נפל לצד הטמא, ממילא סופו שימות ויתבטל מן העולם.
 וז"ש, לבתר דעבר יצה"ר על ציווי דקב"ה גזר עליו מיתה. דהיינו שנפגם ויצא מצד הקדוש, לצד הטמא, שבוה נגזרה עליו מיתה. כי צד הטמא סופו שיתבטל מן העולם. וז"ש, אמר מה אעבד אם אני אימות איהו נטיל עבד אחרא, כי מקורם שנפל מקדושתו, היה המשמש הגדול לאדם הראשון בגן עדן, ואחר שנטמא, הביך, שאדם הראשון יקח מלאך קדוש, שישמש במקומו בגן עדן, ולפיכך השב לטמא גם את אדם וחוה, כדי שישאר בשמושו כמקודם לכן.

דיש וצרפתים כצרוף את הכסף ובחנתים כבחון את הזהב. וכשנתלבש ביעקב, הראה צורתו, ועשה תולדות.
 קכח) והאי אמאי אלא וכו' : שואל, וזה למה. למה היה צריך אדם הראשון להתגלגל כל כך, ומשיב, אלא הקב"ה צוה, ליצר הטוב וליצר הרע, שהם אדם טוב, ואדם רע, שלש מצות, עבודה זרה וגילוי עריות, ושפיכת דמים. עבודה זרה, הוא שכתוב, ויצו ה' אלקים על האדם לאמר. ואמרו בעלי המשנה, אין צו אלא עבודה זרה. על האדם, זה שפיכות דמים. לאמר, זה גילוי עריות.

קכט) ובצווי דא הוו וכו' : ובצווי זה, נצטוו היצר הטוב והיצר הרע ביחד, שהם אדם הטוב, ואדם בליעל. אחר שעבר היצר הרע על מצות הקב"ה, גזר עליו מיתה. אמר היצר הרע, מה אעשה, אם אני אימות, יקח הוא היצר הטוב, עבד אחר, כי היצר הרע הוא עבד, ובת זוגו היא שפחה, ואתו העבד שיקח, יירש מקמי.

פירושו. אדם בליעל, שה"ס היצר הרע, היה מלאך קדוש, והיה הגדול בין המלאכים ששמשו לאדם הראשון בגן עדן. ואיסור עץ הדעת טוב ורע היה חל גם על מלאכי מעלה. וסמאל עבר על איסור ההוא, ואכל מעץ

(דטו"י דף ל"ג ס"ג)

קל) מה עבד אזל וכו' : מה עשה. הלך הוא ואשתו לילית, לפתות את אדם ואשתו שמצד הטוב, דהיינו אדם וחוה, בת זוגו של יצר הרע, שהיא לילית פיתתה את אדם, שהוא יצר הטוב, ועליה נאמר האשה אשר נתח עמדי היא נתנה לי מן העץ, והיצר הרע, פיתה את חוה, וגרמו להם מות.

פירושו

אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ. ויצה"ר פתי לחוה, וגרמו לון מות. קלא) בג"ד, קב"ה * אפשיט לאדם דאיהו יצר הטוב, מגופיה ב בגן עדן, וממלבושיו, ליה ד ולאתתיה, הה"ד מ וידעו כי ערומים הם. וגירש ה לון מג"ע, הה"ד ו ויגרש את האדם. את, בת זוגיה עמיה.

קלב) ונחית לון לשבע ארעין, דאינון: גיא. נשיה. ציה. ארקא. ארץ. אדמה. תבל. עבד תיובתא, הוה מצפצף ועולה. ועכ"ד הוה ערום בלא לבוש הוא ואתתיה.

קלג) מה עבד קב"ה. אייתי ליה בגלגולא באברהם, ולאנתתיה בשרה. וקב"ה הוה מלבן ליה בכורא דכספא, דאיהו מעורב באברא, דאיהו עופרת, מיד דארמי ליה בנורא, אתלבנא כספא, ואפיקת זוהמא, דאיהו עופרת ו לבר, וכגוונא דא אתלבן אדם באברהם. ואפיק מניה זוהמא לבר, ודא ישמעאל, דאיהו זוהמא דהטיל חיויא בחוה.

קלד) לבתר אתגלגל ביצחק, בת זוגיה דאדם, ואסתמק בנורא, ואפיק זוהמא לבר, ודא עשו. וסומקא דיליה כדמא דשחיטה. ובנין דאתגלגל נוקבא ביצחק, אתקרי שמאל נוקבא.

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ב גיא דגן (קראקא) גיא מגן (מונקאטש). ג גיא וטלבושיו (ירושלם). ד גיא ואתתיה (חינצ'א). ה גיא לו (קראקא). ו גיא לבד (קראקא).

ח (שם) כ"א רמת. ו (שם) ב"א רפו ב"ב קית.

זלגול אה"ר באברהם יצחק ועקב

הסולם

פאמר

שהוא עופרת. מיד שאנשי נמרוד הטילו את אברהם באש באור כשדים, נתלבן הכסף, והוציא מתוכו הזוהמא, שהיא עופרת. לחוץ. כמו זה נתלבן אדם הראשון שהיה מגולגל באברהם, והוציא מתוכו הזוהמא לחוץ. זה הוא ישמעאל. שהוא הזוהמא שהטיל הנחש, שהוא לילית הנ"ל, בחוה.

קלד) לבתר אתגלגל ביצחק וכ"ר: אח"כ, בת זוגתו של אדם, שהיא חוה, נתגלגלה ביצחק, ונתאדם באש הדינים, והוציא מתוכו הזוהמא לחוץ. שזה הוא עשו. והאדום שלו הוא, כדם שחיטה. הרומז לעקדת יצחק. ומשום שהנקבה, שהיא חוה, נתגלגלה ביצחק, שהיא קו שנואל, ע"כ נקרא קו השמאל, נקבה.

פירוש. אדם חוה ה"ס ימין ושמאל, ולפיכך אדם הראשון, שהוא ימין נתגלגל ונתתקן באברהם שהוא ימין. וחוה, שהיא שמאל נתגלגלה ונתקנה ביצחק, שהוא קו שמאל. וז"ש, ובנין דאתגלגל נוקבא ביצחק, אתקרי שמאל נוקבא. כלומר, משום שהשמאל היא נקבה, ע"כ נתגלגלה הנקבה ביצחק.

לבתר

פירוש. שבאכילת עץ הדעת, נבחן שאדם הראשון השפיע השפע הקדוש אל אשת סמאל, שהיא לילית, ועירב הקדושה בטומאה, וסמאל השפיע הזוהמא שלו אל חוה.

קלא) כנ"ד קב"ה אפשיט וכ"ר: משים זה, הפשיט הקב"ה את אדם הראשון שהוא יצר הטוב, מגופו שבגן עדן, וממלבושיו אותו ואת אשתו, ז"ש, וידעו כי ערומים הם. ויגרש אתם מגן עדן. ז"ש, ויגרש את האדם. את בא לרבות, שבת זוגתו חוה גורשה עמו.

קלב) ונחית לון לשבע וכ"ר: והקב"ה הורידם, את אדם חוה, לשבע ארצות, שהן גיא נשיה, ציה, ארקא, ארץ, אדמה, תבל. כשעשה תשובה, היה מצפצף ועולה. ועכ"ז היה ערום בלי לבוש הוא ואשתו.

קלג) מה עבד קב"ה וכ"ר: מה עשה הקב"ה, הביא את אדם הראשון בגלגול באברהם, ואת אשתו חוה, הביא בגלגול בשרה. והקב"ה היה מצרף אותו בכור של כסף המעורב באכ"ר,

קלה) לבתר עאלו תרווייהו ביעקב ובת זוגיה, ואפיקו מניה זרעא.
ז וגוונא ן דיליה הוא ירוקא דיליה דסחרא. ודא איהו ן הן כל אלה יפעל אל
פעמים שלש עם גבר.

קלו) עיינין אוכמין חשוכין, תמן לילית, דאיהי חשוכא אפילה, פתיא
אוכמא. ועיינין אוכמין עקימין, ודאי תמן שבתאי, ן דעליה אתמר ן מארת ה'
בבית רשע. דההוא גוון חשוך, שליט על גווני אחרנין.

קלו) ולמאן דאסתכל . ביה לילית . כ או שבתאי באילין עיינין, מארה
ועניותא וכפנא ומותנא ייתי. אסתמר מניה, ן דרגליה יורדות מות שאול צעדיה
יתמוכו. וכל משא ומתן דעביד ב"ג קדם מארי דעיינין אלין, אתאביד.

קלח) וצריך ב"ג דלא ישתכח בשבעה קדמיה ביומין דחול, אלא בשבת,
דלית ליה שלטנותא עליה ואם אשתכח ביומין דחול בשבעה קדמיה, ואסתכל
ביה בעינא בישא, לא אשתזיב מניה ממיתה או : מעוני. וחוטמא ופומא ואנפרי
דהאי ב"ג לאו אינון על קו היושר.

קלט) עיינין אוכמין שפירן, על קו היושר, איהו מסטרא דשבת, דאיהי בת
עין שפירא. עלה איתמר, ן שחורה אני ונאווה. האי איהו בדיוקנא דשבת, דאיהו
שקול לאורייתא כולה.

מסורת זוהר

חלופי גרסאות

ז (איוב לג) לעיל קכה. ח (משלי ג) פנחס שעה כי
ז ה"ג דפוס קראקא נ"א וגלותא (מונקאטש). ח נ"א
דילה (ווינצ'א). ט נ"א דעלה (דפוסים ראשונים). י נ"א
ל"ג ביה (דפוסים ראשונים). כ נ"א ל"ג או (דפוסים
ראשונים). ל נ"א עוני (דפוסים ראשונים).
ח (אייב לג) לעיל קכה. ח (משלי ג) פנחס שעה כי
זנא קיב ר"ז? בהשמטות ח"ג ד' קמ. ט (שם ה)
ביא תלה ויצא שיג וישב רכו ויחי רמ בשלח צו ויקהל
לד אמור שלו פנחס תשלא תשמו ר"ז? תכ"ה ד' ע.
תסי"ט ד' צט : תק"ח ד' קיט ט"ד. י (שה"ש א)
לעיל לו.

מאמר

הסולם

עיינין אוכמין

קלה) לבתר עאלו תרווייהו וכו' : אח"כ,
באו שניהם, אדם וחווה, ביעקב ובת זוגתו.
והוציא ממנו זרע. והגוון שלו, הוא ירוק
המסבב אותו. וזה הוא, הן כל אלה יפעל אל
פעמים שלש עם גבר. דהיינו ג' הגלגולים
של אדם הראשון, באברהם יצחק יעקב.

מאמר עיינין אוכמין

קלו) עיינין אוכמין חשוכין וכו' : אם
יש לאדם, עינים שחורות וחשכות, שם יש
לילית, שהיא חשכה ואפלה, פתי שחור. ועינים
שחורות ועקומות, ודאי שם שבתאי, שעליו
נאמר מארת ה' בבית רשע. כי גוון חשך
הוא שולט על גוונים האחרים שבעין.

קלו) ולמאן דאסתכל ביה וכו' : ולמי
שלילית או שבתאי מסתכלים בו בעינים
שלהם האלו, תבא עליו מארה ועניות ורעב
ומות. השמר ממנו, שנעליו נאמר, רגליה יורדות
שהיא שקולה כנגד כל התורה.

קלט) עיינין אוכמין שפירן וכו' : מי
שיש לו עינים שחורות יפות, על קו היושר,
הן מצד שבת, שהיא בת עין יפה, עליה נאמר,
שחורה אני ונאווה. אדם זה הוא בצורת שבת,
שהיא שקולה כנגד כל התורה.

ובשבת

קמ ובשבת צריך לאחזאה שובעה, בהפוכא דשפחה לילית. וצריך באתר דעציבו דשבתאי, לאחזאה חדוה, באתר דחשוכא. שרגא. באתר דעינוי, ענג. למעבד תמן שינוי בכלא.

קמא דלילית מרה אוכמא, צמאן דלית ביה מים, דאיהו ^ו הבור רק אין בו מים, אבל נחשים ועקרבים ^ח יש בו. ונחשין ועקרבין דילה אינון ערב רב. יוסף דאיהו בגובא, דא ישראל דאינון בגלותא דילה, בההוא בור.

קמב ^ז ומאן דאוקיר שבת, ימלט ממנה. ^ז וחוטא ילכד בה. חוטא דמחלל שבת, ילכד בה, דאיהי חילול שבת ודאי, חללה זונה. דמאן דנטיר אות שבת או אות ברית, מלחלל ליה, ^ט ביה אתקרי צדיק, ואשתזיב מינה. ולא עוד אלא דסליק למלכות, דאיהי שבת ודאי.

קמג ^י ויוסף בגין דנטיר ברית, אשתזיב מן גובא, ומן נחשים ועקרבים דיליה. ולא עוד אלא דזכה למלכות. וישראל דנטרין שבת ואות ברית מילה, איתמר בהון כל ישראל בני מלכים, ואלמלא נטרין ישראל שבת אחד כהלכתה מיד נגאלין.

קמד וכל בינ דאיהו ^י עיינין אוכמין על קו היושר, דאיהי קו המדה, ענג איהו וחדוה ושבעא, וותרן, ועיינא ^י טבא. ובעי לאתפארא בלבושין שפירין. בגין דאיהו בן דשבת, בן מטרוניתא ודאי. ובהיפוכא בן לילית. עד הכא רזא דעיינין. ודאי איהו רזא דאנשי חיל.

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

^ו (בראשית לו) וישב קכ. ^ז (קהלת ז) ואתחנן ל. ^ח נ"א ל"ג יש בו ונחשין ועקרבין (קראקא). ^ט נ"א ושבת (דפוסים ראשונים). ^י נ"א בה (דפוסים ראשונים). ^י נ"א מוסיף עיינין דלילה (מונקאטש).

עיינין איכמין

הסולם

מאמר

השומר אות שבת או אות ברית, מלחלל אותי, נקרא צדיק עייז, וניצל ממנה. ולא עוד אלא שעולה למלכות. שהיא ודאי שבת. כי שבת היא חלכות.

קמג ויוסף בגין דנטיר זכו: ויוסף משום ששמר הברית, ניצל מן הבור ומנחשים ועקרבים שלו, ולא עוד אלא שזכה למלכות. וישראל השומרים שבת ואות ברית מילה, נאמר בהם כל ישראל בני מלכים. ואם היו ישראל שומרים שבת אחד כהלכתו מיד היו נגאליים. **קמד** וכל ב"נ דאיהו זכו: וכל אדם שהוא בעינים שחורות על קו היושר, שהוא קו המדה, דהיינו קו האמצעי הוא בענג ובשמחה ובשובע, הוא נדיב ועין טובה. והוא צריך להתפאר בלבושים יפים, משום שהוא בן שבת, דהיינו בן המלכה, ודאי. ובהיפך, אם אינו על קו היושר

קמ ובשבת צריך לאחזאה זכו: ובשבת צריך להיות נר, ובמקום ענג, צריך להיות נהיג טהור. ובמקום העצבות של שבתאי, צריך להראות שמחה, ובמקום חשך צריך להיות נר, ובמקום ענוי צריך להיות ענג, ולעשות שם שינוי בכל דבר.

קמא דלילית מרה אוכמא זכו: כי לילית, היא מרה שחורה, צמאן שאין בו מים. כי היא בור רק אין בו מים, אבל נחשים ועקרבים יש בו. והערב רב, הם נחשים ועקרבים שלה, ויוסף טהור וטהור לבור הזה, רוחו לישראל שהם בגלות שלה, בבור ההוא. **קמב** ומאן דאוקיר שבת זכו: ומי שמכבד את השבת, ימלט ממנה. וחוטא ילכד בה. היינו חוטא המחלל שבת, ילכד בה. כי היא חילול שבת ודאי, דהיינו חללה זונה. וכל

קמה) יראי אלהים בשמיעה, דתלייא באודנין, דתמן יראה. הה"ד, (ט) ה' שמעתי שמעך יראתי.

קמו) • ותלת צלותין אינון, חד תלייא בראיה. ותניינא בריחא. ותליתאה בשמיעה. פה, איהו שבת, כלולה מכלהו. איהי תפלה לעני, דאיהו צדיק, ואיהו יום השבת.

קמו) וצלותא דפסח, איהי כורסייא דרחמי. וצלותא דראש השנה, כורסייא דדין. ותמן קביה איהו דיין, וכל צבא השמים קיימין עליה, מימינא ומשמאלא. כגוונא דשערא, דתלייא בתר אודנין, מימינא ומשמאלא.

קמח) • והא אוקימנא לעיל, דצריך לבערא לון, אם • אינון תחות אודנין, לאתגלאה • אודנין, דאינון תרעין דצלותא. דכמה מארי דדינין, סתמין תרעין, בחובין דישראל. וצלותא לבר, דלא מניחין לה לאעלאה בהיכלא • דיליה, דאיהו אדני. ואיהי קראה לתרעין דהיכלא • דפתחין לה. • ובנהא לתתא קראן ביחודא שמע ישראל, לקלא דצלותא דילך, דאיהי לתרעא דילך.

קמט) ואם מבערין שערין דחתות אודנין, דאינון מארי דדינין, מיד קביה

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

פ ג"א לכל (קראקא). צ ג"א ומה (דפוסים ראשונים). ק ג"א מוסיף אינון סומקין (דפוסים ראשונים). ר ג"א מוסיף תחות אודנין (דפוסים ראשונים). ש ג"א דילה (קראקא). ת ג"א דפתחין (דפוסים ראשונים). א ג"א לאנהרא (מונקאטש) וגי'א ובגאה (קראקא).

ט (חבקוק ג) בשלח כב בהר מב אורא רבא ז רמג פנתס שכט ר"ז תיע רי קכב. קל. ת"ק"ח רי צט ט"ב קיב ט"ב

יראי אלקים כשמיעה דאודנין

הסולם

מאמר

ימין. ותפלת ראש השנה היא כסא הדין. ושם הקביה דיין, וכל צבא השמים עומדים עליו מימינו ומשמאלו. כמו השערות התלויות אתר האזנים מימין ומשמאל.

היושר, הוא בן לילית. עד כאן סוד העינים. ודאי הוא סוד אנשי חיל (כנ"ל אות י"ט).

מאמר יראי אלקים כשמיעה דאודנין

קמח) והא אוקימנא לעיל וכו': והנה העמדנו לעיל (אות כ"א) שצריך לפנות את השערות אם הן מאחורי האזנים, כדי לגלות האזנים, שהם שערי התפלה. כי כמה בעלי הדין סותמים, השערים, מחמת עונות ישראל, והתפלות הן בחוץ, שאין נותנים להן להכנס בהיכל שלה, שהוא השם אדני. והיא התפלה, קוראת לשערי ההיכל, שיפתחו לה. והבנים למטה, שהם ישראל, קוראים שמע ישראל, דהיינו שמע, ז"א שנקרא ישראל, את קול התפלה שלך, שהיא עומדת בשער שלך, שהיא המלכות שהיא שער אל ז"א.

קמה) יראי אלקים בשמיעה וכו': יראי אלקים. היינו בשמיעה (כנ"ל אות י"ט) התלויה באזנים, שהיא בינה, ששם יראה, דהיינו יראה עלאה. ז"ש ה' שמעתי שמעך יראתי. כי יראה היא בשמיעה.

קמו) ותלת צלותין אינון וכו': וגי' תפלות הן, אהת, של שחרית, תלויה בראיה. והשניה, של מנחה, היא ברית. והשלישית, של מעריב, תלויה בשמיעה. פה, דהיינו דבור, שהוא מלכות, היא שבת, הכלולה מכולם, מראיה ושמיעה ורית. היא, המלכות, נקראת תפלה לעני, כי תפלה היא מלכות, ועני, הוא צדיק דהיינו יסוד, והוא יום השבת. כי המלכות היא ליל שבת, והיסוד הוא יום שבת.

קמט) ואם מבערין שערין וכו': ואם מפנים השערות שמאחורי האזנים, שהם בעלי הדין, מיד הקביה, שנקרא ישראל, שהוא דיין

קמו) וצלותא דפסח איהי וכו': ותפלת חג הפסח היא כסא הרחמים. כי הפסח ה"ס קו (דפויי דף ל"ד ס"א)

דאיהו ישראל, דיין אמת, אפתח היכלא דתיעול צלותיה. ודא איהו אדני שפתי תפתח, פתח היכל דאיהו אדני בחושבן, וייעול צלותא.

קנ) וצלותא דישראל לעילא, איהי מלכות, ואיהו תפארת. וצריכין ישראל דלא יסלקין להו לעילא, עד דיתבערון דינן מתרעא, ויהון צווחין בה לגביה, בעשרה מלכיות, ובעשרה זכרונות, ובעשרה שופרות.

קנא) דצלותא דמנחה, איהי דינא דריה. ובגין דא תקינו עשרה שופרות, דא אינון: קשר"ק, קש"ק, קר"ק. לסלקא לה בעשרה, דלית שכינתא שריא בפחות מעשרה. ובגיניהו איתמר (1) לא אשחית בעבור העשרה.

קנב) בשברים, (2) שבר תשבר מצבותיהם, דקיימין קדם תרעין, דלא מניחין לאעלא צלותא. בתרועה, תפסין לון בשלשלאין. בתקיעה, (3) והוקע אותם לה' נגד השמש. בגין דלא יהבו יקרא למטרוניתא, לאעלא בתרעין דילה.

חלוסי גרסאות

מסדרת הזהר

ג) (בראשית יח) נח ה ז"ח וירא ד. ט) (שמות כג) ובעשרה מלכיות (דסוסיס ראשונים). ד גיא מוסיף דא אינון תקיעה (קראקא).

יראי אלקים בשמיעה ואודנין

הסולם

פאמר

דשמאל, שאו נפרדת המלכות מקו שמאל דבינה, וחוזרת להיות נקודה תחת היסוד (כמ"ש) בזהר אמור אות קצ"ה ד"ה ביאור). ובמצב האי המלכות היא ספירה רביעית לחג"ת, ובמצב הב' כשירדה תחת היסוד, נעשתה לספירה עשירית. כי היסוד הוא תשיעי והמלכות שאחריו היא עשירית.

דיין אמת, פותח ההיכל שתכנס תפלתו. וזהו אדני שפתי תפתח, שפירושו, פתח את ההיכל, שהוא בגי' אדני"י, ותכנס התפלה. קנ) וצלותא דישראל לעילא וכי: ותפלתם של ישראל למעלה, היא מלכות הנקראת תפלה. והוא ז"א, הוא תפארת. שהוא המקבל את התפלה, שה"ס המלכות. וצריכים ישראל שלא להעלות את התפלה, שהיא המלכות, למעלה, לז"א, עד שיתבערו הדינים מן השער. ויצעקו בתפלה אליו, בעשרה מלכיות ובעשרה זכרונות, ובעשרה שופרות.

ווי"ש דצלותא דמנחה, איהי דינא דראש השנה, דהיינו כשהמלכות היא בשמאל בלי ימין, ובגין דא תקינו עשרה שופרות וכו' שעל ידיהן היא חוזרת למצב הב' כנ"ל. ווי"ש לסלקא לח בעשרה, דהיינו להורידה תחת היסוד, שאו היא נעשית ספירה עשירית. אבל מקודם לכן כשהיתה דבוקה בשמאל, היתה רביעית לחג"ת. דהיינו תחת הת"ת. ואחר שנעשתה לעשירית היא נבנית במצב הב', (כנ"ל בפלפ"ס אות פ"ח). ווי"ש, ובגיניהו איתמר לא אשחית בעבור העשרה. דהיינו אם המלכות נעשתה לנקודה תחת היסוד, ועזבה את קו השמאל, אז נתבטלו הדינים ממנה, ומתעוררים הרחמים. וע"ז רומזים עשרה קולות תשר"ת תשר"ת תשר"ת (כמ"ש בפרשת אמור ע"ש).

קנא) דצלותא דמנחה איהו וכי: ומפרש, כי תפלת המנחה היא דין של ראש השנה. דהיינו שהם הדינים של שמאל בלי ימין (כמ"ש בזהר אמור אות קצ"ג בהסולס) ומשום זה תקנו עשרה שופרות, שהם, תשר"ת, תשר"ת, תשר"ת, להעלות את הנוצות, בעשרה. שאין השכינה שורה בחסר מעשרה. ובשבילם נאמר, לא אשחית בעבור העשרה.

פירוש. הדינים של ראש השנה, הוא שהמלכות היא במצב הא' שלה שדבוקה או בקו שמאל דבינה, והיא בבחינת שמאל בלי ימין, שאו נקפאים בה כל האורות, והדינים שולטים בעילם. (כמ"ש בזהר אמור אות קצ"ג). ובכדי להחזירה לימין, דהיינו למצב הב', צריכים להעלות קול שופר, למעט הג"ר (יפוי דף ל"ד ט"א)

קנב) בשברים שבר תשבר וגו': בשברים, מתקיים שבר תשבר מצבותיהם, דהיינו אותם העומדים לפני השערים, ואינם נותנים

קנג) ובשעתא דדינין פנוין מתרעין דהיכלא דמלכא, סלקא צלותא בכמה שירין ותושבחות והודאות דצלותא. וחיון כלהו פתחין גדפייהו, ה לקבלא לה בחדוה, הה"ד (9) ופניהם וכנפיהם פרודות. כלהו פרודות לעילא לקבלא לה. קנד) ואשמע את קול כנפיהם, בגין דישמע מלכא, דמטרוניתא קא אתיא, ויפתח היכלא לגבה. הה"ד, (10) אדני שפתי תפתח. מיד אפתח מלכא היכלא, וקביל לה בחדוה, וייעול עמה בהיכליה. אימתי. ו בצלותא דעמידה. מיד איתמר בחיון, בעמדם תרפינה כנפיהם.

קנה) בההוא זמנא, איהו יהויה בהיכליה, כגוונא דא יאהדונה"י. בההוא זמנא, מאן דבעי למישאל שאלתיה, ישאל. הה"ד, (11) שאל אביך ויגדך. (12) שאל ממני ואתנה גוים נחלתך. והבן שואל מאביו, ז באמצעיות דצלותא. בההוא זימנא דאיהו יהויה בהיכליה, אז תקרא וה' יענה.

קנו) ואית נימין דשערא, דההוא דאיתמר ביה, (13) ועתיק יומין יתיב לבושיה כתלג חיור ושער רישיה כעמר נקי. וכלהו רחמי. לית נימא דלא אית ליה מבוועא, ודא י. נימא אריכא דא ר. קמיטא ה' זעירא. אריכא וקמיטא לתתא, דא ה' עילאה, דאית בה דינא ורחמי. דקמיטא ולא אריכא, דא ה' תתאה, דאיהו כלא דינא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ה ג"א לקבלה וליג לה (קראקא). ו ג"א בעמידה דצלותא (דפוסים ראשונים). ז ג"א באמצעות (דפוסים ראשונים).

(9) (יחזקאל א) משפטים תנו ו"ח ד מ ט"ד. (10) (תהלים נא) בהשמות ו"ח א ד רנא. משפטים תמו סקודי תשצה צו קמט פנחס קסב תד תשיט ת"ו בהקדמה ד ב : תייח ד לז : תליח ד עח : ת"ע ד קלא : ק (זכרים לב) סקודי תקעה. (11) (תהלים ב) תקונים חדשים ד צט ט"א. (12) (דניאל ז) ב"א קנט.

נימין ושערא

הסולם

מאמר

ההיא, הוי"ה, הוא בהיכלו שהוא אדני"י, ואז הויה אדני הם בשילוב. כעין זה יאהדונה"י. בזמן ההוא, מי שדוצה לבקש בקשתו, יבקש ז"ש, שאל אביך ויגדך. שאל ממני ואתנה גוים נחלתך. והבן שואל מאביו בברכות האמצעיות שבתפלה. בזמן ההוא, שהוי"ה הוא בהיכלו, אז תקרא וה' יענה.

נותנים לתפלה להכנס. בתרועה, תופשים את המקטרג בכבלים. כי קולות התרועה דומים לשלשלת. בתקיעה, מתקייס, והוקע אותם לה' נגד השמש. משום שלא נתנו כבוד להמלכה הנקראת תפלה, להכנס בשערים שלה.

קנג) ובשעתא דדינין פנוין זכו: ובשעה שנפנו הדינים משערי היכל המלך, עולה התפלה, בכמה שירות ותשבחות והודאות של התפלה. וכל החיות פותחות כנפיהן לקבל אותה בשמחה. ז"ש, ופניהם וכנפיהם פרודות. כולן פרודות למעלה כדי לקבל את התפלה. קנד) ואשמע את קול וגו': ואשמע את קול כנפיהם. קול כנפיהם הוא כדי שישמע המלך, שהמלכה באה, ויפתח לה ההיכל. ז"ש, אדני שפתי תפתח. מיד פותח המלך את ההיכל ומקבלה בשמחה, וכנס עמה בהיכלו. מתי זה הוא בתפלת העמידה. מיד נאמר בהחיות, בעמדם תרפינה כנפיהם.

מאמר נימין ושערא

קנו) ואית נימין דשערא זכו: ויש נימי שערות של אותו שנאמר בו, ועתיק יומין יתיב לבושיה כתלג חיור ושער רישיה כעמר נקי. וכולן הן רחמים. אין שערה שאין לה מבווע, המבווע הוא י', שערה ארוכה היא ו', שערה מקומטת היא ה' קטנה. שערה ארוכה ומקומטת למטה, זו ח' עליונה דהויה, שהיא בינה, שיש בה דין ורחמים. שערה מקומטת ואינה ארוכה, זו ח' תחתונה, דהויה, שהיא כולה דין.

קנה) בההוא זמנא איהו זכו: בעת

קנז) וכל נימא ונימא, איהו עלמא שלימא, ועלייהו איתמר ^(ח) ועלמות אין מספר. בג"ד אמרו מארי מתניתין * כל צדיק וצדיק יש לו עולם בפ"ע. ואיהו נימא חדא דקב"ה, עלמא שלימא. ובגינה אתמר, דקב"ה מדקדק עם הצדיקים אפילו כחוט השערה.

קנח) וצלותא דשחרית, כד סלקא כל אלין מארי דדינא, כלהו רחמי, ׀ ולא מעכבין לה לאעלא. שערא ירוקא, לית תמן דינא כלל. נימין ירוקין שפירין, כלילין מחזור וסומק, אינון כלהו רחמי. וכד סלקא צלותא בהון, כלהו חיילין דנימין מקבלין לה בחדה ורחימו.

קנט) שערא אוכמא שפירא, כל נימין דיליה, אתקריאו עולמות דיליה. הה"ד, ועלמות אין מספר, ואינון חיילין דשבת. וצלותא דשבת, איהי שקילא לאוריחא. וכמה תלי תלים דתליין מינה אתקריאו קוצותיו תלתלים.

קס) שערא חורא מסטרא דחסד. סוקמא, מסטרא דגבורה. שערא ירוקא, מסטרא דתפארת. אוכמא, מסטרא דמלכות. דאיתמר בה, ^(ק) שחורה אני ונאווה. הרי ארבע תקונין דשערא, דשרייא עלייהו יה"ה.

קסא) י"ג תיקונין ׀ אינון דתליין משערא, ג' לכל סטר, לד' סטרין, ואינון ואיו. עלייהו איתמר, ^(ב) קוצותיו תלתלים. לעילא ברישא, בפלגו דרישא, מתפלגין

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

^(ח) (שה"ש ו) ויצא דנו. א) (שה"ש א) לעיל לו. ב) שם
^(ה) משפטים תה ז"ח בראשית שכ.
 ח ניא לא מעכבין לא לאעלא (קראקא). ט ניא ואינון (מונקאטש). י ניא ליג ג' (קראקא).

נימין דשערא

הסולם

מאמר

והן, צבאות של שבת. ותפלת שבת היא שקולה כמו תורה. וכמה תלי תלים של מלאכים, התלויים מהן. נקראים קוצותיו תלתלים. קס) שערא חורא מסטרא וכו' : שעדות לבנות הן מצד החסד. שעדות אדומות הן מצד גבורה, שעדות ירוקות הן מצד תפארת, שעדות שחורות הן מצד מלכות. שנאמר בה שחורה אני ונאווה. הנה ארבעה תקונים של שעדות, לבנות, אדומות, ירוקות, שחורות, ששורות עליהן ד' אותיות הוי"ה.

קנז) וכל נימא ונימא וכו' : וכל שערה ושערה היא עולם שלם. ועליהם נאמר, ועלמות אין מספר. משום זה אמרו בעלי המשנה, כל צדיק וצדיק, יש לו עולם בפני עצמו, והיא שערה אחת של הקב"ה שהיא עולם שלם. ובשבילה נאמר, הקב"ה מדקדק עם הצדיקים אפילו כחוט השערה.

קנח) וצלותא דשחרית כד וכו' : ותפלת שחרית, כשמסתלקים כל בעלי הדין, הכל הוא רחמים, ואין מעכבים אותה מלהכנס. שערה ירוקה, שהיא בחינת ת"ת, אין שם דין כלל, כי שעדות ירוקות יפות הן כלולות מלבן ואדום. והן כולן רחמים. כי אחר שקו השמאל שהיא דין נכלל בימין, נעשה גם הוא רחמים. וכשהתפלה עולה בהן, כל הצבאות של השעדות מקבלים אותה בשמחה ואהבה.

קסא) י"ג תיקונין אינון וכו' : י"ג תקונים הם התלויים משעדות. כי ד' תקונים הנ"ל חגת"ס, דהיינו ג' קוין ומלכות המקבלתם, שהם ד' צדדים דרום צפון מזרח ומערב, וכשאנכללים זה מזה, יש ג' בכל צד מד' הצדדים, שהם ג' קוין שיש בכל אחד מחגת"ס שהם י"ב, ועם הכולל הם י"ג, והם וא"ו שבג"י י"ג (כנ"ל אות ק"ג) ועליהם נאמר, קוצותיו תלתלים. ואלו י"ג תקונים הם בג' צדדי הראש,

קנט) שערא אוכמא שפירא וכו' : שעדות שחורות יפות, כל שערה ושערה שלהן זקראת עולם שלו. ז"ש, ועלמות אין מספר.

שהם

(דסוי דף ל"ד ט"א * ט"ב)

אורחין בשערא, לתלתין ותריין שבילין, בחושבן יריד היא כ היא. וכלהו שבילין

חלופי גרסאות

כ ניא ליג היא (קראקא)

נימין ושערא

הסולם

מאמר

ועצמות המלכות נגזות בסוד הא' דמילוי ואו (כנ"ל אות ק"ד וק"ה ע"ש) והנה נתבארו ב' אפני ההתכללות שאם חושבים גם את המלכות בהתכללות הם דפ"ד שהם י"ו, וי"ו שבפנים עם י"ו שבכנפים, הם ל"ב. ואם אין חושבים המלכות, הם דפ"ג, שהם י"ב ועם הכולל י"ג.

עתה יש להבין טעם הדברים למה בל"ב שבילים, חושבים את המלכות בהתכללות, ובי"ג אין חושבים את המלכות. והנה שורש הדברים הוא במוחין, כי יש בז"א ב' בחינות מוחין, יש מוחין דארי"א, כלומר הנמשכים מארי"א, שהם ד' מוחין, חכמה, בינה, ימין דדעת שהוא בחי' ז"א, ושמאל דדעת שהוא מלכות. ויש בו מוחין מבחינת ישו"ת, שהם רק ג' מוחין חכמה בינה דעת. והטעם הוא כי במוחין דארי"א מושפעים רק חסדים, והי' שהי"ס מלכות אינה יוצאת מאויר שלהם. וע"כ יש בקו אמצעי שתי בחינות: ימין דדעת שהוא ז"א, ושמאל דדעת שהוא מלכות. משא"כ בישו"ת שהמלכות יוצאת מאויר שלהם, וקו האמצעי מיחד הימין והשמאל להמשיך מהם חכמה, ע"כ נכללת המלכות ונעלמת בז"א בסוד המסך דחירק, ואינה נראית לבחינה בפ"ע, וע"כ אין יותר מג' מוחין חב"ד (כמ"ש) זה באדרא רבא אות קפ"ט בהסולס ע"ש). ולפיכך נמשכים מהם ב' מיני התכללות של ג' קוין ומלכות המקבלת, א) ההתכללות מצד המוחין דארי"א שהם חסדים, שבהם נכנסת גם המלכות בהתכללות, ויש בכל אחד מהד' כל הד', והם י"ו בחינות. ועם י"ו כנפים, הם ל"ב שבילים. ב) ההתכללות הנמשכת מצד המוחין דישו"ת, שהם חכמה, שבהם אפילו במוחין אין המלכות נבחת למוח ד', ואין שם אלא ג' מוחין, ע"כ ההתכללות דד' הנמשכת מהם, אין המלכות נכנסת בהתכללות, ואין שם אלא ג"פ ד'. שהם י"ב, שעם הכולל הם י"ג. כחשבון הוא"ו זדו"ת. כנ"ל.

ובראש, יש חודתי ויש שעדות. השערות משפיעות חכמה, והתודתי משפיעות חסדים (כנ"ל באדר דף י"ב ד"ה פירושו) הטעם כי אין החכמה מתגלית אלא עם דינים לרשעים הרוצים להמשיך החכמה ממעלה למטה

שהם ימין ושמאל של הראש, ואחורי הראש, ד' בכל צד, ועם הכולל הם י"ג. ולמעלה בראש, במחצית הראש, דהיינו באמצע הראש, מתחלקים דרכים בשערות לל"ב שבילים בחשבון יריד היא היא, ועם י"ג תקונים שבשערות שהי"ס ואו, הם יוד הא ואו הא. (ע"י לעיל אות ק"ג) וכל השבילים הם ביים שהיא המוח, שהי"ס ל"ב נתיבות החכמה המאירים בבינה. ואלו התקונים הם בראש של גוף ההוא שבגן עדן, וכל התקונים יש בו, עד כאן יראי אלקים, (ע"י לעיל אות י"ט).

ביאור הדברים, השם הויה במילוי אלפין, הי"ס ז"א, וע"כ נקרא אדם, משום שהויה במילוי אלפין, הוא בגי' מ"ה כמספר אדם (כנ"ל אות ק"ה) והמספר הזה מתחלק לב' בחינות, לבחינת י"ג, שהי"ס זואו, ולבחינת ל"ב שהי"ס יו"ד ה"א ה"א. וההפרש שבהם הוא במציאות המלכות, כי המספר ל"ב והן המספר י"ג שורשם הוא מד' אותיות הויה, שהי"ס ג' קוין שהם הי"ו, ומלכות המקבלתם. אלא כשד' אלו נכללים זה מזה, יש ב' אפני התכללות, א) היא בפשיטות, שכל אחד מהד' נכלל מכל הד' והם י"ו, ואפן זה, הי"ס ל"ב נתיבות החכמה, כי יש ד' פנים בכל חיה, הכלולים אלו מאלו, והם י"ו פנים, ויש ד' כנפים בכל חיה הכלולות אלו מאלו והם י"ו כנפים, והם ל"ב. (כנ"ל באות ק"ב). והטעם שאנו חושבים הפנים בפני עצמם והכנפים בפני עצמן, הוא כי שורש הכל הוא קו האמצעי, המיחד ומשלים הימין והשמאל, שהם י"ה, ומשפיע לת' אחרונה, וקו האמצעי נקרא משום זה קו המדה, וסוד קו המדה, נתבאר לעיל (באות ק"כ וקכ"א) שע"כ נקרא קו המדה משום שהקו הוא י' ויוצא מן המדה שהוא י' שהי"ס המסך, כמ"ש שם, ולפיכך נבחנים ב' בחינות י"ו, כי מצד הו' נבחנים י"ו פנים, ומצד הי' שהיא המסך שבמלכות הדבוקה בו, נבחנים י"ו כנפים. אפן של התכללות, הוא שכל אחד מהד' נכלל רק מג', משום שבבחינה זו, נעלמת המלכות אפילו במלכות עצמה, כי אפילו במלכות אין יותר רק ג' קוין, ומכל שכן בכל אחד מג' קוין שאין יותר מג' קוין, וע"כ הם ד' פעמים ג' שהם י"ב (דפ"י וף ל"ד ט"ב)

אינון בימא, דאיהו מותא. ואלין תיקונין, אינון ברישא דההוא גופא דג"ע, וכלהו תיקונין אית ביה, עד הכא יראי אלהים.

קסב) אנשי אמת, בדיוקנא דאנפין, בחוטמא, בשרטוטין דמצחא, בדיקנא דאנפין, בקריצין דעל עיינין.

קסג) ת"ח, תלת שותפין אינון, אדם דבריא, אדם דיצירה, אדם דעשיה. אדם דבריא, איהי נשמתא, בה חשיב ב"ג, ודא עולם המחשבה ודאי אתקריאת.

חלופי גרסאות

ג יא מוסף ודא מחשבה (קראקא) ג"א ודא המחשבה המחשבה עולם ודאי (חינצ'א).

מאמר

הסולם

נימין דשערא

המלכות בהתכללות ד' התקונים, וכל אחד מהד' נכלל מכל הד', שהם י"ו, אשר בסוד י"ו פנים וי"ו כנפים ה"ס ל"ב. כנ"ל. וז"ש, לעילא ברישא כפלגו דרישא, דהיינו השביל הלכן החוצה את שערות הראש באמצע הראש, מתפלגין אורחין בשערא לל"ב שבילין, בחושבון יו"ד ה"א ה"א, כי להיותם השפעת חסדים מא"א עלאין, ע"כ המלכות נכנסת בהתכללות ד' התקונים, והם י"ו פנים וי"ו כנפים עה"ס ל"ב שבילין. והם כחשבון יו"ד ה"א ה"א. שהוא בגי' ל"ב. דהיינו כמו שנתבאר בתחילת הביאור, שהשם הויה יש בו ב' בחינות י"ג ול"ב. שהם וא"ו דהויה וי"ד הא הא. והטעם הוא כמו שהמוחין דז"א הם בב' בחינות, שהם א"א וישסו"ת. כך התכללות הקוים באים בב' בחינות, שמצד א"א עלאין הם יו"ד ה"א ה"א, שהם בחשבון ל"ב שבילין. ומצד ישסו"ת ה"ס וא"ו, שהיא בחשבון י"ג. ובשערות מאירה הוא, ובפלגותי דשעדי ודרכים הלבנים שבין השערות, מאירים יו"ד ה"א ה"א.

מאמר ג' עלמין מחשבה דבור מעשה

קסב) אנשי אמת בדיוקנא וכו': אנשי אמת, שבכתוב ואתה תחזה, ניכרים, בצורת הפנים, בחוטם, בקוי המצח, בוקן שעל הפנים, בשערות שממעל לעינים. (ע"י לעיל אות כ"ב) קריצין, פירושו שערות, מלשון ועושה תפיסת קורצין (דב"ר ב').

קסג) ת"ח תלת שותפין וכו': בוא וראה ג' שותפין הם, אדם דבריא, אדם דעשיה, אדם דבריא, נשמת היא, שאדם חושב בה. וזו נקראת ודאי עולם המחשבה, הרוח, הוא אדם דיצירה. והוא עולם הדבור. כשהמחשבה מתלבשת בדבור, הדבור חושב בה. ומציר ציורים של קוים וצורות. ואע"פ שחושב בהם

למטה. (כבאד"ר אות רי"ט ע"ש) לפיכך השפעתם מחובדת בשערות. כי שערות הן מלשון סערות שהן דינים. אמנם החוודתי שבין השערות מורה על השפעת החסדים שאין בהם דין והם לבנים. ואע"פ שבז"א נבחנים חסדים לוי"ק בלי ראש, אמנם החסדים המושפעים מן החוודתי, נבחנים לג"ה, משום שהם נכללים עם השערות שיש בהם שפע החכמה. ונתבאר שיש ב' בחינות השפעות בראש. השפעת החסדים שה"ס חוודתי, והשפעת החכמה, שה"ס שערות. והשפעת החוודתי, נמשכת מא"א שבהם ד' מוחין. והשפעת השערות נמשכת מישסו"ת שבהם ג' מוחין. ונמצא שהשפעת החוודתי הוא בסוד ל"ב שבילים. והשפעת השערות הוא בסוד י"ג תקנים. שה"ס הוא י"ו כנ"ל.

ז"ש (באות ק"ט) הרי ארבע תקונין דשערא דשריא עלייהו הו"ה. כי ארבע אותיות הויה הן כנגד ג' קוין, שהם יה"ו, ומלכות המקבלתם, שהיא ה' תתאה, וכבר ידעת שבר' תקונים אלו יש ב' מיני התכללות. שבסוד השפעת החכמה, אין המלכות נכנסת בהתכללות, וכל אחד מהד' נכלל דק מג', וה"ס וא"ו דהויה, שבגי' י"ג. וז"ש (באות קס"א). י"ג תקונין אינון דתליין משערא, כי השערות, שה"ס השפעת החכמה, שהיא נמשכת מישסו"ת, אין המלכות נכנסת שם בהתכללות, ואין שם אלא י"ג תקנים. דהיינו ג' לכל סטר לד' סטרין. שעם הכולל הם י"ג. ואינון ואו. שה"ס ואו דהויה שהיא בחשבון י"ג. הרומזת לי"ג תקונים אלו. וכ"ז בשערות שהן השפעת החכמה הנמשכת מישסו"ת. אמנם בחוודתי, דהיינו בלבן שבין השערות, ששודשן הוא השביל הלכן שבאמצע הראש, שמשם מתחלקות השערות לימין ולשמאל, שה"ס השפעת החסדים הנמשכים מא"א עלאין, נכנסת

רוח, אדם דיצירה, עולם הדיבור, כד אתלבש ביה מחשבה, בה חשיב, וצייר ציורין דשרטוטין ודיוקנין. ואע"ג דחשיב לון, לית רשו לאפקא לון מההוא חילא דאיתמר ביה מהכח אל הפועל, עד דאתלבשו נשמתא ורוחא בנפשא, ובה אפיקו כלא לפועל. בגין דנפשא איהו עולם המעשה.

קסד) ובה רוחא בטש במצחא ועביד שרטוטין. בטש בעיינין, ועביד קריצין. בטש בעיינין, ועביד גוונין. בטש באנפוי, ועביד ן גוונין ותיקונין. נחית ן לתתא, בטש בידין, ועביד שרטוטין. בטש באברים כלהו דגופא, ועביד דיוקנין. ולית חילא למחשבה ולאן לרוחא לאפקא חילא לעובדא, בלא נפשא. קסה) ועכ"ד דתלת שותפין אלין בבי"ג, לית מחשבה ן דאית לה חילא לחשוב בלא שכינתא עילאה, דתמן חכמה. ולא רוחא ן דאית ליה רשו לציירא בלא תפארת, דאיהו כליל שית ן ספירן. ונפשא לית ן לה חילא למיעבד עובדא בלא מלכות, דאיהו מעשה בראשית, עלה איתמר ן תוצא הארץ נפש חיה. קסו) אבל בריאה באלהים דאיהי בינה, הה"ד ן בראשית ברא אלהים. ויברא אלהים את שני המאורות הגדולים. ן ויברא אלהים את האדם בצלמו.

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ג (בראשית א) לעיל פא. ד) (בראשית א) הקסד"ז טז
 כב לט קנא קפט ב"א יג שד שמא ב"ב כח לב לג
 רמא שעה תולדות קפב ויחי תשפא בהשמטות ח"א
 דף רנא. רנו : רסב : ד"י וארא ח בא מז קד יתרו
 שצה תמא תרומה יח תריח תרלט ספרא דצניעותא ז
 נח סקודי יב ריא בהשמטות ח"ב ד רעה. ד"י שלח
 קנג פנחס שצו ר"ז בהקדמה ד' ד : יג. ת"א ד' יז. ת"א ד' ס' תכ"א ד' מ"ב : מ"ח : תכ"ו ד' ע"א. תל"ח ד'
 ע"ח : ת"ג ד' פ"ו. תנ"א ד' פ"ו : תנ"ב ד' פ"ו. תנ"ג ד' פ"ו : תנ"ד ד' פ"ו. תנ"ה ד' פ"ו. תנ"ו ד' פ"ו : תנ"ז
 ד' צ"א : תס"ד ד' ס"ה. תס"ה ד' צ"ו. תס"ו ד' צ"ח : תס"ז ד' ק"א. ת"ע ד' קכ. ז"ח ד' ג. ד. ה. : ו. יג. : ל"ד :
 מג. : : טו. תק"ח ד' צ"ג : קג : קיב. : קטז ט"ב ט"ג ט"ד קכא ט"ג. ה) (בראשית א) הקסד"ז רלו.

ג עלמין מחשבה דבור ומעשה

הסולם

מאמר

בהם אין כח אל הדבור להוציאם מאותו הכח. שנאמר בו. שהוציאם מהכח אל הפועל. עד שהנשמה והרוח מתלבשים בנפש. ובה מוציאם את הכל לפועל. משום שהנפש היא. עולם המעשה.

קסד) ובה רוחא בטש וכ"ו : ועמה. עם הנפש. מכה הרוח במצח ועושה קוים. מכה בעינים ועושה שערות. מכה בעינים ועושה צבעים. מכה בפנים ועושה צבעים ותקינים. יורד למטה ומכה בידיים ועושה קוים. מכה בכל האיברים של הגוף ועושה צורות. ואין כח למחשבה או לרוח להוציא הכח אל הפועל. בלי הנפש.

קסה) ועכ"ד דתלת שותפין וכ"ו : ועם כל זה, אע"פ שיש ג' שותפין אלו באדם. אין (דפו"י דף ל"ד ט"ב) 426

הוֹיָה אִיהוּ בִּיצִירָה, הַהִ"ד ה' יְהִי אֹר וְיִהי אֹר. יְהִי רִקִיעַ. בְּכָל אֶתֶר וְיִהי כֵן, אִיהוּ תַפְאֶרֶת כְּלִיל שֵׁית סְטָרִין, הוּא טוֹב דְּכָל ק' יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית, וְהוּא צִיִּיר יֵצֵר הַטוֹב, דְּאִיתְמַר בֵּיהּ ט' וַיֵּצֵר ה' אֱלֹהִים. בִּיצִירָה תִשְׁכַּח יְהוָה.

קסז) ר' מאן דבְּעֵי לְמִיפְעֵל עֲשִׂיהַּ, מֵאֲלִין מֵלֵאכִין דְּמִמְנָן עַל צְלוֹתֵין, לִית ש' לִיה רְשׁוּ לְמִיעֵבַד עוֹבְדָא בְּצִלוֹתָא, אֲלֵא בְּעוֹבְדִין טְבִין דְּתֵלִין בְּמַעֲשָׂה, דְּבַהוֹן נְחִית שְׂכִינְתָא עֲלֵיהּ, דְּאִיהִי עוֹלָם הַמַּעֲשָׂה, דְּאִיהוּ מַעֲשָׂה בְּרֵאשִׁית, דְּאִיהוּ פּוֹעֵל. קסח) וּבִינָה ת' כַּח, כ"ח אֲתוּן דְּקָרָא קְדַמָּא דְּבְרֵאשִׁית, כ"ח * מ"ה, דְּאִיהוּ חֲכֵמָה, מַחֲשֵׁבָה. א' יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה כּוֹז"ו בְּמוֹכְס"ו כּוֹז"ו. פְּעוּלָה דְּהֵאִי כַח לֹאוּ אִיהִי, אֲלֵא בְּמַעֲשָׂה, דְּאִיהִי פּוֹעֵל אֲדֻנְי' וְדָא אִיהוּ מֵהַכַּח אֵל הַפּוֹעֵל. וְהַפּוֹעֵל לִית לִיה חִילָא לְמִיפְעֵל בְּלֵא דִּיבּוֹר, דְּאִיהוּ יְהוָה תַּפְאֶרֶת, דְּכְלִיל כְּלֵא. קסט) הַכָּא לִית קִיצוֹץ וּפִירוּד בְּמַחֲשֵׁבָה וְדִבּוֹר וּמַעֲשָׂה. ב' תַּפְאֶרֶת כְּלִיל כְּלֵא, וְהַכִּי אֲתַכְלִיל כְּלֵא בְּבִינָה. וְהַכִּי אֲתַכְלִיל כְּלֵא בְּמַלְכוּת. קע) מַחֲשֵׁבָה מְבִינָה וְלַעֲיֵלָא עַד אֵין סוּף, וּמִינָה לְתַתָּא עַד אֵין תַּכְלִית.

חלוּפֵי גְרֵסוֹת

מסורת הזוהר

ו' (שם) לעיל נא. ז' (שם) ב"א רמ. ק' ג"א יומא (קראקא). ר' ג"א מוסיף מכאן מאן (דפוסים ראשונים). ש' ג"א ל"ג ליה (מונקאטש). ת' ג"א ל"ג כח (קראקא). א' ג"א כו"ו במוכסו כו"ו פעולה דהאי כח לאו איהו אלא במעשה דאיהו הו"ה אלקינו הו"ה (קראקא). ב' ה"ג דפוס מונקאטש ג"א מוסיף מחשבה ביחודא תפארת (דפוסים ראשונים).

ג' עלמין מחשבה דבור ומעשה

הסולם

מאמר

שבג' שמות. הו"ה אלקינו הו"ה, עס ג' שמות כו"ו במוכס"ו כו"ו. שהן אותיות השניות להו"ה אלקינו הו"ה, כי אחרי י' דהו"ה היא כ' של כו"ו, ואחרי ה' היא ו', ואחרי ו' היא ז', ואחרי ה' היא ו'. ועד"ז האותיות, אלקינו, שאחר א' דאלקינו היא ב', ואחרי ל' היא מ', וכו' עד"ז. הפעולה של כח זה שהוא בינה, אינה אלא במעשה, שהוא הפועל, שהוא השם אדני, שהיא מלכות, וזו היא היציאה מהכח אל הפועל. והפועל, שהוא אדני, אין לו לפעול בלי דבור, שהוא הו"ה, שהוא תפארת, הכולל הכל.

הו"ה, ואור ה"ס יצירה, שכתוב יוצר אור. ובכל מקום שכתוב, ויהי כן, הוא תפארת, שה"ס יצירה. הכולל ששה קצוות. הוא הת"ת, טוב, הנאמר בכל ימי בראשית. והוא צייר יצר הטוב, שנאמר בו, וייצר הו"ה אלקים. כי ביצירה תמצא הו"ה.

קסט) הכא לית קיצוץ וכו': כאן אין קיצוץ ופירוד במחשבה דבור ומעשה, שהם בינה ות"ת ומלכות, כנ"ל בדבור הסמוך. כי הת"ת כולל הכל, כל הג', וכך נכלל הכל בבינה, וכך נכלל הכל במלכות.

קסז) מאן דבְּעֵי לְמִיפְעֵל וכו': מי, מאלו המלאכים הממונים על קבלת התפלה, רוצה לפעול עשיה דהיינו לעשות לו כמו שהתפלל, אין לו רשות לעשות מעשה על ידי התפלה התלויה בדבור. אלא בזכות מעשים טובים שעשה, התלויים במעשה, שבהם יורדת השכינה עליו, שהיא עולם המעשה, שהיא מעשה בראשית, שהיא פועל. כלומר, שהיא מוציאה מהכח אל הפועל.

קע) מחשבה מבינה ולעילא וכו': מחשבה היא מבינה ולמעלה עד אין סוף, וממנה למטה עד אין תכלית. כלומר שהיא מאירה בחינת מחשבה בכל המדרגות שממנה ולמעלה וממנה ולמטה. כי אפילו במדרגות שלמעלה

קסח) זבינה כח כ"ח וכו': זבינה היא כח. כלומר שהיא בחינת הכח, שצריכים להוציא לפועל. שה"ס כ"ח אותיות שבפסוק ראשון שבבראשית. והיא כח הו"ה דאלפין שבג"י מ"ה, שהם אותיות חכמה, הנקראת מחשבה. שה"ס המוחין דז"א. וה"ס כ"ח אותיות (דפו"י דף ל"ד ט"ב * ט"ג) 427

דבור בתפארת, מעילא לתתא ומתתא לעילא. עשייה במלכות, מתתא לעילא ומעילא לתתא.

קעא) מחשבה למהוי בה בר נש חשיב בבורא ג עלמין, ליחדא שמיה עד א"ס ועד אין תכלית, ואיהו ברא בבינה. הה"ד, (ח) וראו מי ברא אלה, מי ודאי. קעב) דבור לאתעסקא ביה באורייתא, ולמנדע מניה יוצר הכל, דעליה איתמר יוצר אור. ולית אור, אלא תורה. הה"ד, (ט) כי נר מצוה ותורה אור. ודא איהו יוצר, דצייר ביה בב"נ אנפין ועיינין ואודנין וחוטמא ופומא, לאתעסקא באורייתא, ולמנדע ליה מינה.

קעג) כגוונא דא ז צייר פומא, למללא באורייתא. צייר עיינין, לאסתכלא בנהורא דאורייתא. צייר ביה אודנין, למשמע בהון פתגמי אורייתא. אלן אינון שית סטרין דכליל תפארת, תרין עיינין, תרין אודנין, פומא ולשון. קעד) צייר חוטמא, ובה י ויפח באפיו נשמת חיים, למהוי חשיב בה בייחודא, כמה דאיתמר, כ אנכי ה' עושה כל, דא שכינתא תתאה. מניה יהיב בב"נ נפש השכלית, למנדע מינה בכל עובדין דאורייתא, דאינון פיקודין דאורייתא, לההוא דאתקרי עושה כל. קעה) ואינון תלת קטירין, דיהיב בב"נ. נשמה השכלית, למנדע בה

חלופי גרסאור

מסורת ההור

(ח) (ישעיה מ) הקסה"ז. ז. ט) (משלי ו) וישב רכז ז"ח ד' לה ט"א עה ט"ב פה ט"א. י) (בראשית א) לעיל כה. כ) (ישעיה מד) ז"ח בראשית רמב.

ג נ"א ליג עלמין (דמוסים ראשונים). ד נ"א צר (דפ"ס ראשונים).

ג עלמין מחשבה דבור ומעשה

הסולם

פאמר

הדבור ה"ס יצירה, דהיינו ת"ת, ואין אור אלא תורה. ז"ש, כי נר מצוה ותורה אור. וזה הוא היוצר, שצייר בו באדם, פנים ועינים ואזנים וחוטם ופה, לעסוק בהם בתורה, ולדעת אותו ממנה.

קעג) כגוונא דא צייר וכו': כעין זה, צייר פה, לדבר בתורה. צייר עינים להסתכל באור התורה, צייר בו אזנים לשמוע בהם דברי תורה. אלו הם ששה קצוות שת"ת כולל אותם, ב' עינים, ב' אזנים, פה, ולשון.

קעד) צייר חוטמא ובה וכו': צייר את החוטם, ובו, ויפח באפיו נשמת חיים, שהאדם יהיה הישב בה ביחוד השם, כמו שגאמר, אנכי ה' עושה כל. זו השכינה התחתונה, שהיא המלכות, שממנה ניתנה בנדם, נפש השכלית. כי הנפש היא ממלכות, לדעת עבה בכל מעשי התורה, שהם מצות התורה, אותו שנקרא עושה כל. שהיא המלכות, שבה עשיה. קעה) ואינון תלת קטירין וכו': והם

שלמעלה ממנה אין בחינת בינה, אלא מהתכללות הבינה בהם, וכן למטה. וכן הדבור, שהוא בתפארת, הוא ממעלה למטה וממטה למעלה, כלומר שכל מקום שתמצא ת"ת, הוא מחמת שנכלל שם הת"ת, בין למעלה ובין למטה. ועד"ז, עשייה, שהיא במלכות, היא ממטה למעלה וממעלה למטה. באפ"ן, שאין לך מדרגה הן למעלה והן למטה, שלא תמצא בה מחשבה דבור ומעשה, שהם בינה ות"ת ומלכות.

קעא) מחשבה למהוי בה וכו': מחשבה, ניתנה לאדם, שיהיה האדם חושב בבורא העולמות, ליחד שמו עד א"ס ועד אין תכלית. והוא ברא הכל בבינה, זה שכתוב, וראו מי ברא אלה. מי ודאי. דהיינו בינה הנקראת מ"י ברא אלה.

קעב) דבור, לאתעסקא ביה וכו': הדבור ניתן לאדם, לעסוק בו בתורה, ולדעת ממנה, יוצר הכל, ועליו נאמר יוצר אור. כי

לעושה ה כל עלמין, דאיהו אומר ועושה, מדבר ומקיים, ואיהו בורא יוצר ועושה. כלא חד. איהו מלגיו, איהו אפיק כלא מכח לפועל. ואיהו משנה עובדוי, וביה לית שנוי.

קעו) ואיהו הוא דמסדר כל ספיראן, ואית בספירן, מנייהו, רב ובינוני וזעיר, כל חד על סדורא, וביה לית סדר. ואיהו ברא כלא בבניה, ולית מאן דברא ליה. איהו צייר ויצר כלא בתפארת, וליה, לית ציור וצייר. איהו עביד כלא במלכות, ולית מאן דעביד ליה.

קעו) ובגין דאיהו באלין עשר ספירן מלגו, דבהון ברא וצייר ועבד כלא, שוי תמן יחודיה, לאשתמודעא ליה תמן. וכל מאן דאפריד בשום ספירה מחברתה מאלין עשר ספירן, דאתקריאו יר"ד ה"א וא"ו ה"א, כאלו אפריד ביה. קעח) ואיהו דמייחד י' בה' ו' בה', ולא אתקריאו יהו"ה, אלא ביה. וכן אדני. וכן אהיה. וכן אלהים. ומיד דאסתלק מתמן, לית ליה שם ידיע. ואיהו דקשיר כל מרכבות דמלאכייא, וקשיר לון כחדא. וסביל עילאין ותתאין. ואם הוא אסתלק מנייהו, לית לון קיומא, ולא ידיעה, ולא חיים. לית אתר דלאו איהו תמן, לעילא עד אין סוף, ולתתא עד אין תכלית, ולכל סטרא לית אלוה בר מניה.

קעט) אבל עכ"ד דאיהו בכל אתר, בריאה יצירה ועשיה דיליה לא שוי,

חלופי גרסאות

ח ג"א עלמין כל (קראקא וגראה שט"ס).

ג עלמין מחשבה דבור ומעשה

הסולם

מאמר

ספירה מחברתה, מאלו עשר ספירות, הנקראות יוד הא ואו הא, הוא כאלו הפריד ב.

קעח) ואיהו דמייחד י' וכו': והוא א"ס, המיוחד, י' בה' ו' בח' ואינם נקראים הוי"ה אלא בו, וכן אדני, וכן אהיה, וכן אלקים. ומיד שנסתלק משם, מע"ס, אין לו שם ידוע. והוא הקושר כל מרכבות המלאכים, וקושר אותם יחד. והוא סובל העליונים והתחתונים, ואם הוא מסתלק מהם, אין להם קיום, ואין להם ידיעה, ולא חיים. אין מקום שאינו שם, למעלה עד א"ס, ולמטה עד אין תכלית, ולכל צד, אין אלוה חוץ ממנו

קעט) אבל עכ"ד דאיהו וכו': אבל עם כל זה, שהוא בכל מקום, בריאה יצירה עשיה שלו לא נתן, לא בכסא, שהוא עולם הבריאה, ולא במלאכים, שהם עולם היצירה, ולא בשמים וארץ ובים, שהם עולם עשיה, ולא בשום בריה בעולם, שלא נתנו בהם בריאה יצירה עשיה שלו

ג' קשרים שניתנו בבן אדם, נשמה השכלית, לדעת בה את עושה כל העולמות, שהוא אומר ועושה מדבר ומקיים, והוא בורא ויוצר ועושה, הכל אחר. הוא, א"ס, מבפנים הוא מוציא הכל מן הכח אל הפועל, והוא משנה מעשיו, ובו אין שינוי.

קעו) ואיהו הוא דמסדר וכו': והוא, א"ס ב"ה, הוא המסדר כל הספירות, ויש בספירות, מהן, גדולה ובינונית וקטנה, כל אחת על סדרו, ובו אין סדר. והוא ברא הכל בבניה, ואין מי שברא אותו. הוא צייר ויצר הכל בתפארת, ולו, אין ציור, ואין צייר שיציירו. הוא עשה הכל במלכות, ואין מי שיעשה אותו.

קעז) ובגין דאיהו באלין וכו': ומשום שהוא, א"ס ב"ה, כאלו עשר ספירות, מבפנים, שבהם ברא וצייר ועשה הכל, השים שם יחודו, שיכירו אותו שם. וכל מי שמפריד אינו

לא בכורסייא, ולא במלאכיא, ולא בשמיא, ולא בארעא ובימא, ולא בשום בריה בעלמא. בגין לאשתמודעא ליה כל בריין, ואלא בספירן.

קפ) ולא עוד, אלא כל בריין אינון, מנייהו ע"י בריאה, ומנייהו ע"י יצירה, ומנייהו ע"י עשיה. וספיראן, אע"ג דכלא ברא ויצר ועבד בהון, לא אתקרי בהו בריאה ויצירה ועשיה כתתאי, אלא אינון * באורח אצילות. ובג"ד, כתר וחכמה ובינה ודעת דשאר בריין. לא דמי לון, הה"ד, ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש. כגוונא דאורייתא דאתמר בה ^(ז) יקרה היא מפנינים וכל חפצין לא ישוו בה, ^(ח) ובורא ויוצר ועושה כלא.

קפא) אע"ג דאשתמודעא לבני נשא בעשר ספיראן, דאינון כתר עליון חכמה ובינה וכו', אתמר ביה, דאיהו חכים, ולא בחכמה ידיעא. מבין, ולא בבינה ידיעא. חסיד, ולא בחסד ידיעא. גבור, ולא בגבורה ידיעא. איהו פאר בכל אתר, ולא באתר ידיעא. איהו הוד והדר בכל אתר, ולא באתר ידיעא. איהו צדיק, ולא באתר ידיעא. איהו מלך, ולא במלכותא ידיעא.

קפב) איהו אחד, ולא בחושבן. כגון אחד, דסליק תלת עשר מכילן. ואע"ג דלאו איהו לבר מכלא, איהו סביל עילאין ותתאין, וסביל כל עלמין, עד דלית סוף ולית תכלית, ולית מאן דסביל ליה.

קפג) כל מחשבתין לאן למחשב ביה, ולית חד מנייהו דידע לאשגא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ז) (שם מ) ב"א קסט. (ח) (משלי ג) חיי שרה רבג. ונ"א ל"ג אלא (דפוסים ראשונים). ז נ"א מוסיף וכיוצא, ויוצר ובורא ועושה. (קראקא).

ג' עלמין מחשבה דבור ומעשה

הסולם

מאמר

קפא) אע"ג דאשתמודעא לבני וכו': אע"פ שנודע לבני אדם בעשר ספירות. שהן כתר עליון, חכמה, בינה, וכו', נאמר בו, שהוא חכם, ולא בחכמה ידועה. מבין, ולא בבינה ידועה. חסיד, ולא בחסד ידוע. גבור, ולא בגבורה ידועה. הוא פאר, דהיינו ת"ת, בכל מקום, ולא במקום ידוע. הוא הוד והדר שהם נצח הוד, בכל מקום, ולא במקום ידוע. הוא צדיק, דהיינו יסוד, ולא במקום ידוע. הוא מלך, ולא במלכות ידועה.

קפב) איהו אחד ולא וכו': הוא אחד, ולא בחשבון. כמו אחד, שעולה בחשבון י"ג שהם י"ג מדות הרחמים. ואע"פ שאינו חוץ מהכל, הוא נושא העליונים והתחתונים. ונושא כל העולמות עד שאין סוף ואין תכלית, ואין מי שישא אותו.

קפג) כל מחשבתין לאן וכו': כל המחשבות נלאות מלחשוב בו ואין אחת מהן שתדע

שלו, כדי שיכירו אותו כל הבריות. אלא שנתנם בספירות, דהיינו בבינה ות"ת ומלכות, שמהן מתגלה לבריות, כדי שיכירו אותו.

קפ) ולא עוד אלא וכו': ולא עוד, אלא כל הבריות הן, מהן על ידי בריאה, מהן ע"י יצירה, ומהן ע"י עשיה. והספירות, אע"פ שברא ויצר ועשה בהן הכל, אינן נקראות בהן, בריאה יצירה עשיה, כמו ג' עולמות בריאה יצירה ועשיה התחתונים, שבהם רק האור המתלבש בהם הוא אלקיות, אבל הכלים אינם אלקיות. אלא הן, הספירות, בדרך אצילות, שהכל הוא אחד בהן, ואפילו הכלים הם אלקיות, ומשום זה, כתר חכמה ובינה ודעת, של שאר הבריות, בבי"ע, אינו דומה להם. ז"ע, ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש. כעין התורה, שנאמר בה, יקרה היא מפנינים וכל חפצין לא ישוו בה. ובורא ויוצר ועושה הכל.

(דפו"י דף ל"ד ט"ג * ט"ד)

ליה. ואפילו שלמה דאתמר ם ביה ן ויחכם מכל האדם, בעא לאשגא ליה במחשבתיה, ולא יכיל. ובג"ד אמר, ן אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. קפד) למאן דאיהו ן מחיה ביהו"ה, לית מאן דקטיל ליה. ולמאן דאיהו ממית באדנ"י, לית מאן דמחיה ליה. ואלין אתוון לית בהו חיי ומיתה. ן בר מניה. ואע"ג דבהון מיתה וחיי, ולית בהון קריבו וייחודא, בר מיניה. שמא לא אתקרי שלים, אלא ביה. ולא אפיק פעולה לפועל אלא ביה. קפה) וסטרין ן אחרנין דאינון מסטרא אחרא, כלהו ברשותיה, למעבד בהון ן רעותיה. ועלייהו אתמר, ן) וכל דיירי ארעא כלא חשיבין וכמצבייה עבד בחיל שמיא. ולא איתי דימחי בידיה, ויימר ליה מה עבדת. הוא תפיס בכל מחשבתין, ולית מחשבה ידיעא ביה. קפו) ולא צריך לרשמא אתר למחשב ביה, ולא למנדע ביה. אבל לבריין, בגין דלא יכיל ן מחשבתא דילהון ן לאשגא ליה בכל אתר, בגין דאית ליה עלמין אפילו לעילא מן ספירן. כנימין דשערא דלית לון חושבנא. ובגין ן דינדעין למקרי ליה באתר ידיע, רשים לון ספירן לאשתמודעא ליה בהון, בגין דאינון קשירן בעילאין ותתאין, וברא בהון כל בריין, לאשתמודעא ליה בהון. קפז) ן ואיהו דצייר שרטוטין, והכרת אנפין. בעמודא דאמצעיתא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ז (מ"א ה) בא קמ ז"ל בראשית קטא וישב כד. ח נ"א ל"ג ביה (קראקא). ט נ"א חי (קראקא). י ה"ג ט) (קהל ז) תולדות ה ז"ל בראשית אות שכב. הסלם נ"א ואע"ג דבהון מיתה וחיי בר מיניה (דפויסם ראשינים). כ נ"א אחרין (קראקא). ל נ"א רשותיה ט) (דנאל ד) הקס"ז קסו ז"ל בראשית אות תרכט. (קראקא). מ נ"א מחשבה (דפויסם ראשונים). נ נ"א לאשגא (קראקא). ס נ"א דידיעין (דפויסם ראשונים). ע נוסח אחר ואית (קראקא).

ג עלמין מחשבה דבור ומעשה

הסולם

מאמר

שדע להשיגו. ואפילו שלמה. שנאמר בו, ויחכם מכל האדם. רצה להשיגו במחשבתו, ולא יכול. ומשום זה אמר, אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. קפד) למאן דאיהו מחיה וכו': למי שהוא מחיה, בהי"ה, אין מי שיהרגו, ולמי שהוא ממית באדנ"י, אין מי שיחיהו. ואלו האותיות שבהי"ה אדנ"י, אין בהם חיים ומות, חוץ ממנו. ואע"פ שיש בהן מיתה וחיים, הם ממנו. ואין בהם קריבה ויחוד, חוץ ממנו. השם אינו נקרא שלם, אלא בו. ואינו מוציא פעולה לפועל אלא בו. קפה) וסטרין אחרנין דאינון וכו': וצדדים אחרים, שהם מצד האחר, דהיינו מצד הטומאה, כולם הם ברשותו לעשות בהם כרצונו. ועליהם נאמר, וכל דיירי ארעא כלאי (דפו"י דף ל"ד ט"ד)

חשיבין וכמצבייה עביד בחיל שמיא. דהיינו, שכל יושבי הארץ כאפס נחשבו, וכרצונו עושה בצבאות השמים. ואין מי שמעכב בידו, ויאמר לו, מה אתה עושה, הוא תופש ויודע כל המחשבות, ואין מחשבה יודעת בו. קפו) ולא צריך לרשמא וכו': ואינו צריך לרשום מקום, לחשוב שם בו, או לדעת אותו שם. אבל בשביל הבריות, משום שאין מחשבתן יכולה להשיגו בכל מקום, כי יש לו עולמות אפילו למעלה מן הספירות שהן כמו השערות שאין להן חשבון. ובכדי שידעו לקרוא אותו במקום ידוע, רשם להן ספירות, שיכירו אותו בהן. ומשום שהן קשורות בעליונים ובחתונים, ברא בהן כל הבריות, שיכירו אותו בהן. קכז) ואיהו דצייר שרטוטין וכו': והוא

צייר תרי אפין, בתרין יודין מן וייצר. ^פ חוטמא באות ר מן ויצר, וסליק בהון
 חושבן ^צ יהויה. צייר לון בהאי שמא לאשתמודעא מניה ליוצר עלמין.
 קפח) יהויה איהו תפארת, איהו נהיר באנפין. תרין גוונין דאנפין עבד
 ליה, דאינון חוור וסומק, דאינון חסד וגבורה, דאינון רזא ^ק ^ר דויעבור ה' על
 פניו ויקרא, ועלייהו אתמר לגבי עילא, ^צ ודבר ה' אל משה פנים אל פנים.
 פומא ^ר דיליה מלכות. תרין שפון, נצח והוד. יסוד, לשון למודים, עלה אתמר
^ק פה אל פה אדבר בו.

מאמר שרטוטין דמצחא

קפט) שרטוטין דמצחא, אינון ^ט כגוונא דא, = - = מינייהו חמש
 בפותיאי. ברזא דהאי כוכבא ^ח כגוונא דא, :: : מינייהו כגוונא דא ר'ו
 ר'ו ארבעה. ברזא דהאי כוכבא ^א כגוונא דא, :: : ואינון ברזא דאת ד'.
 מינייהו שית כגוונא דא ^{|||} ברזא דהאי כוכבא :: : מינייהו שבע
 ברזא דכוכבא ^ב כגוונא דא :: : מינייהו תמנייא כגוונא דא :: : ווווווו
 ודא ח' למנצח על השמינית, ודא בינה.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

^פ ה"ג הסלם נ"א מוסיף ויצר חוטמא (דפוסים
 ראשונים) נ"א וציר (מונקאטש). ^צ נ"א מוסיף הוי"ה
 אלקים (דפוסים ראשונים). ^ק נ"א מוסיף דויעבור ודא
 איהו רזא דאנפין דויעבור (דפוסים ראשונים). ^ר נ"א
 וילה (דפוסים ראשונים). ^ט דפוס קראקא כתב ארבעה
 שרטוטין זגם ברזא דכוכבא ארבעה לסוי חמש. ^ת ה"ג
 הסלם נ"א ל"ג כגוונא דא (דפוסים ראשונים). ^א ה"ג
 הסלם גוסח אחר לא גרסיןן כגוונא דא (דפוסים ראשונים).

^פ (שמות לר) לך סו ויצא רמה תרומה תתקיב סקודי
 תתככו אחרי רמג אורא רבא רלא רפה פנחס תתסה
 ת"ז תכ"ב ד' סו : ת"ע ד' קכט : ז"ח מז ס"ד עז
 ס"ב תק"ח צה ט"ג קי ט"ב. ^צ (שם לג) ב"ב שט
 ת"ז ת"ע ד' קלו. תק"ח ד' צו ט"ב. ^ק (במדבר יב)
 לעיל קו.

שרטוטין דמצחא

הסולם

מאמר

הוא מלכות. ב' שפתים, הן נצח והוד. הלשון
 היא יסוד. דהיינו לשון למודים. כי נצח והוד
 נקראים למודי ה', והלשון מיוחדת אותם. וע"כ
 נקראת לשון למודים. עליו נאמר פה אל פה
 אדבר בו.

והוא שצייר את הקוים ואת הכרת הפנים.
 בעמוד האמצעי, שהוא ת"ת, שהי"ס החוטם.
 צייר ב' פנים בכ' יודין מן וייצר. ואת החוטם,
 שהוא העמוד האמצעי, צייר באות ו' מן
 וייצר. ועולה בהם חשבון הוי"ה, דהיינו כ"ו.
 כי הו' שהיא החוטם ובי' היודין שאון ב' פנים,
 הם בגי' כ"ו. צייר אותם בשם הזה. הוי"ה,
 שיכירו ממנו את יוצר העולמות.

מאמר שרטוטין דמצחא

קפט) שרטוטין דמצחא אינון וכו' :
 הקוים שעל המצח, הם כעין זה. חלק מהם
 הם חמשה קוין ברוחב, = - = ובסוד
 כוכב ההוא, שהוא מלכות, הם כעין זה :: :
 מהם כעין זה, ו' ו' ו' ו' ו' שהם ארבעה קוים.
 וכסוד כוכב הזה, הם כעין זה, :: : והם באות
 ד', מהם ששה קוים כעין זה ^{|||} ובסוד כוכב
 הזה, הם כזה :: : מהם שבע. ^{|||} דהיינו
 שבעה קוין, בסוד הכוכב, הוא כזה. :: :
 מהם שמונה, כעין זה :: : ווווווו חה שמונה
 למנצח על השמינית, חה הוא בינה.

קפח) הוי"ה איהו ת"ת וכו' : הוי"ה
 הוא תפארת, דהיינו הקו האמצעי, הוא מאיר
 בפנים, שני צבעי הפנים עשה בהם, שהם לבן
 ואדום, שהם חסד וגבורה, שהי"ס ויעבור
 ה' על פניו ויקרא וגו'. כי ויעבור הוא
 אותיות ע"ב רי"ה, שאנ"ב, הוא בגי' חסד,
 ורי"ה, הוא בגי' גבורה. והם על פניו, ועליהם
 נאמר כלפי מעלה, ודבר ה' אל משה פנים
 אל פנים, שהם פנים חסד ופנים דגבורה.
 והטעם הויה, שהוא ת"ת הוא הפועל את ב'
 הגוונים, של הפנים, שהם חסד וגבורה. הפה.

קצ) מאן דרשים כלא ייו, דאינון קו המדה דלהון. * ובהון סלקין לתלתין ותרין. וכלא די כוכביא. ואית בהון תלתין פיקודין, בחושבן תלת יודין, דאינון ג י י, ואלין תלת יודין, אינון תלת ירחין דסיהרא. ובהון ו ותהר

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ג גיא דאינון יי (וינציא) גיא דאינון ה' (קראקא).

ה' (שמות ב) שמות קפו.

שרטוטין דמצחא

הסולם

מאמר

המצחא, המורים על סדרי הספירות היוצאות מקו האמצעי, הן חמשה קוין ברוחב, שהם חגית ג'ה, כי ת"ת מקבל על ידי עלית מין אל הבינה, ב' קוין ימין ושמאל, שהם חסד ונבורה, ומוציא כנגדם ב' קוין ימין ושמאל מחוזה שלו ולמטה, שהם נצח והוד. ועם ספירת עצמו שהיא ת"ת, הן חמש ספירות. והן היוצאות מן ה' שבקו המדה, וע"כ הן חמשה קוים. ברזא דהאי ככבא, דהיינו, בסוד ה' שבקו המדה, שהיא מלכות, הנקדאת כוכב, הם חמשה כוכבים, חגית ג'ה וז"ש, מנייהו כגונא דא וו ו ארבעה. ויש מהם שהם ד' קוין, דהיינו ג' קוין שהם חגית, ומלכות, המקבלתם. וסדר זה הוא שורש הכל. כמ"ש לפנינו. והן היוצאות מן ה' שבקו המדה, וע"כ הן ד' קוין. ברזא דהאי כוכבא, כגונא דא, דהיינו בסוד ה' שבקו המדה, שהיא מלכות הנקדאת כוכב, הם חמשה כוכבים.

וז"ש, מנייהו שית כגונא דא, יש מהם שהם ששה קוין כנגד חגית ג'ה, דהיינו שנתוספה ספירת היסוד על חגית ג'ה, הוא בחינת כולל שלהם, ואז הם ששה קוים. והן היוצאות מן הקו שבקו המדה. ברזא דהאי כוכבא, דהיינו בסוד ה' שבקו המדה, הם ששה כוכבים.

וז"ש, מנייהו שבע, שיש מהם שהם שבעה קוים כנגד ז"ס חגית ג'ה, דהיינו שנתוספה המלכות על שש הספירות. והן היוצאות מן ה' שבקו המדה. ברזא דכוכבא כגונא דא, דהיינו בסוד ה' שבקו המדה, הם שבעה כוכבים.

וז"ש, מנייהו תמניא כגונא דא, שיש מהם שהם שמונה קוין, דהיינו כנגד שמונה ספירות, בינה חגית ג'ה, דהיינו ששורש ג' הקוין שהיא בינה, נתיספה על ז"ס חגית ג'ה, וע"כ הם שמונה קוין. שהם יוצאים מן ה' שבקו המדה, ובסוד ה' שבקו המדה, הם שמונה כוכבים. וז"ש, ודא ח', למצחא על השמינית ודא בינה, כלומר שהבינה שהיא

קצ) מאן דרשים כלא וכו': מי שרושם הכל הוא י' ו', שהם קו המדה שלהם, ועמהם הם עולים ל"ב. והכל הוא ד' כוכבים. ויש בהם שלשים מגוים, כחשבון ג' יודין שהן י' י' י'. ואלו ג' יודין הן ג' ירחים של הלבנה, שהיא המלכות, שבהם, ותהר האשה ותלד בן ותרא אותו כי טוב הוא, ותצפנהו שלשה ירחים. ואלו שלשה ירחים של הלבנה הקדושה, שהיא המלכות, הם שלשה אבות. עהם חגית.

ביאור הדברים. כי מספר הספירות היוצאות מהקו האמצעי יש בהן ה' אפנים, שהם חמש, וארבע, ושש, ושבע, ושמונה, כי שרש הכל הוא ארבע, דהיינו ג' קוין המתוקנים ע"י קו האמצעי (כנ"ל בפלפול"ט אות ל"ג) והמלכות המקבלתם. והן נקדאות, חסד גבורה ת"ת ומלכות. אפן ב', היא חמש ספירות, חגית ג'ה, שקו האמצעי, שהוא תפארת, מוציא ב' קוין למעלה ממנו, שהם חסד ונבורה, וב' קוין למטה ממנו שהם נצח והוד. אפן ג', הוא שש ספירות, שהן חמש הג"ל חגית ג'ה, ועם הכולל שלהן, שהיא ספירת היסוד, הן שש. אפן ד', הוא שבע ספירות, שהן חגית ג'ה, והג"ל, עם המלכות המקבלת אותן, הן שבע. אפן ה', הוא שמונה ספירות, שהן שבע ספירות חגית ג'ה, והג"ל עם ספירת הבינה, שממנה מקבלות שפעם. הרי הן ה' בחינות, שבהן שלשים ספירות: ד', שהן חגית ג'ה, ה', שהן חגית ג'ה, ו' שהן חגית ג'ה, ו' שהן חגית ג'ה, ח', שהן בינה חגית ג'ה, וכל שלשים ספירות אלו הן גרשמות על המצח. ומתוך שכל אלו הבחינות נעשות על ידי קו האמצעי, שהוא נקדא קו המדה, שה"ס ו' דנפיק מגו מדה שהוא י' (כנ"ל אות ק"כ ואות קכ"א ע"ש) וע"כ הן נכפלות לבי"פ שלשים, שמצד ה' יש שלשים קוים על המצח. ומצד ה', שה"ס המלכות (כמ"ש שם) הנקדאת כוכב, יש שלשים כוכבים.

וז"ש, שרטוטין דמצחא אינון כגונא דא, מנייהו חמש בפותיא. שהקוים שעל (דע"י דף ל"ד ט"ד י) דף ל"ה ט"א)

האשה ותלד בן ותרא אותו כי טוב הוא ותצפנהו שלשה ירחים. ואינון תלת ירחין דסיתרא קדישא, תלת אבהן אינון.

קצא) יעקב, ד עליה אתמר (ט) בחדש השלישי. ביה ההוא טוב גניז, והוא אורייתא, דאתמר ביה, (ח) טוב לי תורת פיך. (א) זכרו תורת משה עבדי. קצב) ועל ההוא טוב, איתמר לגבי יעקב, (ב) ויזרח לו השמש. ועליה אתמר, (ג) ויהי ביום השלישי בהיות הבקר יהי קולות וברקים. קצג) ובזמנא דייתי מלכא משיחא, בסוף גלותא בתראה, דאתמר ביה

חלופי גרסאות

מסורת הזה,

ד גיא עלייהו (דמוסים ראשונים).

(שם יט) שמות קפח. (ח) (תהלים קיט) תזריע קיא ז"ח וישב ט. א) (מלאכי ג) לעיל לד. ב) (בראשית

לכ) ב"א קמב פנחס תפכ רנ"ז תי"ג ד' כט. תסי"ט ד' קא. ז"ח בראשית תרד תק"ח צח ט"ד קיד ט"א. ג) (שמות יט) יתרו רפג רפו כי תצא קטו רנ"ז בהקדמה יא: ת"ל ד' עד: חל"ח ד' עט. תק"ח ד' צו ט"ד.

שרטוטין דמצחא

הסולם

מאמר

יוצאים מן סדר המקודי הראשון שהוא ד"ס, חג"ת ומלכות.

וז"ש, ואית בחון תלתין סקודין, בחושבן תלת יודין, שבכל ה' הסדרים, ד' ה' ו' ז' ח' י' שלשים מנינים. והם כנגד ג' יודין, שה"ס ג' קוין המאירים במלכות. שכל קו כלול מעשר. והם שלשים. וז"ש, ואלוין ג' יודין אינון ג' ירחין וכו' תלת אבהן אינון, שג' הירחים ה"ס ג' אבות שהם חג"ת.

קצא) יעקב עליה אתמר וכו': יעקב, שהוא ת"ת, עליו נאמר, בחדש השלישי, כי ג' חדשים הס חג"ת כנ"ל. בו גנז אותו הטוב שהוא התורה, שנאמר בה, טוב לי תורת פיך. ותורת פיך היינו התורה שהיא קו האמצעי, שכתוב זכרו תורת משה עבדי, ומעשה ה"ס קו האמצעי, שהוא פנימיות הת"ת. כי יעקב הוא ת"ת, ומעשה הוא דעת המתפשטת בתוך הת"ת בפנינים. וע"כ היא סוד הטוב הגנוז ביעקב. קצב) ועל ההוא טוב וכו': ועל טוב ההוא, שה"ס התורה, דהיינו דעת המתפשטת בת"ת, נאמר ביעקב, שהוא ת"ת, ויזרח לו השמש. ועליו נאמר, ויהי ביום השלישי בהיות הבקר ויהי קולות וברקים. כי ת"ת ה"ס יוס השלישי.

מאמר ולא יכלה עוד הצפינו

קצג) ובזמנא דייתי מלכא וכו': ובזמן שיבא מלך המשיח, בסוף הגלות האחרונה, שנאמר בה, עוד היום גדול. אז נאמר במעשה, ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו תיבת גומא. שהיא כמו הארון של ספר התורה, שהתורה

שה"ס

ספירה שמינית ממטה למעלה, נתוספה על ז"ס חג"ת נה"י. והן ח'.

וז"ש, מאן דרשים כלא י"ו דאינון קו המדה דלחון, שהרושם את הכל, הוא קו האמצעי, הנקרא קו המדה, שה"ס קו היוצא מן המדה שהיא י' (כנ"ל אות ק"כ וקכ"א) ובהון סלקין לתלתין ותריין, כי כשתחבר את כל המספרים הנ"ל היוצאים מקו המדה, דהיינו ארבעה, וחמשה, וששה, ושבעה, ושמונה, הם שלשים, ועם ו' י' שבקו המדה שהם שודשם הם במספר ל"ב. כנגד ל"ב נתיבות החכמה.

וז"ש, וכלא ד' כוכביא. כלומר שמקוד כל השלשים הנ"ל הם ד' כוכבים. שהם ג' קוין ומלכות המקבלת אותם, שהם מקוד כל אלו הסדרים. כי כשהת"ת עולה למ"ן לבינה, בסוד קו האמצעי, ומכריע ומיחד ב' קוי הבינה זכ"ז, אז משיג גם הת"ת ג' קוין, בסוד תלת מחד נפקי חד בתלת קיימא (כנ"ל בפלפ"ס אות נ"ב) הרי שג' קוין אלו הם השודשים, והם מושפעים אל המלכות. ומסדר ד' אלו יוצאים כל שאר הסדרים. כי ממנו יוצא סדר ב', שהוא ה' ספירות חג"ת ג"ה, כי הת"ת חוזר ומוציא ב' קוין גם למטה מחוזה, שהם נצח הוד, ואז הם חמש. ומהם סדר ג' שנתוסף עליהם כולל א' שהוא יסוד. ואז הם שש. ומהם סדר ד' שנתוסף עליהם גם המלכות, ואז הם שבע. ומהם סדר ה', שנתוספה עליהם גם הבינה, שהיא המשפעת הכל, ואז הם שמונה. הרי שכל אלו הסדרים (דפו"י דף ל"ה ט"א)

ז) הן עוד היום גדול, ו לא יכלה עוד הצפינו ותקח לו תיבת גומא. כגוונא דארון דס"ת. אורייתא ודאי יהא גניזו דיליה, בדרא בתראה. ובה ה אתממר, כגוונא דנח בתיבה, דהוה אזיל על מייא. הכי האי אזיל בין ערב רב, דאינון מים הזדונים.

קצד) ובסוף גלותא שוי קביה למשה בההיא תיבה, ו ואייתי ליה בגלותא. ומנ"ל דבסוף גלותא אייתי ליה. הה"ד, ו ותשם בסוף. ועד ההוא סוף, כתיב, ו והיה באחרית הימים ושבת עד ה' אלהיך. ועוד, ותשם בסוף, דא איהו רזא. דסוף דבר הכל נשמע.

קצה) ותחמרה בחמר ובזפת, חמר מבפנים, חוור, וזפת מבחוץ אוכם. הכי אורייתא, חוורא מלגיו, ואוכמא מלבר. חוורא מסטרא דאור, דאיהו אור דאברהם, דדרגיה חסד. והאי איהו אור דאתמר ביה, ו וירא אלהים את האור כי טוב. ואתמר ביה ותרא אותו כי טוב הוא. ואין אור אלא תורה, דכתיב, ותורה אור. ודא אור דאתייהב מימינא. אוכמא מלבר, בההוא חשך דיצחק, דאתמר ביה, ותכהין עיניו מראות, ואתמר, ולחשך קרא לילה.

קצו) ותשם בסוף, דא יעקב. דאתמר ביה, ויאסוף רגליו אל המטה. על שפת היאור, דא אורייתא דבעל פה. בגין דאיהי הלכה למשה מסיני, קבלה למשה.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

- ז) (בראשית כט) ואתחנן קמד ז"ח ד' מה ט"א.
 ח) (שמות ב) שמות קפת. ו) (שם) שמות קפת קצ.
 ז) (דברים ד) כי תשא כה. ח) (קהלת יב) פקודי שם.
 ט) (בראשית א) ב"א לו. י) (משלי ו) לעיל קעב. כ) (בראשית כו) ב"א כג ר"ז תכ"א ד' ו תסי"ט ד' ק :
 ל) (שם א) בראשית לו. ט) (שם מט) ויחי תמא תתה.

ולא יכלה עוד הצפינו

הסולם

מאמר

קצה) ותחמרה בחמר ובזפת: היינו חמר מבפנים, שהוא לבן, וזפת מבחוץ, שהוא שחור. כי כך היא התורה, לבנה מבפנים, ושחורה מבחוץ. וזהו האור שכתוב, ותורה אור. וזהו האור שנאמר בו, וירא אלקים את האור כי טוב. ונאמר בו, ותרא אותו כי טוב הוא. ואין אור אלא תורה, שכתוב, ותורה אור. וזהו האור שניתן מימין. שחור הוא מבחוץ, היינו חשך של יצחק, שהוא גבורה, שנאמר בו, ותכהנה עיניו מראות. ונאמר, ולחשך קרא לילה. וזהו צד השמאל.

שה"ט משה, נגזזת שם, והגניזה על משה, היא ודאי סוד התורה, שתהיה נסתרת בדור האחרון. ובה נתחבא, כמו נח בתיבה שהיתה הילכת על מים, כך זה, משה, הוא הולך אז בין הערב רב, שהם מים הזדונים.

קצד) ובסוף גלותא שוי וכו': ובסוף הגלות נותן הקב"ה את משה בתיבה ההיא, ומביאו בגלות. ומאין לנו, שמביאו בסוף הגלות. וזה שכתוב, ותשם בסוף. דהיינו בסוף הגלות. ועד הסוף ההוא, כתוב, באחרית הימים ושבת עד ה' אלקיך. דהיינו שצריכים לעשות תשובה ועוד. ותשם בסוף, זה הוא סוד הכתוב, סוף דבר הכל נשמע וגו'. דהיינו בסוף, אחר שיתקן הכל בסוד היראה.

קצו) ותשם בסוף דא וכו': ותשם בסוף. זה הוא יעקב, שנאמר בו ויאסוף רגליו אל

קצו) כד אזלא לגביה, אתקריאת הלכה למשה. כד קביל לה בדרועוי, אתקריאת קבלה למשה. כד שרייא בפומיה, פה אל פה אדבר בו. ועתידא למיזל לגביה בסוף יומייא, ויקבל לה בדרועוי. ובה בוקע מיא דאורייתא.

קצח) ועוד ותחמרה, בקלין וחמורין דאורייתא. בחמר ובזפת. בחומרא דפיקודין דעשה, דאינון מצד אור. ומפיקודין דלא תעשה, דאינון חשך.

קצט) ורזא דמלה, יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי. בההוא דאתמר ביה ולחשך קרא לילה. ויקרא אלהים לאור יום, לקבליה אמר, יומם יצוה ה' חסדו. ולחשך קרא לילה, לקבליה אמר, ובלילה שירה עמי.

ר) ותשם בסוף, בסוף מ' שנין בתראין דגלותא. לקבלייהו עלן ישראל, לסוף מ' שנין דאזלו במדבר, לארעא דישראל. בההוא זמנא, כי רם ה' ושפל יראה.

רא) ותתצב אחותו מרחוק, דא חכמה דילה. הה"ד פ' אמור לחכמה אחותי את. ותתצב, ביה א' ויבא ה' ויתיצב. מרחוק, פ' ממרחק תביא לחמה.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ט (במדבר יב) לעיל קו. ט (תהלים מב) לך קלב. ח נ"א בורעוי (פראקא). ט נ"א ל"ג בסוף (קראקא).
 ט (תהלים קלח) תרומה תקפט. פ (משלי ז) לך קיב.
 צ (ש"א ג) אורא זוטא קנת. ק (משלי לא) וירא רלב.

ולא יכלה עוד הצפינו

הסולם

פאמר

בלילה, היינו באותו שנאמר בו ולחשך קרא לילה. שהוא מלכות הנבנית מקו השמאל. ויקרא אלקים לאיר יום. כנגדו אמר יומם יצוה ה' חסדו. שהוא ז"א ולחשך קרא לילה, כנגדו אמר, ובלילה שירה עמי. שהוא שמאל. דהיינו המלכות הנבנית משמאל.

אל המטה, על שפת היאור. זו היא תורה שבעל פה. שהיא המלכות, שהיא הלכה למשה מסיני. קבלה למשה.

ר) ותשם בסוף, בסוף וכו': ותשם בסוף. היינו בסוף ארבעים שנה האחרונות של הגלות. (כנ"ל אות קצ"ד) כנגדם עלו ישראל לארץ ישראל בסוף ארבעים שנה שהלכו במדבר. באותו זמן, יתקיים כי רם ה' ושפל יראת.

קצו) כד אזלא לגביה וכו': ומפרש. כשהמלכות הולכת אליו, לז"א, היא נקראת הלכה למשה. שהוא ז"א הנקרא משה. וכשז"א מקבל אותה בדרועותיו, היא נקראת, קבלה למשה. כשהמלכות שורה בפיו, ה"ס פה אל פה אדבר בו. והמלכות עתידה ללכת אליו בסוף הימים, ויקבל אותה בדרועותיו. שהם חסד וגבורה. ובה, במלכות, בוקע מים של תורה.

רא) ותתצב אחותו מרחוק: היינו החכמה שלו, שנקראת אחותו, ז"ש, אמור לחכמה אחותי את. ותתצב. בו וירא ה' ויתיצב. כלומר, ותתצב נאמר על ה' מרחוק, היינו ממרחק תביא לחמה. שאין החכמה מתגלית אלא מרחוק. דהיינו עם הופעת הדינים, (כמ"ש באדרא רבא אות ר"ט).

קצח) ועוד ותחמרה בקלין וכו': ועוד. ותחמרה, היינו בקלים וחמורים של התורה. בחמר ובזפת. היינו בחומר של מצות עשה, שהן מצד האור. וממצות לא תעשה, שהם חשך, כזפת.

קצט) ורזא דמלה יומם וגו': וסוד הדבר, יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי. (דפרי דף ל"ה ט"א)

(רב) ועוד ותתצב אחותו, דא חכמה. מרחוק . בההוא זמנא דמתרחקין ישראל מחכמת קבלת משה, ואתרחקא איהי מנייהו. בההוא זמנא, (ו) ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור, נחתא מה"ד לקטרגא כ עלייהו, ולא תרחצא מדמא דישראל, דאינון דמים דלהו, א דאינון חייהו. וכלא על *) דההוא אור, ם דאתמר ביה (ו) וירא אלהים את האור כי טוב, על אור דאורייתא, דהו מתרחקין מינה, אור דמשה ודאי.

(רג) ונערותיה הולכות על יד היאור, אלין האומות, דאינון ערב רב. וכן כל אומין דעלמא, נ אתייעטין עלייהו דישראל, לאעקרא לון מן עלמא, וכלא על סיבה דההוא אור, ם וזהו על יד האי אור. ם

פ פתרי תורה

מאמר רזין דעיינין

(רד) ותלת דלא ז עברו, האי איהו באת פ' ואת א', וכלא ם פ"א כגשלמותיה. את ר' לית ביה כלל.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ו) (שמות ב) שמות קצה. (ו) (בראשית א) לעיל י ג"א מההוא זמנא מתרחקים (קראקא). כ ג"א לון (דפוסים ראשונים). ל ג"א מוסיף סיבה דההוא (דפוסים ראשונים). א—ג"א מוסיף מעות דלהו (מונקאטש).

ח ג"א אתמר (דפוסים ראשונים). נ ג"א מחייעטין (ראשונים). ס ג"א ל"ג וזהו על יד האי אור (קראקא). ו ג"א וזהו על יד היאור (הגהות כ"י בדפוס חניצא) ו ג"א וזהו על ידי האי אור (וינצא). ע ה"ג בדפוס ווינצא ובדפוס קראקא מוסיף בההוא זמנא זקף עיניו ר"ש ובכה ואמר ווי מאן דיומן בההוא זמנא בגין דכד ייתי קביה לפקרא לאילתא יסתכל מאן אינון דקיימין בהדה. ובדפוס מונקאטש כתב עכ"מ הר"ש. פ בהדפוסים הראשונים כתבו סתרי תורה מצאתיו בוזר ישן כתיי והוא תשלום על מה שכתוב בדפוס [דע"ה בס"ד מסטר דפוס מונקאטש] לסטר. צ ג"א עברין (קראקא) ג"א עברין (וינצא). ם ג"א באי (קראקא).

מאמר

הסולם

ולא יכלה עוד הצט

היאור. דהיינו, על יד האי אור. כלומר בסבתו.

(רב) ועוד. ותתצב אחותו וגר: ועוד. ותתצב אחותו זו חכמה. מרחוק. היינו בזמן ההוא. שישראל מתרחקים מחכמת קבלת משה. היא החכמה. מתרחקת מהם. באותו זמן, ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור. שפירושו, שירדה מדת הדין לקטרג על ישראל, ולהתרחץ בדמם של ישראל, שהם דמים שלהם שהם חייהם. והכל נאמר על אותו אור, שנאמר בו, וירא אלקים את האור כי טוב. דהיינו על אור התורה שהיו ישראל מתרחקים ממנו, שהוא אור של משה ודאי.

פתרי תורה

מאמר רזין דעיינין

(רד) ותלת דלא עברון וכי: זהו המשך מרזי דרזין שבוזר יתרו אות רליד. וזהו התחלת הענין: עינים שחורות וגבות עיניו גדולות, שהן השערות שעל העינים. שיש בהן הרבה שערות אלו על אלו. ואלו העינים השחור והירוק הולכים בתוכן, והירוק שקוע יותר. לזה יש לו, חמשה קוים במצח. שנים העוברים מצד אל צד, ותלת דלא עברון: ושלושה קוים שאינם עוברים מצד אל צד. זה הוא באות פ' ואת א'. והכל הוא פ"א במילואו. שהוא פ' וא'. את ר' אין בו כלום. וע"י זהר יתרו את ע"א ע"ב ע"ג שביארתי קצת מענינים האלו, שערוי

(רג) ונערותיה הולכות וגר: ונערותיה הולכות על יד היאור. ונערותיה אלו הן האומות, שהם ערב רב, וכן כל אומות העולם, המתיעצות על ישראל לעקור אותן מן העולם, והכל הוא בסבת אותו האור של התורה, וזהו, על יד (דפוסים דף ל"ה ס"א י) סיב)

(רה) שעריו אוכמין, תליין, ולא שעיען. דא איהו ב"נ דשתיק תדיר. אבל פקיא איהו, מארי דלישנא בישא, מלוי ברוגזא, פום ממלל רברבן; אצלה ולא אצלת, מארי קטטא בביתיה, לא חייש ליקרא דב"נ, חד בפומיה וחד בלביה, הפכפך בלישניה, גבינין דיליה סומקין זעיר.

(רו) ו ואי קמיטא תחות עיניה רב, ואזיל עד חוטמא מסטר ימינא, ותרין תחותיה, וחד מנייהו זעיר מאוחרא, דא שכיב בנדה מיומין זעירין, ותוביה רשים ביה רשימין ׀ אלין.

(רז) בין כתפוי אית ליה רושם חד, ודי שערין ביה, חד מניה באמצעיתא רב ותלי, וג' אחרנין זעירין. ועד לא הוה עבירה דא, הוה תלת זעירין, וחד דאתרשם ביה דקיק ׀ וזעיר מכלהו. ההוא רושם הוה ביה מקדמת דנא אוכם, ואינן שערין חורין כלהו. השתא לאו הכי, אלא רושם אוכם, וחד סומקא כרשימו ׀ דטולפתא באמצעיתא. ׀ והוא שער אחרנין בין אחרנין, רישיה סומק, ודאשתאר חור. אי תב בתיובתא, תשכח בעיניה ימינא חד חירא, חיר גו ההוא אוכמא.

(רח) במצחיה תלת שרטוטין עברין, ותרין דלא עברין. ההוא רושם אוכם, וסחרניה חוטא סומקא, ובגו ההוא חוטא, חד שער דקיק זעיר, ותלת שערין באמצעיתא, כלהו כחדא. זעירא יחכם באורייתא, ׀ אי יוליק, ולא יצלח בעובדוי.

חלופי גרסאות

ר נ"א ואית קימטא (קראקא). ש נ"א ל"ג אלין (קראקא). ת נ"א וזעירין (קראקא). א נ"א וטלפתא (קראקא). ב נ"א וההוא (קראקא). ג ה"ג כדפוס מונקאטש בסוגריים אי ובדפוסים ראשונים ל"ג א.

מאמר

הסולם

חיון דעינין

היו לו ג' שערות קטנות, ואחת נתרשמה בו דקה וקטנה מכולן. הרושם ההוא שהיה בו מקודם לכן, מטרם שחטא, היה שחור, והשערות היו כולן לבנות. עתה, אחר שחטא, אינו כן, אלא יש לו רושם אחד שחור, ואחד באמצע, אדום כעדשה, והוא שיערה הגדלה בין אחרות, שראשה אדום, והנשאר לבן. אם חזר בתשובה, תמצא בעין ימינו, רושם לבן אחד, לבן בתוך השחור.

(רח) במצחיה תלת שרטוטין וכו': במצחו יש ג' קוים, העוברים מצד אל צד, ושנים שאינם עוברים. רושם ההוא הנ"ל, הוא שחור, ומסביב לו חוט אדום, ובתוך אותו חוט יש שיערה אחת דקה וקטנה, וג' שערות באמצע, כולן ביחד. אדם זה יחכם מעט בתורה אם ילמד, ולא יצלח במעשינו.

(רה) שעריו אוכמין תליין וכו': אם שערותיו שחורות ותלויות, ואינן חלקות, זהו אדם השותק תמיד. אבל הוא נבון, בעל לשון הרע. דבריו הם ברוגז. פה שלו מדבר גדולות, מצליח ואינו מצליח. בעל מריבה בביתו, אינו דואג לכבוד בני אדם. אחד בפה ואחד בלב. הפכפך בלשונו. הגבות שלו אדומות מעט.

(רו) ואי קמיטא תחות וכו': ואם יש לו קמט גדול תחת עינו, והולך עד החוטם שמצד ימין, ושני קמטים תחתיו, שאחד מהם קטן מהאחר, זה שכב עם נדה, מימים מועטים, ועונו רשם בו רשימות אלו.

(רז) בין כתפוי אית וכו': בין כתפיו, יש לו רושם אחד, ודי שערות בו, שאחת מהן שבאמצע, היא גדולה ותלויה, וג' האחרות, הן קטנות. ומטרם שהיתה לו עבירה זו, הנ"ל,

(ט) ואי ירוקא דעינא לא ד אצטבע כל כך, ועינוי אכמין, וחד
 חוטא סומק זעיר, אעבר בין אינון גוונין. כדין איהו באת פ' בשלימו,
 ובאת ה ר' בלחודוי.

(י) במצחיה תשכח שית שרטוטין, תלת עברין, ותלת לא עברין.
 שעריה תקיף ולא כ"כ, תלי ולא תלי. האי איהו בשלימו לכל ב"נ. קמצן איהו,
 לית ביה חידו, ואפילו בחדוה לא ו אתחדי. ז בדוונא אתחוי.

(יא) אטיים אודניה שמאליה. בשינוי אית תלת רברבין מלעילא,
 ויהבון לון דוכתא אינון דלתתא. מהימנא איהו ולא כ"כ.

(יב) אנפוי אריכין, ולא שפירין, קליה כאיתתא, ומלוי כאיתתא,
 מקנח פומיה במלוי, אפתח אצבעאן דידי במילוליה. כד אזל, אקדים
 ליה בליתא דפרסאי, דלא יחוב בר נש לגביה, עליה כתיב, (ח) כי תועבה
 היא לפני ה'.

(יג) עיינין ירוקין, ואלין סימנין ביה, ואנפוי אריכין שפירין, שערוי
 אוכמין ומריטין מלעילא ברישיה. רישיה רב, כד אזיל כפיף רישיה, קריצין
 דעינוי כקדמאה, עליה כתיב (א) מנע רגלך מנתיבתם.

(יד) עיינין רברבין וירוקין, דא איהו בתרין אתוון, ר' פ"א, חד
 יחידא, וחד בשלימו. במצחוי שרטוטא חדא, דאזיל ועבר מסטר לסטר,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ח) (דברים כו) משפטים קעב בהשמטות ח"ב ד' רעג. ד ג"א מצטבע (קראקא). ח ג"א ד' (קראקא).
 ד"י. א) (משלי א) בהשמטות ח"ב ד' רעג ד"י. ו ג"א אתחוי (חיינציא) ג"א חזי (קראקא). ז ג"א
 בזיונא (קראקא).

מאמר

הסולם

רוין דעינין

מנקה פיו בדברו. פותח אצבעות ידיו בדברו.
 כשהולך, מקדים לפניו מסך מלוכלך, כדי שלא
 יתחכך בו בן אדם, עליו כתוב, כי תועבה היא
 לפני ה'. פרסאי פירושו מסך, כי מסך מתרגם
 פרס (שמות ל"ה ט"ו) בליתא, הוא מלשון על
 הבלוסיין, שפירושו דברים מלוכלכים (מקואות
 ט"ו) יחוב פירוש יתחכך, לפי הענין.

(יג) עיינין ירוקין ואלין וכי' : אם
 העינים הן ירוקות ואלו הסימנים, הנ"ל, בו.
 ופניו ארוכים יפים. שערותיו שחורות והן
 מרוטות למעלה בראשו. ראשו גדול, וכשהולך
 כופף ראשו. גבות עיניו הן כבאיש הקורם
 דהיינו, שגבות עיניו גדולות (כנ"ל אות ק"ט)
 עליו כתוב, מנע רגלך מנתיבתם.

(יד) עיינין רברבין וירוקין וכי' :
 עינים גדולות וירוקות, זה הוא בב' אותיות,
 ר' ופ"א. אחת בלבדה, דהיינו ר'. ואחת במילוי
 דהיינו פ"א. במצחו יש קו אחד ההולך ועובר
 מצד לצד, ויש ג' קוים אחרים שאינם עוברים.
 מצחו

(ט) ואי ירוקא דעינא וכי' : ואם הירוק
 שבעין לא נצטבע כל כך, ועיניו שחורות, וחוט
 אחד אדום קטן עובר בין הצבעים האלו, אז
 הוא באות פ"א במילוי, ובאות ר' בלבדה בלי
 מלוי.

(י) במצחיה תשכח שית וכי' : במצחו,
 של האדם הנ"ל, תמצא ששה קוים, ג' עוברים
 מצד אל צד, וג' אינם עוברים. שערותיו חזקות
 ואינן כל כך, תלויות ואינן תלויות, אדם זה
 הוא בשלום עם כל אדם. הוא קמצן, אין בו
 שמחה, ואפילו בזמן שמחה אינו שמת. ונראה
 כשרוי ביגון. בדוונא פירושו ביגון, כי תרגום
 ביגון הוא ברונא. (בראשית מ"ב ל"ח).

(יא) אטיים אודניה שמאליה וכי' : אם
 און שמאלו אטומה. בשינוי, יש שלש שינים
 גדולות מלמעלה, ונתנות מקום לשינים שלמטה
 להכנס תחתיהן, הוא נאמן, ולא כל כך.
 (יב) אנפוי אריכין ולא וכי' : פניו
 ארוכים ואינם יפים, קולו כאשה, ודבריו כאשה.

ותלת אחרנין אית דלא עברין. מצחיה רב. קריצין דעל עינוי לאו רברבין. בדיקניה שערא טפי. ׀ ואנפוי שפירן סומק, שעריה שעיע ולא כ״כ. רטו) דחיל חטאה איהו, רחים אורייתא איהו, רחים לאינון דמשתדלין בה, חדי בכלא, עביד טיבו * (לכלא, ׀ כדיבא לתועלתיה, מהימנא איהו לרוזין דאורייתא, טב איהו למלין דעלמא, מאן דאשתתף בהדיה לא אצלת, לא איהו, ולא אחרא. אצלת איהו בלחודוהי, דהא את ר' גרים. רטז) פגים איהו ברישיה לעילא, רשימא דחד מכתשא דהוה ׀ ליה תמן, דעכד ליה חד רבייא באבנא, בלא רעו וכונה, ואיכסי בשערא. וההוא רישומא דמכתשא, כגוונא דגימל יוני׳ת. מהימנא איהו לגבי בני נשא, וסליק למהוי רישא דעמא, עד הכא רזא דעיינין. ריז) ואית רזין אחרנין בעיינין, דמתפרשן מינייהו. עיינן דמעמקן וחייכן, דא איהו בשלימו דאתוון, בר דקדמאה ר', ׀ ולבתר פ'. דא איהו ב״נ דאצלח בעובדוי.

ריח) תלת שרטוטין במצחיה, מצחיה עגיל, עינוי גהירין, מרקמן עובד ציור, ׀ דכיי, קיימין על שלימו. שנאוי יפלון תחותיה, פקיחא איהו, אצלח בכלא, בהיל בעובדוי, טב איהו עם בני נשא, מלוי בקשוי בלא דחילו, וחתרן איהו, עביד טיבו, ולא לשמה.

ריט) שעריה שעיע ותליא. ולישניה כחרבא. תחות עינוי קמיטין, תלת

חלופי גרסאות

זי נ״א דא באנפוי (דפוסים ראשונים). ס נ״א כד יבא (קראקא). א נ״א לית (מונקאטש). י נ״א ובתר (דפוסים ראשונים). כ נ״א דנן (קראקא).

מאמר

הסולם

רוזין דעיינין

מצחו גדול. השערות שעל עינוי אינן גדולות. בזקנו הרבה שערות. ופניו יפים אדומים. שערותיו חלקות ולא כל כך. רטו) דחיל חטאה איהו וכר' : אדם זה, הוא ירא חטא. אוהב תורה. אוהב את אלו העוסקים בתורה. שמח בכל דבר. עושה טוב לכל. משקר לטובתו. הוא נאמן לסודות התורה. טוב לדברי העולם. מי שמשתתף עמו לא יצלת, לא הוא ולא האחר. וכשהוא בלבדו, בלי שותף, הוא מצליח. כי אות ר' גורמת לו זה.

רטז) פגים איהו ברישיה וכר' : פגום הוא בראשו למעלה ברושם אחד שהיתה לו שם, שעשה לו נצר אחד עם אבן, בלי כונה ובלי רצון. והמכה נתכסתה בשערות. והרושם של המכה, הוא כמו גימל יוני׳ת. אדם הזה הוא באמן (דפוי דף ליה ט״ב ׀ ט״ג)

לבני אדם, ויעלה להיות לראש העם. עד כאן סוד העינים. ריז) ואית רזין אחרנין וכר' : ויש סודות אחרים בעינים, המתבארים מהן. עינים עמוקות וצוחקות. אדם זה הוא באותיות במילואם, רק שהראשונה היא ר', ולאחר כך פ'. זה הוא אדם המצליח במעשיו.

ריח) תלת שרטוטין במצחיה וכר' : ג' קוים במצחו, מצחו עגול. עינוי מאירות, מרוקמות מעשה רוקם, טהורות, יושבות על מלאת. שונאיו יפלו תחתיו, הוא נבון. מצליח בכל דבר. מבוהל במעשיו. הוא טוב עם אנשים. מדבר קשות בלי פחד. נדיב הוא. עושה טוב ולא לשמה.

ריט) שעריה שעיע ותליא וכר' : שערותיו חלקות ותלויות. ולשונו כחרב. קמיטין תחת

רברבין ותלת זעירן, ואי אית ד' זעירין ותלת רברבין, כדן תשכח תרין שרטוטין במצחיה, עברין מסטר לסטר, ותלת דמטו ולא מטו.

(רכ) תחות טבוריה קיימא רישומא חד, ציורא דרישא דבינ, אוכם וחיור תרין שערין תליין ביה. ההוא בינ אתכשל באיתת גבר מיזמין רחיקין, ולא תב מההוא חובא. מרעין רדפין אבתריה. ועיד : חד מאינן מרעין, ׀ דצריך לאושדא שתן ולא יכיל. דעד כען ההוא חובא תלייא : בקדליה דנחש עקימא, ושליט עליה בדא. ודא לסוף יומין דסיבו.

(רכא) ואי תב בתיובתא, בזמנא דאיהו בחיליה, ההוא רשומא אזעירת ׀ דיוקנאה, ושערין לא תליין ביה כלל. ואי תב בתיובתא בסוף יומי, כד מרעין רדפין אבתריה, כדן ההוא רשימא קמיט, ושערין תליין ביה, וההוא מרעא לא אעדי מניה, מגו דתלייא ׀ בקדליה דנחש.

(רכב) בגין דההוא נחש, כיון דאחיד ההוא חובא על קדליה, לית מאן דיתיר קשרא מקדליה. בגין דההוא נחש לית ליה רשות ביומי דעולימו דבינ לקשרא ההוא חובא על קדליה. וקשרי ליה בקשרין תקיפין.

(רכג) ואיהו רדיף אבתריה דההוא בינ, ומלקי ליה בההוא ברית דחב ביה. ואעיג דתב בתיובתא, יצווח מגו עאקו דלקותא. ההוא חויא דליג ועאל בההוא קשרא לשיפולי דתהומא רבא, כדין רווח ליה לבר נש, וההוא נחש ׀ לבתר יומין נפיק ועביד דא.

חלוסי גרסאות

ז גיא אינן מרעין חד (דפוסים ראשונים). ׀ גיא דצעיק (דפוסים ראשונים). ׀ גיא ברקליה (קראקא). ׀ גיא דיוקנא (דפוסים ראשונים). ׀ בדפוס קראקא כתב בכל מקום וקליה במקום קדליה. ׀ גיא לבר (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

רוזן דעינין

ימיו, כשהמחלות כבר רודפות אחריי, אז אחז הרושם מתקמט, ושערות תלויות בו, והמחלה ההיא של עצירת העתן, אינה סרה ממנו, משום שהענון תלוי על ערפו של הנחש.

(רכב) בגין דההוא נחש וכו' : משום שנחש ההוא, כיון שנאחז באותו עון על עורפו, אין מי שיתיר הקשר מערפו. משום שאותו הנחש אין לו רשות בימי נעוריו של האדם לקשור עון ההוא על עורפו. אלא בימי הזקנה, ואז קושר אותו בקשרים חזקים.

(רכג) ואיתו רדיף אבתריה וכו' : והוא הנחש, רודף אחרי אותו אדם, ומכהו באותו ברית שחטא בו. ואעיפ שחזר בתשובה, יצעק מתוך צרת הכאב של המכה, וכשהנחש ההוא דולג ונכנס באותו הקשר של הענון, בתחתית תהום הגדולה, אז תהיה הרווחה לאותו אדם. והנחש יצא ועושה חז לאחז ימים מרובים. ובזמנא

תחת עיניו, ג' גדולים וג' קטנים. ואם ד' קטנים וג' גדולים אז תמצא שני קוים במצחו העוברים מצד אל צד. וג' קוים המגיעים ואינם מגיעים, מצד אל צד.

(רכ) תחות טבוריה קיימא וכו' : גם תחת טבורי, נמצא רושם אחד בציור ראש של אדם, ב' שערות לבנה ושחורה תלויות בו, ברשם. אדם זה נכשל באשת איש מימים רחוקים, ולא שב מאותו עון. מחלות רודפות אחריו. ועיכ אחת מהמחלות היא, שצריך להטיל מי רגלים ואינו יכול. כי עד עתה אותו עון תלוי על ערפו של נחש עקלתון, ובוה שולט עליו. וזהו לסוף הימים, בימי זקנה.

(רכא) ואי תב בתיובתא בזמנא וכו' : ואם חזר בתשובה בזמן שהוא בכחו, דהיינו בנעוריו, אותו הרושם ממעט צורתו, ושערות אינן תלויות בו כלל. ואם חזר בתשובה בסוף (דפויי די ליה סיג) 441

רכד ובזמנא דמית ההוא ב"נ, תלת מאה שוטרין רדפין אבתריה דההוא ב"נ, ותפסין ליה ועיילין ליה קמי מלכא. ומלכא קדישא מתבר אינון קשרין, ונחית ההוא חובה מעל קדליה.

רכה ועל רזא דא כתיב, ^(א) אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון. כד"א ^(א) וכיפר בריתכם את מות. תבר ההוא קיימא דילכון. את מות, כד"א ^(א) כי אמר אכפרה פניו במנחה, אבטל רוגזיה. כדן ההוא ב"נ אזיל לההוא עלמא נקי מההוא חובה, דהא קביל ^(ב) עונשיה בהאי עלמא.

רכז וכי תימא, היכי משמע דבהאי עון אשת איש משתעי קרא. דכתיב הכא אם יכופר העון הזה, וכתיב התם באיסור אשת איש שזינתה, ^(ג) ונקה האיש מעון. וכתיב גבי אבנר ואיש בשת, ^(ד) ותפקד עלי עון האשה היום הזה. אי נמי, ^(ה) והנה ששון ושמחה הרוג בקר ושחוט צאן אכול ושתו, וכתיב ^(ו) התם אכלה ומחתה פיה, וכתיב ^(ז) כי אם הלחם אשר הוא אוכל.

רכז וכתיב ^(ח) מי פתי יסור ^(ח) הנה וחסר לב ואמרה לו. מים גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם ולא ידע כי רפאים שם בעמקי שאול קרואיה. זהו כד לא קביל עונשיה בהאי עלמא.

רכח ואי אשתכח ביה זכות אבות, עונשיה בהאי עלמא בכהוא עון,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

^(ב) (ישעיה כב) תזריע מו. ג) (שם כח) ויחי קפו.

^(ד) (בראשית לב) בלק שכו. ה) (במדבר ה) בהשמטות

ד"ב ד' רעג. ד"ה ו) (ש"ב ג) בהשמטות ד"ב ד' רעג. ד"ה ז) (ישעיה כב) וירא שית. ח) (משלי ל) ב"א רסו.

ט) (בראשית לט) ויחי תשנה. י) (משלי ט) מקץ ג.

מאמר

הסולם

רוזן דעינין

איש שזנתה ונקה האיש מעון. וכתוב אצל אבנר ואיש בשת, ותפקוד עלי עון האשה היום הזה. אף העון שבכתוב אם יכופר וגו' מדבר גם כן באשת איש. או נאמר. והנה ששון ושמחה הרוג בקר ושחוט צאן אכול ושתו. שנאמר לפני המקרא אם יכופר וגו'. וכתוב שם אכלה ומחתה פיה. וכתוב, כי אם הלחם אשר הוא אוכל. מה שם נקרא הזוג אכילה, אף אכול ושתו שבכאן, פירושו זוג, דהיינו באשת איש. **רכז** **וכתיב מי פתי וכי**: וכתוב, מי פתי יסור הנה וחסר לב ואמרה לו. מים גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם. ולא ידע כי רפאים שם בעמקי שאול קרואיה. הרי שבעון אשת איש נענש גם לאחר מיתה, שאומר, בעמקי שאול קרואיה. ומשיב. זה הוא כשלא קבל עונשו על אותו עון בעולם הזה.

רכד ובזמנא דמית ההוא וכי: ובזמן שאדם ההוא מת, שלש מאות שוטרים רודפים אחרי אותו האדם, ותופשים אותו ומביאים אותו לפני המלך. והמלך הקדוש משבר אלו הקשרים של העון, ויורד אותו עון מעל ערפו של הנחש.

רכה ועל רזא דא וכי: ועל סוד זה כתוב, אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון. כש"א וכפר בריתכם את מות. שפירושו, הברית שהיא שלכם, שיבר קשרי העון את מות. דהיינו אחר המיתה. כש"א כי אמר אכפרה פניו במנחה, שפירושו אבטל את כעסו. כך וכפר בריתכם וגו' פירושו שהברית תבטל את העון. אז יוצא האדם לעולם ההוא נקי מאותו עון. כי קיבל עונשו בעולם הזה.

רכז וכי תימא היכי וכי: ואם תאמר, איך משמע, שהכתוב אם יכופר העון הזה, מדבר בעון הזה של אשת איש. ומשיב, כתוב כאן, אם יכופר העון הזה, וכתוב שם באיסור אשת

רכח ואי אשתכח ביה וכי: ואם נמצאת לו זכות אבות, עונשו על אותו עון הוא בעולם

כד"א ופקדתי בשבת פשעם ובנגעים עונם. ופקדתי זעיר זעיר, (ז) אם בפידו להם שוע. (ח) פוקד עון אבות על בנים. מזעיר ונותן זעיר על דא, וזעיר על דא, ואשתזיב הוא ואבוי מעונשא דההוא עלמא, דהא ברא מזכי אבא.

רכט) עיינין עקימין, דלא מסתכלין באורח קשוט, ר דא הוא בלא את כלל, פרחין מגיה כל אתוחן, בגין דאיהו מארי דעינא בישא, חיזו דיליה בהיפוכא, ההוא רע עין שליט עליה.

רל) ואי כשרין עובדוי דההוא בינ, לא שליט אלא על עיניו. ואיצטריך בינ לאסטמרא מעיניו. בגין דסטרא אחרא שלטא עלייהו. אינון עיינין ו חמאן כל ביש, ואתעבידין סרטורין לגביה, ושייפי גופא נצחן, אבל שלטין עיניו מסתכלין.

רלא) מאן דבעי לאסטמרא מגיה, לכתוב בידיה ימינא ירד, ובידיה שמאלא זיין, ויפתח קמיה ולימא, ירד באפכא באתווי, ואשתזיב מנייהו. רלב) דא איהו דפגים לשימושא דקדושה, בגיכ לא שריין ביה אתוחן, והא אסתלקו מגיה. ג דהא איהו ברזא דההוא קו ירוק דנפיק מתוהו במדידו דבוצינא. ואית לאסתכלא גו שרטוטין דינא, בימינא ובשמאלא, וברזא דאינון שרטוטין דידין תשכח דא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ק בדפוס קראקא כתוב בסוגריים ס"א אם יכושר לה שובג. ר גיא ליג דא הוא (קראקא) וניא דא וליג הוא (חינצ'א). ש גיא חמדן (דפוסים ראשונים). ת גיא מוסיף אי מסתכלין (מונקאטש). א גוסח אחר ולפתח (קראקא) גוסח אחר מוסיף ויפתח פומיה (מונקאטש) גוסח אחר ולפתח קמי ולימא (חינצ'א). (תהלים פט) ויצא רעה. (ז) (איוב ל) בהשמטות ח"ב ד רעג : דיי. (ח) (שמות כ) ויחי תרי ת"ו תסיט ד קח : תיע ד קלת.

רוזן דעינין

הסולם

מאמר

שולט אלא על עיניו. וצריך האדם להזהר מעיניו. כי הסטרא אחרא שולט עליהו. עינים אלו רזאות כל רע. ונעשות לו מסיתות לרע. ואברי גופו נצחים, אבל עיניו שולטות ומסתכלות ברע.

בעולם הזה. כשיא ופקדתי בשבת פשעם ובנגעים עונם. ופקדתי, פירושו, מעט מעט. על דרך הכתוב אם בפידו להם שוע. שפירושו, שאם שולח שבר וצרה הוא משענעם במקצת (ע"ש פרש"י). וכן כתוב, פוקד עון אבות על בנים, שפירושו, שממעט העון, שנותן מקצתו על זה ומקצתו על זה, וניצולים הוא ואביו מהעונש של עולם ההוא. כי הבן מוכה את אביו.

רלא) מאן דבעי לאסטמרא וכר : מי שרוצה להשמר ממנו, יכתוב ביד ימינו י', וביד שמאלו יכתוב ז', ויפתח לפניו, ויאמר יוד בהיפוך האותיות דהיינו דוי, וינצל ממנו.

רכט) עיינין עקימין דלא וכר : עינים עקומות שאינן מסתכלות בדרך אמת, שהוא דרך הישר. איש הזה, הוא בלי את כלל. כי כל האותיות פורחות ממנו. משום שהוא בעל עין רעה, שהראיה שלו היא הפוכה. אותו רע עין שולט עליו.

רלב) דא איהו דפגים וכר : איש זה פוגם את שמוש הקדושה, משום זה אין שורות בו איתיות (כניל אות רכ"ט) ומסתלקת ממנו. כי הוא בסוד אותו קו ירוק היוצא מתוהו במדידת הנר (ע"י זהר תצא אות ס"ג). ויש להסתכל בקוים שעל היד, שבימין ובשמאל. ובסוד אלו קוים שבידים תמצא את זה.

רל) ואי כשרין עובדוי וכר : ואם מעשיו של אותו אדם כשרים, אין רע העין (דפ"י דף ל"ה ט"ד)

מאן

רלג) מאן דעינא חד אטימ ולא כ"כ, ועינא אחרא פקחא, מומא חד מאינן מומין אית ביה. דא איהו באת ר' בלחודוי באשלמותיה. ואת י מטי לגביה ולא מטי.

מאמר שרטוטין דמצחא

רלד) במצחיה תלת שרטוטין עברין, וחד זעירא דאעבר, אוף הכי רשימא חדא סליק מעיניה לקביל אודניה שערי תלי ותקיף. קריצוי רברבין. ו איהו מומא מסטר אחרא. אימא דיליה אזלת בחרשין כד הוה במעהא. ונפקת ה לפרשא דאורחין בליליא, כד דא אתייליד. בגו תרין שנין דיליה אתחלש עד ו דאזער דיוקניה ואמיה אזלא ו בלילא בהדיה, וקא עבדת חרשין עליה. רלה) האי חדי בחדוא, לית ביה מהימנותא, משבח גרמיה במה דלית ביה, גס רוח, ממלל בישין ועתיקין. וותרן איהו, לית ביה קמצנו כלל. מארי ה דגייפא ה הוא. אצלח ולא אצלח, חדידא בלישניה.

רלו) ואי חד שרטוטא במצחיה רב, ותרין זעירין, דא אזל גו חרשין, והא אימיה עבדת להו. ומתחלפין שרטוטין דקא סלקין מעינא ימינא לעינא שמאלא. גס רוח איהו, אבל לית ביה בישא כלל. קמצאן איהו, לית ביה קצת גיופא. חדידא בלישניה איהו.

רלז) בשפה דיליה אית ביה רושם חד סומק טפי, וחד שערא באמצעותא. אצבען די ברגליה שמאלא, קמיטין זקיפין מתפשטין, עיינין זבלגנין, ירוקין,

חלופי גרסאות

ד נ"א אית (דפוסים ראשונים). ה נ"א לפתחא (דפוסים ראשונים). ו נ"א זאוהיר (ככל הדפוסים בשם נ"א). ז ה"ג בדפוס פונקאטש ובכל הדפוסים כתוב בליליא. ח נ"א דנושא (קראקא). ט נ"א ל"ג הוא (דפוסים ראשונים). י נ"א בשתא (דפוסים ראשונים).

שרטוטין דמצחא

הסולם

מאמר

שאין בו. הוא גבה רח. מדבר רעות. ודברי עתק. הוא נדיב ואינו כילי כלל. הוא בעל ניאוף. הוא מצליח ואינו מצליח. לשונו חדה. רלו) ואי חד שרטוטא וכר: ואם קו אחד עבה במצחו, ובי קוים קטנים. זה הולך בכשמים, וכבר אמו צתה אותם, בעדו. הקוים העוברים מעין ימין לעין שמאל, נעברים זה על זה. הוא גס רח. אבל אין בו רע כלל. כילי הוא. אין בו מעט ניאוף. הוא שנון בלשונו. מתחלפין, הוא מלשון, ושבע עידין יחלפו, שפירושו העברה.

רלז) בשפה דיליה אית וכר: אם יש בשפה שלו רושם אחד שהוא אדום ביותר. ושערה אחת באמצעו. האצבעות של רגלו השמאלית, מהן מקומטות, מהן זקופות ומתפשטות. עינים זבות, ירוקות, המורידות תמיד דמעות. איש זה נתרבק באות פ', ואת

רלג) מאן דעינא חד וכר: מי שעין אחת שלו אטומה, ולא כל כך, ועין האחרת פקוחה. מום אחד מאלו המומים יש בו. זה הוא באות ר' בלבד, במילואה. דהיינו ר"ש. ואת י^ה היא אצלו מגעת ואינה מגעת.

רלד) במצחיה תלת שרטוטין וכר: במצחו של אותו האיש הנ"ל, יש ג' קוים העוברים מצד אל צד, ואחד קטן שעובר. גם רושם אחד עולה מעינו עד כנגד אזנו. שערותיו תלויות וקשות. גבות עיניו הן גדולות. הוא מום, מצד האחר. אמו הלכה בכשפים כשהיה במעיה. ויצאה לפרשת דרכים בלילה. בעת שנילד, בתוך ב' שנים שלו, נחלש עד שנתמעטה דמותו, ואמו הלכה עמו בלילה, ועשתה כשפים עליו.

רלה) האי חדי בחדוה וכר: איש זה הוא בשמחה. אין בו אמונה. משבח עצמו במה

נחתין דמעין תדיר. האי אתדבק באת פ', ואת ר' לא אתיישב ביה, האי אית ליה ארבע שרטוטין במצחיה, ועברין כלהו, ותרין זעירין מעיניה ועד שעריה. תרין רשימין, ותלת זעירין בין קריצי עינו.

רלח) האי איהו ב"ג, דאזל כפיף רישא. זינא חד, מתלת מארי כ רשומין דתולדות מארי צרעת, אית ביה בזיניה. האי לאו מסאבא הוה למסגר. חדי איהו בכלא, וחיך תדיר, כל מלוי חייכין בהו בני נשא. קמצן איהו בביתיה, באחרנין לאו הכי. לית ליה כסופא במלוי, בגין דחמי דכלא חייכין ביה. גייפא איהו, שערוי סומקין זעיר, לא שעיעין ולא קמיטין.

רלט) ואי במצחוי תלת שרטוטין דעברין, ותלת זעירין דלא עברין, וכל שאר סימנין ביה. *) האי כ אית ליה פגימו, ורושם חד בעינא. דב"ג דהוה צד צפרין עבד ליה, בלא כוונה, באעא דהוה אושיט לצפרין. ואיהו אתרשים על עיניה שמאלא, לעילא מקרצוי באורכא.

רמ) ההוא דהוה צד צפרין, אגזימ ליה בהווא אעא, בגין דהוה אפרח צפרים, ומחא ליה בלא כוונה. האי אצלח למוזניה ולביתיה, ולא למכנש ממונא סגי. מהימנא איהו, ולא כ"כ. והאי מהימנותא במלין זעירין, אבל ברברבין לאו איהו מהימנא. מארי דלישנא בישא. וכלא חייכין במלוי. רמא) פומיה רב, שפוחתיה רברבין. מאן דאשתתף בהדיה, אצלח בכלא. ואיהו אצלח אוף הכי. טב איהו לכל שתופא.

חלופי גרסאות

ג"א רשימין דתולדות (דפוסים ראשונים). ל ג"א לית (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

שרטוטין דמצחא

קטנים שאינם עוברים, וכל שאר הסימנים בו. איש זה, יש לו פגם ורושם אחד בעינו, שאדם, שהיה צד צפרים, עשה לו בלי כונה, עם העץ שהיה מושיט לצפרים. והמכה נתרשמה על עינו השמאלי, למעלה מגבות עינו לאורכו.

רמ) ההוא דהוה צד וכו' : ומפרש. אותו שהיה צד צפרים, הפחיד אותו בעץ ההוא, בעת שהיה מפריח צפרים, והכהו בלי כונה, איש זה מצליח לכלכלתו ולכלכלת ביתו, ולא לאסוף כסף הרבה. נאמן הוא, ולא כל כך. כי נאמן הוא בדברים קטנים, אבל בדברים גדולים אינו נאמן. הוא בעל לשון הרע. הכל צוחקים על דבריו.

רמא) פומיה רב שפוחתיה וכו' : ואם פיו גדול. שפתיו גדולות. מי שמשתתף עמו, מצליח בכל דבר, והוא גם כן מצליח. הוא טוב לכל שותפות.

רשימא

ר' אינה מתיישבת בו. זה יש לו ארבעה קוים במצחו, וכולם עוברים מצד אל צד. וב' קוין קטנים מעינו עד שערו. שתי רשימות, וג' קטנות, בין שערות עיוני

רלח) האי איהו ב"ג וכו' : זה הוא אדם ההולך בכפיפת ראש, מין אחד, מג' בעלי הרשומות מתולדות בעלי צרעת, יש בו במינו. מין זה אינו טומאה להסגיר אותו. הוא שמח בכל דבר, וצוחק תמיד. בכל דבריו צוחקים מהם בני אדם. הוא כילי בביתו, לאחרים אינו כן. אינו מתבייש בדבריו, אע"פ שרואה שהכל צוחקים ממנו. נואף הוא. שערותיו אדומות מעט, אינם חלקים ואינם מקומטים

רלט) ואי במצחוי תלת וכו' : ואם ג' קוים במצחו, שעוברים מצד אל צד, וג' קוים

445 (דפו"י דף ל"ה ט"ד י) דף ל"ו ט"א)

רמב) רשימא דהווא מכתשא עמיה, עיגוהי זבלגין, ירוקין, וחד רשימו אוכם ׀ סחרא לון. האי איהו באת פ"א בשלימו דתרין אתון, ואת ר' בלחודוי.

רמג) דא רישיה רב, וד' שרטוטין רברבין במצחיה. ותלת זעירין בין קריצוי. ׀ וחד לעילא קריעא זעיר. על תוטמיה ׀ שערוי ׀ רברבין. רישיה עגיל. הוא ׀ גיבר חילא, מארי זדונא במלין.

רמד) שעריה קמיט, גייפא איהו. ובליליא אשתתף איהו לגיפא. לזמנין אתכשל איהו באינתו אסורה. דיקניה מליא בשערין, האי אית ליה בדרועא שמאלא חד רשימו דחרבא, דמחא ליה חד גבר, אטר ימינא, ביומא רביעאה דשבתא, כד בעא שמשא לאתכנשא. דהא בהווא יומא, איתער עליה חד חוטא דמאדים. ההוא חוטא דבסטר שמאלא, והווא רשימו עקימא בבשריה בעיגולא.

רמה) כד מטא ליומין דסיבו, נפל מאתר דרכיב ביה, או סוסיא, או חמרא, או נפיל מן כותלא, ומניה יתחלש וימות. דהא חובא ׀ דחב בעולימוי בהבל רדיף אבתריה. ואי ההוא גברא תב בתיובתא ׀ באמצע יומי, נפיל מגו חולשא דביה, וימות.

רמו) ואי תב בעולימוי, כדין תשכח שרטוטין דמצחיה, תלת רברבין וארבעה זעירין. ותרין תרין מגו עינוי דסלקין לעילא. האי באורח כל

חלופי גרסאות

ח נ"א ספרא (מונקאטש). נ ה"ג הסלם נ"א כתבו וחד לעילא קריעא זעיר אחר רישיה עגיל (בכל הדפוסים) ונ"א רישיה עגיל חודד לעילא קריעא זעיר (הגהות כתיב בדפוס וינציא). ט נ"א שערין (דפוסים ראשונים). ע נ"א מוסיף רברבין אנסוי רברבין (וינציא) נ"א אנסי (קראקא). פ נ"א גבר (דפוסים ראשונים). צ נ"א דחמא (דפוסים ראשונים) נ"א דמחא (הגהות כתיב דפוס וינציא). ק נ"א נפיל באמצע יומי (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

שרטוטין דמצחא

שמאלית, של נחת חרב, שהכהו איש אחד, שהיה איטר יד ימינו, ביום רביעי בשבת, בעת שהשמש רצתה לבא. כי באותו יום נתעורר עליו חוט אחד מוכב מאדים, אותו החוט שבצד שמאלו. ורושם ההוא שבבשרו, עכורוע שמאלו, היא עקום בעיגול.

רמב) רשימא דחחוא מכתשא וכר : אם הרושם של אותו מכה (הנ"ל שבאותו ר"ט) נמצא עמו, ועינוי זכות וירוקות, ורושם שחור אחר מסבב אותן. זה הוא באות פ' במילוי ב' איתיותיה, דהיינו פ"א, ואת ר' בלבדה בלי זילוי.

רמג) דא רישיה רב וכר : איש זה, ראשו גדול, וד' קוים גדולים במצחו, וג' קטנים בין גבות עינוי, וקו אחד למעלה קרוע מעט. על חוטמו שעדות גדולות. ראשו עגול. הוא גבור חיל, בעל זרזן בדבריו.

רמו) כד מטא ליומין וכר : כשהוא מגיע לימי זקנה, נופל מהמקום שרוכב עליו, אם סוס, או חמור, או נופל מכותל. ומנפילה ההיא יחלש וימות. כי החטא שחטא בנעוריו רודף אחריו. ואם אותו האיש חזר בתשובה באמצע ימיו, יפול מחמת חולשתו וימות.

רמו) ואי תב בעולימוי וכר : ואם חזר בתשובה בנעוריו, אז תמצא קוים על מצחו, ג' גדולים וארבעה קטנים, ושנים שנים מבין עינוי

רמד) שעריה קמיט גייפא וכר : ואם גם שערותיו קמוטות, הוא נואף. ובלילה הוא מתחבר לניאוף. לפעמים הוא נכשל באשה אסורה. וקנו מלא שעדות, זה יש לו רושם בורוע (דפוס דף ל"ו ט"א)

ארעא יהא מרעיה. ו ויפול מערסיה, וימות. דהא לעלמין אית ביה נפילה לבסוף.

רמז) עיינין זעירין דקיקין, דלא אתחזיין גוונין דילהון לפום שעתא, וכד מסתכלין בהון, אינון ירוקין ואוכמין. האי איהו שפון חדין, ואפין אריכין בחדידו, כדין תשכח במצחיה תרין שרטוטין, וחד זעירא בינייהו, האי איהו באת פ' בלחודוי, ובאת ר' בלחודוי.

רמח) האי איהו, שעריה תליא, ולא שעיע. אצלח בעובדי ידוי, ובאורייתא אי אשתדל. אוף הכי זעירא איהו בשייפוי, וגס בשרא לית ביה. רוחא, ממלל מגו חוטמוי, בגין דנקבין דלהון דחיקין, ובג"כ נפיק רוחא בדחיקו לסטר שמאלא.

רמט) בירכא דיליה לעילא מארכובא, רשימא חד ח חבורה, דעבד ליה רבייא חד בסכין, ביומי עולימוי, ואסתכן ביה. מקנא הוא לאתתיה, עד דב"נ חייכין מניה. בעי לאתתקנא בגוברין אחרנין, ולא אתתקן, וחייכין ביה. האי לא ישתתף ב"נ בהדיה, דלא יצלת. חמדן איהו, אשתדל במה דלא אית ליה, חשיב גרמיה דאיהו גברא רבא, ולא הכי. זכי לבנות, ולא לבנים. רנ) ואי מתחלפן שרטוטין, תרין זעירין וחד רברבא במצחיה, ואנפוי סומקין. זכי לבנין, ולברתא חדא, א או דילדת ב בר ואסתלקת מעלמא.

חלופי גרסאות

ר ג"א ויעול (חינצא). ש ג"א פ"א (בכל הדפוסים). ת ה"ג הסלם ונ"א מוסיף דמארי חכירה (דפוסים ראשונים) ונ"א דאמרי חבורה (מונקאטש). א ג"א ל"ג או (מינקאטש). ב ג"א ואסתלקת מעלמא בר (דפוסים ראשונים).

מאמר	הסולם	שרטוטין דמצחא
עיניו, העולים למעלה. איש זה, יהיה מחלתו כדרך כל הארץ, ויפול ממטתו וימות. כי לעולם יש בו נפילה לבסוף.	החוטם צרים, וע"כ יוצא הרוח בדוחק לצד שמאל.	שרטוטין דמצחא
רמז) עיינין זעירין דקיקין וכו': עינים קטנות ודקות שהצבעים שלהן אינם נראים בחיטוף לפי שעה, אלא כשמסתכלים בהן, הן ירוקות ושחורות. איש זה, שפתותיו חדות, ופניו ארוכות חדות, או תמצא במצחו שני קוים וקו קטן ביניהם. זה הוא באות פ' בלבדה, ובאות ר' בלבדה. דהיינו בלי חילוי.	רמט) בירכא דיליה לעילא וכו': בירך שלו למעלה מן הברך יש רושם חבורה אחת, שעשה לו ילד אחד בסכין בימי ילדותו והסתכן בו. הוא מקנא את אשתו עד שבני אדם צוחקים ממנו. הוא רוצה להתתקן ע"י אנשים אחרים ואינו יכול להתתקן, וצוחקים ממנו. זה, אין לאיש להשתתף עמו, כי לא יצלת. הוא בעל חמדה, הוא משתדל במה שאין לו. מחזיק עצמו לאדם גדול, ואינו כן. הוא זוכה לבנות ולא לבנים.	
רמח) האי איהו שעריה וכו': איש זה, שערותיו תלויות ואינן חלקות. מצליח במעשה ידיו. ואם עוסק בתורה הוא מצליח בתורה. והוא גם כן קטן באבריו, וגם בשר אין לו. רוח שפתיו מדבר מתוך חוטמו, משום שנקבי	רנ) ואי מתחלפין שרטוטין וכו': ואם הקוים מתחלפים, ששני קוים קטנים וקו אחד גדול יש במצחו, ופניו אדומים. הוא זוכה לבנים ולבת אחת. או שאשתו יולדת בן, ונפטרת מן העולם.	

מאמר אלף דמתכנשין מעלמא מרה"ש עד רה"ש

רנא) , את חד אית ליה בתר אודניה ימינא, רושם דטולפחא, וחד
 שערא דתלי בריש אודניה. ואצבעא זעירא די בידא שמאלא כפיף
 כדין תתקיים ותוליד בנין ובנן. אי סימנין אלין * תהוין לה. בין רגלהא
 יכרע ויפול חד ברא, בין אינון דיהא מבועא דנביע באורייתא. הוא מקרב
 ו מפיק מבועין ונחלין דאורייתא, ובשנין זעירין יתכנש מעלמא.
 רנב) האי איהו מאינון אלף, דמתכנשין מעלמא מריש שתא ועד
 ריש שתא. ביומין קדמאין. מדאתחרב בי מקדשא, לא אשכח בר שתין חסר
 חד, ואלין אינון דמסתלקי מעלמא, כד יהבי ריחא, עד לא מטא זמנייהו.
 רנג) ה בגין ו דכד קב"ה עאל לאוליף אורייתא, לאינון ינוקין דאסתלקו
 מעלמא, כד יהבו ריחא, ז עד לא מטא זמנייהו, אינון קדמאי באינון מלין.
 וקב"ה א"ל לההוא ממנא יופיא"ל שמה, דקאים וקשיר קשרין דאורייתא,
 " מאן הוא דין דאקדים לי, הה"ד ו מי הקדימני ואשלם, ואשלם ודאי.
 רנד) כדין קרא קב"ה למטטרין, דאיהו קיימא גו פרוכתא דפרסא,
 וששים אלף רבוא מארי דאולפנא דאורייתא סוחרניה, ואיהו מקשר קשרים
 למאריה. א"ל מאן האי דאקדים לי, מי הקדימני ואשלם. איהו רשים גו
 מתיבתך או לא. א"ל, מארי דעלמא, לאו איהו במתיבתא דילי, גו מתיבתך

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ג נ"א מוסיף כד את (מינקאטש) נ"א אי את (חיניצא).
 ד נ"א ומסיר (דסוסים ראשונים). ה נ"א ל"ג מן בגין
 עד וקב"ה א"ל (קראקא). ו נ"א דכך (חיניצא). ז נ"א אינון קדמאי באינון מלין עד לא מטא זמנייהו (חיניצא).
 ח נוסח אחר מן (חיניצא).

הסולם אלף דמתכנשין מעלמא מרה"ש עד רה"ש

מאמר

לא נמצאו רק ששים ילדים חסר אחד,
 שמסתלקים מראש השנה עד ראש השנה. ואלו
 הם המסתלקים מן העולם בעוד שנותנים ריח.
 דהיינו קודם שיבואו לחטוא, מטרם שהגיע
 זמנם לצאת מן העולם.
 רנג) בגין דכד קב"ה וכו' : משום,
 שבעת שהקב"ה בא ללמד תורה, לאותם הילדים,
 שנסתלקו מן העולם בעוד שנותנים ריח,
 מטרם שהגיע זמנם, הם ראשונים באותם
 הדברים. שלא שמעה און אותם מקודם לכן.
 והקב"ה א"ל לאותו ממונה, ששמו יופיא"ל,
 העומד ומקשר קשרים, דהיינו שמיחד יחודים.
 של התורה, מי הוא זה שהקדימני. ז"ש, מי
 הקדימני ואשלם. היינו ואשלם ודאי.
 רנד) כדין קרא קב"ה וכו' : או קרא
 הקב"ה לחסטרין, שהוא עומד תוך פרוכת
 המסך

מאמר אלף דמתכנשין מעלמא מרה"ש עד רה"ש

רנא) את חד אית וכו' : ואם את אחד
 יש לו אחרי האזן הימנית. ורושם של עדשה,
 עם שערה אחת תלוי בראש אזנו. ואצבעו הקטנה
 שליד השמאלית, כפופה. או תתקיים אשתו,
 ותוליד בנים ובנות. אם יהיו לה סימנים אלו,
 יכרע ויפול בין רגליה בן אחד בין הבנים שלח,
 שיהיה מבוע הנובע בתורה. הוא יקרב ויוציא
 מבועים ונחלים בתורה. ובשנים מועטות
 יסתלק מן העולם.

רנב) חאי איהו מאינון וכו' : ילד זה
 הוא מאלו אלף ילדים הנפטרים מן העולם
 מראש השנה עד ראש השנה. ומספר זה היה
 בימים הראשונים. אבל משנחרב בית המקדש,
 (דסויי דף ל"ו ט"א * ט"ב)

איהו. וכל אינון דקדמי, תחות כל שמיא * הוא, ההי' * תחת כל השמים לי הוא.

רנה) בגין דתרין מתיבתין אית לעילא. מתיבתא דהווא נער מטטרין. ומתיבתא עילאה דקב"ה. ובכל אתר דתנינן מתיבתא עילאה, דא * הוא דקב"ה. מתיבתא דרקיע, דא דמטטרין.

רנו) כדין א"ל קב"ה, אי הכי, לקוט ליה גבאי. לקיט ליה, וארז ליה, ההי' * דודי ירד לגנו לערוגת הבושם. דודי, דא קב"ה. כד"א, * דודי לי ואני לו הרועה בשושנים. ירד לגנו, דא גורן דרקיע, דקיימי כגורן. לערוגת הבושם, דא מתיבתא דמטטרין. לרעות בגנים וללקוט שושנים, לעיינא ולאסתכלא באינון מתיבתאן דיליה. מאי וללקוט שושנים. אל תקרי שושנים, אלא שושנים. אלן אינון דמקדמי ריחא בהאי עלמא, דמתלקטי ומסתלקי מהאי עלמא, עד דלא מטא זמנייהו.

רנו) כדין קארי הווא נער מטטרין לגבריאל, די קסת הסופר בחרצוי, ואמר ליה, כתוב פתקא והב למלאך המות על פלוני, דילקוט ליה מעלמא. ואתלקיט מיד. וסלקין ליה בקדמיתא למתיבתא דמטטרין, ותמן אמר תלמודיה * דאיתי בידיה. ואוליף תמן מה דאוליף. לבתר סלקין ליה למתיבתא עילאה

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

ס (שם) שם * (שה"ש 1) ב"ב שצא * (שם ב) מה קט ת"א תב"ה ד' ע' :
 * היג הסלם נ"א מוסיף דילי הוא (חינצא) ונ"א דילך הוא (מונקאטש). * נ"א ל"ג הוא (דפוסיס ראשונים). כ נ"א דאיתי (דפוסיס ראשונים).

מאמר

הסולם

אלף — מרה"ש עד רה"ש

המסך, וששים אלף רבוא בעלי חכמת התורה מסביב לו, והוא קושר קשרים לרבונא. אמר לו, הקב"ה, מי הוא שהקדימני, מי הוא שהקדימני ואשלם. שאל אותו, הוא רשום בתוך בני הישיבה שלך, או לא. אמר לו, מטטרין, רבון העולם, הוא אינו בישיבה שלי, בתוך בני הישיבה שלך, הוא. שכל אלו שהם לפני בישיבה שלי, הם מתחת כל השמים. ויש, תחת כל השמים לי הוא.

רנה) בגין דתריין מתיבתין וכו' : כי שתי ישיבות יש למעלה, ישיבה של אותו הנער מטטרין, וישיבה עליונה של הקב"ה, ובכל מקום שלמדנו, ישיבה עליונה, זו היא של הקב"ה. ובכל מקום שלמדנו, ישיבה של ורקיע, זו היא של מטטרין.

רנו) כדין קרא דהווא וכו' : אז נער ההוא מטטרין קרא לגבריאל, אשר קסת הסופר במתניו, ואמר לו כתוב פתקא ותן למלאך המות על פלוני, שילקוט אותו מן העולם. והוא מסתלק מיד, ומעלים אותו תחילה לישיבת מטטרין, ושם אמר תלמודו שהביא בידו. ולמד שם מה שלומד. ואח"כ מעלים אותו לישיבה עליונה של הקב"ה, והוא נועד לישיבה שלו. ושם הוא משתעשע בהם, בחידושי תורתו באלו

רנו) כדין אמר לו וכו' : אז אמר לו הקב"ה, אם כן לקוט אותו אלי, כלומר, תוציאו מן העולם ותביאו לי, לקוט אותו ואריח בו. ויש דודי ירד לגנו לערוגת הבושם. דודי, (דודי ד' ל"ג ט"ב) 449

דקב"ה. וזמינא למתיבתא דיליה. ותמן אשתעשע בזה, באינן דיליה, וברזין עילאין, וטעמי דאורייתא, דהוו סתימין, מניה בהאי עלמא.

רנח) ויופיא"ל רב ממנא, אזיל מגו מתיבתא עילאה, וחתים סתרין ורוזין דאורייתא, מגו תרין מתיבתין. כל מה דאקשו במתיבתא דרקיעא, אינן דמתיבתא עילאה מתרצין. במתיבתא עילאה, לית תמן פרכי וקושיין, אלא במתיבתא דרקיעא. וחתים מתרי מתיבתי מלין דאורייתא כדקא יאות. ועל דא כתיב, (ז) ילכו מחיל אל חיל.

רנט) ולזמנא דאתי יסתלקו פרכי וקושיין מגו מתיבתא דרקיעא.

מסורת הוזהר

חלופי גרסאות

(ז) ותהלים פ"ב בהשמטות ח"ב ד' רעה. ד"י.

ל נ"א ל"ג מניה (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

אלף — מרה"ש עד ה"ש

חסדים בלי חכמה, שאו יש לו רק ר"ק דרוח בלי ראש. וכשזכה יותר מקבל משמאל דז"א, מטרם שנתחד בימין ע"י קו האמצעי, שאו היא חכמה בלי חסדים. (כמ"ש שם בפלפ"ה ס) ואז זוכה לג"ר דרוח. ובמדרגה זו לא יוכל האדם להתקיים זמן מרובה, כי הוא עלול לחטא דהיינו להמשיך החכמה ממעלה למטה, שאז יפול לקליפות. ולפיכך מטרם שהוא מגיע לכלל חטא, נוטלו הקב"ה מן העולם, ומתקן אותו בב' הישיבות העליונות של מטטרון ושל הקב"ה. דהיינו באותו הדרך שהקב"ה שהוא קו האמצעי, פועל לתקן קו השמאל וליחדו עם הימין (כמ"ש בפלפ"ה ס) אות ל"ח) וכמ"ש לפנינו, ואז חוזר ונתגלגל לעולם הזה, ומקבל מן קו אמצעי דז"א, תשלום המדרגות שהם נשמה חיה יחידה. ולפיכך כל הזוכה למדרגת ג"ר דרוח, נקרא ינוקא, מטעם ש"לא יוכל להאריך ימית, כי הקב"ה לוקחו מן העולם כדי שלא יחטא. ומחויב לחזור וי"התגלגל.

ח"ש, (באות רנ"ב) האי איהו מאינן אלף דמתכנישין מעלמא מריש שתא ועד ריש שתא, כי אלו שהם במדרגה זו של ג"ר דרוח מדומים בשם אלף, כי אז הם מקבלים חכמה מקו שמאל דז"א, כנ"ל, והחכמה מכונה אלף, בסו"ה ואלפך חכמה. ומחין אלו דג"ר דרוח, ה"ס האורות של המצב האי של המלכות המאירים בראש השנה לפני תקיעת שופר (כמ"ש בזהר אמור אות קצ"ג). והו הרמו דמתכנישין מעלמא שהם נפטרים מן העולם, מחמת שהם בחינת, מריש שתא ועד ריש שתא, דהיינו המוחין דדין השולטים בראש

כאלו אשר לו, ובסודות עליונים וטעמי תורה, שהיו נעלמים ממנו בעולם הזה.

רנח) ויופיא"ל רב ממנא וכו': ויופיא"ל הממונה הגדול, הולך מן הישיבה העליונה וחותם נסטרות וסודות התורה מתוך שתי הישיבות. כל מה שמקשים בישיבת הרקיע, של מטטרון, אלו שבישיבה העליונה, על הקב"ה, מתרצים. כי בישיבה העליונה אין שם שאלות וקושיות, אלא בישיבת הרקיע, יש קושיות. ויופיא"ל חותם דברי תורה משתי הישיבות, כראוי. ועל זה כתוב, ילכו מחיל אל חיל.

רנט) ולזמנא דאתי יסתלקו וכו': ולעתיד לבא, יסתלקו השאלות והקושיות מישיבת הרקיע של מטטרון, כמשי"א, ילכו מחיל אל חיל, וכתוב יהי שלום בחילך שלוח בארמנותיך. דהיינו שלא יהיו עוד קושיות רק שלום ושלח, עד כאן נתבאר סודות העינים להסתכל בצבעים שלהם.

ביאור המאמר. נודע כי האדם כשנולד אין לו אלא נפש הבהמית, מצד בהמה טהורה. אבל כשמתקדש ומטהר עצמו בתורה ומצות לעשות נחת רוח ליוצרו, הוא זוכה להשיג ה' מדרגות הנשמה הנקראות, נפש רוח נשמה חיה יחידה. כמ"ש בהקדמתי לספר הזהר. ע"ש. ותחילה מקבל אור הנפש ממלכות דאצילות, המאירה בעולם העשיה, ואם זכה יותר, הוא מקבל אור הרוח מז"א דאצילות, המאיר בעולם היצירה. וכשמקבל מז"א הוא מקבל מג' קוין שבו שה"ס ימין שמאל אמצעי, בזה אחד זה, שתוכנם מבוארים בפלפ"ה ס (אות ל"ג ע"ה) ותחילה מקבל מקו ימין דז"א, המאיר בבחינת

כמא ׀ דאת אמר, ילכו מחיל אל חיל, ׀ וכתוב ׀ יהי שלום בחילך שלוח בארמנותיך. עד הכא רוזין דעיינין, בגו גווגין לאסתכלא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

׀ (שם קכב) במדבר כ.

׀ נ גיא דאתמר (קראקא). ׀ נ גיא מן וכתוב הוּא בסוגריים (קראקא).

מאמר

הסולם

אלף — מהי"ש עד רה"ש

בראש השנה, ולפיכך, מחשש שלא יחטאו מסלקם הקב"ה מן העולם. והמספר אלף בשלמות, היה במלכות ביומין קדמאין, כלומר במצב הא' של המלכות (כמ"ש בפלפ"ס אות פ"ח). מדאתחרב בי מוקדשא, דהיינו אחר שנתמעטה המלכות, שנקראת בי מקדשא, ונחרבה ממדרגת המצב הא', ובאה למצב הב', לא אשכח בר שתין חסר חד, כי במצב הב' נתמעטו הג"ר דחכמה, ולא נשאר בה אלא ו"ק דחכמה, שה"ס חג"ת נה"י, שכל ספירה כוללת עשר, והם ששים. וחסרים מהן ספירה אחת, דהיינו המלכות של עשר ספירות שביסוד, שהיא אינה יכולה לקבל חכמה מטעם שיש בה הארה ממלכות דמדת הדין. המצומצמת שלא לקבל חכמה.

ח"ש (שס) ואלין אינון דמסתלקי מעלמא כד יהבי ריחא, כלומר, כל עוד שמשתמשים עם החכמה בבחינת ממטה למעלה הנקראת ריח, הם מסתלקים, מחשש שלא יבואו להמשיך ממעלה למטה, שהוא החטא דעץ הדעת. ואחר שהם מסתלקים מן העולם, לוקחם הקב"ה ומתקן אותם על דרך שהקו האמצעי מתקן את קו השמאל כדי ליחדו עם הימין, כנ"ל.

ווי"ש (באות רנ"ג) בנין דכד קב"ה עאל לאוליה אורייתא לאינון ינוקין דאסתלקו מעלמא, וכו', כי בעת שהקב"ה בא ללמד תורה לאלו הילדים, דהיינו שרוצה לתקן אותם בקו האמצעי, שאור השמאל שלהם יתיחד עם הימין, כי קו האמצעי, נקרא תורה. אינון קדמאין, באינון מלין, כלומר, שאור השמאל שלהם הוא מקו השמאל הקודם לתקון קו אמצעי, ועל כן אינם שלמים. וקב"ה אמר להחוא ממנא יופיא"ל, שהוא שר החכמה (כבזהר פקודי אות תקכ"ו). דקאים וקשיר קשרין דאורייתא, שהוא עומד ומיחד היתודים של התורה, שהוא קו האמצעי, הנקרא תורה, כלומר שהוא המשגיח על חכמה מתוקנת מיתוד ימין ושמאל, וע"כ שואלו, מאן הוא דין דאקריים לי, מי הוא זה שהקדים את התקון

של קו האמצעי שלי, ולקח מקו השמאל מטרם שנתיחד עם הימין, שהוא אז חכמה בלי חסדים. הה"ד, מי הקדימני ואשלם, כלומר, מי הוא שהקדים לקבל חכמה דשמאל מטרם שתקנתי אותו, ואני צריך להשלימו בתקון דקו האמצעי. ווי"ש ואשלם ודאי, כי אשלים אותו בודאי. וצריכים לדעת, כי כמו שז"א הוא הקו האמצעי בעולם האצילות, וכולל חג"ת נה"י, כך מטטרון הוא בחינת קו האמצעי בעולם הבריאה, וכולל ד' חיות שהם מיכאל גבריאל אוריאל רפאל. כמ"ש בתקוני זהר, (תקון ע' דף קכ"ח עמוד א' דפוס ורשא). וז"ל, ועמודא דאמצעייתא, דהיינו ז"א, דאיהו כליל שית ספירן, חג"ת נה"י, עומד על גבי חיון, שהם ד' חיות, אריה שור נשר ואדם, שה"ס ד' מלאכים מיכאל גבריאל אוריאל רפאל. דאיהו כליל לון מטטרון, שמטטרון כולל ד' החיות כמו ז"א כולל ששה קצוות. הרי שז"א שהוא קו האמצעי באצילות עומד ומתלבש במטטרון, שהוא קו האמצעי בין החיות שבעולם הבריאה. וכן הוא אומר בהקדמת תקוני זהר (דף ד' טוף עמוד א') מאי כבר, דא מטטרון, רכב לעמודא דאמצעייתא. הרי שמטטרון הוא הרכב, שעמוד האמצעי רוכב עליו, וכן כת"ז (תקון נ' דף פ"ו ע"ב) וז"ל קב"ה רכיב על כרוב דאיהו מטטרון. הרי שהקב"ה, שהוא ז"א רוכב על מטטרון.

אלא לפי זה, שמטטרון הוא בחינת קו האמצעי כמו ז"א, מה ההפרש בין מטטרון דז"א, וכן למה צריך הקב"ה לרכוב על מטטרון, והענין הוא כי נתבאר בפלפ"ס (אות ל"ח) שכל כחו של קו האמצעי להכריע את קו השמאל וליחדו עם הימין, הוא בכח המסך דחירק שבו, שהוא הממעט אור השמאל לבחינת ו"ק ועי"ז מיחד אותו עם הימין. אמנם נודע שבעולם האצילות אין שום מסך נוהג שם, ושם איהו וחייהי וגרמהי חד בהון, ורק בעולם הבריאה ולמטה, הנמצאים תחת הפרסא שמתחת האצילות, נוהגים מסכים. וא"כ מאין

יש

גילוי המנעולא, (כבוהר ויצא דף י"ז ד"ה וצ"ד) והנך מוצא שמטטרון לא יוכל לגלות את המסך דחירק בפעולתו הא', שהיא מנעולא. אלא על ידי גבריאל ומלאך המות. שעל ידי פעולה זו מסתלקת כל הארת קו השמאל כולו מן אותם הילדים, ואז מתים. ואח"כ מקבלם מטטרון לשיבתו, ששם נגזו כח המנעולא ומקבלים כח המסך דחירק של ישיבת מטטרון. שהוא מסך דמפתחא, שה"ס פעולה הב' של קו האמצעי. ואז מתיחדים הימין והשמאל ע"י קו האמצעי שבעולם האצילות. שה"ס ישיבת הקב"ה. וע"י ב' ישיבות אלו הם מקבלים סוד הנשמה, הנמשכת ע"י קו האמצעי.

ז"ש (באות רנ"ד) כד"ן קרא קב"ה למטטרון, שכדי להשלים הילדים בסוד מי הקדימני ואשלם, קורא הקב"ה למטטרון, כי הקב"ה, שהוא קו האמצעי, רוצה להשלים. בקו האמצעי, הפועל במסך דחירק ב' פעולות עד שמיחד אור החכמה שבשמאל עם החסדים שבימין, וע"כ הוא צריך לרכוב על מטטרון, שהוא בעל המסך דחירק, ז"ש, דאיהו קיימא גו פרוכתא דפרסא, שמטטרון עומד תוך פרוכת המסך, דהיינו המסך דחירק שהוא הנושא אליו. כנ"ל. וששים אלף רבוא מארי דאולפנא דאורייתא סוחרניה, דהיינו שהוא כולל חכמה דשמאל וחסדים דימין ביחד אחד. והחכמה דשמאל מכונה ששים אלף, אלף נקי שהם חכמה, וששים, מורה, שהם רק ו"ק דחכמה, שכל אחד כולל עשר, והם ששים. רבוא, מורה על מציאות החסדים, שהם מדובים. מארי דאולפנא, היינו בעלי חכמה, כי אילפנא, פירושו חכמה מלשון ואאלפך חכמה. דאולפנא דאורייתא, היינו החכמה המקובלת על ידי התורה, שהיא קו האמצעי. ואיהו מקשר קשרים למאריה, דהיינו בכח המסך דחירק שנושא, הוא מיחד הימין והשמאל זה בזה של אדונו, שהוא ז"א הרוכב עליו. אמר ליה מאן האי דאקדים לי, מי הקדימני ואשלם, שאמר, שאותו שהקדים לי, דהיינו שקבל מהארת השמאל מטרם שאני תקנתי אותו בקו האמצעי. הנה אני צריך להשלים אותו. בסו"ה מי הקדימני ואשלם. איהו רשים גו מתיבתך או לא, כלומר אם הוא כבר קבל תקון של המסך דחירק שנהג בכני הישיבה שלו, או לא. כלומר, שעורר את מטטרון שיתקן אותו ע"י מסך דחירק שבו. א"ל, מארי דעלמא, לאו איהו במתיבתא דילי, שעוד לא קבל כלום מכת המסך הנהג בכני

יש לז"א מסך דחירק להכריע עמו את קו השמאל. וזה הוא הצורך, שז"א דאצילות יתלבש אז במטטרון שבעולם הבריאה, ומטטרון הוא הנושא למסך דחירק, וכשז"א מלוכש במטטרון אז יפה כחו להכריע את השמאל עם מסך דחירק שבמטטרון. וז"ס ב' הישיבות המובאים לפנינו, וכן בכ"מ בוהר. כי ההארות המושפעות מקו האמצעי אל הנשמות, נקראות ישיבות. והישיבה העליונה היא בז"א שבעולם אצילות, שההארות הללו באות בלי מסך כלל. והישיבה התחתונה שחהארות של קו האמצעי באות בכח הדינים שבמסך דחירק, נקראות ישיבתו של מטטרון. כי הוא הנושא אל המסך דחירק. אמנם יש במסך דחירק ב' כחות. א) כח של המנעולא, שהיא ממלכות דמדת הרין. ב) כח המסתחא שהוא מלכות הממותקת בבינה. (כנ"ש בפלפ"ס אות ל"ח) והמסך דחירק שיש במטטרון הוא מסך הב' של מלכות הממותקת, הנקרא מפתחא. אבל מסך הא' הנקרא מנעולא, אינו כלל במטטרון.

והנה לפי המתבאר מובן שאחר שאותם הילדים מסתלקים מן העולם בעוד שנותנים ריח, הם צריכים לקבל למעלה תקין קו האמצעי, ואין תקון זה בא להם אלא על ידי הקב"ה שהוא קו האמצעי שבאצילות, ועל ידי מטטרון, שהוא קו האמצעי שבעולם הבריאה, ואז הם ראוים לחזור ולהתגלגל ולקבל תקונם בשלמות. תהו שמבאר הוהר לפנינו. תחלה הוא מבאר ענין מיתת הילדים, שהיא באה על ידי קו האמצעי שבעולם הבריאה, הנקרא מטטרון, שהוא הנושא למסך דחירק. אמנם אין מיתה אלא ממנעולא, שהיא מלכות דצמצום א' שבכל מקום שהיא מתגלית פירח משם אור החיים, מחמת הצמצום שנצטמצמה שלא לקבל חיים שהיא חכמה. וכבר ידעת שבמסך דחירק שבמטטרון אין כלל בחינת מנעולא. ולפיכך גם הוא צריך להשתמש באחרים שיגלו לו המסך דמנעולא, שהיא פעולה ראשונה הכרחית שבמסך דחירק, (כנ"ל בפלפ"ס אות ל"ח) ולפיכך הוא נעזר בזה ע"י גבריאל, וע"י מלאך המת. כי כדי לגלות המנעולא צריך מתחילה לעורר קו השמאל, שה"ס גבריאל, אשר בסיוע קו השמאל מתעוררת המנעולא בסו"ה לפתח חטאת רובץ. וז"ס קסת הסופר הנאמר בגבריאל, שכן המנעולא המתעורר על ידו, הוא קסת הסופר, שבו סתב פתקא למלאך המות שיטול את נשמתו. כי אין מלאך המות ממת אלא בכח (ושרי וף ל"ו ס"ב) 452

בבני הישיבה שלי. גו מתיבתך איהו, כלומר, שעוד אין בו התכללות המסך, הוא דומה לנשמות שהם מאצילות, משיבתו של הקב"ה, שאין מסך נוהג בהם. כנ"ל. וכל אינון דקדמי תחות כל שמיא הוא, כלומר, שבני ישיבתו שהם לפני מטטרון הם מתחת השמים, שכבר נוהג בהם מסכים.

וז"ש (באות רנ"ה דתרין מתיבתין אית לעילא וכו', דהיינו כמו שבארנו, ששיבתו של הקב"ה הם מנשמות שאין בהן בחינת מסך. וישיבתו של מטטרון היא מנשמות שיש בהן מסכים. וז"ש (באות רנ"ו) כדון א"ל קב"ה וכו' לקיט ליה וארח ליה, שאז אמר לו הקב"ה שיתקן אותם הילדים בתקון קו האמצעי בב' הפעולות, שבפעולה הא' שהיא על ידי המנעולא, המסלקת את אור השמאל לגמרי, גורמת מיתת הילדים. וז"ש לקיט ליה, דהיינו שיוצאים מהעולם הזה. והפעולה השניה, שהיא ע"י המפתח המתקנת הילדים שיקבלו ר"ק דחכמה, שנקראים ריח, אומר וארח ליה, שיהיה נמשך בו הריח, שהוא ר"ק דחכמה.

וזהו שממשיך, דודי דא קב"ה, שהוא קו האמצעי, ירד לגנו דא גזרן דרקיט, דהיינו קו השמאל שברקיט, שמטרם שמתיחד עם הימין נקרא גרן, מלשון גרות בארץ נכדיה, כי המקבלים משמאל בלי ימין מרגישים את עצמם כגר בארץ נכדיה. והקב"ה ירד לגרן הזה כדי לתקנו במסך דחירק וליחדו עם הימין. לערונת הבורשם, דא מתיבתא דמטטרון, שנקרא בושם המעלה ריח, כי על ידו מתתקנים ר"ק דחכמה הנקרא ריח. לרעות בגנים וללקוט שושנים לעיינא ולאסתכלא באינון מתיבתאן דיליה, דהיינו לתקן את השמאל, על ידי ב' הישיבות, שמישיבה התחתונה לוקח המסך דחירק, ובישיבה העליונה מיחד השמאל עם הימין. וז"ש, וללקוט שושנים, וכו', אליו אינון דמקדמי ריחא כהאי עלמא וכו'. דהיינו הילדים העומדים במדרגת ג"ר דרוח, שהם מקדימים לקבל ריח החכמה מקו השמאל מטרם שיקבל תקון קו האמצעי, ובעוד שהם מעלים ריח דהיינו שמקבלים החכמה ממטה למעלה שנקראת ריח, דמתלקטי ומסתלקי מהאי עלמא וכו', הם מתלקטים ויוצאים מן העולם, כדי שלא יכשלו להמשיך החכמה ממעלה למטה.

ועתה מבאר איך יכול מטטרון לגלות המסך דמנעולא, שהיא פעולה ראשונה של המסך דחירק, מאחר שאין בו אף משהו מבחינת

מנעולא, כי הוא רק נושא המסך דמפתחא. ח"ש (באות רנ"ז) כדון דהיינו אחר שאמר לו הקב"ה, לקוט ליה וארח ליה, שפירושו שיעורר עליהם ב' פעולות של המסך דחירק, כנ"ל, מתחיל מטטרון לפעול. ובתחילה הולך לעורר את המסך דמנעולא, וז"ש, כדון קארי ההוא נער מטטרון לגבריאאל. כלומר שמעורר את קו השמאל שנקרא גבריאאל. י" קפת חסופר כחרצוי, שבסיומו של קו שמאל נמצא המנעולא, בסו"ה לפתח חטאת רובץ, והיא נקראת קסת הסופר, כי בו כותב פתקאות למלאך המות, דהיינו שנותן לו כח להמית. כי אין מלאך המות ממת אלא בכח גילוי המנעולא, שנגלית ע"י גבריאאל. כחרצוי, פירושו בסיומו. וז"ש, ואמר ליה, כתוב פתקא זהב למלאך המות, על פלוני, דילקוט ליה מעלמא, דהיינו שיעורר קסת הסופר שלו, שה"ס גילוי מנעולא, וימסוד אותה למלאך המות. והיא סוד פעולה ראשונה דמסך דחירק המגלה את מסך דמנעולא. המבטל כל הארת קו השמאל מן הילדים, ואז הם נמסדים למלאך המות ומתים. וז"ש ואתלקיט מיד, כי מתים עם גילוי המנעולא. ועתה צדיכים לתקון הב' דמסך דחירק שהוא לגנו המנעולא ולגלות המפתחא. שעייז יוכלו הילדים לקבל הו"ק דחכמה המיוחדים בחסדים, שה"ס אור הנשמה. וז"ש, וסלקין ליה בקדמיתא למתיבתא דמטטרון, דהיינו כדי שיקבל המסך דמפתחא ממנו, המכשירו לקבל הו"ק של החכמה שלו, וז"ש, ותמן אמר תלמודיה דאייתי בידיה, דהיינו ששם במסך דמטטרון, חוזר ומקבל תלמודו, שהא החכמה, אלא בשיעור ר"ק, לבתר סלקין ליה למתיבתא עלאה דקב"ה וכו', שיקבל שם האורות בלי מסך כלל.

וז"ש (באות רנ"ח) ויופיאל רב ממונא וכו' מגו תרין מתיבתין, שעל ידי המסכים דמתיבתא דמטטרון לוקח האורות דחכמה וחסדים המיוחדים שבמתיבתא דקב"ה. והטעם שצריך לב' מתיבתין, הוא, כי כל מה דאקשו במתיבתא דרקיטא, אינון דמתיבתא עלאה מתרצין, כלומר, שכל הדינים שבמסכים של מתיבתא דמטטרון, נמתקים באורות שבמתיבתא דקב"ה, כי לולא המסך והדינים שבמתיבתא דמטטרון לא היו האורות המיוחדים דימין ושמאל במתיבתא דקב"ה, ולפיכך הם משובחים כמו האורות, משום שגרמו אותם, וכבר ידעת שבישיבה דקב"ה שהיא אצילות, אין שם מסך כלל

(רס) דיוקנין דחוטמא. חוטמא איהו ם חותמא ופרצופא דב"ג לאשתמודעא. חוטמא זעירא עקימא, דלא אתיישבת כראוי באורח מישר, דא איהו דאביד פרצופא דב"ג, ודא איהו ם באת ה' בלחודוי, בלא שלימו. דא איהו דאורח י' ענותנותא ושלימתא ם אתעבר מיניה, חציפא איהו. שעריה בין סומק לחיור. (רסא) תלת רשימין רברבין על מצחיה, ותלת אחרנין דלא אתחזיין כ"כ. תלת שרטוטין אחרנין מסטרא דא לסטרא דא, שפון דיליה רברבן. בחציפותיה ממלל בקשיו כל מה דבעי. דאורח ענותנותא אתעבר מחוטמיה, ם ומעל אנפוי, דהא כיסופא וענותנותא מיישר חוטמא על אנפין. ם והאי לית ביה כלל. ובגין דאיהו חציפא, כדיב וחיך במלוי.

(רסב) ואי ך מתעברין שרטוטין מעל מצחיה, ואינן ג' רברבן וג' זעירין, ושעריה אוכם, הא איהו בין תרין אתון במתקלא. דא נמיך רישא, וחיך במלוי. שעריה שעיע ולא כ"כ, צערין רברביו מתערין עלוי, ואשתוביב מכלהו.

חלומי גרסאות

ס ג"א חוטמא (דפוסים ראשונים). ע"נ"א לאת. פ ג"א אתעכב (חינצ"א). צ ג"א על (חינצ"א). ק ג"א והא (דפוסים ראשונים). ר ג"א מתערבין (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

דיוקנין דחוטמא

לאדם חוטם קצר ועקום, שאינו מתישב כראוי בדרך יושר. זה הוא שאבד צורת פנים של אדם. וזה הוא באות ה' בלבדה, בלי מילוי. דהיינו בלי א', שהיא מילוי של ה"א. זה הוא, שדרך הענוה והשלימות נעבר ממנו, כי הוא עז פנים. שערותיו הן, בין אדום ללבן. (רסא) תלת רשימין רברבין וכו': ג' רשימות גדולות יש לו על מצחו, וג' רשימות אחרות, שאינן נראות כל כך. ג' קוים אחרים יש לו על המצח מצד זה לצד זה, שפתיו הן גדולות בעזות שלו מדבר קשות עם בני אדם, כל כמה שרוצה. כי דרך הענוה נעבר מחוטמו, ומעל פניו, כי בושה וענוה מישר החוטם על הפנים. וזה, שיש לו חוטם עקום, אין בו כלל בושה וענוה. ומשום שהוא עז פנים, משקר וצוחק בדיבורו.

(רסב) ואי מתעברין שרטוטין וכו': ואם הקוים נעברים מעל מצחו, שהם ג' גדולים וג' קטנים (כנ"ל בדבור הסמוך) ושערותיו שחורות, הנה הוא בין ב' אותיות ה"א במשקל. ולא אות ה' לבדה בלי מלוי (כנ"ל אות ר"ס) זה משפיל ראשו, וצוחק בדיבורו. שערותיו חלקות ולא כל כך. צרות גדולות באות עליו, וניצל מכולן.

כלל, כי המסכים מתחילים מפרסא שמתחת האצילות ולמטה. וז"ש, במתיבתא עלאה, דהיינו מתיבתא דקב"ה, לית תמן פרבי וקושיין, דהיינו שאין שם מסכים ודינים, אלא במתיבתא דרקייעא, דהיינו ישיבתו של מטטרוני, שהוא בעולם הבריאה. ולפיכך צריך יפיאל לחתום סודות התורה מב' הישיבות יחד שאחת משלימה לחברתה. וז"ש, וחתים מתרי מתיבתי מלין דאורייתא כדקא יאות, שדק משתיהן, עולים ומתקנים דברי התורה, דהיינו האורות, כראוי.

וז"ש (באות רנ"ט) ולזמנא דאתי יסתלקון פרבין וקושיין, מגו מתיבתא דרקייעא, שלעתיד לבא, כשיתוקן המנעולא בסו"ה בלע המות לנצח, או יתבטלו כל המסכים והדינים שבג' עולמות בריאה יצירה עשיה, ובי"ע יחזרו להיות אצילות. ונמצא אז שיסתלקו פרבי וקושיין, שהם המסכים והדינים מגו מתיבתא דרקייע, שהיא בעולם הבריאה.

מאמר דיוקנין דחוטמא

(רס) דיוקנין דחוטמא וכו': עתה נבאר הצורות של החוטם. החוטם הוא חותם הפנים, שהפנים של האדם ניכרים על ידו. ואם יש 454 (דפוסים ראשונים) (ס"ב י' ט"ג)

רסג) דא, זכו זעירא מאבוי מגין עליה. והוא זכו אתרשים, גו עמדא דקאים ביה ההוא נער. ואיהו זכי בחד יתמא. בגין דכל יתם וארמלתא, קיימין בפקדוניה דמטטרוין, דקיימא לדיינא באינן שבעין סנהדרין.

רסד) בהיכלא דזכותא, דיינין כל דינין דעלמא, בר מתלת, בני חיי ומזוני. וכלהו בקראי כתיבי. הוי, דכתיב (ו) ותתפלל על ה', על דייקא, לעילא לעילא. אתרא דמזלא עילאה. חיי, (ז) דכתיב (ז) הנני יוסיף על ימך חמש עשרה שנה, יוסיף דייקא. מזוני דכתיב (ח) השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך, על דייקא. ותמן דיינין בני עלמא.

רסה) ויהבין פתקא למלאך המות לקטלא לון, ולנטלא רוחיהון, והואיל ומשכונין עילאין, וטבין דבני נשא בידוי דקב"ה, פקיד למטטרוין, דיהון בני דההוא בר נש ואתתיה בפקדונא דיליה. ובגין דאסור למשכנא לון, משכונין על משכונין, לא * ימיתון.

רסו) וע"ד, מאן ישויזב לון מעינויא, ההוא זכו אגין על בנוי. ב והוא, חד מנייהו דההוא זכו אגין עליה, בעידן עקתיה.

רסז) לדא אית ליה רושם במצחיה. חייבא, או גייפא איהו. ולא אתחזי

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ר (שי"א א) תולדות כ. (ש) (ישעיה לח) אחרי מות תיב. (ת) (תהלים נה) משפטים שפד. (דפוסים ראשונים). א ג"א יקומן (דפוסים ראשונים). ב ג"א והא (דפוסים ראשונים). חלופי גרסאות

דייקנין דחוטמא

הסולם

מאמר

רסה) ויהבין פתקא למלאך וכו': ונותנים כתב למלאך המות להרוג אותם ולקחת הרוח שלהם. וכיון שערבונות העליונים. דהיינו נשמות התחתונים שנלקחים שם לערבון בכל לילה, בסו"ה בידך אפקיד רוחי. והטיב של בני אדם. הם ביד הקב"ה. הוא מצוה למטטרוין, שבניו של אותו האיש, שלקחו את נשמתו לערבון ולא השיבו לו, ומת, ואשתו, יהיו בפקרון ביד מטטרוין. ומשום שאסור לקחת ערבון על ערבון, דהיינו, כיון שכבר לקחו הערבון מאביהם שמת, אין לקחת עוד נשמות הבנים לערבון. לכן שומר אותם מטטרוין שלא ימותו. (ועי' כל זה להלן במגלת רות דף פ"ט טור א' וב' דפוס ווארשא).

רסו) וע"ד מאן ישויזב וכו': ועל כן, מי יציל אותם מעיננים. היינו זכות ההיא של האב שמת, מגינה על בניו. והוא, דהיינו האדם הנזכר (באות רס"ג) הוא אחד מאלו הבנים הנצולים בזכות אביהם, וזכות ההיא של אביו, מגינה עליו בעת צרתו.

רסז) לדא אית ליה וכו': לזה יש לו רושם במצחו, הרומז עליו, שהוא חוטא. או שהוא

רסג) דא זכו זעירא וכו': איש זה, זכות קטנה מאביו מגינה עליו. ואותה הזכות נרשמת על העמוד שעומד עליו אותו נער מטטרוין, והוא זוכה בזכות שהוא יתום אחד. משום שכל יתום ואלמנה נמצאים בפקרון אצל מטטרוין, דהיינו תחת הגנתו ושמירתו, העומד לדון בהם, בשבעים סנהדרין.

רסד) בהיכלא דזכותא דיינין וכו': בהיכל הזכות, דנים כל הדינים שבעולם, חוץ משלשה אלו, בנים חיים ומזון, שהם תלויים במזל העליון, שהוא דיקנא דא"א. וכולם במקראות כתובים. בנים, כי כתוב, ותתפלל על ה'. על, הוא בדיוק, כי התפללה למעלה למעלה, במקום של מזל העליון, שה"ס דיקנא דא"א, שהוא למעלה מז"א הנקרא הו"ה. חיים, כי כתוב, הנני יוסיף על ימך חמש עשרה שנה. יוסיף הוא בדיוק, שהוא לשון נסתר, משום שהכונה היא על מזל העליון של א"א, שהוא יוסיף החיים, כי בו תלוי הדבר, מזון, כי כתוב, השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך. על הוא מדויק, שהוא הדיקנא דא"א שהוא למעלה מה'. כנ"ל. ושם דנים בני העולם.

קמי בני נשא, דלא ידעין ביה. דא אצלת. ומאן דאתחבר בהדיה, יצלת יתיר מניה.

רסח) חוטמא עקימא, ותרין נוקבין דיליה רברבין, וסלקין לבר אינן פתחין דנחירו, וחוטמא לא סליק. דא איהו באת ה' בשלימו.

רסט) ד' שרטוטין במצחיה רברבן, ושית זעירין. אודנזי רברבן. עינזי רברבן. ותרין רשימין אוכמין דקיקין בעיניה דימינא. שעריה, לא אתתקן במזייה, בגין דאיהו רב ותקיף. רושם מכתשא במצחיה.

רע) דא ג שרפא, בכל יומא זמין כד ד אתרעם. ברוגזיה, קריר חוטמיה, ואתחזי חוור. תב מרוגזיה לזמן רב. מהימנא איהו במלין רברבין. ובועירין לאו הכי. חמדן ה איהו. גופיה מלי מכתשין ואבעבועין בכל יומי שתא, ובר זמנא חד זעיר ביומי דסתווא. אתנהיג בענותנותא בביתה. תיאובתיה למיכל בכל אתר, אע"ג דלא יזמנון ליה. אי זכי באורייתא, ואוליף ינוקין, זכי בהו בש"ן תי"ז.

רעא) בידיה ימינא, רושם עמיקא מתולדה דאתילד ביה. תרתי נשין אודמנו ליה, קדמייתא תמית על משברא. תניינא תזכי לתרין בנין, חד ימית זעיר בחלבא דאימיה, וחד יקום בעלמא גיפא, יתיר מבני נשא אחרנין, וחיין קיימין ביה, אבל לא כל כך.

רעב) חוטמא דאזיל באורח מישר, ומתתקנא על גבי אנפיז. האי איהו

חלוסי גרסאות

ג נ"א סרפא (קראקא). ד נ"א אתרע (חינצ'א). ה נ"א ליג איהו (קראקא).

דיוקנין חוטמא

הסולם

מאמר

אין כעסו נשקט אלא כשהוא לזמן מרובה. הוא נאמן בדברים גדולים ובדברים קטנים אינו נאמן הוא בעל חמדה. גופו מלא מכות ואבעבועות בכל ימי השנה חוץ מיום קצר אחד בימי החורף, שהוא בריא. הוא מתנהג בביתו בענות. חושק לאכול בכל מקום, אע"פ שלא הזמין אותו. אם זוכה בתורה, והוא מלמד ילדים, זוכה על ידיהם בבי' אותיות ש"ן תיו.

שהוא נואף, ואינו מתר... לפני אנשים, כרי שלא יכירו בו. זהו איש מצליח. ומי שמתחבר עמו, יצליח יותר ממנו.

רסח) חוטמא עקימא ותרין וכ"י: מי שיש לו חוטם עקום וכי נקבי החוטם שלו גדולים, ופתחי נחיריו בולטים לחוץ מן החוטם, והחוטם אינו נמשך עמהם. זה הוא באות ה"א במילואה. דהיינו בבי' אותיות ה"א.

רסט) ד' שרטוטין במצחיה וכ"י: ד' קוים גדולים יש לו במצחו, וששה קוים קטנים. אזניו גדולות, עיניו גדולות, וכי רשימות שחורות קטנות בעין ימינו. שערותיו, הוא אינו מתתקן בשערותיו, משום שהן גדולות וקשות. במצחו יש רושם של מכה.

רעא) ביריה ימינא רושם וכ"י: ביד ימינו יש רושם עמוק מתולדה, שנולד עמו. בי נשים מזדמנים לו, הראשונה תמות על המשבר. השניה, תזכה לבי' בנים, אחד ימות כשהוא קטן ויונק חלב אמו. ואחד יקום להיות נואף בעולם, יותר מאנשים אחרים. וחיים נמצאים בו, אבל לא כל כך.

רע) דא שרפא בכל וכ"י: אדם זה הוא שרף, ומוכן בכל יום לשרוף הכל כשמתרעם. ככעסו, נתקרר חוטמו, ונעשה לבן.

רעב) חוטמא דאזיל באורח וכ"י: החוטם שהוא, בדרך ישר והוא מתוקן היטב על הפנים, איש זה, הוא באות ה' במילואה, דהיינו

באת ה' בשלימו. דא אתגלי במצחיה תרין שרטוטין רברבין, ה' זעירין, ותרין מסטרא דימינא לגבי שעריה. מישר מתתא לעילא. שעריה בין אוכם לסומק, תליא על אודנוי. עינוי רברבין ירוקין, וחוטא סומקא סחרא לגו. אנפוי אריכין.

רעג) דא, איקרי אנפי נשר. דא, מבנוי דסיהרא באשלמותא. * כד בעי לאזערא גרמיה, טב איהו לגבי מאריה. דחיל חטאה איהו. בימי עולימאי איהו בלא מרעין, אזיל בבריאותיה, כגיבר בלא דחילו. ביומין דסיבו נחית ננחיתו דסיהרא, חלשא להוי. מרעין רדפין אבתריה, דא זכאה במרעין יתכפרון. רעד) ואי מתחלפין סימנין, ביומי עולימאי להוי במרעין. בגין ו דאיהו כסיהרא דבעיא לאנהרא. ויהא ההוא גברא במסכנו. וביומין דסיבו, יהוי בלא מרעין, ובעתרא ויקר סגיא. דהא כדין אנהירת סיהרא וקיימא באשלמותא. ודא איהו צדיק וטוב לו. ודא ענותנותא ביה, רחים הוא למאריה בכלא.

רעה) חוטמא אריכא וחד, חדודא כרישא דחוטמא דנשרא. האי איהו ו בלא את כלל. שעריה קמיט. שרטוטין דמצחיה תלת. אנפוי חדידן. עינוי זעירין. ׀ הא איהו חמדן במה דאית להו לאחרנין. כל עובדוי לאו בדחילו דשמיא. סאני אורייתא, סאני למאן דלעאן בה. רחים לפום שעתא למשמע מלין דאורייתא, ולפום שעתא פרחין מניה.

רעו) ברגליה שמאלא תרין אצבעון קמיטין דלא מתפשטין וברגליה

הלופי גרסאות

ו גיא דאיהי כד סיהרא בעיית (דפוסים ראשונים), ז גיא ליג בלא את כלל (מונקאטש) גיא כלא אחקשר (דפוסים ראשונים), ח גיא האי (חינצ'א).

דיוקנין דחוטמא

הסולם

סאמר

כי אז ווא כלבנה המתחלת ורוצה להאיר, דהיינו, כלבנה בתחילת החדש, וע"כ יהיה איש הזה בעוני. ובימי זקנה, יהיה בלי מחלות, ובעושר וכבוד רב, כי אז מאירה הלבנה ועומדת במילואה. וזה, הוא צדיק וטוב לו. וזה, יש בו ענוה, והוא אהוב לרבונו בכולו.

דהיינו היא, זה, מתגלה במצחו, בי קוים גדולים וחמשה קוים קטנים, ובי קוים לצד ימינו אצל שערותיו, ההולכים ביושר ממטה למעלה. שערותיו הן בין שחור לאדום, ותלויות על אוניו. עינוי גדולות וירקות, וחוט אדום מסבב בתוכן, פניו ארוכים.

רעה) חוטמא אריכא וחד וכר: ואם החוטם הוא ארוך וחד, והוא שנון, כראש חוטם של נשר, זה, הוא בלי אות כלל. שערותיו קמוטות, קוי מצחו הם ג'. פניו חדודים. עינוי קטנות, הרי הוא חומד מה שיש לאחרים, כל מעשיו אינם ביראת שמים. הוא שונא התורה, ושונא את מי שלומד בה. אוהב לפי שעה לשמוע דברי תורה, ולפי שעה היא פורחת ממנו.

רעג) דא אקרי אנפי וכר: איש זה נקרא פני נשר. זה הוא מבניה של הלבנה, שהיא המלכות, בעת שהיא במילואה. כשרוצה להשפיל את עצמו, הוא טוב לרבונו. הוא ירא שמים. בימי נעוריו הוא בלי מחלות, הוא הולך בבריאותו כגבור, בלי פחד. בימי זקנותו יורד כירידת הלבנה, כחו שהלבנה הולכת ומתמעטת אחר ט"ו בחדש. הוא יהיה חלש, ומחלות רודפות אחריו, הצדיק הזה יתכפרו עונותיו על ידי המחלות.

רעו) ברגליה שמאלא תרין וכר: ברגל שמאלו יש לו שתי אצבעות קמוטות, שאינן מתפשטות

רעד) ואי מתחלפין סימנין וכר: ואם הסימנים מתחלפים, יהיה במחלות בימי נעוריו,

ימינא חד. האי איהו בחטאה דגנבא, ולא ׀ יתוב מההוא חובא לעלמין.
 רעז) בין כתפוי תליין תרין שערין רברבין. בחדוי אית תלת שערין
 דתליין. אומי אומאה בכל רגעא ושעתא, ולא אתהני. זמנין תרין בשתא ישתתף
 ב"נ בהדיה. ולא יתיר, ויצלח, והוא מאדר עד ריש ניסן. ומאלול, עד שית יומין
 דמרחשוון, ולא יתיר, וביומין אלין, יצלח מאן דישתתף בהדיה, דהא יומין
 אלין יומין דאתון אינון, ומאן דלית ליה אתון, אתאחד בהו.
 רעח) ביומין אלין נפקין נשמתין ערטלאין, ואינון מתהדרן כמלקדמין,
 ולית לון זווגין. וביומין אלין נפקין אתון כ"ב ושראן בהו, ומתעטרן בהו,
 וברחמי ישתכחין זווגין. ובירחין אחרנין, וביומין אחרנין, לאו.
 רעט) דהא מז' באדר בטש בוצינא, ואפיק אתון זעירין, ובקעין רקיעין
 ונפקין לעלמא. בזמנא דאינון נפקין, ׀ כל אינון נשמתין ערטלאין, דהוו זמינין
 לאתהדרא, נפקין בהדייהו, ואתאחדן באינון אתון.
 רפ) ונפקין ע"י דפרוונקא. בגין דכל בני עלמא, כד אתבנין לאתציירא
 בהאי עלמא, כל ציורין דאתון מתציירין בהו, על ידא דאינון תלת שותפין,
 דקא מזדווג בניינא. והשתא אלין דקא מתהדרן, כל אינון אתון ׀ קא אתציירו

חלופי גרסאות

א נ"א תב (דפוסים ראשונים). י נ"א ל"ב וביומין אחרנין (קראקא). כ נ"א לכל (קראקא). ל נ"א דקא
 (דפוסים ראשונים).

דיוקנין דחוטמא

הסולם

מאמר

הן מוצאות זווגים. ובימים וחדשים אחרים אין
 בהם אותיות.
 רעט) דהא מז' באדר וכו': כי מז'
 באדר מזדווג הנר, שהוא המלכות, ומוציא
 אותיות קטנות, שבוקעות רקיעים ויוצאות
 לעולם. בזמן שהן יוצאות, כל הנשמות
 הערומות שהן עתידות לחזור לעולם, יוצאות
 עם האותיות, ומתאחדות בהן.
 רפ) ונפקין ע"י דפרוונקא וכו':
 והנשמות הערומות יוצאות לעולם ע"י שליח.
 כי כל בני העולם, כשנבנים להצטייר בעולם
 הזה, דהיינו בעת שנולדים להיות בעולם
 הזה, כל הציורים של האותיות, מצטיירים בהן
 על ידי ג' שותפים, שהם הקב"ה ואביו ואמו.
 שהם מחברים הבנין. שאביו ואמו מולידים
 הגוף, והקב"ה, שה"ס ז"ן, מוציא הנשמה.
 כי ז"א ומלכות הם אבא ואמא של כל נשמה.
 ועתה, אלו הנשמות החוזרות בגלגול לעולם,
 בימים אלו הג"ל, מצטיירות בהן האותיות.
 המאירות באותם הימים. כנ"ל, אבל נשמית
 אחרות, דהיינו אותן המתגלגלות לבא בעולם
 בזמנים אחרים שאין בהם אותיות, אין אותיות
 מצטיירת

מתפשטות כל צדכן, וברגל ימין אצבע אחת
 קמוטה, זה הוא בחטא של גניבה, ולא ישוב
 בתשובה מחטא הזה. לעולם.
 רעז) בין כתפוי תליין וכו': אם בין
 כתפוי תלויות שתי שערות גדולות, בחוהו יש
 לו ג' שערות תלויות. בכל רגע ובכל שעה
 היא נשבע שבועה. ואפילו אינו נהנה כלום
 בסבת השבועה. ב' פעמים בשנה, יוכל אדם
 להשתתף עמו ויצליח. ולא יתיר. והוא, מחדש
 אדר עד תחילת (סיון כצ"ל) ניסן, ומחדש
 אלול עד ששה ימים במרחשון. ולא יתיר.
 ובימים אלו, כל מי שישתתף עמו יצליח. כי
 ימים אלו הם ימים שאותיות מאירות בהם,
 וכי שאין לו אותיות בנפשו, יתאחד עמהם
 זיאריו לו האותיות. כמ"ש לפנינו. האותיות
 הן לבושים לנר"ן של האדט.
 רעח) ביומין אלין נפקין וכו': בימים
 אלו, הנ"ל, יוצאות נשמות ערומות, שאין להן
 בת זוג, ואין להן אותיות להלבישן, והן חוזרות
 ומתגלגלות ובאות לעולם הזה כמקודם לכן.
 ואין להן בת זוג. ובימים אלו יוצאות כ"ב
 אותיות ושורות בהן, ומתעטרות בהן. וברחמים
 (דפו"י דף ל"ו ס"ד) 458

בהו. אחרנין לא מתציירי בהו. דהא אינון פרוונקין, לא מציירין לון באתוון, כמה ׀ דאתציירו בקדמיתא, מסטרא דאבא ואימא.

רפא) ואלין אתוון אזלין ומשטטין בעלמא, ואתאחדאן בהו כל אינון דלית להו אתוון, עד ריש ירחא דסיון. דהא כדין אתטמרן אלין, ואתוון עילאין בעיין לאתגלאה.

רפב) ומאלול אתטמרו אלין עילאין. עד ׀ יומין במרחשוון. עד דיהדרון בני נשא מחובייהו, ויתכפר לון, ומתהדרן אתוון כמלקדמין. ובין כך וב״כ, אינון זעירין נפקן לקיימא עלמא, ואלין אתאחדין בהו, בגין דלית לון אתוון כלל. רפג) דהא מאלול קיימא תשובה, ואתוון סלקין לגבה, ובני עלמא מתהדרן מחובייהו, ומתהדרן לאתוון, וקיימין על עלמא תרין ירחין, ומסתלקין טבת ושבת.

רפד) מז' באדר נפקין אלין אחרנין, כמא דאתמר. ואלין דמתאחדן בהו, מקדמי רחמי באלין יומין. ׀ ותרין ירחין אחרנין אתטמרן כלהו, ואלין תמוז ואב. ונפקין ימי הרעה באתווייהו ושלטין אלין על עלמא, ואחרנין אתטמרו. ובג״כ, באינות יומין, זכאה איהו מאן דאשתזיב מנייהו.

חלופי גרסאות

ס ג׳א דאתצייר (דפיסום ראשונים). נ ג׳א תרין ירחין אחרנין אסתמרן (דפיסום ראשונים).

מאמר

הסולם

דיוקנין דחוטמא

לקיים העולם ואלו הנשמות המגולגלות מתאחדות בהן, משום שאין להן אותיות כלל.

רפג) דהא מאלול קיימא וכ׳: כי מאלול ואילן עומדת התשובה, שהאותיות עולות אליה. ובני העולם חוזרים מעונותיהם ומתכפר להם ביום הכפורים, כנ״ל, ואז מחזירים האותיות, והן עומדות על העולם ב׳ חדשים, מעשרה בתשרי עד עשרה בכסלו, ומסתלקות מן העולם כטבת ושבת. כלומר שבב׳ חדשים אלו אין בהם ימים שיאירו האותיות

רפד) מז' באדר נפקין וכ׳: מז' באדר יוצאות אלו האחרות, דהיינו אותיות. הקטנות, כמו שאמרנו. ואלו הנשמות המתאחדות בהן, מקדימים ברחמים באלו הימים, כלומר, לשמקבלים על ידי הרחמים, בת זוגו של אחר, ומקדימים לקבלה מטרם שיקבלה האחר. ובב׳ חדשים האחרים, מתכסות כל האותיות, הן הגדולות והן הקטנות, ואלו הם, תמוז ואב. ויוצאות ימי הרעה באותיותיהם הרעות, ואלו שולטות על העולם, והאחרות מתכסות. ומשום זה, באלו הימים, אשרי הוא מי שינצל מהם.

וכד

מצטיירות בהן, כי נשמות מגולגלות באות לעולם על ידי שליחים, ולא ע״י זוג ז׳, כי כבר נולדו, ואינו צריכות ללידה מחדש, ואלו השליחים אין מציירים להן אותיות, כמו שנצטיירו בתחילה בעת שנולדו מצד אבא ואמא, שהם ז׳א ומלכות. וע״כ אין להם אותיות.

רפא) ואלין אתוון אזלין וכ׳: ואלו האותיות שנולדו בז' אדר (כנ״ל אות רע״ט), הולכות ומשוטטות בעולם, ומתאחדות בהן כל אלו הנשמות שאין להן אותיות, דהיינו נשמות המגולגלות כנ״ל, עד ראש חדש סיון. כי אז אותיות אלו הקטנות מסתרות, שהן מבחינת המלכות, ואותיות עליונות, שהן מבחינת ז׳א, צריכות להתגלות. אם יחזרו ישראל בתשובה.

רפב) ומאלול אתטמרו אלין וכ׳: ומאלול מתכסות אלו האותיות העליונות. כלומר, שאז זמן גילוי, והן מתכסות עד שישבו ישראל בתשובה. עד ששה ימים במרחשוון. עד שיחזרו ישראל בתשובה על עונותיהם, ויתכפר להם, ביום הכפורים, ויחזרו האותיות להאיר כמקודם. זבין כך ובין כך, יוצאות אלו האותיות הקטנות

רפה) וכד חוטמא אריכא, רב בפותיאי לגבי רישא. דא איהו באת ה' /
 (לומנין *) את י' אתחבר בהדיה. דא איהו בר נש דאצלת.
 רפו) אנפוי קמיטין, בתולדות דאבעבועין. עיניי סומקין. דא איהו בין
 אינון תולדין דסגירו. דעיניי לומנין זלגין דמעין.
 רפו) קמיטין דמצחיה ד' ובי' עברין רשימין, כאריח על גבי לבנה.
 שעריה רב. האי אצלת, ודחיל חטאה, שבח גרמיה בכלא, יתיר ממה דאית ביה.
 ובזמנא דאתנענע, * עיניי זלגין דמעין. וכאיבא בתוטמיה, עד דאושיד ליחה
 ירוקה. ודא קשיא מאינון זיני דסגירו. מאן דאשתתף בהדיה אצלת. מהימנא
 איהו בכלא.

מאמר ענף דשבתאי ובי' רוחות ונשמות ערטילאות

רפח) על כתפיה שמאלא, אית תלת רשימין. בי' סומקין, וחד אוכם.
 ברם אוכם אית ליה תועלתא. האי משיך לאתקרבא בבני נשא, ואחיד בהו,
 דלא יחשבון ליה כסגירא.
 רפט) מומא אתייליד ביה בלילא, בחד יומא דסתוא, ביומי דעולימיו,
 דאכל נונא ושתה מיא, ונפק לבר. ובההוא שעתא הוה שליט כוכב שבתאי
 בעלמא, וחד ענפא דיליה הוה משיך לאתפשטא לתתא, ונפק איהו בגילויי
 דרישא, ומחה ביה על ידא * דקורקפניי ושמרירין תרין רוחין דשלטין
 בההוא ענפא. וכך אתמחי האי בי'נ, רשמו ביה תרין רשימין סומקין. וההוא

הלופי גרסאות

* בי' א ל'ב עיניי (דמוסין ראשונים). * בי'א דקורקפניי (קראקא).

דיקנין דחוטמא	הסולן	מאמר
<p>שמשותף עמו מצליח. הוא נאמן בכל דבר. מאמר ענף דשבתאי ובי' רוחות ונשמות ערטילאות</p>	<p>רפה) וכד חוטמא אריכא וכר: וכאשר החוטם הוא ארוך, ורחבו גדול אצל הראש. זה הוא באות ח', ולפעמים מתחברת עמה אות י'. זה הוא איש מצליח. רפו) אנפוי קמיטין בתולדות וכר: לפניו מקומטים מתולדות האבעבועות שהיו לו. עיניו אדומות. זו היא אחת בין תולדות הצרעת. ולפעמים יורדות דמעות מעיניו. רפו) קמיטין דמצחית ד' וכר: אם הקמטים שבמצחו הם ארבעה ורשומים בבי' עבריו, כארית, שהוא חצי לבינה, על לבינה, כלומר, שלמעלה הוא קו קצר ותחתיו קו ארוך. שערותיו גדולות. זה הוא מצליח. וירא שמים. משבח עצמו בכל דבר, יותר ממה שיש בו. ובזמן שנגענע את עצמו, יורדות דמעות מעיניו. וכאב בחטמו עד שמוציא ליחה ירוקה. זהו טין קשה מאלו המינים של צרעת. מי (דעריי דף ל'ו פ'י ט' דף ל'ו ט'א)</p>	
<p>רפח) על כתפיה שמאלא וכר: על כתפו השמאלית יש לו ג' רשימות. שתיים אדומות ואחת שחורה. אך רשימה השחורה יש בה תועלת. שהיא מושכת איתו להתקרב לאנשים. ומתחבר בהם, שלא יחשבוהו למצורע. רפט) מומא אתייליד ביה וכר: מום נולד בו בלילה, ביום אחר של הסתיו בימי געוריו, משום, שאכל דג ושתה מים, ויצא לחץ. ובאותה שעה היה שולט כוכב שבתאי בעולם, וענף אחד ממנו היה נמשך להתפשט למטה, ויצא הוא בגילוי ראש, והענף הכה בו על ידי קורקפניי ושמרירין, שהם בי' רוחות השולטים באותו ענף וכשהטכה האדם הזה רשט</p>		

ענפא רשים ביה ההוא רשימו אוכמא. דהא מילוי דשבתאי באוכם אשתמש. רצ) ורזא פ דא שליט ז בעמא דשבתאי ולא בעמא קדישא. בגין דעמא קדישא לית לון חולקא ואחסנתא בכוכבייא ומזלי, אלא בקב"ה בלחודוי. ואצטריך לון לאחזאה חדוה, ומיכלא ומשתייא, ולבושין פ חירין, או דגותין שפירין, ולתקנא ביתא ופתורא ביומא דא.

רצא) דלאו הכי ר אינון דאחידן בכוכבייא דשבתאי, דאצטריך לון לאתענאה, ולאחזאה עציבו ודאגה, ולמלבש שחורין, ולכסאה שחורין, ולא למיכל בשרא וחמרא ומשחא. ולא לאתענגא בעינוגין דעלמא. אלא למיתב בדיורא עציב, ולא תפרשא מן בני נשא. וכדין אלין רוחין קרקפוניי ושמרירין • אתמשכין עליה, ואודעין ליה מלין דעלמא באמשכותא דשבתאי.

רצב) חזינא בספרא דשלמה מלכא, דאית בינ דאתיילידו כד שלטא ענפא דא, ואינון עציבין תדיר דלא חדאן לעלמין. בר ה אי לעאן באורייתא, • וקא אתאחדאן בקוב"ה.

רצג) ועם כל דא, אי אית ביה בההוא בינ יסודין ושרשין מזכו דאבהן. ענפא דא דנפיק משבתאי, לזמנין נצח ליה, ואחיד ליה, ואינון תרין רוחין מתפשטין, ואזלין לנוקבא דטינרא, דתמן מתכנשין כל רוחין ערטלאין, דלא עאלן לגו פרגודא דמלכא.

רצד) ואינון ערטלאין בהאי עלמא, וכד נפקי מהאי עלמא, משטטי

חלוסי גרסאות

פ גיא דאשליט ביומא דשבתא (חינציא). ז גיא ביומא דשבתא (קראקא). ק גיא ליג חירין או דגותין שפירין (קראקא). ר גיא מוסיף לכל אינון (דפוסים ראשונים). ט גיא מתמשכן עלוי (דפוסים ראשונים). ת גיא עלאין (קראקא). א גיא וכד (קראקא).

<p>מאמר</p> <p>רשמו בו שתי רשימות אדומחת, ואחתו הענף רשם בו אותו רשימה שחורה. כי דבריו של שבתאי משתמשים בשחור.</p> <p>רצ) ורזא דא שליט וכר; וסוד הזה, שולט בעם של שבתאי, אבל לא בעם הקדוש. משום שהעם הקדוש אין לו חלק ונחלה בכוכבים ובמזלות, אלא בהקב"ה בלבדו. וישראל צריכים להראות שמחה, ואכילה ושתיה, ובגדים לבנים, או של צבעים יפים, ולתקן הבית והשלחן, ביום הזה.</p> <p>רצא) דלאו הכי אינון וכר; אבל אינון פן באותם שאחוזים, ביום הזה, בשבתאי, שהם צדיקים להתענות, ולהראות עצבות ודאגה, להלבש בבגדים שחורים, ולהתכסות בשחורים, ולא לאכול בשר ויין ושמן, ולא להתענג כתענוגי העולם, אלא לשבת בביתו עצב, ולהפרד מבני אדם. ואו אלו הרוחות השולטים</p>	<p>הסולם</p> <p>ענף דשבתאי ובי רוחות ונשמות ערטילאות</p> <p>בענף על שבתאי, הנקראים קרקפוניי ושמרירין, נמשכים עליו, ומודיעים לו דברי העולם שבהמשכת שבתאי.</p> <p>רצב) חזינא בספרא דשלמה וכר; ראיתי בספרו של שלמה המלך, שיש אנשים שנולדו בשעה שענף הזה, על שבתאי, שולט, והם תמיד עצבים, שאינם שמחים לעולם. חוץ אם עוסקים בתורה, ומתאחדים עם הקב"ה.</p> <p>רצג) ועם כל דא וכר; ועם כל זה, אם יש באותו אדם יסודות ושרשים מזכות אבות, ענף הזה היוצא משבתאי, מנצח לפעמים את האדם, ואוחז בו, ואלו בי רוחות קרקפוניי ושמרירין, מתפשטים מן הענף, והולכים לנקב שבסלע, ששם מתקבצים כל הרוחות הערומים של בני האדם, שאינם נכנסים למחיצת המלך.</p> <p>רצד) ואינון ערטלאין בהאי וכר; ומפרש. והם הרוחות, ערומים בעולם הזה, שאין</p>
--	--

לאעלא בההוא עלמא, ונעלין תרעא באנפייהו, בכל סטרין דעלמא. ולא
אשכחו נייחא, עד דאינון נפקין ומשטטי בעלמא, ואלין איקרון בשמהן שכנות.
רצה) ב וביומא דשבתא, כד אתקדש יומא, ואינון לאן עאלין. לגו
נוקבא דחד טינרא, דאיהו לבר מחומות גנתא, בטורין דלבר, ג ומשתכחי
תמן כל יומא דשבתא. ולבתר נפקין ומשטטין בעלמא, ומודיעין בחיזו דליליא.
מלין לבני גשא.

רצו) וכד נצח ענפא דא לההוא ב"ג. אינון תרין רוחין אזלין לההוא
נוקבא, ומתעכבין תמן עד דנפיק שבתא. כיון דנפיק שבתא, נפקין אינון
נשמתין ואינון רוחין בהדייהו, ומתחברן כחדא.

רצז) ואתיין אינון תרין רוחין, וחד נשמתא דגועא דההוא ב"ג, ע'
דרגין לאחורא, ושארן על ההוא ב"ג, רוחא בתר רוחא, * ואודעי ליה מלין
בעלמא, מנייהו קשוט, ומנייהו לאו קשוט. מנייהו קשוט, מסטרא דנשמתא
ערטילאה. דהא אשכחא תמן נייחא. ומנייהו לאו קשוט, מסטרא דאינון רוחין.
ולזמנין, אינון רוחין אודעין ליה ד מילי קשוט, לזמן קריב.
רצח) ודא איהי נשמתא דלא אשכחת ה פירוקא, ו מע' דרגין לאחורא.

חלופי גרסאות

ב ג"א וביומי (קראקא). ג ג"א ומשתכחי (דפיסים ראשונים). ד ג"א ל"ג מילי (קראקא). ה ג"א פרונוקא
(בכל הדפוסים בסוגריים). ו ג"א מוסיף לעלמא מע' (דפוסים ראשונים) ו ג"א מוסיף לעילא מע' (וינציא).

מאמר הסולם ענף דשבתאי ובי רוחות ונשמות ערטילאות

ההוא שהוא מע' מדרגות דאחור, ושורדים על
ארם ההוא הנ"ל (באות רצ"ב) רוח אחד רוח.
והם מודיעים לו דברים בעולם, מהם אמת,
ומהם אינם אמת. מהם אמת, היינו מצד הנשמה
הערומה, כי מצאה שם מנוחה. ומהם אינם
אמת, היינו מצד אלו ב' רוחין. ולפעמים
הרוחות מודיעים לו דברי אמת לזמן קרוב.

רצח) ודא איהי נשמתא וכו': חו
היא נשמה שלא מצאה גאולה מע' מדרגות
לאחור. וע"כ, כוכב שבתאי משך לעולם הזה
אלו ב' רוחות, כדי לתקנה, ובשבילה, אין
הארם מפקח, כשהב' רוחות שורדים עליו, ואינו
מודעו. אשרי חלקו, של מי שיש לו זכות
אבות, שיעודו איתו בכל אלו הפעולות.

ביאור המאמר. גודע, שזה לעומת זה עשה
אלקים, שכמו שיש ד' עולמות אבי"ע וקדושה
כן יש כנגדם צד אחד אבי"ע רטומאה, ועיקר
ההפרט שביניהם הוא, כי צד האחד דבוק
בשמאל בלי ימין, וכל חיותם היא, מגיד
דחכמה דשמאל. והצד הקדוש, דבוק בק'
האמצעי, המעלים גיד דחכמה דשמאל, והר"ע
דחכמה

שאין להם לבושים מתורה ומצות. וכשיוצאים
מעולם הזה, משוטטים להכנס בעולם ההיא,
ונועלים השערים לפנייהם בכל צרדי העולם,
ואינם מוצאים מנוחה, עד שהם יוצאים
ומשוטטים בעולם, והם נקראים בשם, שכנות.
רצה) וביומא דשבתא כד וכו': שואל,
וביום השבת, כשנתקדש היום, איפוא הם
הולכים, ומשיב, שהולכים לתוך נקב של סלע
אחר, שהוא לחוף מחימות הגן בהרים שמבחוץ.
ונמצאים שם כל יום השבת. ואחר השבת,
יוצאים ומשוטטים בעולם, ומודיעים דברים
במראות הלילה, לבני אדם.

רצו) וכד נצח ענפא וכו': וכשניצח
ענף הזה של שבתאי את הארם ההוא (כנ"ל
רצ"ג) הולכים אלו ב' רוחות לאותו הנקב
שבסלע, ומתעכבים שם עד יציאת השבת.
כיון שיצא השבת, יוצאים אלו הנשמות, דהיינו
הרוחות הערטילאיים, ואלו ב' רוחות, שמענף
דשבתאי, עמהן, ומתחברים יחד.

רצז) ואתיין אינון תרין וכו': ובאים
אלו ב' רוחות, ונשמה אחת, שמשורש ארם
(דפרי דף ל"ז ט"א * ט"ב)

כדיו. כוכב שבתאי משיך להאי עלמא, אינון רוחין. ובגינה לא דחיל ההוא

מאמר

הסולם

ענף דשבתאי וב' רוחות ונשמות ערסילאות

גילוי מנעולא, שדרכו להגלות בסיום קו השמאל, בסו"ה לפתח חטאת רובץ. וע"כ הוא נחשב לענף של שבתאי, משום ששבתאי שהוא הארת השמאל בלי ימין, משמש עמו. וז"ש ונפק איהו כגילוויא דרישא, דהיינו בהגילוי של ג"ר דחכמה דשמאל. ומחא ביה על ידא דקורקפנ"י ושמרירון" תרין רוחין דשליטין ביה הוא ענפא, שב' ווחין אלו הם הדינים השולטים בקו שמאל. כי קורקפנ"י, הוא אותיות קור וקפאון, הנמשכים מהארת שמאל בלי ימין כנ"ל, ושמרירון, הוא אותיות שמרי רון, דהיינו שמרים המעורבים ברינה שלו. שבהיותו מתחבר בענף של שבתאי, שהוא כח דין קשה של מנעולא, הנה אע"פ שהוא משתלט עליו ומבטל כחו, כי ב' הרוחות שולטים עליו כנ"ל, עם כל זה, השמרים דהיינו הדינים של הענף מתערבים באור השמאל שלו, ואינו נקי כל כך וע"כ נקרא שמרירון. ולפיכך ג' בחינות דינין אלו, שהם ב' דינים דב' רוחין, שהם הקפאון מקורקפנ"י, והשמרים דשמרירון. ודין הג' שהוא כח הדין של מנעולא שבענף דשבתאי, מכים ודנים אותו האיש, שהמשיך הג"ר דשמאל, ע"י אכילת דגים ושתיית מים אחריהם. וז"ש וכך אתמחי האי בר נש, דשמו ביה תרין רשימין סומקין, כי השמאל ה"ס צבע אדום, וע"כ רשימות המכות של ב' רוחות, הן אדומות, כי ב' רוחין הם משמאל, כנ"ל. וההוא ענפא רשים ביה ההוא רשימו אוכמא, כי צבע המלכות דמדת הדין הנקרא מנעולא, שה"ס הכח שבענף דשבתאי, הוא צבע שחור (כמ"ש באדרא רבא אות רי"ד). דהא מילוי דשבתאי באוכם אשתמש. כי הוא משתמש תמיד בענף ההוא, שהוא צבע שחור.

וז"ש (באות רפ"ח) על כתפיח שמאלא אית תלת רשימין, ב' סומקין וחד אוכם, דהיינו מחמת שע"י מעשיו נמסר לרוחות דשבתאי וענף שלו שייסרוהו, וב' הרוחות שהם מדינין שבשמאל שהוא אדום, רשמו בו ב' רשימות אדומות, והענף, שהוא כח הדין שנמשך ממלכות דמדת הדין הנקראת מנעולא, שהצבע שלה הוא שחור, ע"כ רושם המכה שלו הוא שחור. כנ"ל. והנה באמת כח הדין הזה שבענף דשבתאי, שהוא ממנעולא היה צריך לבטל את החכמה דשמאל שממנה נמשכים הדינים שבב' רוחין. אלא שזהו פעולת שבתאי שמשליט הרוחות על הענף וכחם גדול מכוחו וע"כ

דחכמה דשמאל, הוא מיחד עם החסדים שבימין (כמ"ש בפלפ"ס אות ל"ה). וישראל דבוקים באבי"ע דקדושה. ואומות העולם באבי"ע דטומאה. וכמו שישראל עושים מעשה המצות המעוררות שרשיהם למעלה ליחוד קב"ה ושכינתיה בסוד קו האמצעי, כך יש לגדולי אומות העולם כמו לבלעם וחבריו וכדומה, מעשים המסוגלים לעורר שרשיהם למעלה להפדיד קו השמאל מן הימין, ולהמשיך להם הג"ר דחכמה דשמאל.

ואחד מהמעשים הרעים האלו, הוא שהיו אוכלים דגים, ומיד שתו מים אחריהם. והתכוונו בזה, כי הדינים ה"ס המדרגות שיש בים, שה"ס החכמה (כמ"ש בזהר בא אות ל"ט בהסולס ע"ש) ולפיכך אכילת הדגים ה"ס אתערותא דלתתא להמשיך מדרגות של הו"ק דחכמה, והמים, שמהם מקבלים הדגים חיותם, הוא אתערותא דלתתא. להמשיך הג"ר דחכמה, כי חיות הו"ק דחכמה נמשכת מג"ר דחכמה. ולפיכך בעת שהיו רוצים לעורר למעלה הארת הג"ר דחכמה, היו אוכלים דגים, ומיד שתו אחריהם מים, בכונה, לעורר שורש החיות של הדגים הרוחניים העליונים שהוא ג"ר דחכמה, ולהמשיך למטה.

וז"ש (באות רפ"ט) מומא אתיליד ביה, כלילא, כי אותו האיש היה עוסק בהמשכת החכמה משמאל בלי ימין שהיא בחינת לילה, משום, שגורם חושך, (כבזהר בראשית א' דף מ"ז ד"ה נפיק ע"ש) שהוא לילה. בחד יומא דסתווא, כי כן נמשכים מפעולה זו, קור וקפאון, כמו בחורף (כמ"ש בזהר בראשית א' דף מ"ז ד"ה ימא דקאפו ע"ש). ביומי דעזלימו, דהיינו בעת שהאדם היה במוחין הנקראים מוחין של ינוקא ועלם, שה"ס המוחין דג"ר דרוח, שאז הוא עלול לחטא בהמשכת ג"ר דחכמה ממעלה למטה (כמ"ש לעיל באות רנ"ט ד"ה ביאור עש"ה) דאכל נונא ושתא מיא, דהיינו שנתפתה למעשים רעים של צד האחר, למשוך הג"ר דחכמה דשמאל ע"י אכילת דגים ושתיית מים, כמ"ש לעיל, ונפק לבר, שע"י נפלט ויצא לחוץ מהקדושה, ונמסר לכוחות של הצד האחר. וז"ש, וכההוא שעתא חוה שליט כוכב שבתאי בעלמא. כלומר שבסבת החטא שלו, נגלתה עליו שליטת שבתאי, דהיינו שנמסר אליו. שהוא שליטת השמאל של צד האחר, וחד ענפא דיליה הוה משיך לאתפשטא לתתא, היינו כח של

בר נש, כד שראן עלוהי, ולא אודעו. זכאה חולקיה דמאן דאית ליה זכו דאבהו, לטייעא בכל אינון עובדין.

מאמר

הסולם

ענף דשבתאי ובי רוחות ונשמות ערטילאות

וע"כ אין החכמה דשמאל מתבטלת מהם, אמנם כל זה הוא בתחילה, אבל לבסוף, מתגבר כח המנעולא על בי רוחין, ומבטל החכמה שלהם יחד עם הדינין שבהם, הנמשכים ממנה. ויש ברם אוכם אית ליה תועלתא, האי משיך לאתקרבא בבני נשא וכו', כלומר אח"כ כשישתלט כח השחור שבענף על בי רוחין, יש תועלת בשחור הזה, כי יבטל אז הדינים שבחכמה דשמאל, אשר הקשה שבדינים ההם, הוא שמוכרח להתבודד מבני אדם כמו מצורע. (כמ"ש להלן באות רצ"א) אלא למיתב בדירא עציב, ולאתפרשא מן בני נשא, ואחר שיתגבר כח השחור, שהוא מנעולא יבטל החכמה עם הדינים האלו, ויוכל להתקרב לבני אדם ולהתחבר עמם דלא יחשבון ליה כפגורא, שלא יחזיקוהו כמו מצורע, שנאמר עליו בדרך ישב מחוץ למחנה. וזו היא התועלת הנמשכת מן השחור.

והנה כנגד אלו ג"ר דחכמה, שהצד האחר, שבתאי והרוחות שלו, דבקים בהם, יש לישראל ג"ר המאירים בשבת במלכות. ויש (באות רצ"ב) ורוא דא שליט בעמא דשבתאי, שבהדבקים בשבתאי שולטים אלו הדינים הנ"ל, ולא בעמא קדישא וכו' בקב"ח בלחודו, כי ישראל דבוקים בהקב"ה שה"ס קו האמצעי. ובכדי שיכירו וידעו ההפרש מהדבקים בקב"ה אל הדבקים בצד האחר, ואצטריך לון לאחזאה חדרה ומיכלא ומשתייא וכו', שכלפי העיניים והיסורים שיש לדבקים בצד האחר, יש מנוחה ותענוג ושמחה לדבקים בהקב"ה, ביום השבת. ויש (באות רצ"א) דלאו הכי אינון דאחידין בכוכביא דשבתאי, דאצטריך לון לאתענאה זלאחזאה עציבו וכו' וכדין, אחר שמתיסרים בכל היסורים האלו, אלון רוחין קרקפונ"י ושמרירו"ן אתמשכין עליה, או נמשכים עליו בי רוחות האלו, ואודעין ליה מלין דעלמא, שמודיעים לו דברים של העולם, כלומר, דברים נעלמים, שה"ס ג"ר דחכמה, באמשכותא דשבתאי ע"י השמאל בלי ימין, שהיא המשכת שבתאי.

והנה כנגד אלו ג"ר דחכמה, שהצד האחר, שבתאי והרוחות שלו, דבקים בהם, יש לישראל ג"ר המאירים בשבת במלכות. ויש (באות רצ"ב) ורוא דא שליט בעמא דשבתאי, שבהדבקים בשבתאי שולטים אלו הדינים הנ"ל, ולא בעמא קדישא וכו' בקב"ח בלחודו, כי ישראל דבוקים בהקב"ה שה"ס קו האמצעי. ובכדי שיכירו וידעו ההפרש מהדבקים בקב"ה אל הדבקים בצד האחר, ואצטריך לון לאחזאה חדרה ומיכלא ומשתייא וכו', שכלפי העיניים והיסורים שיש לדבקים בצד האחר, יש מנוחה ותענוג ושמחה לדבקים בהקב"ה, ביום השבת. ויש (באות רצ"א) דלאו הכי אינון דאחידין בכוכביא דשבתאי, דאצטריך לון לאתענאה זלאחזאה עציבו וכו' וכדין, אחר שמתיסרים בכל היסורים האלו, אלון רוחין קרקפונ"י ושמרירו"ן אתמשכין עליה, או נמשכים עליו בי רוחות האלו, ואודעין ליה מלין דעלמא, שמודיעים לו דברים של העולם, כלומר, דברים נעלמים, שה"ס ג"ר דחכמה, באמשכותא דשבתאי ע"י השמאל בלי ימין, שהיא המשכת שבתאי.

והנה כנגד אלו ג"ר דחכמה, שהצד האחר, שבתאי והרוחות שלו, דבקים בהם, יש לישראל ג"ר המאירים בשבת במלכות. ויש (באות רצ"ב) ורוא דא שליט בעמא דשבתאי, שבהדבקים בשבתאי שולטים אלו הדינים הנ"ל, ולא בעמא קדישא וכו' בקב"ח בלחודו, כי ישראל דבוקים בהקב"ה שה"ס קו האמצעי. ובכדי שיכירו וידעו ההפרש מהדבקים בקב"ה אל הדבקים בצד האחר, ואצטריך לון לאחזאה חדרה ומיכלא ומשתייא וכו', שכלפי העיניים והיסורים שיש לדבקים בצד האחר, יש מנוחה ותענוג ושמחה לדבקים בהקב"ה, ביום השבת. ויש (באות רצ"א) דלאו הכי אינון דאחידין בכוכביא דשבתאי, דאצטריך לון לאתענאה זלאחזאה עציבו וכו' וכדין, אחר שמתיסרים בכל היסורים האלו, אלון רוחין קרקפונ"י ושמרירו"ן אתמשכין עליה, או נמשכים עליו בי רוחות האלו, ואודעין ליה מלין דעלמא, שמודיעים לו דברים של העולם, כלומר, דברים נעלמים, שה"ס ג"ר דחכמה, באמשכותא דשבתאי ע"י השמאל בלי ימין, שהיא המשכת שבתאי.

ויה

ענין דשבתאי ובי רוחות ונשמות ערשילאות

הסולם

פאמר

(באות רצ"ז) ואתיין אינון תריין רוחין וחד נשמתא דנועא דההוא בר נש ע' דרגין לאחורא, שאלו בי רוחות דשבתאי המחזברים עם נשמה הערשילאה, שהיא נשמת אדם שנמשכה מע' מדרגות דאחורים של המלכות, כי ד ספירות שבאחורים של המלכות שכל אחת מהן כלולה מעשר, הן ע' מדרגות דאחורים. וב' הרוחות ואותה הנשמה באות ושאון על ההוא בר נש, ששורות על האדם שנולד בשליטת ענין של שבתאי כנ"ל (באות רצ"ב) רוחא בתר רוחא, שמתלבשים בו רוח אחר רוח, עם הנשמה הערשילאית, ואודעי ליה מלין בעלמא, שמודיעים לו דברים שבעולם, כלומר דברים שהם בהעלם, דהיינו חכמה.

ויש לדעת, שעיי התחברות הנשמה הערשילאית עם בי רוחות דשבתאי, נתבטלו מן הנשמה הערשילאית ניצוצי ג"ד דחכמה דשמאל שמהם כל היסודים והדינים, ונשארה רק בו"ק דחכמת דשמאל. ונבחו, שהנשמה הזו מצאה לה מנוחה מן היסודין והדינים, עיי חיבורה עם בי רוחות, והטעם הוא, כי בתוך בי רוחות היו השמרים דדינין דמנעולא מעורבים בהם, ובעיקר ברוח הנקרא שמרירין. כנ"ל (בביאור את רפ"ט) ואע"פ שב' הרוחות לא היו מקפידים על השמרים ההם כדרך הקליפות, עכ"ז הנשמה להיותה מקדושה, היא מקפדת על השמרים, ומתמעטת על ידיהם מג"ד דחכמה דשמאל, ומתוך זה נפטרה מהדינים דשמאל, ונמצא שהנשמה מצאה מנוחה עיי חיבורה עם בי הרוחין.

ווי"ש, מנייהו קשוט מספרא דנשמתא ערשילאה, שחלק מן ניצוצי החכמה שהאדם מקבל מן הנשמה הערשילאית היא אמת, דהיינו על דרך הקדושה, שהיא ו"ק דחכמה, משום, דהא אשכחא תמן נייחא, כי הנשמה כבר מצאה מנוחה עיי חיבורה עם בי רוחות, ואינה ממשיכה אלא ו"ק דחכמה, שהיא המשכה אמיתית. ומנייהו לאו קשוט מספרא דאינון רוחין, כי הם מעורבים עם שמרי הדינים ועכ"ז הם מתעלמים מהם וממשיכים החכמה, כי כן דרך הקליפות, ולזמנין אינון רוחין אודעין ליה מלי קשוט לזמן קריב, שגם הן אינן ממשיכות אלא ו"ק דחכמה דשמאל. אבל זהו לזמן קרוב, ולאחר זמן חוזרים לדרכם. ווי"ש (באות רצ"ח) ודא איהי נשמתא דלא אשכחא פירוקא מע' דרגין לאחורא, שנשמה ערשילאית זו לא מצאה פדות מן מדרגות האחורים שהיא נמשכת מהם. כדן כרכב

היה צריך לתקן אותה ולהמשיך לה לבוש החסדים עיי קו האמצעי, ולא תקן אותה. ע"כ, וכך נפקי מהאי עלמא, משטמי לאעלא בההוא עלמא הנעלין תרעא וכו', כי להיותה ערומה מלבוש החסדים, אין לה מקום בעולם הבא, עד דאינון נפקין ומשטטין בעלמא, וע"כ הן יוצאות מעולם ההוא ובאות ומשוטטות בעולם הזה, למצוא איזה איש לשכון בתוכו ולהתלבש בו, שעל ידו, הן ממשיכות ניצוצי חכמה בסוד מראות הלילה, ואלין אקרין בשמהן, שכנות, כי כשהן מתלבשות באיזה אדם, הן נעשות שכנות לנשמת האדם עצמו, ונבחו, כמו שנשמת אותו האדם השיגה לעצמה שכנה, השוכנת עמה ביחד בגוף האדם.

ווי"ש (באות רצ"ה) וביזמא דשבתא כד אתקדש יומא, שאז נעבדים כל כחות הדין והאחורים מן העולם, יש לשאול, ואינון לאן עאלין, כיון שהן נמשכות מאחורים, ובהן ניצוצי ג"ד דחכמה דשמאל, מה נעשה מהן ביום השבת, ומשיב, שנכנסים לגו נוקבא דחד פינרא דאיהו לבר מחומות גתא וכו' כי מאחורי המלכות הנקראת גן, יש שם בסלע שבהרים החיצונים נקב אחד, שה"ס דינים דמסך של המלכות, שכל כחות השמאל נדחפים לאותו נקב, הממעט כל חכמה וכל ג"ד דשמאל, ובזה הם נכבליהם, שלא יוכלו להמשיך ולעורר בכל יום השבת, איזו הארה מאורות השמאל והדינים שבהם, וגם הנשמות הערשילאות נכנסות שם ביום השבת, ומתמעטות, ומשתכחין תמן כל יומא דשבתא, ולבתר, נפקין ומשטטין בעלמא, שלאחר השבת משתחררים מכבליהם, ושוב נעשו ראויים להמשיך מג"ד דשמאל כמקודם לכן. וע"כ חוזרים ומשוטטים בעולם למצוא איש להתלבש בו, ומודיעין בחיזו דליליא מלין לבני נשא, דהיינו שמתלבשים באנשים, שעל ידיהם ממשיכים ניצוצי חכמה, הנקראים כראות הלילה, ומודיעים להם.

ווי"ש (באות רצ"ו) וכד נצח וכו' אינון תריין רוחין אזלין לההוא נוקבא, דהיינו כנ"ל (אות רצ"ג) ומתעכבין תמן עד דנפיק שבתא ובמשך יום השבת נמצאים בי רוחות אלו דשבתאי, מתדבקים בנשמות ערשילאות, להיותם עמהן במדוד אחד. ולפיכך כיון דנפיק שבתא, ומשתחררים מכבליהם וניצוצי החכמה חוזרים להאיר בהם, נפקין אינון נשמתין, ואינון רוחין בהדייהו ומתחברין כחדא, דהיינו כמו שנתחברו יחד ונקב הסלע ביום השבת, כך יצאו מחוברים במוצאי שבת, ואז.

רצט) חוטמא עקים, וההוא עקימו סטא לסטר ימינא. דא איהו בינ דרשים באת ה' ולזמנין באת ר'. ולא מתחברין כחדא. דא איהו בינ ממלל ו רכיכין.

ש) במצחיה שרטוטא חדא רברבא, ה וד' זעירין, ס ואינון דקיין ולא כיכ, ואינון מתהפכן לסומקא. שערוי תליין שעיעין זעיר, שלשלאה רברבא הוה ליה, ותלייא מניה. סיועא אית ליה, מהימנא איהו. אצלח בעובדוי. דא אית ליה פגימו דמומא, דאיהו סריס חמה, או תלייא בכיסא דבעוי חד ממעוי, ולא אפיק זרעא כדקא יאות. בידא דשמאלא אית כ ליה אצבע זעירא, קמיט ולא אתפשט. י

מאמר אשר עושתי בסתר וגו'

שא) אמר אדם קדמאה לא נכחד עצמי ממך אשר עושיתי בסתר

חלוסי גרסאות

ז נ"א רברבן (קראקא). ח נ"א וא"ד (קראקא). ט נ"א ועיניו (דפוסים ראשונים). י נ"א מכעו (וינציא). כ נ"א ל"ג ליה (דפוסים ראשונים). ל בדפוס קראקא כתוב בסוגריים בסי"א מצאתי כתוב חסר מכאן שהכתיבה כל כך היתה ישנה אינם ניכרים.

אשר עושתי בסתר וגו'

הסולם

מאמר

רצ"ז ע"ש) האדם אינו מפחד מב' רוחות. אולי יחזור שוב לדינים ויסודים על ידיהם. כמקודם, כי הוא מתדבק עתה בנשמה המחוברת בב' הרוחות, שהיא במנוחה מדינין, מחמת שמקבלת רק ו"ק דחכמה (כנ"ל בביאור אות רצ"ז ע"ש) ואז מובטח גם האדם להיות במנוחה. וע"כ אינו מפחד עתה מפני הארת החכמה דשמאל שברוחות.

רצט) חוטמא עקים וההוא וכו': אם החוטם עקום, והעקמומית נוטה לצד ימין. זה הוא אדם הרשום באות ח', ולפעמים באות ר' ואינון מתחברות יחד. זה הוא אדם המדבר רכות.

ש) כמצחיה שרטוטא חדא וכו': אם יש במצחו קו אחד גדול וד' קוים קטנים, ודקים ולא כל כך, והם מתהפכים למדאה אדום. שערותיו תלויות וחלקות מעט. שלשלת גדולה, היה לו, דהיינו צדיק גדול אחד היה בין אבותיו, ותלוי בו, יש לו עזרה. הוא נאמן. הוא מצליח במעשיו. זה יש לו פגם ממום, שהוא סריס חמה, דהיינו סריס מלידתו. או מעי אחד תלוי לו בכיס אשכיו ואינו מוציא זרע כראוי להיות. ביד שמאלו יש לו אצבע קטנה קמוטה ואינה מתפשטת.

מאמר אשר עושתי בסתר וגו'

שא) אמר אדם קדמאה וכו': אמר

אדם:

כוכב שבתאי משיך להאי עלמא אינון רוחין, עד שכוכב שבתאי המשיך את ב' הרוחות שלו לעולם הזה, שיתחברו עם הנשמה הערטילאית כנ"ל, ואז מצאה הנשמה פדות ומנוחה מהדינין דאחורים שבה. כנ"ל.

אמנם יש לשאול, כיון שהאיש כבר נוצח על ידי הענף דשבתאי, ונתאחד עם כח המנעולא שבו, שע"ז נרחה האדם מן החכמה דשמאל, ונפטר ונח מן הדינים הבאים עמה, כנ"ל (בביאור אות רצ"ג ע"ש) וא"כ איך אפשר שיוכל לקבל עתה חכמה מהרוחות ומהנשמה, הרי כח המנעולא שבו רוחה החכמה. והענין הוא כי כמו שב' רוחות יש להם כח לשלוט על הענף ולהשקיט כח המנעולא שבו, כנ"ל, (בביאור אות רפ"ט ע"ש) לפיכך גם יש להם כח להשקיט כח המנעולא שבאדם, ולעורר בו החכמה דשמאל.

אבל יש לשאול, כיון שהאדם, אחר שנוצח על ידי מנעולא כבר נח מהדינים והיסורין שהיו לו, (כנ"ל בביאור אות רצ"ג) א"כ למה לא פחד ולא נודעוץ מחזרת היסורים, ובא להתדבק שוב בחכמה דשמאל של ב' הרוחות. ויש, ובגינה, שבביל הנשמה הערטילאית הבאה ביחד עם ב' הרוחות, לא רחיל חהוא בר נש כד שראן עלוהי, ולא אזרעוץ. שבשביל הנשמה הערטילאית, שכבר מצאה מנוחה ע"י דבקוה בב' רוחות, כנ"ל (בביאור אות

רוקמתי א בתחתיות ארץ. מכאן דמזווגא דדכר ונוקבא, אתיא נשמתא קדישא. ב מזווגא דמלכא במטרוניתא. מ"ט. תחתיות ארץ. תרין ג תחומין אית לההיא ד דאיתקרי ארץ חפץ. אתרא דאתציירא נשמתא דדכורא לימינא. ואתרא דנשמתא דנוקבא לשמאלא.

שב) וע"ד בעי אתערותא מסטרא דנוקבא. הה"ד, א העירותי מצפון זיאת. וכדין ממזרח שמש קורא בשמי. זווגא דשמשא בסיהרא, יעקב ברחל זיבא סגנים כמו חמר. אלן חיילין דעלמא, דנפקו מאד"ם קדמאה.

שג) בתר הכי, א גלמי ראו עיניך, כשהייתי מוטל גולם בלא צורה, ממזרח למערב. ראו עיניך, הדורות העתידות לצאת ממני. כי אתה הוא הקורא הדורות מראש.

שד) ועל ספרך כולם יכתבו, זה ספר תולדות אדם לדיוקנין. דבהאי ספרן של צדיקים, הו אתחקקן כל דיוקנין בעלמא. בצירופא דאתוון, זר"ה פס"ץ.

שה) ותמן כלם יכתבו, בצירויין דקמטין, במשכא דאדם, כגוונא דרקיע השמים, דתמן כוכבים, ד המוציא במספר צבאם לכלם בשם יקרא. לזרעא דישראל עבדי. יעקב אשר בחרתיך. דאינון איקרון אדם דכתיב ה ואתנה

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

א) (תהלים קלט) יתרו רכת. ב) (ישעיה מא) וישב קנה. ג) (תהלים קלט) לך שלו. ד) (ישעיה מ) הקסה"ז יט. ה) (יחזקאל לד) שמות שעד.

ז נ"א זיחגא (דפוסים ראשונים). נ ה"ג דפוס מונקאטש נ"א תחותין (דפוסים ראשונים). ס נ"א דאיקרי (דפוסים ראשונים).

אשר עושתי בסתר וגו'

הסולם

מאמר

שג) בתר הכי גלמי וכו': אח"כ כתוב, גלמי ראו עיניך, שאמר אדם הראשון, כשהייתי מוטל גולם בלי צורה, ממזרח למערב, ראו עיניך, הדורות העתידים לצאת ממני. כי אתה הוא קורא הדורות מראש.

אדם הראשון, לא נכחד עצמי ממך אשר עושתי בסתר רוקמתי בתחתיות ארץ, מכאן שמוזוג זכר ונקבה באה הנשמה הקדושה, דהיינו מזווג המלך, שהווא ז"א, במטרוניתא, שהיא מלכות. מה הטעם שכתוב, תחתיות ארץ. הוא, כי ב' גבולים יש לאותה הנכראת ארץ חפץ, שהיא מלכות, גבול המקום שנצטיירה שם נשמה של זכר, הוא בימין. גבול המקום שנצטיירה שם נשמה של נקבה הוא בשמאל.

שד) ועל ספרך כולם יכתבו: זה הוא, ספר תולדות אדם לצורות, שבספר הצדיקים הנה, היו נחקקות כל הצורות של הנשמות שבעולם, בצירוף האותיות זר"ה פס"ץ שהן אותיות זה ספר צ' (ע"י בזהר יתרו אות קפ"ז).

שב) וע"ד בעי אתערותא וכו': וע"כ צריכים התעוררות מצד הנוקבא, דהיינו המלכות, שהיא בשמאל. ז"ש, העירותי מצפון זיאת. וצפון הוא שמאל שהווא הנוקבא. וכדין ממזרח שמש קורא בשמי. היינו זווג השמש, שהווא ז"א, בלבנה, שהיא מלכות. שה"ס יעקב ברחל. כי יעקב ה"ס ז"א, ורחל ה"ס מלכות. זיבא סגנים כמו חמר, אלו הם צבאות העולם שיצאו מאדם הראשון.

שה) ותמן כלם יכתבו וכו': ושם, בספר תולדות אדם כולם יכתבו, כל הנשמות יכתבו, בצירויים של קמטים בעור האדם, כעין רקיע השמים ששם כוכבים. ועליהן נאמר, המוציא במספר צבאם לכלם בשם יקרא. והיינו רק לזרע ישראל עבדי, ולא לאומות העולם, שנאמר, יעקב אשר בחרתיך, כי הם נקראים

אדם

(דפו"י דף ל"ז ט"ב)

צאני צאן מרעיתי אדם אתם. » ובגינהן אתברי עלמא. הה"ד, « קדש ישראל לה' ראשית תבואתה. דאינון עאלו במחשבה, עד לא אתברי עלמא. וכלהו ועל ספרך כלם יכתבו.

שו) ימים יוצרו, לכלהו יומין עילאין, כמנין משכיו וקחו לכם. משכו יומין עילאין, לאנהרא ליומין תתאין. שס"ה ורביע יום. ומקצת יומא ככולי יומא, לחושגן משכו. ומאן דמשך מתמן משיך נהירו לטיהרא לקדשא לה.

מאמר אדה"ר נתן ע' שנה לדוד

שו) ולא אחד בהם, דא דוד משיחא. דלא הוה ליה יומין לאתנהרא. ואיהו משיך ליה שבעין שנין. כד"א, « הנה טפחות נתת ימי. מאי טפחות. ט' פחות. טב הכא דפחית לון מיומי דאדם, למיהב לדוד, דהוה טוב רואי. טוב דיליה, מאדם קדמאה, דעבד עמיה צדקה, בגין דיהא מוכן דוד, לעשות צדקה לישראל. כגוונא דקביל דוד « דהוה * עני ואביון, הכי יהיב למסכני. וכלא במשפט, כד"א « ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו.

מאמר שופריה דיעקב מעין שופריה דאדה"ר

שח) ואתערו, שופריה דיעקב אבינו, מעין שופריה דאדם קדמאה.

חלופי גרסאות

ע ג"א ובגיניכון (קראקא). פ ג"א ל"ג חוה (דפוסים ראשונים).

מסורת הוה"ר

זו (ירמיה ב) ויחי ה ז"ח ד' לו סיג תק"ח ד' קיא ט"א קכ ט"א. ז) (תהלים לט) בהשמטות ח"ב ד' ערה : ד"י. ח) (ש"ב ח) מקץ יד ז"ח ד' גא ט"ב

אדה"ר נתן ע' שנה לדוד

הסולם

מאמר

המשיח, שלא היו לו ימים להאיר ולחיות, ואדם הראשון משך לו ע' שנים (כמ"ש) בזהר בראשית ב' אות שניח (ע"ש) כש"א הנה טפחות נתת ימי. מהו טפחות. ומשיב, שהוא אותיות, פ' פחות. ופ' מורה על טוב. וכאן, הטוב, דהיינו החיים, שהפחית אותו מימיו של אדם הראשון, לתת לדוד, שהיה טוב רואי, כי הטוב שלו, דהיינו החיים, היה מאדם הראשון שנתן לו צדקה, ע' שנה משנותיו, כדי שדוד יהיה מוכן לעשות צדקה לישראל. וכמו שדוד קבל, שהיה עני ואביון, כך נתן הוא לעניים. והכל במשפט, כש"א ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו.

אדם, שכתוב, ואתנה צאני צאן מרעיתי אדם אתם. ובשבילם נברא העולם. ז"ש, קדש ישראל לה' ראשית תבואתה. שהם באו למחשבה להבראות מטרם שנברא העולם. וכולם, ועל ספרך כלם יכתבו.

שו) ימים יוצרו, לכלהו וכו' : ימים יוצרו, היינו כל הימים העליונים, טהם מדרגות ז"א שהם כמספר משכו וקחו לכם, שמשכו הוא בגי' שס"ו, שפירושו, משכו ימים העליונים להאיר לימים התחתונים, דהיינו למדרגות של המלכות, כי יש בשנה, שס"ה ימות החמה, עם רביע יום, ומקצת היום הוא ככולו, והם שס"ו, כחשבון משכיו. דהיינו שס"ו מדרגות ז"א הנקרא שמש, ומי שמושך מהם, הוא מושך אור אל הלבנה, לקדש אותה.

מאמר שופריה דיעקב מעין שופריה דאדה"ר

מאמר אדה"ר נתן ע' שנה לדוד

שח) ואתערו שופריה דיעקב וכו' : והעירו, שיפיו של יעקב אבינו הוא מעין יפיו של

שו) ולא אחד בהם : זה הוא דוד 468 (דמ"י ד' ל"ו ט"ב י' ט"ב)

בגין דיעקב יושב אוהלים, ואוליף תמן, בבית שם ועבר ואברהם ויצחק, למפלת לקביה. בגין דאיהו בכור, ז דכתיב ט בני בכורי ישראל, ועבודה בבכורות הוה.

שט) ודאי, ספרא דאדם קדמאה, הוה ליה ליעקב. וספרא דחנוך. וספר יצירה דאברהם אבינו. והא איתרעו, מסכת ע"ז דאברהם אבינו, ד' מאה פרקי הויין. ומכל אינון ספרין, אוליף יעקב אבינו איש תם יושב אוהלים, חכמתא סגיא, והוה שופריה ושרטוטין דיעקב, כגוונא דשרטוטין דאדם קדמאה.

שי) * והוא כגוונא דאדם קדמאה, דאיהו קדם ליצירה, יציר כפיו של הקביה. אוף יעקב ראשון. ראשון לשלימו, קדש ישראל לה' ראשית תבואתה, דהוה ערסיה שלים.

שיא) מה דלית הכי באברהם, דנפיק מגיה ישמעאל ובני קטורה, ו דאינון סיגי הכסף. ואדם, דנפק מניה קין. ונח, דנפק מניה חם. ויצחק, דנפק מניה עשו, סיגי דהבא. אבל יעקב, ערסיה שלימא איהו. ועל דא ביה בחר ה' מכל העמים. דכתיב, * כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגלתו, וכתיב * כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו. *כ סתרי תורה.

מאמר מרכבת יחזקאל

שיב) * וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר. רבי שמעון,

חלוסי גרסאות

ז ג"א וכתוב (דפוסים ראשונים). ק ג"א יהא (דפוסים ראשונים). ר ג"א ואינון (דפוסים ראשונים).

מסורת הזהר

ט) (שמות ד) ב"א קצח. י) (תהלים קלה) נח קכט. כ) (דברים לב) ב"א ריח. ז) (שמות כ) וארא סח.

הסולם

שופריה דיעקב מעין שופריה ואוה"ר

מאמר

תבואתה. כי מטתו היתה שלמה. דהיינו שלא היה פסול בזרעו. שיא) מה דלית הכי וכו'; מה שאין כן באברהם, שיצא ממנו ישמעאל ובני קטורה, שהיו פסולת הכסף. כי אברהם הוא חסד, שנקרא כסף. שישמעאל ובני קטורה הם פסולת שלו. ואדם שיצא ממנו קין. ונח שיצא ממנו חם. ויצחק שהוא גבורה, המכונה זהב, יצא ממנו עשו, שהוא פסולת הזהב. אבל יעקב היתה מטתו שלמה, וע"כ בחר בו ה' מכל העמים. שכתוב, כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגלתו. וכתוב, כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו.

של אדם הראשון. כי יעקב היה יושב אוהלים, ולמד שם, בבית שם ועבר ואברהם ויצחק, לעבוד להקביה. כי הוא בכור, שכתוב, בני בכורי ישראל. והעבודה היא בבכורות. שט) ודאי ספרא דאדם וכו'; ודאי, שספרו של אדם הראשון היה ליעקב, וספר חנוך, וספר יצירה של אברהם אבינו. והעיר, שמסכת עבודה זרה של אברהם אבינו היו בה ארבע מאות פרקים (ע"ז יד:). ומכל אלו הספרים למד יעקב אבינו, איש תם יושב אוהלים. חכמה רבה. והיו יופיו וקויו של יעקב, כעין קויו של אדם הראשון.

מאמר מרכבת יחזקאל

שיב) וידבר אלקים את כל וגו'; רבי שמעון

שי) והוא כגוונא דאדם וכו'; והוא כעין אדם הראשון, שהיה ראשון ליצירה, יציר כפיו של הקביה, אף יעקב הוא ראשון, ראשון לשלימות. שכתוב, קדש ישראל לה' ראשית (דפויי דף ל"ז ט"ג) 469

ור' אלעזר, ור' אבא, הוו יתבי. איר אלעזר, אי גיחא ליה לאבא, לימא חד מלה במעשה מרכבה. א"ל, והא תנו, ולא במרכבה ביחיד. א"ל, דעתיה דאבא דאימא מלה דאוליפנא מניה. נפק ר' אבא. א"ל ר"ש לר' אבא, אנת בלחודך ^ט תתקן פתורא, ואלעזר ^ה בהדי.

שיג) פתח רבי אלעזר ואמר, ^ט ויהי בשלשים שנה ברביעי בחמשה לחדש ואני בתוך הגולה על נהר כבר נפתחו השמים ואראה מראות אלהים. האי קרא, לא אתמר מאן אמרה, אי יחזקאל, הא כתיב אבתריה, ^ט היה היה דבר ה' אל יחזקאל בן בוזי הכהן. והאי קרא אצטריך ^א למיכתב בקדמיתא. ^ו דהא ברשותא קאמר, ולבתר ויהי בשלשים.

שיד) אלא יחזקאל קאמר ליה, וברשותא דקב"ה, קאמר כל מה דקאמר, וגלי כל מה דגלי. והאי קרא אוקמוה חברייא. אבל נבואה דא הוות, בזמנא דנחתת שכינתא עמהון דישראל בגלותא, ויקרא עילאה מנצצא, סתימא ^ג אסתכלותא דההוא דאיקרי זהר שכינתא, דמההוא זוהרא אתזנת, ^ד לא אזדהרא. ושכינתא עילאה אסתלקת מעל בנין, ואתייהב רשו לשבעין שנין אחרנין דמלכות בבל לשלטאה.

שטו) אדהכי, נחתת אשא מלעילא, וסחרא לון, והוו שמעין קל משריין עילאין, מגו אשא. חדי ר"ש, א"ל פתח פומך וינהרין מלין.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

^ח (יחזקאל א) וירא קצו בא קסט ז"ל לו סיד תק"ח צד ט"ג קי ט"ד. ^ו (שם) לך קפה ז"ל ד' לח ט"א. ^ט ויגיא התקן (קראקא). ^ה ת גיא בהוך (וינציא) גיא בהוך (קראקא). ^א גיא למיקום (קראקא). ^ב גיא מוסיף לאחזאה דהא (הגהות כתי"י). ^ג גוסח אחר אסתלקית (מונקאטש). ^ד גוסח אחר לאודהרא (קראקא).

מרכבת יחזקאל

הסולם

מאמר

שיד) אלא יחזקאל קאמר וכו' : ומשיב, אלא יחזקאל אמר את המקרא, וברשותו של הקב"ה אמר כל מה שאמר, וגילה כל מה שגילה. ומקרא זה העמידוהו החברים. אבל נבואה זו היתה בזמן שהשכינה ירדה עם ישראל לגלות, והכבוד העליון, עהוא בינה, היה נוצץ לסתום ההסתכלות של אותו האור שנקרא זהר השכינה, שמאותו הזהר היא נזונת, והבינה סתמה אותו שלא יאיר. ושכינה העליונה, דהיינו בינה, נסתלקה מעל הבנים, עהם ז"א ומלכות, עאינה מאירה להם. וניתנה רשות לע' שנים אחרים של מלכות בבל לשלוט. דהיינו ע' דמלכות דסטרא אחרא, עהם כנגד ע' שנים שבמלכות דקדושה, דהיינו ז"ס שלה שכל אותה כלולה מעשר.

שמעון ור' אלעזר ור' אבא, היו יושבים. א"ר אלעזר, אם טוב לפני אבי, יאמר דבר אחד במעשה מרכבת. אמר לו, והרי למדנו, ולא במרכבה ביחיד (חגיגה יא) : אמר לו, האם דעתו של אבי, שאומר דבר שלמדתי ממנו. אמר לו ר"ש לר' אבא, אתה בלבדך תתקן השלחן, כלומר, שתלמוד בפני עצמך, ואלעזר יהיה עמי. יצא רבי אבא. (כצ"ל).

שיג) פתח ר' אלעזר וכו' : פתח ר"א ואמר, ויהי בשלשים שנה ברביעי בחמשה לחדש ואני בתוך הגולה על נהר כבר נפתחו השמים ואראה מראות אלקים. מקרא זה, לא נאמר מי אמרו. אם יחזקאל, הרי כתוב אחריו, היה היה דבר ה' אל יחזקאל בן בוזי הכהן. ומקרא הזה היה צריך לכתוב לפניו, כי הכתוב הזה מדבר ברשות שנתן לו הקב"ה לדבר דברי נבואה, ואח"כ היה צריך לכתוב, ויהי בשלשים וכו'.

שטו) אדהכי נחתת אשא וכו' : בתוך כד, ירדה אש מלמעלה, וסיבכה אותם. והיו שומעים

שטז) פתח ואמר, ברביעי: דא דוד מלכא דאיהו סמכא רביעאה לכורסייא עילאה, בהדי אינון תלת סמכין עילאין, דאינון רזא דשלשים שנה, והאי סמכא רביעאה, איהו בחיבורא חדא עמהון. ובגין דאיהו עמהון בלא פירודא, אתמר ה ברביעי. בתמשה לחדש, אלין דרגין לתתא, דאינון תיקונא דסיהרא, * לאתחברא בהו.

שיז) ולית לכלהו דרגין באסתלקות שכינתא עילאה מעל בנין, נייחא ונהורא. וכדין לבשו שמים קדרות ושק הושם כסותם. וכדין כתיב, ואני בתוך הגולה, דהא נחתת שכינתא בגלותא, ואתגלייא יקרא עילאה, ושמשא אתחשך.

שיח) וכמה דבזמנא דא, האי קרא דרשינן ליה בצער, הכי בזמנא אחרא, ו כל זימנא דקיימא ההוא נהורא לאנהרא, וכרסוון אשתלימו, בנהורא, דא בדא. כורסייא עילאה קדישא, אנהיר נהירו באבהן בקדמיתא, וכד אינון נהרין מגו ההוא נהורא עילאה, כלא נהיר. הה"ד, ויהי בשלשים ו ג' ויהי מקדמת דנא.

שיט) והכי תניא, ויהי אור, והיה אור לא נאמר, אלא ויהי אור, שכבר

חלופי גרסאות:

ה ג"א מוסיף ברביעי ולא אמר וברביעי (דפיסום ראשונים). ו ג"א ל"ג כל זימנא (חינציא) ג"א כל ההיא דקיימא (קראקא). ז ג"א בנהירו (דפיסום ראשונים). ח ג"א מוסיף וג' דהוה נהורא עלאה בהו כמד"א ויהי אור ומגו דאתסמר ואתגניז לא אתקיים לאנהרא א"ף הכי ויהי ההוא נהורא בשלשים שנה דאינון נהרין בקדמיתא מגו נהירו עלאה (מונקאטש). ט ג"א ל"ג ויהי (קראקא).

מאמר

הסולם

מרכבת יחזקאל

שומעים קול מחנות המלאכים שלמעלה מתוך האש. שמח ר' שמעון, אמר לו, פתח פיך ויאירו דבריך.

שטז) פתח ואמר ברביעי וכו': פו"א, ברביעי, זהו דוד המלך דהיינו מלכות, שהוא סומך הרביעי לכסא העליון, עם אלו שלשת סומכים העליונים, דהיינו חג"ת, שהם סוד שלשים שנה, שכל אחת מאלו הג' כלולה מעשר, והן שלשים. וסומך רביעי זה, דהיינו מלכות, הוא עמהם, עם החג"ת, בחבור אחד, ומשום שהוא עמהם בחבור אחד בלי פירוד, נאמר, ברביעי. כי יש בחינה ב' במלכות, שהיא מחוברת ביסוד, ואז היא שביעית ולא רביעית. בתמשה לחדש, אלו הם המדרגות שלמטה, דהיינו ה' ספירות חג"ת ג"ה של המלכות בעת שהוא למטה, בסוד שביעי, דהיינו שמוחברת ביסוד, שהם תקון הלבנה, דהיינו המלכות, להתחבר בהם. כי מתחברת בת"ת בסוד רביעי, וכן מתתקנת תחת היסוד, בסוד שביעי.

שיז) ולית לכלהו דרגין וכו': ולכל

471 (דפריי דה ל"ז ט"ג * ט"ד)

שיט) והכי תניא, ויהי וגו': וכך למדנו

הוה. אוף הכא ויהי בשלשים שנה, והיה לא נאמר, אלא ויהי, דהא כבר הוה. ורזא דא דכתיב, על נהר כבר, על נהורא דכבר הוה. ברביעי: דא דוד מלכא, כמא דאתמר. ואיהו קיימא בארבע סרי, לאנהרא. איהו רביעאה ודאי. בחמשה: דא שלמה מלכא, דאיהו אשלים לכורסייא, דכתיב ^ט וישב שלמה על כסא ה' למלך.

(שכ) ע"כ אתנהיר נהירו בכלא, מכאן ואילך, שארי נהירו לאתכסייא, דכתיב ואני בתוך הגולה. רזא ואני, קריבת לאתחשכא. דכתיב בתוך הגולה, ולא כתיב בגולה, אלא דהוה קריב לגולה, ואתחשכא ואזיל עד דאתחשך, ואתכסי נהורא.

(שכא) אמאי אתכסי נהורא. אהדר ואמר על נהר כבר. על נהורא דכבר הוה, דאסתלק. השתא ואתפרש מינה, ובגין דאתפרש ^כ מינה ההוא נהורא דכבר הוה, דאיהו נהורא קדמאה, נפתחו השמים, בגין כך נפתחו ודאי. (שכב) דהא בקדמיתא אשתכח חיבורא חדא בכללא חד, דאתכלילא ימינא בשמאלא, ושמאלא בימינא, ואתעביד מניה שמים דכליל תרווייהו. כיון דימינא אתהדר לאחורא, כמא דכתיב ^ט השיב אחור ימינו, כדן ודאי נפתחו השמים, נפתחו מההוא שלימו דתבורא דהוה בקדמיתא, ואתכסי

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ט) (דהיא כט) ויחי תשב ז"ח בראשית תנא ד עח . ג"א ל"ג השתא (קראקא). כ ג"א ל"ג מינה (קראקא). ט"ב. ט) (איכה ב) ויצא שנט.

מרכבת יחזקאל

הסולם

מאמר

קדמה להיות נחשכת. שכתוב, בתוך הגולה, ולא כתוב בגולה, להורות שהיתה מתקרבת לגולה, דהיינו שנחשכה והלכה עד שנחשכה כולה והאור נתכסה. דהיינו ע"ד הלבנה, שמשו וזהלאה הולכת ונחשכת, עד שידשכה כולה.

(שכא) אמאי אתכסי נהורא וכי: למה נתכסה האור. חזר ואמר, על נהר כבר. שפירוש, על האור שכבר היה, ועתה נסתלק ונפרש ממנה, ומשום שהאור ההוא שכבר היה, נפרש ממנה, שהוא אור הראשון, שהוא חסד, נפתחו השמים, שמשום זה נהאור נפרש. נפתחו השמים ודאי.

(שכב) דהא בקדמיתא אשתכח וכי: ומפרש. כי בתחילה נמצא חיבור אחד בכלל אחד שנכללו קו ימין בקו שמאל והשמאל בימין, ונעשו ממנו שמים, שהוא ז"א, הכולל את שניהם, וכיון שהימין חזר לאחור, כפי שכתוב, השיב אחור ימינו, ונשאג קו השמאל בלי

למדנו. ויהי אור. והיה אור לא נאמר, אלא ויהי אור. כי פירוש, אור שכבר היה (כנ"ל בראשית אות ב' ע"ש). אף כאן ויהי בשלשים שנה. והיה לא נאמר, אלא ויהי, כי כבר היה. וזה סוד שכתוב, על נהר כבר, דהיינו על האור שכבר היה. ברביעי זהו דוד המלך כמו שאמרנו. והוא עומד בארבע עשר לחדש להאיר. דהיינו בסוד הלבנה המאירה ב"ד בחדש, שאז עוד אינה במלואה. והוא רביעי ודאי, דהיינו רביעי לאבות, שהוא המלכות שלאחר חגית. בחמשה, זהו שלמה המלך, שהוא בסוד הלבנה בט"ו לחדש, המאירה במילואה, כי הוא משלים את הכסא, שהוא המלכות, שכתוב, וישב שלמה על כסא ה' למלך.

(שכ) ע"כ אתנהיר נהירו וכי: עד כאן האיר האור בכל השלמות, מכאן ולהלאה, אחר שלמה המלך, שהיט ט"ו בחדש, התחיל האור להתכסות, שכתוב, ואני בתוך הגולה, שהוא סוד, ואני, שהוא המלכות הנקראת, אני,

קדרותא בהוא אתר, דכתיב (ב) אלביש שמים קדרות, דחסר מנייהו נהר
 כבר, ההוא נהורא אור קדמאה, דכבר הוה. כביכול אשתכח פירודא.
 (שכג) ורזא (ג) כי אברהם לא ידענו, וכיון דאברהם לא ידענו ולא נהיר
 לן, וכדין וישראל לא יכירנו, דהא נפתחו השמים, וחבורא לא אשתכח.
 ונהורא אתאבד.

מאמר ואראה מראות אלקים

(שכד) ואראה מראות אלהים, מה דהוה מתכסיין בקדמיתא בגו נהירו
 עילאה, ולא אתגליין, השתא חמינא לון בקדרו, צווחין לבר. כד"א, (ד) הן
 אראלם וגר, חמינא לון, דיצעקו חוצה, ונחתו לגלותא דאיהו חוצה, לבר
 מארעא קדישא, לבר מתחומא דילהון.
 (שכה) וצווחין תרין בכיין, חד, על דנחתו בגלותא, לבר מתחומא
 דילהון. וחד, על דנפתחו השמים, ושלום לא אשתכח, ואינון תרין בכיין,
 הה"ד צעקו חוצה, הא בכייה חד. מלאכי שלום, אינון דהוה מסטרא דשלום,
 יבכו על ההוא שלום, בגין (ה) דחסרי נהר כבר.
 (שכו) בחמשה לחדש היא השנה החמישית לגלות המלך יהויכין.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ב) (ישעיה ג) וישב סו. (צ) (שם סג) וישב א. (ק) (שם) ל נ"א דצעקו (דפוטים ראשונים). מ נ"א דחסר (דפוטים ראשונים).
 (ג) נח ג

ואראה מראות אלקים

הסולם

מאמר

העליון, ולא היו גלות. עתה שנסתלק האור.
 אני דואה אותם בחושך, וצועקים בחוץ.
 כמש"א. הן אראלים צעקו חוצה. אני דואה
 אותם שיצעקו חוצה, ויורדים לגלות. שהוא
 חוצה, לחוץ מארץ ישראל, לחוץ מן הגבול
 שלהם.

(שכה) וצווחין תרין בכיין וכר:
 וצועקים שתי בכיות, אחת, על שירדו בגלות
 חוץ מגבולם. ואחת, על שנפתחו השמים, דהיינו
 שנפתח הקשר של ימין ושמאל, שיש בקו
 האמצעי, ושלום אינו נמצא ביניהם. והם בי
 בכיות. ז"ש, צעקו חוצה, הנה בכיה אחת.
 מלאכי שלום מר יבכיון, היינו אלו שהם מצד
 השלום, דהיינו שהם מקו האמצעי העושה
 שלום בין ימין ושמאל (כנ"ל בפלפ"ס אות
 ל"ה) יבכו על שלום ההוא שנתבטל, משום
 שחסר להם נהר כבר, שהוא אור החסד.

(שכו) בחמשה לחדש היא השנה החמישית לגלות המלך
 יהויכין. בחמשה לחדש כבר העמדנו. אבל
 יום

בלי ימין, אז ודאי נפתחו השמים. שנפתחו
 מאותו חיבור השלם שהיה בהם תחילה, שנשאר
 שמאל בלי ימין, ונתכסה אותו המקום בחושך,
 שכתוב, אלביש שמים קדרות. כי הארת שמאל
 בלי ימין הוא חשך, (כבזחר ב"א דף מ"ז ד"ה
 נפק) משום שחסר מהם נהר כבר, דהיינו אור
 ההוא, שהוא אור הראשון, חסד, שכבר היה.
 ועתה כביכול נמצא פירוד, בין ימין לשמאל.
 (שכג) ורזא כי אברהם וגר: והסוד
 הוא, כי אברהם, שהוא חסד, לא ידענו, וכיון
 שאברהם לא ידענו ואינו מאיר לנו, אז וישראל,
 שהוא ז"א וקו האמצעי, לא יכירנו, כי נפתחו
 השמים, שנפתח הקשר של ימין ושמאל שהיה
 בשמים שהוא הקו האמצעי, וחבור ימין ושמאל
 אינו נמצא, וע"כ האור נאבד. כי נעשה חשך.

מאמר ואראה מראות אלקים

(שכד) ואראה מראות אלקים: היינו,
 מה שהמראות היו מכיסות בתחילה בתוך אור
 473 (דפוטי דף ל"ו ט"ד)

ד) בחמשה לחדש, הא אוקמוה. אבל יומא דא, נ יומי דשבועות, ההוא יומא דקבילו ישראל אורייתא על טורא דסיני, ושמעו אנכי. * וכדין אתקיים. ו) ואנכי לא אשכתך. ואדכר לון ההוא יומא, ונחתת שכינתא לגלותא לדיירא עמהון דישראל.

שכז) בההוא יומא דאיהו חמשה לחדש, יומא דחמשין תרעין, הוה כד קבילו ישראל אורייתא על טורא דסיני, ונחתת כמה רתיכין, כמה משריין דסחרין כורסי יקרא עילאה, וקביה יתיב על כורסייא, גו יקרא עילאה דמלכא שליטא בהידורא. ו רפיד שמיא ושמי שמיא על טורא דסיני, ויהיב אורייתא.

שכח) וכדין אשתכח חדוה קמיה, יותר מיומא דאתברון שמיא וארעא. דהא שמים וארץ על תנאי אתבריא, ולא אתקיימו בקיומיהו, עד ההוא יומא ו דאתיהיב אורייתא לישראל. כיון דקבילו ישראל אורייתא על טורא דסיני, כדין אתבסם עלמא, ואתקיימו שמיא וארעא.

שכט) וכמא דההוא יומא הוה חדוה קמי קביה, ה"נ הכא יומא דערבוביא ועציבו הוה, לאתתרכא שכינתא מתחומא קדישא, והואיל ואתגלייא נבואה דא, לא אתגלייא אלא ביומא דא, יומא דאדכר קביה לישראל ההיא קיומא דטורא דסיני, וקבילו אורייתא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ג נ"א יומא בסיגריים (מונקאטש). ט נ"א ורפידו (דפוסים ראשונים). ע נ"א דאתיהיב (קראקא).

ד (יחזקאל א). ו (ישעיה מט) ויחי שם.

מאמר

הסוד

ואראה מראות אלקים

השמים, נהם בחינת ז"א, ושמי השמים, נהם בינה, על הר סיני, ונתן התורה. שכח) וכדין אשתכח חדוה וכו': ואז נמצאה שמחה לפניו יותר מביום שנבראו בו שמים וארץ. כי שמים וארץ נבראו על תנאי של קיום התורה, וע"כ לא נתקיימו בקיומם עד אותו היום שניתנה התורה לישראל. וכיון שקבלו ישראל את התורה על הר סיני, אז נמתק העולם, ונתקיימו שמים וארץ.

שכט) וכמא דההוא יומא וכו': זכמו שיום ההוא של קבלת התורה היתה שמחה לפני הקביה, כן כאן, היה יום של בלבול ועצבות, על שגורשה השכינה מגבול הקדוש. מארץ ישראל. וכיון שנגלתה נבואה זו לא נגלתה אלא ביום זה, יום שיזכור הקביה לישראל, את ברית ההוא של הר סיני, שקבלו התורה.

יום זה נה"ס נער הנ', כמ"ש להלן, הוא סוד יום של שבועות, שבו קבלו ישראל את התורה על הר סיני, ושמעו אנכי ה' אלוקיך. ואז נתקיים ואנכי לא אשכתך, שפירושו, שזכות מתן תורה אינה נשכחת לעולם. ונזכר להם אותו היום, והשכינה ירדה לגלות לשכון עם ישראל.

שכז) בההוא יומא דאיהו וכו': ביום ההוא, שהוא חמשה לחודש נה"ס חג"ת נ"ה, שכל אחת מהן כלולה מעשר, הוא יום של חמשים שעדי בינה, שהיו נגלים ביום שקבלו ישראל את התורה בהר סיני, כלומר, שהוא אותה הבחינה של גילוי נער הנ', כמו שהיה במתן תורה. שירדו כמה מדכבות, כמה מחנות, שמשכבים כסא הכבוד העליון, שהוא בינה, והקביה יושב על הכסא, בתוך כבוד העליון, שהוא בינה, של המלך המושל בהידור. ושטח

מאמר על נהר כבר

(של) ת) היה היה דבר ה' אל יחזקאל בן בוזי הכהן בארץ כשדים על נהר כבר ותהי עליו שם יד ה'. מכאן, דברשותא גלי יחזקאל, ואתיהיב ליה רשו עילאה, לגלאה כל מה דגלי.

(שלא) היה היה: קיום על קיום, הוה בקיומא פ דהווא מלה, והווא נבואה. שמא דקב"ה דאתמסר למשה, צ הוי שמא קדישא עילאה, ושמא דא איהו לאגנא על גלותא, ואלמלי הוה שלם ברזא דשלימו, לא יתעכבון כלל בגלותא. אבל אסתלק משמא דא א', ואשתאר היה. ובגין דאסתלק א'. אתכפל פ היה תרי זמני, לאגנא עליהו, ואיהו רזא חדא. דהא בשמא דא נחתא שכינתא לגלותא, אבל באסתלקות ר אור את א'.

(שלב) ואתגלי נבואה דא ליחזקאל בארץ כשדים, בחסרון אות אל"ף מרזא דשמא קדישא. לאחזאה, דלא הוה אלא על נהר כבר, על נהר דכבר הוה, דאסתלק משמא דא.

(שלג) ובג"כ, ותהי עליו שם יד ה'. בקדמיתא דבר ה', ולבתר יד ה', וכלא חד, ורזא חד. אלא בקדמיתא לאו בדינא, דהא לאו אתריה איהו לאתגלאה עלוי שכינתא. והאי קרא, רוח קודשא אמרה. דאסהיד עליה

חלופי גרסאות

פ נ"א ההוא (דפוסים ראשונים). צ נ"א הוא (דפוסים ראשונים). ק ה"ג בופוס מונקאטש נ"א ל"ג היה (דפוסים ראשונים). ר נ"א דאת ולי"ג אור (קראקא).

מסורת הזוהר

ת) (יחזקאל א) לעיל אות שיג

על נהר כבר

הרומז על השם אהיה. כי בשם הזה ירדה השכינה לגלות, אלא בהסתלקות האור של אות א'.

(שלב) ואתגלי נבואה דא וכר: ונתגלתה נבואה זו ליחזקאל בארץ כשדים, בחסרון אות א' מסוד השם הקדוש, להראות, שלא היה אלא על נהר כבר, דהיינו על נהר שכבר היה, שהוא הא', שכבר היה בשם אהיה, ועתה נסתלקה משם הזה.

(שלג) ובג"כ ותהי עליו וגר: ומשום זה, ותהי עליו שם יד ה', שהוא דין. בתחילה כתוב, דבר ה', ולאחר כך, יד ה'. והכל אחד וסוד אחד. אלא בתחילה לא היה ברין, שאינו מקומו, שתתגלה עליו השכינה, כלומר, שאין הכתוב מדבר בגילוי השכינה, והמקרא הזה היה היה דבר ה', רוח הקודש אמרו, שהעיד על יחזקאל, שניתנה לו רשות, וברוח נבואה אמר מה שאמר. וכיון שאינו מדבר מגילוי השכינה

הסולם

מאמר

מאמר על נהר כבר

(של) היה היה דבר וגר: היה היה דבר ה' אל יחזקאל בן בוזי הכהן בארץ כשדים על נהר כבר ותהי עליו שם יד ה'. מכאן נשמע, שברשות הקב"ה גילה יחזקאל, וניתנה לו רשות עליונה, לגלות כל מה שגילה.

(שלא) היה היה קיום וכר: היה היה פירושו, שקיום על קיום, היה בקיום הדבר ההוא, והנבואה ההיא. השם של הקב"ה שנמסר למשה, שהוא השם אהיה, הוא שם קדוש עליון, שהוא שם הבונה, ושם הזה הוא להגין על הגלות, ואם היה השם שלם בסוד השלמות, לא היו מתעכבים בגלות כלל. אבל משם אהיה זה, נסתלקה הא' ונשאר היה. כי הא' ה"ס אור החסד שנסתלק (כנ"ל אות שכ"ב). ומשום שנסתלקה הא', נכפל, היה שנשאר, ב' פעמים, כדי להגין על ישראל, ותתיהן סוד אחד.

(דפריי דף ל"ח ט"א) 475

דיחזקאל, דאתייהיב ליה רשו, וברוח נבואה אמר כל מה דאמר. ע"כ אשתעי קרא רזא דעובדא, מכאן ולהלאה שירותא דרזין עילאין.
 (שלד) א ורא ונה רוח סערה באה מן הצפון וגר. מכאן שירותא לגלאה רזין, ולא אצטריכו לגלאה, בר לחכימי ליבא, דידיעין למדרש בהו. וארא, ולא כתיב ואראה. אלא ה' עילאה אסתלק, ולא חמא, במה דלא אתיהיב ליה רשו, ולא לאחרא לגלאה.
 (שלה) והוא אסתכל ב לתתא, באינון מראת דאתגליין יתיר, ותמן כתיב ואראה. אבל הכא, אע"ג דקא רמזי מלין עילאין, כמאן דאסתכל בתר כותלא ה הוה, בגיכ אסתלק ה' א מתיבה דא.

מאמר רוח סערה

(שלו) והנה רוח סערה באה מן הצפון, האי איהו רזא דקאמרן, דאתא למיתבר קמי נבוכדנצר חייבא, ב ריש מלכוון. רוח סערה, דקא מסער כולא. (שלו) והיינו רזא דקא גלי קביה לאליהו, דכתיב, א ורוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים כר, לא ברוח ה' ודאי. ואחר הרוח רעש לא ברעש ה'. והיינו ענן גדול. דההוא עננא קא מרעיש ואזיל, דאיהו גדול. ואחר הרעש אש לא באש ה' ודאי. והיינו אש מתלקחת.

חלופי גרסאות

מסורת זוהר

א (שם) ורא סה יתרו מח שו שי ויקהל תיג בלק ריא. ב (מ"א י"ט) ב"א י"ט.
 ש נ"א תלתא (קראקא). ת ה"ג בדפוס מונקאטש נ"א ל"ג הוה (דפוסים ראשונים). א נ"א מאת (דפוסים ראשונים). ב ה"ג בדפוס מונקאטש נ"א ל"ג ריש (דפוסים ראשונים).

על נזר כבר

הסולם

מאמר

עליונים, היה כמי שמסתכל מאחר הכותל, משום זה נסתלקה הח' ממלה זו, ואראה.

השכינה, נאמר דבר ה'. ואח"כ כשאמרו מגילוי השכינה, נאמר, ותחי עליו יד ה', שהוא לשון דין. ע"כ מדבר הכתוב, סוד הפעולה של הנבואה, מכאן ולהלאה, הוא ההתחלה של סודות העליונים.

מאמר רוח סערה

(שלו) וחנה רוח סערה באה מן הצפון: זה הוא סוד שאמרנו, שהרוח בא לשבר לפני נבוכדנצר הרשע שהוא ראש של ארבע מלכיות. נקרא רוח סערה, משום שהוא מסעיר הכל.

(שלד) וארא וחנה רוח סערה באה זגר: מכאן הוא ההתחלה לגילוי הסודות, ולא צריכים לגלות חוץ מלחכמי לב היודעים לדרוש בהם. כתוב, וארא, ולא כתוב, ואראה. ומשיב, אלא ה' העליונה, שהיא בינה, נסתלקה, ולא ראה במה שלא ניתנה לו רשות לדאות, ולא לגלות לאחר. ע"כ כתוב וארא חסר ה'.

(שלו) וחיינו רזא דקא וכר: והיינו הסוד שהקביה גילה לאליהו. שכתוב, ורוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים וגר לא ברוח ה', ודאי. והיינו רוח סערה. ואחר הרוח רעש לא ברעש ה'. והיינו ענן גדול שבכאן. שענן ההוא היה מרעיש והולך, שהוא גדול. ואחר הרעש אש לא באש ה', ודאי, וחיינו אש מתלקחת שבכאן.

(שלה) והוא אסתכל לתתא וכר: והוא הסתכל רק למטה, בעולם היצירה, באלו המרחשות הנגלות יותר, ושם כתוב ואראה. עט ה', אבל כאן, אע"פ שרומז על דברים (שריי דף ל"ח ט"א) 476

שלח) וכל אינן קליפין למוחא דסחרן, דא לגו מן דא, ודא לגו מן דא. וההוא אש, איהו דקא אחיד בגויה ההוא נגה, דכתיב, ונגה לו סביב. האי איהו לגו * מן כולא, ודא איהו דקא מתאחד במוחא.

שלט) הכא איהו רזא דארבע מלכוון, דסחרן כולא. רוח סערה, דא מלכות בבל. ענן גדול, דא איהו מלכות מדי. ואש מתלקחת, דא איהו מלכות אדום. ונגה לו סביב, דא איהו מלכות יון, דסחרא לון נגה, ולא בהו נגה, דכתיב בהו סביב. בגין דלית בכל מלכוון, דאינן קרבין, לאורח מהימנותא, ד כוותיהו. אוף הכא באינן קליפין, לאו מאן דקריב למוחא, כהאי. והאי סחרא ליה נוגה, ולא ביה נגה, ה אלא נפקא מגו מוחא, ונהיר סחרו סחרו. שמ) ואלין ד' מלכוון מתחלפין, כד שלטא האי על אינן אחרנין, אתדחיין כל אלין, ועאל ההוא דשלטא לקבלא מהאי נוגה, וביה שלטא למהוי קריב.

שמא) ומתוכה כעין החשמל, הא אוקמוה, דאינן חיון אשא ממללן, דאינן זוהרא דזהיר, סלקא ונחתא, אשא, דלהיט, קאים ולא קאים, דלית מאן דיכול למיקם ביה בדוכתא חדא. ועיינין וחזוהי לא יכלין לשלטאה עליה. הא איהו, והא לא איהו. הא בדוכתא חדא, והא בדוכתא אחרא. הא סליק, והא נחית. ובחיוו דא, אתטמר מה דאתטמר, ואתגניז מה דאתגניז.

חליפי גרסאות

מסורת הזהר

ג נ"א לאורה (קראקא). ד נ"א כוותיה (דפוסים ראשונים).
 ה ה"ב דפוס מונקאטש נ"א ל"ב אלא (דפוסים ראשונים).
 ו נ"א דלקיט (קראקא).

ז (יחזקאל א) לעיל שלה.

רוח סערה

הסולם

מאמר

מלכיות מתחלפות, כשאחת מהן שולטת על האחרות. נדחות כל אלו האחרות, ואותו השולטת נכנסת לקבל מגה הזה, ובו היא שולטת להיות קרובה אל המוח. כלומר שאין מקומן קבוע, אלא אותה המלכות ששולטת נכנסת לפניו בסמוך לנגה ומקבלת ממנו, והאחרות נדחות ממנה, ומסבבות אותה.

שלח) וכל אינן קליפין וכו': וכל אלו, דוח סערה וענן גדול ואש מתלקחת, הם קליפות המסבבות את המוח, זה לפניו מזה וזה לפניו מזה. ואש מתלקחת היא, היא שאוחזת בתוכה אותו נגה, שכתוב, ונגה לו סביב. זה, נגה, הוא לפניו מהכל, וזה הוא שמתאחד במוח. שלט) הכא הוא רזא וכו': כאן הוא שד ארבע מלכיות, המסבבות הכל. דוח סערה, זהו מלכות בבל. ענן גדול, זהו מלכות מדי. ואש מתלקחת, זו היא מלכות אדום. ונגה לו סביב, זה הוא מלכות יון. ונגה מסבב אותם, ולא שנגה הוא בהם, כי כתוב בהם סביב. משום שאין בכל המלכיות שתהיה קרובה לדרך האמונה כמו מלכות יון. אף כאן בקליפות אלו אין מי שתהיה קרובה למוח, כקליפת נגה. וזה נוגה לו סביב, ולא נוגה בו. אלא שיוצא פתך המוח, ומאיר סביב סביב.

מאמר רזא דחשמל

שמא) ומתוכה כעין החשמל וכו': הנה העמדנו, שהחשמל הוא חיות אש ממלכות, זהו זהו זהו המאיר, עולה ויורד, אש לזהט, עומד ואינו עומד, ואין מי שיוכל לעמוד בו במקום אחד. והעינים והראות לא תוכלנה לשלוט עליו, הנה הוא יש והנה לא יש. הנה הוא במקום זה, והנה הוא במקום אחר. הנה הוא עולה, והנה הוא יורד. ובמראהו זה הסתתר מה שהסתתר, ונגנו מה שנגנו.

שמ) ואלין ד' מלכוון וכו': ואלו ד' (דפריי דף ל"ח ט"א * ט"ב)

שמב) ודא איהו רזא, דאקרי חשמל. דנביאה למגו מן דא אצטריך למיחזי ולמנדע, ולאסתכלא בצחותא דליבא, ועינא איהו ; סגיר יתיר מכולא, ולואי דיכיל לקיימא ביה.

שמג) וכל מה דאסתכל למחמי ולמנדע, כל דא באספקלריא דלא נהרא. אבל באספקלריא דנהרא, לא זכה נביאה לאסתכלא, בר ם משה נביאה מהימנא, דכל מפתחן דביתא בידיה. שאר נביאים, כד הוו מטאן להאי חשמל לאסתכלא ם לגיו . רעיונין אתבהילו, ולבא לא שכיך, ונפקו ביה מכל רעיוני גופא, כדין חמו לגו מה דחמו בלחישו.

שמד) האי חשמל, גוון אשא מלהטא מנצצא, סלקא ונחתא, נציץ ולהיט. מהאי סטרא, נפקא נציצו חד, חיזו מנצצא מלהטא, הוי ולא הוי, קאים ולא קאים. וחד כגוונא דא מהאי סטרא, ודא מהאי סטרא, וכן לדי ם סטרין.

שמה) ממלל ; דא אל דא, ודא ממלל אל דא, וכן כלהו, עד דאינון חד. כדין נצצן נציצין בנציצו חד. סלקא ונחתא, אזלא וקיימא. אתחזי ולא אתחזי. הא איהו, והא לאו איהו. לית מאן דקיימא ם ביה. אתהדרן נציצ. בחיזו דחיון כמלקדמין. ם ממללא. ם רעיונין מתבהלין ביה, ולבא לא שכיך ודא איהו רזא דחשמל.

חלופי גרסאות

ז ה"ג דפוס מונקאטש נ"א סגי (דפוסים ראשונים). ח ה"ג דפוס מונקאטש נ"א ל"ג משה (דפוסים ראשונים). ט ה"ג דפוס מונקאטש נ"א לגו (דפוסים ראשונים). י ה"ג דפוס מונקאטש נ"א עיונין (קראקא) ונ"א עיינין (וינציא). כ נ"א ל"ג סטרין (קראקא). ל נ"א מוא (קראקא). ם נ"א בה (דפוסים ראשונים). נ נ"א ממלא (קראקא). ס נ"א ל"ג רעיונין (דפוסים ראשונים).

רזא חשמל

הסולם

מאמר

הזה שהוא בצבע אש ליהט מתנציץ. עולה ויורד, נוצץ ולוהט כנ"ל, הנה מצד אחד, יוצאת התנוצצות אחת במראה נוצצת ולוהטת. הינה ולא היה, עומד ואינו עומד. וכעין זה יוצאת התנוצצות אחרת מצד זה, וזו מצד זה, וכן לדי צדדים. עהם כנגד ג' קוין ומלכות המקבלתם.

שמב) ודא איהו רזא וכר' ; וזה הוא סוד שנקרא חשמל. שהנביא צריך לראות לפניו ממנו, ולדעת ולהסתכל בצחות הלב. העין היא סגורה יותר מהכל. ולו שיוכל לעמוד בו.

שמה) ממלל דא אל וכר' ; מדבר זה אל זה, וזה מדבר לזה, וכן כולם, דהיינו כל די הצדדים, עד שנעשים אחד. או נוצצים ניצוצות בהתנוצצות אחת, העולה ויורדת, הולכת ועומדת, נראית ואינה נראית, הנה היא, והנה אינה היא. אין מי שעומד בה. חוזרת הניצוצות במראה חיות מדברות כמקודם לכן. הרעיונות מבוהלים בו, והלב לא ישקוט, וזה הוא סוד החשמל.

שמג) וכל מה דאסתכל וכר' ; וכל מה שהסתכל יחזקאל לראות ולדעת, כל זה הוא במראה שאינה מאירה, עהיא המלכות, אבל במדאה המאירה, עהיא ז"א, לא זכה נביא להסתכל, חוץ משה הנביא הנאמן. שכל מפתחות הבית בידו. שאר הנביאים כשהגיעו לחשמל הזה להסתכל בפנים, הרעיונות נבהלו, והלב לא שקט, ויוצאים מכל רעיונות הגוף, אז ראו לפניו מה שראו, בלחש.

שמד) האי חשמל גוון וכר' ; החשמל (דפויי דף ל"ח ט"ב) 478

מאמר ארבע החיות שבתוך החשמל

שמו) לגו מן דא איהו רזא בלחישו, רזא דקיימין לגו במוחא. ודא איהו דכתיב, (ד) ומתוכה דמות ד' חיות וזה מראיהן, ומתוכה וגו', האי איהו רזא פנימאה, במוחא ע קיימא, גו רזין עילאין, בדיוקנא עילאה, נגו כל אינון קליפין דסחרין למוחא כדקאמרן.

שמו) ומתוכה, מתוך ההוא דאקרי חשמל. ואי תימא, הא כתיב חשמל, והא כתיב חשמלה, דמשמע דחשמל איהו דכר, וחשמלה איהי נוקבא, והכא כתיב חשמל, אמאי כתיב ומתוכה.

שמח) אלא כלהו לתתא, נוקבי אינון. וכל מאן דשליט דא על דא,

מסורת הזהר

(ד) (שם) תרומה פב.

חלופי גרסאות

ע נ"א דקיימא (קראקא).

מאמר

הסולם

ארבע החיות שבתוך החשמל

ביאור ארבע החיות שבתוך החשמל

מתלקחת, והיא מבחינת הדינים של המלכות שעלתה לבינה. וכל מיני הפורעניות והעונשים הבאים על ישראל הם מג' קליפות הללו. אמנם כמו שהן מזיקות לקדושה, בעת שישראל אינם כדאים, הנה בעת שישראל כדאים הן נותנות עזר לקדושה, וכל המוחין מתגדלים ומשתלמים בעזרתם. ולפיכך אנו מבחינים בהן. ב' בחינות, א) בשעה שהן מזיקות ומחריבות את הקדושה, ואז הן נקראות רוח סערה, ענן גדול, ואש מתלקחת, כנ"ל. ב) בשעה שהן עוזרות לקדושה, דהיינו בעת שישראל כדאים, ואז אותן ג' הצורות עצמן של הקליפות מכונות קליפת נגה. והיא הקליפה הרביעית, שעליה נאמר ונגה לו סביב, כי כל ההארות שבקדושה היוצאות במוחין דקדושה מסבכות ומאירות על קליפת הנגה והוא, ונמצא שקליפת הנגה מפרדת ומבטלת את ג' הקליפות, שלא יוכלו להזיק עוד לקדושה, שהרי, להיפך, שהן נעשות מסייעות ומגדילות את הקדושה. באפן, שאין הפרש בין ג' הקליפות לקליפה הד' בצורה, אלא בפעולה. שבזמן שהן פועלות רעה לקדושה, הן נקראות רוח סערה ענן גדול ואש מתלקחת. ובעת שהן פועלות טובה לקדושה הן נקראות קליפת נגה. ולפעמים גם קליפת נוגה נטמאת כג' הקליפות ופועלת רעה כמו מלכות יון, להלן. והכל תלוי בתחתונים, אם מריעים מעשיהם, ג' הקליפות שולטות, עד שאפילו קליפת נגה מתקלקלת. ואם מטיבים מעשיהם, נמצאת קליפת נוגה דוחית ג' הקליפות. גם בקליפת נוגה עצמה יש שינוים, כי עיקר העזרה לקדושה היא בחינת אש מתלקחת

שמו) לגו מן דא וכו' : לפנים מזה, הוא סוד בלחש. סוד העומדים בפנים, במוח. וזה הוא שכתוב, ומתוכה דמות ארבע חיות וזה מראיהן ומתוכה וגו'. זה הוא סוד פנימי, העומד במוח, בסודות עליונים, בצורה העליונה, מבפנים מכל אלו הקליפות המסבכות את המוח, כמו שאמרנו. כי ד' החיות ה"ס המוח, אשר החשמל ונוגה וג' קליפות מסבכות עליו.

שמו) ומתוכה מתוכה דמאן וכו' : שואל, כתוב ומתוכה, מתוכה של מי. ומשיב, מתוכה של מי שנקרא חשמל. ואם תאמר, הרי כתוב חשמל, וכתוב חשמלה, שמשמע, שחשמל הוא זכר, וחשמלה היא נקבה, וכאן כתוב, חשמל, שהוא זכר, למה כתוב, ומתוכה, היה לו לכתוב, ומתוכו.

שמח) אלא כלהו לתתא וכו' : ומשיב, אלא כולם שהם למטה, הם נקבות, וכל השולט זה על זה, זה שהוא למטה נקרא נקבה, וכל אלו שלמעלה, השולטים על אותם שהם למטה, הם זכרים. וזה השולט הוא לפנים מן זה הנשלט עליו. לפיכך נקרא החשמל נקבה, כלפי ד' החיות שהן לפנים ממנו, ושולטים עליו.

ביאור המאמר. ג' קליפות הן, הכוללות כל מיני הדינים והקליפות שבצלמות. א) היא רוח סערה, והיא מבחינת המלכות דמדת הדין מטרם שנמתקה בבינה. ב) ענן גדול, והוא מבחינת הדינים המתגלים בקו השמאל כשהוא מאיר בלי התכללות הימין. ג) היא אש

האי דאיהו לתתא, איקרי נוקבא, וכל אינון • דלעילא דזכרין אינון, ודא
לגו מן דא.

חלופי גרסאות

• נ"א ל"ג דלעילא דזכרין אינון (קראקא).

מאמר

הסולם

ארבע החיות שבתוך החשמל

והעונשים הבאים על ישראל. אמנם כל כחם
של ג' הקליפות לשעבר ולענות את ישראל.
הוא, מחמת שרשם שבקליפת נגה, ששם מאירה
עליה הארת המוחין שמתגדלת מחמת אותם
הדינים. ונמצא שכל קליפה השולטת לענות
את ישראל, לוקחת כחה מאותה הארת הנגה
המאירה עליה. וז"ש, ואלין ד' מלכוון
מתחלפין, כד שלטא האי וכו' ועאל החווא
דשלטא יקבלא מהאי נגה, שכל קליפה
השולטת לענות את ישראל, היא לוקחת כחה
בהכרח מאותה הארת המוחין המתגדלים בסבת
הענינים ההם ומביאים לבסוף דוב טובה על
ישראל. ולפיכך כל קליפה השולטת על ישראל
היא דוחית שאר הקליפות שאינן שולטות. והיא
מתקדבת לאור הנגה, כדי לקבל כח ממנו. אבל
מבחינת הקביעות, נבחנת רק קליפת נגה
לבדה שהיא קדובה לאור נוגה ואור נגה
מסבבה, כמ"ש ונוגה יה סביב.

וסוד החשמל, הוא קדושה גמורה. אלא
שהוא בשליטת קו השמאל, כי המוחין הם ג'
קוין עם המלכות המקבצתם שה"ס ד' חיות.
והם תחת שליטת החסדימ, שהם ימין. ומקודם
להם הוא החשמל, המסבב את המוחין, וגם
הוא בחי' ג' קוין ומלכות המקבלתם הנקראים
ד' חיות, אלא שכולם הם תחת שליטת החכמה
שבשמאל, ומתוך שהחכמה אינה מתפשטת אלא
עם דינים מדויבים (כנ"ל באדרת נשא אות
ר"ט ע"ש) ולפיכך הם נבחנים לד' חיות אש.
והיינו מדוב הדינים היוצאים עמהם. ונבחן
שהן ממללות, כי הדיבור רומז על חכמה.

ו"ש (באות ש"מ"א) ומתוכה כעין
החשמל, הוא אוקמוח דאינון חיון אשא
ממללן, שהם ד' חיות אש ממללות, כנגד ג'
קוין ומלכות המקבלתן הנמצאים תחת שליטת
קו השמאל. וע"כ הן חיות אש מצד הדינים,
וממללות מצד החכמה. וז"ש, ואינון זוהרא
דזחיר, כי הארת החכמה נקראת זהר. סלקא
ונחתא, עולה תחילה לקבל הארתו מבינה
ששם שורשו, ואח"כ יורדת הארתו לתחתונים.
אשא דלהיט, שהדינים לוחטים בו, והיינו
הדינים היוצאים עם הארת חכמה. קאים ולא
קאים, לממשיכים הארתו ממטה למעלה הוא
עומד

מתלקחת שבה, שהוא בסוד המוקש שמשימים
לנחש (כמ"ש) בהסולם פרשת וארא את ק"ח
וק"ט ע"ש) אבל גם לב' האחדות יש תפקידים
לעזר לקדושה.

ו"ש (באות של"ח) וכל אינון שהם דוח
סערה, וענן גדול, ואש מתלקחת, קליפין
למחוא, דסחרין דא לגו מן דא וכו'. כי כל
אחת היא חיצונית לחברתה ומסבבת אותה.
וחווא אש איהו, דקא אחיד בגויה החווא
נגה, כי עיקר העזרה לקדושה שבקליפת נגה,
היא בחינת אש מתלקחת שבה כנ"ל. ונמצא
שהיא אחוזה ביותר בנגה. האי איהו לגו מן
כולא ודא איהו דקא מתאחד במחוא, כי
היא משמשת ליציאת המוחין הקדושים, ע"כ
נבחן שנתאחות בהם. חכא איהו רזא דארבע
מלכוון וכו', כי ד' קליפות אלו כוללות כל
הדינים והעונשים הבאים על ישראל. וכן ד'
מלכויות אלו שישראל גלו בהם. כוללים כל
הצרות והשעבוד של ישראל. ונגה לו סביב
דא איהו מלכות יון, שקליפת נגה היא
בנגד מלכות יון, דסחרא לון נגה ולא בחו
נגה וכו', שאינם נגה עצמו, אלא שנגה סביב
להם, והיינו קרובים לנגה, אוף חכא באינון
קליפין אין מי שיהיה קרוב למוח הקדושה.
כקליפת נגה, וזאי סחרא ליה נוגה, כי
קליפת נגה עצמה היא כוללת ג' הקליפות,
ואינה נגה ממש, אלא משום שהקדושה לוקחת
עזרה ממנה, נבחן שהנגה של הקדושה מסבב
אותה, אלא נפקא מנו מוחא, כי הנוגה, שהוא
שיעור ההארה שבמוח הקדושה שיצאה
בעזרתה, יוצאת מן המוח, ונהיר סחור סחור,
ומאירה סביב סביב קליפת נוגה. וז"ש, ונגה
לה סביב, ויש בענין זה כמה דרכים בזהר
(ע"י) זהר יתרו אות ש"א בסולם חזר ויקהל
מאות קס"ב עד אות קס"ח).

ונתבאר היטב שיש הפרש גדול מאד
בין קליפת נגה ובין נוגה, כי קליפת נוגה,
היא דק כללות של ג' הקליפות, אלא באותו
שיעור שהמוחין דקדושה נעזרים מהם. ונוגה,
הוא הארת המוחין המתגלים מחמת העזרה
של קליפת נגה. שהוא עצם הקדושה. וג'
הקליפות בסרטיותם עצמם, הם רק הדינים

שמט) דמות ד' חיות, דמות דמאן. דמות דאינון חיון עילאין, דהא מאלין אתחזון אינון גניזין דלא אתחזון. הכא איקרי דמות, ואיקרי צלם.

פאמר

הסולם

ארבע החיות שכתוך החשמל

כעין זה, יוצאת מצד זה, ודא מהאי ספרא וכן יוצאת התנוצצות זו מצד זה. וכן לד' ספריין, שמכל צד יוצאת התנוצצות המאירה בכל הדרכים המבוארים בחשמל. כי אע"פ שהחשמל נמשך רק מקו השמאל, עכ"ז קו השמאל כלול מג' קוין ומלכות המקבלתם, המכונים ד' צדדים דרום צפון מזרח ומערב. ולפיכך נמצא החשמל בכל ד' הצדדים, והם מכונים ד' חיות אש. וז"ש (באות שמ"ה) ממלל דא אל דא ודא ממלל אל דא, חיה זו מדברת לזו, וזו מדברת לזו, דהיינו שמשפיעות זו לזו, הימין לשמאל ושמאל לימין ושניהם לאמצעי, ושלשתם למלכות. וכן כלהו, עד דאינון חד. עד שנעשות בחינה אחת. כדין נצצן ניצוצין כנציצו חד, או כל ארבע החיות מנצצות ניצוצין בהתנוצצות אחת, דהיינו בבחינה אחת, כאלו היו חיה אחת, סלקא ונחתא וכו' שמתנהגת ככל דרכי הארת החשמל כנ"ל. ואחר כך, אתהדרין נציצו בחיזו רחיון כמלקדמין ממללא, חוזרת ההתנוצצות להתחלק במראה ד' חיות ממללות, כל אחת בבחינתה במקודם לכן.

ובפנים מד' חיות אש ממללות שבחשמל, שה"ס ד' חיות תחת שליטת קו השמאל, יש בחינת המוח הפנימי מכולם, שהם ד' חיות תחת שליטת הימין, כמיש לעיל. וז"ש (באות שמ"ו) לגו מן דא איהו רזא בלחישו, דהיינו תחת שליטת החסדים הנבחנים שהחכמה אינה נשמעת בהם, והם בלחש מחכמה. רזא דקיימין לגו כמוחא, שה"ס העומד בפנים הכל המכונה מוח. ודא איהו דכתיב ומתזכה דמות ד' חיות וגו', האי איהו רזא פנימאה כמוחא וכו' שהן סוד פנימי, הנבחנות למוח שכל אלו הנ"ל ג' קליפות ונוגה וחשמל הם מסבכים את המוח הזה שהוא ד' החיות. מתזכה דמאן, מתוך ההוא דאקרי חשמל, שד' חיות אש דחשמל, מסבכות ד' חיות האלו שהן המוח.

שמט) דמות ד' חיות וכו': שואל, כתוב, דמות ארבע חיות, דמות של מי יש לד' חיות אלו. ומשיב, דמות של החיות העליונות דז"א, כי מאלו נראות אלו הנסתרות שאינן נראות. וד' חיות שבכאן, שהם של המלכות, מקבלות כל מה שבהן, מחיות העליונות של ד"א

עומד וקיים. ולרוצים להמשיך וארתו ממעלה למטה, אינו עומד ואינו קיים. דלית מאן דיכול למיקם ביה בדוכתא חדא, כי ג' קוין, ימין שמאל ואמצע מכונים תלת דוכתי, ואומר, שאי אפשר להמשיכו מקו אחד, שהוא שמאל בלבד בלי ימין, אלא מג' דוכתי בזה אחר זה. ועיינין וחזויהו לא יכלין לשלטאה עליה, הא איהו והא לא איהו, כי הארת השמאל דרכה להמשך בחפזון, והראות אינה עומדת להסתכל בה, כי הנה הוא מאיר, קו השמאל, ומטרם שמספיקים לראות בו כבר אינו מאיר. הא בדוכתא חדא והא בדוכתא אחרא, פעם הוא נמצא במקומו עצמו בקו שמאל ופעם עובר להימין שבו, כי כן מתגלים ג' הקוין בזה אחר זה כנ"ל. הא סליק והא נחית, כי קו השמאל במקום יציאתו, היה מאיר ממעלה למטה, ונמצאת הארתו יורדת למטה. ובדרך יחודו בג' קוין, כבר אינו מאיר אלא ממטה למעלה. ובחיוו דא אתטמר מה דאתטמר, היינו המלכות דמדת הדין שנסתרת, כי אם היא נגלית נפסקת הארת החכמה (כמיש בהקדמת הזהר דף ק"ט ד"ה טרונייא) ואתגניז מה דאתגניז, היינו הארת ג"ר דחכמה נגנות ואינה מאירה עוד. וז"ש (באות שמ"ב) ודא איהו רזא דאקרי חשמל. שהשם חשמל, מורה שאין הארתו עומדת בקביעות, אלא עתים חשות ועתים ממללות, דהיינו על דרך שנתבאר. דנביאה למגו מן דא אצטריך למחזו וכו', דהיינו שעל ידי החשמל, הוא מסתכל במוחין הקיפם, שהם בפנימיות החשמל, שהחשמל מקיפם, שה"ס ד' חיות שהן בשליטת הימין. כנ"ל. ועינא איהו סגיר יתיר מכלא, שבשליטת הימין צריכה העין להיות סגורה יותר מכל, ולואי דיכול לקיימא ביה. וגם אז, הלואי שיוכל לעמוד על מוחין ההם.

וז"ש (באות שמ"ד) האי חשמל וכו' שהחשמל הזה שהוא אש ליהט מנצצת מחמת הדינים שבו, וכו', הנה יש בו ארבעה צדדים, מהאי ספרא נפקא נציצו חד חיוו מנצצא מלחטא, הוי ולא הוי קאים ולא קאים, שאותה התנוצצות במראה נוצצת ולוהטת, שהנה הוא ואינו הוא, שעומד ואינו עומד (כנ"ל באות שמ"א) יוצא מצד הזה, וחד כגוונא דא מהאי ספרא והתנוצצות אחת

(דפו"י דף ל"ה ט"ב)

דכתיב ה) בצלמנו כדמותנו ז וכתיב ו) בצלם אלהים עשה את האדם, וכתיב ט) בדמות אלהים עשה אותנו.

זנ) בגין דהכא רזא עילאה איהו, ק דכד ההוא נהר דנפיק מעדן, ר פרחין מניה כל אינון נשמתינ, דאינון איבא דקב"ה, ונטלא לון מאן דנטלא, בשעתא דנפקא מקמי קב"ה. כלהו כל חד עאל בדיוקנא לאצטיירא, בההוא אתר דאיברי דמות, ואינון ד' חיוון.

שנא) * ותמן ט מצטיירא כל חד וחד, בההוא דיוקנא דאתחזי ליה. ומתמן נפקי כל אינון דיוקנין, מצטיירין בדיוקנייהו כל חד בדיוקניה, כמאן דאעיל בדפוס לאצטיירא. דמות דא, אפיק דמות. וצלם, אפיק צלם. ה חיות דנפקי מחילא דחיה דאיהו דכר.

שנב) ובגין דאינון גוקבי, איקרון חיות ד', דאינון בד' סטרין דעלמא, ובהון כלילן כל אינון חילין ומשריין. דמות ברזא דלעילא ברזא דלתתא. נטלי דיוקנין לעילא, נטלי דיוקנין לתתא, ואינון דיוקנא ממש דכל סטרין. ואפיקו דיוקנין דכל סטרין דלעילא ותתא.

שנג) כיון דאמר דמות, א אמאי לבתר כתיב וזה מראיהו. ב אלא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ה) (ג. אשית א) ב"א קנט. ו) (שם ט) נח רנב ז"ח
 ז) נט ט"ג. ז) (שם ה) ב"א תע נח רנב לך שלא.
 ט) נ"א מצטיירי (דפוסים ראשונים). ת נ"א מוסיקי
 ד) חיות (דפוסים ראשונים). א נ"א לא גרסינן אמאי
 ז נ"א ל"ג מן וכתיב עד וכתיב (דפוסים ראשונים).
 ק נ"א דכר (דפוסים ראשונים). ר נ"א פרחא (קראקא).
 ט נ"א מצטיירי (דפוסים ראשונים). ת נ"א מוסיקי
 ד) חיות (דפוסים ראשונים). א נ"א לא גרסינן אמאי

ארבע החיות שבתוך החשמל

הסולם

מאמר

הניתן בתוכו. דמות זו, שבד' חיות המלכות, מוציאה דמות בכל נשמה. וצלם, שהוא ד' חיות היוצאות מחיה שהיא זכר, דהיינו שיוצאות מז"א, מוציא צלם בכל נשמה.

שנב) ובגין דאינון נוקבי וכו': ומשום שחיות נקבות אלו, הנקראות ד' חיות טבמלכות, שהן בד' רוחות העולם, שה"ס ג' קוין ומלכות המקבלתם, ובהם כלולים כל המחנות וכל הצבאות, דהיינו כל הנשמות וכל המלאכים, הן דמות בסוד שלמעלה ובסוד שלמטה, לוקחות צורות למעלה וד' חיות דז"א, שהן נקראות צלם, ולוקחות צורות למטה מן המלכות הנקראות דמות. והן צורות של כל הצדדים ממש, ועל כן מוציאות צורות של כל הצדדים, שלמעלה הנקראות צלם, ושלמטה הנקראות דמות. כלומר, שאפילו הצורות הנקראות צלם שהן מז"א, אינן מקובלות אלא בד' חיות שבמלכות.

שנג) כיון דאמר דמות וכו': כיון שאמר

ז"א. שואל, כאן נקרא דמות, שנאמר דמות ד' חיות. ונקרא צלם, שכתוב בצלמנו כדמותנו. וכתוב בצלם אלקים עשה את האדם. וכתוב, בדמות אלקים עשה אותו. למה נקרא כאן צלם ושם דמות.

שנ) בגין דהכא רזא וכו': ומשיב, משום שכאן סוד עליון הוא, כשאותו הנהר היוצא מעדן, שהוא יסוד דז"א, פורחות ממנו כל אלו הנשמות, שהן פירומיו של הקב"ה, ולוקח אותן מי שלוקח, הנה בשעה שיוצאות מהקב"ה, כולן, כל אחת מהן, נכנסת בצורה, להצטייר באותו מקום שנקרא דמות. שהיא ד' החיות

שנא) ותמן מצטיירא כל וכו': ושם, בד' החיות שבמלכות, הנקראות דמות, מצטיירת כל אחת ואחת מן הנשמות, באותה צורה הראויה לה, ומשם, יוצאות כל אותן הצורות, שבנשמות, כל אחת בצורתה, כמי שהכניסוהו בדפוס להצטייר, דהיינו כלי העושה תבנית בדבר
 482 (דפויי דף ל"ח ט"ב ע"ג)

דאחית קמיה, ג ואחזייה מלה דלא ידיע. כד"א, ח וזה מעשה המגורה. ט וזה אשר תעשה וגר. אף הכא וזה מראיהן. שנד) ז ואי תימא כל אינון נביאים בר משה נביאה מהימנא, כלהו ח מתערבבי דעתייהו, ו כד מטי לגו חשמל, ז והוא יכיל למיקם על דא. אלא בגין רוח נבואה הוה קאמר מלין, ובגין רחימו דישראל איתגלי כל חוון דלבר. כלהו ח מתערבבי, וכלהו בערבוביא. שנה) וחיזו פנימאה איהו חיזו בלחישו, כמא דאמר י, ואחר האש קול דממה דקה. ודא איהו רזא, דדיוקנא דכליל כל דיוקנין בחיזו דלעילא, קול עילאה, בלחישו דלעילא, דמניה נפקי כל דיוקנין. קול לתתא, כההוא קול עילאה דנקיט בגויה כל דיוקנין. ובגין דדא איהו בלחישו, כד נביאה מטי לגביה, נהיר ביה עיינין, ונהרין רעיונין. שנו) וזה מראיהן, דהא לית לון חיזו, אלא מגו רזא דאספקלריא דנהרא לעילא, דאיהו חיזו דילהון, וחוווא דכלא, וכלא נהרין בההוא נהורא. שנו) חשמל, אינון ארבע נציצין, דלהטין ונצצי ועאלין דא בדא, אתעביד

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ח (כמדבר ח) ויחי תרסו. ט (בראשית ו). י (מ"א ג נ"א ואחזי (דפוסים ראשונים). ז נ"א ואי ול"ג תימא (חינציא) נ"א ואין (קראקא). ח נ"א מערבבי (דפוסים ראשונים). ו נ"א ל"ג כד מטי (דפוסים ראשונים). ז נ"א והכא (קראקא) גוסח אחר והיאך (חינציא בסוגריים). ח נ"א ומתערבבי (דפוסים ראשונים).

ארבע החיות שבתוך החשמל

הסולם

מאמר

ז"א. הקול העליון דהיינו ז"א שנקרא קול, הוא בלחש שלמעלה, דהיינו בשליטת החסדים, שממנו יוצאות כל הצורות. הקול למטה, הכלול בד' חיות דמלכות, הוא כאותו הקול שלמעלה שמחזיק בתוכו כל הצורות, דהיינו ג"כ בלחש. ומשום שנה הוא בלחש, דהיינו תחת שליטת החסדים, שאין עוס דין מתעורר מהם, ע"כ כשהנביא מגיע אליו, מאירות בו העינים, דהיינו שמאירה בו הארת החכמה המכונה עינים, הכלולה בחסדים. והם, ומאירת המחשבות.

שנו) וזה מראיהן דהא וכו': והיינו שכתוב, וזה מראיהן, כי אין לד' החיות שנמלכות מדאה, אלא מתוך סוד המדאה המאירה שלמעלה, שהיא ז"א, שהוא המראה שלהן, והמראה של הכל, והכל מאירים באור ההוא.

שנו) חשמל אינון ארבע וכו': חשמל הוא ארבע התנוצצויות לוחטות ומנצצות ונכנסות זו בזו ונעשה מהן גוף אחד, הנקרא חשמל. (כנ"ל אות שמ"ד) אף כאן, אלו ד' חיות

שאמר דמות, למה כתוב אח"כ וזה מראיהן. שהוא מיותר. ומשיב, אלא שירד לפניו, והראה לו דבר בלתי נודע. כש"א וזה מעשה המגורה. שמשנה היה מתקשה לעשותה והראה לו הקב"ה תבניתה. וזה אשר תעשה וגו'. אף כאן, וזה מראיהן, שהראה לו מה שלא ידע.

שנד) ואי תימא כל וכו': ואם תאמר, כל הנביאים, חוץ ממשה הנביא הנאמן, כולם היתה דעתם מתבלבלת כשהגיעו לחשמל, והוא, יחזקאל, היה יכול לעמוד על זה. ומשיב, אלא משום שרוח הנבואה היה אומר הדברים, ובשביל אהבת ישראל, נתגלו כל המראות שבתוך, וכולם מתערבים וכולם בערבוביא.

שנה) וחיזו פנימאה איהו וכו': ומראה הפנימית, שהיא מראה ד' החיות, היא מראה בלחש, דהיינו בשליטת החסדים. כמו שנאמר, ואחר האש קול דממה דקה. וזה הוא סוד הצורה הכוללת כל הצורות במראה שלמעלה (כנ"ל אות שנ"ב) שהיא מראה מאירה, שהיא

מנייהו חד גופא, ואיקרי חשמל. אוף הכא אלין די חיות, כלילן דא בדא. שנח) בגין דאינון לדי סטריין. ההוא דלסטר מזרח, אתכליל בסטר מערב. וההוא דלסטר מערב, אתכליל בסטר מזרח. וההוא דלסטר צפון, אתכליל בסטר דרום. וההוא דלסטר דרום, אתכליל בסטר צפון. וכיון דאתכלילו כולהו דא בדא, אתעביד מנייהו חד גופא, ואיהו רזא דאקרי ׀ אדם. ואעיג דכל אנפין משתנין בסטרייהו.

שנט) ומגו אלין דאינון רזא פנימאה, לגבי נקודה דקיימא עלייהו, נפקי כמה משריין לזינייהו.

שס) אדם דכר ונוקבא. את דאיהו רזא דכר איהו את ׀. רזא דאדם בשלימו. ואת דא שלטא בנקודה דא דאיהו די, על די חיון.

שסא) זברזא דא דאיהו רזא פנימאה דכלא, כל אינון משריין אחרנין וכל אינון חילין אקרון בשמא דא, דכתיב, ׀ אלפי שנאן. ואעיג דאוקמוה, אבל רזא דא, בגין דנפקי מגו רזא דמוחא פנימאה, בכללא דכלא, שנאין, רזא דמוחא, שור נשר אריה, אדם כליל לון, אכליל עלייהו ׀. אתחבר מוחא כלא כחדא, ברזא פנימאה, ואינון רזא שנאין, ועל דא אקרון אלפי שנאן.

שסב) וכד לפום שעתא מסתכלין, כתיב, ודמות פניהם פני אדם. ולבתר

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

׀ נ׳א מוסיף אדם אדם (קראקא).

כ (תהלים סח) ב׳א פב עקב סו

ארבע החיות שבתוך החשמל

הסולם

מאמר

בנקודה זו שהיא די, דהיינו המלכות, נהיה על די החיות.

חיות שהן מזובשאות בפנים החשמל, כלולות זו בזו.

שסא) וברזא דא דאיהו וכו׳: ובסוד הזה, שהאות ׀, היא סוד פנימיות הכל, כל אלו המחנות האחרים. וכל הצבאות נקראים בשם הזה, שכתוב אלפי שנאין, ואעיג שהעמידוהו. למה כתוב שנאין, אבל סוד זה הוא משום שיוצאים מסוד המוח הפנימי, שהי׳ די חיות של המלכות (כנ״ל אות שמ״ד) שבכלל הכל הן נקראות שנאין, שהי׳ המוח שבו די חיות, שור נשר אריה, ואדם הכולל שלשתן, שהי׳ המלכות שנקראת אדם. הנכללת מג׳ קוין אלו שור נשר אריה, ובמקום אדם, כוללת עליהם באות ׀. שהם ראשי תיבות שנאין, שור, נשר, אריה, ׀ שהיא אדם. המוח כולו, דהיינו די החיות, מתחבר יחד בסוד הפנימית, שהן סוד שנאין, ע״כ נקראים אלפי שנאן.

שנח) בגין דאינון לדי וכו׳: ומפרש. משום שהן לדי רוחות, אותו שברוח מזרח נכלל ברוח מערב, ואותו שברוח מערב נכלל ברוח מזרח, ואותו שברוח צפון נכלל ברוח דרום, ואותו של רוח דרום נכלל ברוח צפון. וכיון שנכללו כולן זו בזו, נעשה מהן גוף אחד, שהוא סוד הנקרא אדם. ואעיג שע״י ההתכללות הזאת משתנים מבחינתם כל די הפנים. עכ״ז נקראים פני אדם.

שנט) ומגו אלין דאינון וכו׳: ומתוך אלו די החיות, שהן סוד פנימי אל הנקודה, נהיה המלכות, העומדת עליה, כי נקודת המלכות רוכבת על די החיות האלו, שבסוד זה היא נקראת ח׳, (כנ״ל אות ל״ח) יוצאים ונולדים מהם כמה מחנות למיניהם

שסב) וכד לפום שעתא וכו׳: וכאשר די החיות מסתבלות לפי שעה, כחיר עליתן, חמדת

שס) אדם דכר ונוקבא וכו׳: אדם. הוא זכר ונקבה. האות שהיא סוד הזכר, היא אות ׀, שהי׳ אדם בשלמות. ואת זו שולטת (דטריי וף ליה ט״א) 484

מתפרשו דיוקנין, כל חד וחד לסטריה. וכד אתחפיין כלהו, דלא מסתכלין לעילא, לגו רוא דעלייהו, לא אתחזי דיוקנא כלל, בר דיוקנא דאדם, דדא איהו דיוקנא דכליל כל דיוקנין. וכלהו סתימין קמי האי דיוקנא. בג"כ, כל דיוקנין דעלמא כד מסתכלן לדיוקנא דאדם, כלהו דחלי וועאין מקמי האי דיוקנא. (סג) דיוקנא עילאה דנפק מגו רוא עילאה, בגו אתוון רשימן, איהי רוא דאדם, וכלא כליל ביה. אדם כללא דכלא, ברוא דמקצה השמים עד קצה השמים, ואיהו אמצעיטא, ותתא, ועילא, כלא בכללא חדא. ם סתימא. לעילא, דכליל כלא לתתא. ד' לתתא, דכליל כמה רתיכין ומשריין כחדא. א רוא דכלא, באמצעיטא, *) דנטיל לכל סטרין, בגין כך, אדם, רוא דכלא, מסטרא חד לסטרא חד. בר רוא עילאה, דקיימא במחשבה ורעו, עד דסלקא לאין סוף.

חלופי גרסאות

י ג"א מתפרשן (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

ארבע החיות שבתוך החשמל

בהן אלא חסרים מכוסים מחכמה, אין ענין פירוט ג' הקוין נוהג בהן, אלא נכללות בפני אדם בלבד. וז"ש, וכד אתחפיין וכו' בר דיוקנא דאדם, כי אז אינן נפרטות כלל. כי רק לגילוי הארת חכמה מפרטות הצורות בזה אחר זה, (כנ"ל בזהר בשלח דף ל"ט ד"ה וג') ובשעה שמתכסות מחכמה אין בהן אלא צורה כוללת שהיא פני אדם בלבד.

(סג) דיוקנא עילאה דנפק וכו': צורה עליונה היוצאת מתוך סוד עליון תוך אותיות רשומות. שהן, ם' ד' א', הוא סוד אדם, והכל כלול בו. אדם הוא כלל הכל, בסוד הכתוב, מקצה השמים עד קצה השמים, השמים הוא ז"א, דהיינו מבינה שהיא קצה השמים למעלה, עד המלכות, שהיא קצה השמים למטה. וה"ס אמצעי. ולמטה, ולמעלה, הכל בכלל אחד. ם סתומה, היא למעלה, שהיא בינה, הכוללת הכל שלמטה, כי בינה כוללת ז"א ומלכות, שהם למטה ממנה. ד' היא למטה, שהיא מלכות שמתחת ז"א, שהיא כוללת כמה מרכבות ומחנות יחד. א, הוא סוד הכל באמצע. דהיינו ז"א שהוא באמצע בין בינה ומלכות, הלוקח לכל הצדדים, שהוא כולל בתוכו ימין ושמאל ביחד. משום זה, אדם, הוא סוד הכל מצד אחד, בינה, לצד אחד, מלכות, חוץ מהסוד העליון העומד במחשבה ורצון עד שעולה לאין סוף. שה"ס הויה במילוי אלפין שהיא בגימטריא אדם, שה"ס מחשבה דז"א, דהיינו חכמה, שהיא ר"ת כ"ח מ"ה ונקראת אדם.

ורגליהם

ודמות פניהם פני אדם. כי בשעת התכללותם למעלה לקבל שפע מז"א, החיות נכללות זו מזו ונעשות גוף אחד שנקרא אדם (כנ"ל אות שנ"ח) ושאר ג' פנים אינם ניכרים אז. ואח"כ נפרדות הצורות של ג' החיות אריה שור נשר, כל אחת ואחת לבחינתה. וכשמתכסות כולן ואינן מסתכלות למעלה, לתוך סוד הנקודה שעליהן, אין נראית בהן צורה כלל חוץ מצורת אדם, שזו היא צורה הכוללת כל הצורות. וכולן סתומות לפני צורה זו. ומשום זה, כל הצורות שבעולם כשמתכסות בצורת אדם, כולן מפחדות וועות לפני צורה זו של האדם.

פירושו. כמו שנתבאר לעיל (באות שכ"ב) שאסור לפרט ג' הקוין מטרם שנכללו כולם בקו האמצעי, הכוללם בסוד חסרים מכוסים, ואחר שנכללו כולם כאחד צדיכים לפרט הימין ושמאל, שע"י ההתפרטות הזו מתגלה ג"כ הארת החכמה הנכללת בקו האמצעי, עש"ה. ומצא כאן, צדיכים תחילה לכלול כל ד' החיות לגוף אחד הנק' אדם, שה"ס המלכות המקבלת ג' הקוין אריה שור נשר, מבחינת הקו האמצעי שבהם. ואח"כ מפרטים ג' הפנים כל אחת לבדה, כרי שתתגלה החכמה מטארת קו האמצעי. וז"ש, וכד לפום שעתא מסתכלין פתיב ודמות פניהם פני אדם, כי אז צדיכים ליחדן בדרך כלל מבחינת קו האמצעי בלבד. ילבתר מתפרשו דיוקנין וכו', ואח"כ צדיכים להפריט הצורות שאז מתגלה הארת החכמה הכלולה בהן. ובשעה שהחיות מתכסות, שאין

(דפויי דף ל"ח ט"ג י' סיד)

מאמר ורגליהם רגל ישרה

שסד) ורגליהם רגל ישרה וגו' דא איהו רזא, כ לבתר דקאמר רזין וגופא, אהדר ונחית לתתא ברגלין, וטלפין שסה) אלין מטו עד ניצוצי דחשמל, האי איהו חשמל דלבר. בגין דמהאי חשמל, נפקין אחרנין דאיקרונ על שמא דא, וכלהו נפקי, בשעתא דחיות מכווני רגליהו. ומטו לאינן ניצוצין דחשמל, כדין מלהטים אינוו ניצוצין, סלקי ונחתי, ונפקי כל אינוו דאקרונ על שמא דא.

שסו) חשמל דא, ז מקיף סחור סחור. נצוצין דיליה נחתין לתתא, עד ההוא אתר דאקרי קרקע זעירא. ותמן בההוא קרקע, רהטי כל זיני אבנין דבדולחא, ומרגלאן נציצין, ואבנין דברקת.

שסז) וכד נציץ ולהיט נהירו דחשמל. וסליק ונחית, ח ומתגפפו אינוו

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

כ נ"א דכתר (חינצאי) נ"א דכתר (קראקא). ל נ"א אקיף (דפוסי מראשונים). מ נ"א מוסיף ומתגפפו ביה (קראקא).

ז (יחוסאל א) שלח לך א/ר ע.

מאמר

הסולם

ורגליהם רגל ישרה

באה עם דינים, המכונים אש לוחטת. עולים, לקבל הארתם מרגלי החיות, ויורדים, להשפיע למלכות, ואז יוצאים מהם כל אלו הנקראים על שם החשמל הזה

מאמר ורגליהם רגל ישרה

שסד) ורגליהם רגל ישרה וגו' : סד זה הוא כי אחר שביאר סודות גופי החיות, שהן בבחינת שליטת החסדים (כנ"ל אות שניה) חזר וירד למטה לבאר ברגלים וטלפים של החיות, שהם בבחינת שליטת הארת החכמה. פירושו, כי כשנשלמים נה"י דכלים באים ג"ר דאורות, ונה"י נקראים רגלים. והנה"י עצמם נחלקים ג"כ לחבי"ד חג"ת נה"י, אשר הטלפים ה"ם נה"י דרגלים, שבהם תלוי גילוי החכמה והג"ר. והסודיה וכף רגליהם.

שסו) חשמל דא מקיף וכו' : חשמל זה, מסבב סביב סביב לרגלי החיות. וע"כ מקבל מהן הארתם. הניצוצים של החשמל, יורדים למטה, עד אותו מקום הנקרא קרקע קטנה, ושם באותה קרקע רצים כל מיני אבני בדולח, ומרגליות מתנוצצות, ואבני ברקת.

שסז) וכד נציץ ולהיט וכו' : וכאשר מתנוצץ ולוחט אור החשמל ועולה ויורד, ואלו ד' התנוצצויות שבד' צדדים, מתחבקות זו עם זו, אז מאירה אותה קרקע קטנה, והאבנים רצות, והמרגליות עולות עד שמגיעות לשער שבדרום. ושם אוצרות סתומים, וארבע מאות ושבעים פתחים, שם כחשבונו קרקע. והמלאך גליצור ממונה עליהם. מתגפפן פירושו מתחבקים, כי על, ויחבק לו תרגם וגפיף ליה (בראשית י"ט כ"ג).

שסה) אלין מטו עד וכו' : אלו רגלי החיות, מגיעות עד ניצוצי החשמל, זהו החשמל שמבחוץ, דהיינו ד' ההתנוצצויות של החשמל שבד' סטרין (כנ"ל אות שמ"ד) ומשפיעות אליהן הארת החכמה, כי מחשמל הזה יוצאים אחרים הנקראים על שם הזה, דהיינו חשמלים, על שם אורות החשמל, שהם הארות קו השמאל, וכולם יוצאים באותה שעה שהחיות מכוונות רגליהן שתהיינה ביושר, דהיינו בהתכללות קו האמצעי המאיר ביושר ואינו נוטה לא לימין לבדו, ולא לשמאל לבדו, ומגיעות דהיינו שמשפיעות הארת החכמה, לניצוצים האלו של החשמל, דהיינו לד' התנוצצויות של החשמל. אז מלהטים אלו הניצוצות, כי הארת החכמה

ביאור הדברים. כי ידעת, שהחשמל מאיר בד' צדדים, שה"ס ג' קוין ומלכות המקבלת אותם (כנ"ל אות שמ"ד) ונדע שאע"פ שג' הקוין מגלים החכמה, עכ"ז בהם עצמם אין החכמה מתגלה, אלא אחר שהם השפיעו החכמה אל המלכות אז היא מתגלית במלכות. (כנ"ל בזהר

ד' סטרין דא עם דא, נהיר ההוא קרקע זעירא, ורהטי אבנין, ומרגלאן סלקין. עד דמטן לגבי תרעא דדרום. ותמן אוצרין סתימין, ופיתחאן ד' מאה ושבעין. כחושבן קרק"ע. וגליצור ממונה בהו.

חלופי גרסאות

נ"א ופתיחאן (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

ורגליהם רגל ישרו:

בוהר בראשית א' דף רע"ו ד"ה ועוד ע"ש) וכן כאן בחשמל, מקום הגילוי הוא במלכות.

גם נודע, שיש ב' מצבים במלכות, מצב הא', הוא מזמן שהיתה בסוד ב' המאודות הגדולים, שהיתה מקבלת חכמה מקו שמאל דבינה, ולא יכלה להתקיים בו משום שאין החכמה מאירה בלי חסדים ומושכת משום זה דינים מדובים. לכן נתמעטה לבחינת נקודה תחת יסוד דו"א שה"ס מיעוט הירח, ואו נבנתה מחדש על ידי ז"א, ובמצב הזה, אע"פ שהיא בו בכל שלמותה בחסדים ובחכמה לא יחסר כל בה, עכ"ז אינה יכולה לקבל עוד חכמה בכלים של עצמה, אלא צריכה לקבל החכמה בכלים דמציה הא', וממצב הא' מאירה החכמה למצב הב'.

ונמצא אחר שהחשמל קבל הארת החכמה מדגלי החיות, וג' הקוין שלו רוצים להשפיע החכמה אל המלכות, הנה תחילה הם צדיכים להשפיע אל המלכות דמצב הא', ששם מוכנים הכלים דחכמה. ואח"כ יכולים להשפיע אל המלכות דמצב הב'. והמלכות דמצב הא' מכונה כאן קרקע זעירא. כי המלכות מכונה קרקע, ומשום שהיא נמצאת במצב הזה עם דינים ואינה יכולה, להאיר, ע"כ מכנה אותה זעירא. אע"פ שהיא גדולה. והמלכות דמצב הב', מכונה קרקע דארגונוא. והוא מטעם שאז מקבלת האורות מקו האמצעי שהוא ז"א, ויש בה האורות מכל הצדדים מימין ומשמאל, והחכמה שבה מתלבשת בחסדים, והחסדים נכללים מחכמה, וע"כ היא כצבע אדגמן, שכל הצבעים כלולים בו.

ו"ש, חשמל דא מקיף סחור סחור, דהיינו שמסבב לדגלי החיות ומקבל מהן הארת החכמה (כנ"ל באות שט"ה) ניצוצין דיליה, דהיינו ד' התנוצצויות של החשמל, שה"ס ג' קוין ומלכות המקבלתם, (כנ"ל אות שח"ד) נחתין לתתא עד חהוא אתר דאקרי קרקע זעירא, דהיינו עד המלכות דמצב הא' שנקראת

קרקע זעירא. כי דק הכלים דאחודים דמלכות דמצב הא' דאויים לקבל הארת החכמה מן החשמל. כנ"ל. ותמן בההוא קרקע רהטי כל זינין אבנין דבדולחא, ומרגלאן נציצין ואבנין דברקת. הארת החכמה שבמלכות דמצב הא' מכונה מדגליות, והוא מטעם כי הארת החכמה מקובלת מדגלים, שה"ס נה"י, וכיון שהמשפיע, שהוא זכר, נקרא דגל, נקראת הנקבה מדגלית. להיותה מקבלת מדגל. ואבני הבדלח ואבני ברקת מבוארות להלן (באות ת"ט ע"ש). ומכונים אבנים, משום שהמלכות בכללה נקראת אבן, וע"כ כל הפרטים שבה מכונים אבנים. וז"ש, וכד נציץ ולחית נחירו דחשמל וסליק זנחית ומתגפסין אינון ד' סטרין דא עם דא, דהיינו אחר שג' קוין של החשמל מתיחדים זה עם זה, וכולם עם המלכות, אז אותה המלכות שמקודם לכן לא היה לה אלא קו השמאל בלי ימין, שנטעם זה פעלו בה כל הדינין, הנ"ל, הנקראים בדלח וברקת, הנה עתה, אחד שקבלו האדה מכל ג' קוין שבחשמל, מתתקנות אותן אבני הבדלח ואבני ברקת, להיות כלים וגורמים להארת החכמה, ואותן המרגליות, שהן האורות החכמה, שהיו בה בבחינת שמאל בלי ימין, עולות עתה לשער הדרום, שה"ס ימין, ומתלבשות שם בחסדים ונשלמות בכל זיון והדרן. וז"ש, נהיר ההוא קרקע זעירא, דהיינו מחמת הארות ג' קוין החשמל שקבלו, ורהטי אבנין, והאבנים של בדלח וברקת, רצות לגלות החכמה, כי כן נתקנו עתה ע"י ג' קוין החשמל, ומרגלאן, דהיינו הארות החכמה עצמן, סלקין, דהיינו שמאירות ממטה למעלה בדרך עליה, עד דמטו לגבי תרעא דדרום, שה"ס קו ימין, ששם החסדים, והארות החכמה מתלבשות בחסדים האלו ונשלמות. וז"ש, ותמן אוצרין סתימין, ופיתחאן ד' מאה ושבעין כחושבן קרק"ע. זה מורה, שלא כל ה' ספירות כח"ב תו"מ שבמלכות, שכל אחת כלולה ממאה, שהן ה' מאות, מאירות בה, אלא שהספירה החמישית, שהיא מלכות דמלכות, חסרה מג"ר, ויש בה רק

שסח) בזמנא דהאי חשמל אנהיר נצוצין לד' סטרין, קל חד נפיק מלעילא, ואיתער מבין גדפין, כד אקישו דא עם דא אינון גדפין דאשמיע קלא, כמד"א ^ט ואשמע את קול כנפיהם כקול מים רבים. וכדין האי קלא כלילא בד' קלין, כד נפק פגע באינון ^ט נצוצין, ואתפליג לד' קלין. שסט) קל חד אזלא לגליצור, ואיתער בההוא קלא נהירו דחשמל,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ט) (שם) נח רסא.

ט ג"א נצוצין ואתפלוג (דסוסיפ ראשונים).

מאמר

הסולם

ורגליהם רגל ישרה

חסר ג"ר. וקו שמאל נעשה אחר שהארה עליונה חזרה והוציאה המלכות מבינה והחזירה למקומה. שה"ס שיצאה ה' מאויר וחזר להיות אור ג"ר כמקודם, שהג"ד דחכמה שוב מאירים בה. והוא קו השמאל. וקו האמצעי נעשה, ע"י זווג הנעשה על מסך דחירק, כי מתוך שנעשית מחלוקת בין ימין לשמאל ומכבים זה את זה, אז יוצא זווג דהכאה על מסך דבחי"א שה"ס מסך דחירק דז"א, הממעט הג"ד דחכמה מקו השמאל ומחברו עם החסדים דימין, ואז נעשה שלום ביניהם ושניהם מאירים בכל שלמותם (כמ"ש בפלפ"ס אות ל"ח ע"ש).

ח"ש. קל חד נפיק מלעילא, וקול זה הוא יציאת קו ימין, שהי' נכנסת באור הבינה ונעשה אויר. ומפרש איך הוא נעשה, ואומר, ואיתער מבין גדפין כד אקישו דא עם דא, כי הכנף הימנית ה"ס בינה, והשמאלית ה"ס מלכות, וכשרופקות זו בזו מערבות כחית המלכות בבינה, והי' נכנסת לאור ונעשה אויר, דהיינו ו"ק בחסרון ג"ר. שוהו קו ימין. וכדין דאי קלא כלילא בד' קלין כד נפק פגע באינון נצוצין וכו', כלומר, אחד שהקול הזה שיצא מכנפי החיות פגש בד' רוחות שבחשמל, נשלם גם הוא בד' רוחות כמו החשמל, שה"ס ג' קוין ומלכות המקבלתם, אשר קו ימין כבד יצא בו, כנ"ל, ועתה צריך לצאת בו קו שמאל, ח"ש. קל חד דהיינו הארה אחת, אזלא לגליצור, דהיינו לקרקע זעירא, ששם הממונה גליצור, ואיתער בההוא קלא נהירו דחשמל, שקו השמאל דחשמל, שבו יצאה ה' מאויר, וחזרו הג"ד דחכמה להאיר בו, כנ"ל, הנה הוא מאיר לקול הזה, שהוא ו"ק בלי ג"ר, ומוציא גם בו את המלכות מבינה, ומחזירו להארת ג"ד דחכמה. ח"ש. ואתעביד מניה דבור, כי החכמה מכונה דבור. ואותו הקול שהיה בחסרון חכמה עם יציאת קו הימין, נעשה עתה ביציאת קו שמאל לבחינת דבור שה"ס גילוי

רק ע' ולא מאה. והן ת"ע פתחים. והטעם הוא מחמת גניות המנעולא שהיא המלכות דמדת הדין, ומשום זה אין לה רק ט"ר ממלכות דמלכות עד החזה, וע"כ חסר במלכות דמלכות זוצי הפרצוף מחזה ולמטה, שהוא נה"י דכלים וג"ר דאורות, ולפיכך אין שם אלא ע' ספירות חסר ג"ד (כמ"ש בזהר בראשית ב' אות רע"ב ע"ש) והם רק ת"ע ולא ה' מאות.

שסח) בזמנא דהאי חשמל וכו'; בזמן שחשמל זה מאיר נצוצין לד' רוחות, דרוט צפון מזרח מערב, שה"ס ג' קוין ומלכות המקבלתם, יוצא קול אחד מלמעלה, המתעורר מבין כנפי החיות, כשרופקות זו בזו. אלו הן הכנפים המשמיעות קול, כמ"ש"א, ואשמע את קול כנפיהם כקול מים רבים, ואז קול זה כלול מד' קולות, כי כשהקול יוצא פוגש באלו ד' התנוצצויות של החשמל, ונחלק לד' קולות.

שסט) קל חד אזלא וכו': קול אחד זולך לגליצור, ומתעורר בקול ההוא אור החשמל ונעשה ממנו דבור אחד. ובדבור ההוא נתעורר דיבור אחר סתום, בלחש, וכשזה מגיע לגליצור, אז מתגלים לו רי"ד סודות עליונים, שנתגלו.

ביאור הדברים. אחד שביאר איך ג' קוין של החשמל מאירים למלכות מבחינת קרקע קטנה, שהיא מצבה הא' של המלכות. הנה חוזר לבאר בפרטות סדר הארתם של ג' קוין דחשמל לקרקע קטנה, ומבאר, איך ג' הקוין יוצאים בזה אחר זה, שכל אחד מראה כח, ואח"כ מתיחדים ע"י קו האמצעי, ואח"כ מתקבלים במלכות דקרקע קטנה.

וכבר ידעת תוכנם של ג' קוין, שקו ימין נעשה מעלית המלכות לבינה, שדיני המלכות ממעטים הג"ר דבינה, בסוד י' שנכנסה באור תבינת חסור ירד לבחינת אויר, שה"ס ו"ק

ואתעביד מניה דבור חד. ובההוא דבור איתער דיבורא אחרא סתימו, בלחישו. וכד מטי האי לגליצור, כדין אתגליין ליה, מאתן וארבע סרי רוין עילאין דאתגליאן.

שע) קלא תנינא, אזלא לענאל, רב ממנא על תמנסרי אלף רבוא משריין, משמשין גו קרקע אחרא, דאיהו בנהירו דכל גוונין, האי אקרי קרקע דארגוונא, נהיר בכל זיני נהורין דנפקי מהאי חשמל. ותמן בההוא קרקע, שקיען תריסר אלף רבוא ם מרגלאן עילאין.

שעא) וכד סלקין נציצין דחשמל, ועאלין דא בדא, סלקין כל אינון

חלופי גרסאות

ם ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים נ"א ל"ג מן מרגלאן עד מרגלאן (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

ורגליהם רגל ישרה

החכמה המכונה דבור. ועתה מבאר קו האמצעי. ואומר, ובההוא דבור אתער דיבורא אחרא סתימו בלחישו, כלומר, כי מתוך שדבור זה, שהוא קו שמאל אינו יכול להאיר מטעם המחלוקת עם הימין כנ"ל, ע"כ יוצא דבור אחר, שה"ס מדת החכמה של קו האמצעי הממעט את הג"ר דחכמה ומשאיר רק ו"ק דחכמה, וז"ש, דיבורא אחרא סתימו בלחישו, דהיינו, לא כדבור הקודם, שהג"ר דחכמה היו מגולות בו, אלא דבור זה של קו האמצעי הוא סתום ובלחש, כי ג"ר דחכמה נסתמו בדבור הזה, וכן הוא בלחש, בלי השמעת קול, שה"ס ו"ק דחכמה, המאירים בדבור הזה. כי הקול אחר שנשלם על ידי הדבור, הוא נבחן לזכר, שהארתו היא ממעלה למטה, כי אור זכר מאיר תמיד ממעלה למטה. והדבור בלי השמעת קול הוא אור נקבה, שהארתה מטה למעלה. ולפיכך הדיבור הא', שהוא קו שמאל המאיר בג"ר דחכמה, הוא דבור בהשמעת קול, ושהקול פועל והדיבור פועל, ויש בו אור זכר המאיר ממעלה למטה. והדבור הב', שהוא בתקוין קו האמצעי, המתקן אותו להאיר רק ממטה למעלה (כמ"ט בפלפ"ט אות ל"ח) הוא דבור בלי השמעת קול, ומתוך שהקול אינו פועל בו, יש בו רק אור נקבה, שהוא ממטה למעלה.

פירושו סודות הירידה, כי רי"ד, הוא אותיות ירידה.

שע) קלא תנינא אזלא וכו': הקול השני, כלומר והארה השניה של הקול, הולך למלאך ענאל, שהוא הממונה הגדול על י"ח אלף רבוא מחנות, המשמשים בקרקע אחרת, שהיא בהארות כל הצבעים, שהם לבן אדום ירוק, זו נקראת קרקע של ארגמן, המאירה בכל מיני אורות היוצאים מחשמל זה. ושם בקרקע ההיא, שקועות י"ב אלף רבוא מרגליות עליונות,

שעא) וכד סלקין נציצין וכו': וכשד" התנוצצויות של החשמל עולות, ובאות זו בזה, עולות אז כל אלו המרגליות שהיו שקועות בקרקע ההיא, ומגיעות לשער המזרח. ושם פתוחים ששה אלף אלפים שערים. ובהם ענאל המכונה הגדול.

פירושו. הקול הראשון שהלך לגליצור לקרקע זעירא, אע"פ שנחלק לד', שה"ס ג' קוין ומלכות, היה תחת שליטת קו השמאל, ולפיכך אינו ראוי להתלבש אלא בכלים דקרקע זעירא, שה"ס מצב האי של המלכות (כנ"ל באות שס"ח ובאות שס"ט) וקול השני, ההולך לענאל, לקרקע דארגוונא, שה"ס המלכות דמצב הב' (כנ"ל אות שס"ט) הוא בשליטת קו האמצעי, כי המלכות דמצב הב' היא בבחינת קו האמצעי. וז"ש, קלא תנינא וכו' גו קרקע אחרא דאיהו בנהירו דכל גוונין, כי להיותה בבחינת קו האמצעי, היא כלולה מכל הצבעים לבן אדום ירוק, כמו קו האמצעי. משא"כ קרקע זעירא, לא היה בה

ח"ש, וכד מטי האי לגליצור, כדין אתגליין ליה מאתן וארבע סרי רוין עילאין, דאתגליאן, כי עתה נתגלה לגליצור, שסוד ירידת האור שהיתה במצב הא', היתה מחמת חסרון היחוד עם הימין, ועתה שנתיחד השמאל עם הימין כבר נשלם הכל. רי"ד סודות,

מרגלאן דאינון שקיען בהווא קרקע, ומטו לגבי תרעא דמזרח. ותמן שית אלף אלפין תרעין פתיחן, וענאל רב ממנא בהו. (שעב) 9 קלא כד איתער מלעילא, בטש נהירו דהאי חשמל ביה, ואתעביד מניה דבור, ובהווא דבור אתער דבור אחרא סתימא. (שעג) וכד מטי האי לענאל ממנא, כדין אתגליין תלת מאה ושתינ וחמש רזין עילאין, דאינון שקיעים בגושפנקא חותם אמת. כדין באימתא

חלופי גרסאות

9 נ"א משיף והווא קלא (דפ"קים ראשונים).

מאמר

הסולם

ורגליהם רגל ישרה

ואינו מתקן אלא הו"ק דחכמה, וז"ש, ותמן שית אלף אלפין תרעין פתיחין, אלף אלפין, היינו החכמה, בסו"ה ואאלפך חכמה, שית, היינו ו"ק, חג"ת נה"י. כי רק חג"ת נה"י דחכמה פתוחים להאיר שם, אבל לא הג"ד דחכמה שהם סתומים ומכוסים

(שעב) קלא כד אתער וכו': וכשהקול מתעורר מלמעלה, דהיינו מבין כנפי הכרובים (כנ"ל אות טס"ח) מכה בו האור של החשמל הזה, ונעשה ממנו דיבור, ובדבור ההוא מתעורר דבור אחד סתום.

פידוש, שכאן מבאר בפרטות את ההארה השניה של הקול שיצא מכנפי החיות, בסדר ג' קוין בזה אחד זה, על דרך שביאר לעיל את ההארה הראשונה (באות טס"ט) וז"ש, קלא כד אתער מלעילא, דהיינו היוצא מבין כנפי החיות, שהוא היציאה של קו ימין (כנ"ש טס) כטש נהירו דהאי חשמל ביה ואתעביד ממני דבור, דהיינו יציאת קו השמאל, שע"י האור החשמל יצאה הי' מאויד, ואור החכמה, חזר למדרגה, כי החכמה נקראת דבור, כנ"ל. ואח"כ יצא קו האמצעי, וז"ש, ובהווא דבור אתער דבור אחר פתימא, שמשום המחלוקת שהיתה בדבור הגלוי, שהוא קו השמאל נתעורר קו האמצעי ומיעט הג"ד דחכמה, ותקן את הו"ק דחכמה שבשמאל עם החסדים שבימין, ונעשה הדבור סתום מג"ד דחכמה. (עיין טס).

(שעג) וכד מטי האי וכו': וכשאר זה מגיע לענאל הממונה, מתגלים אז שס"ה סודות עליונים, שהם שקועים בטבעת שהיא חותם האמת. אז באימה, בחיל, ברתת וברעש עולים שידות ותשבחות לאדון כל, והאור, הרשום בשם המפורש במ"ב אותיות חקוקות, יוצא מאותו גדול השרים על כל שאר המחנות. שנקרא

בה אלא צבע אדום בלבד כמו קו השמאל. ולפיכך הממונה על קרקע דאדגוונא, הוא דב ממנא על ח"י אלף רבוא משריין. כי ח"י מורה על היסוד שהיא קו האמצעי המשפיע אל המלכות דמצב הב'. ואלף ה"ס השפעת החכמה הנקראת אלף, בסו"ה ואאלפך חכמה. ורבוא, ה"ס השפעת החסדים המלבישים את החכמה, שהאורות מתרבים עד אין שיעור. וענאל פירושו עדות אל, כי ענה הוא עדות מלשון לא תענה ברעך עד שקד. ונקרא כך משום שהשפעת ו"ק דחכמה הנוהגת בקו האמצעי, מכונה עדות. והממונה על המלכות דמצב הא' הנקראת קרקע זעירא. נקרא גליצור, שפידושו הצור גילה, כי מקום גילוי החכמה הוא בעיקר במצב הא' של המלכות, והמלכות של מצב הב' מקבלת ממנה (כנ"ל באות טס"ז) וע"כ נק' גליצור. ועיקר מעלתה של המלכות דמצב הב', היא משום שמקבלת סוד י"ב צירופי הויה מו"א, וז"ש, ותמן בהווא קרקע שקיען י"ב אלף רבוא מרגלאין עלאין, דהיינו שיש בה הכנה שיתגלו בה י"ב אלף רבוא מרגלאין מי"ב צירופי הויה דז"א. והם אלף מבחינת החכמה שבהן, ורבוא מבחי' החסדים שבהן, כנ"ל. ומתי הן מתגלות. לזה אומר, וכד סלקין ניצוצין דחשמל ועאלין דא ברא, דהיינו בזמן שד' התנוצצויות של החשמל, שהן ג' קוין ומלכות המקבלתם, עולות ונכללות זו בזו, ואז נכללת כל אחת מן ד' ההתנוצצויות בג' קוין, וד' פעמים ג' הם י"ב, והן מאירות לקרקע דאדגוונא, אז סלקין כל אינון מרגלאין, שהן י"ב אלף רבוא, דאינון שקיען בהווא קרקע, שהיו מוכנים לצאת ממנה כנ"ל, ומטו לגבי תרעא דמזרח דהיינו קו האמצעי שהוא ז"א, שנקרא מדרת. דהיינו שבאים תחת שליטתו, לקבל מי"ב צירופי הויה שבו. ונדע שקו האמצעי מסתיר הג"ד דחכמה.

ז בחיל ברתת בזיע, סלקין שירין ותושבחן למארי כלא. ונהירו דרשים בשם המפורש, במ"ב אתון מחקקן, נפקא מההוא רב סגנין על כל שאר משריין, וסנדלפיין אקרי, וההוא נהירו חפייא על אינון ב' קרקעי, מקרקע ו זעירא ועד קרקע ו דארגוונא.

שעד) ורזא דא ו ספון בארו מהקרקע ועד הקרקע, סנדלפון אקרי הכי, בגין דתמן עאלין כל רזי פנים עילאין, ואנעילו ביה, כהאי סנדלא. דאיהו אעיל בגויה כל יסודא ושרשא דגופא.

שעה) דא רב ממנא, משמשא לאינון פנים לגו. בהאי חקיקין רזין דאתון רשימין גליפין, בלטין בההוא נהירו דחפייאן על אינון קרקעי. כד האי קשיר כתרין למאריה, אינון אתון סלקין בההוא נהירו, ומתעטרו באינון

חלופי גרסאות

ז ניא בחילו (חינציא) ניא בחילו (קראקא). ק ניא וסנדלפון (דפוסים ראשונים). ו ניא ליג זעירא (דפוסים ראשונים). ש ניא דנא (דפוסים ראשונים).

מסורת הזהר

(ג' מ"א ז).

ורגליהם רגל ישרה

שעד) ורזא דא וספון וכו': וזה סוד וספון בארו מהקרקע עד הקרקע. כי בארו רומז על אור של סנדלפון, כי סנדלפון נקרא כך, ארו. נהוא לשון רין, משום שבו נכנסים כל רזין של הפנים העליונים, והנעלו בו, כמו בסנדל הזה, המכניס בתוכו כל יסוד ושרש הגוף. דהיינו רגלי הגוף. כן סנדלפון שומר על רזין עלאין, שעיי שמירתו הם יכולים להאיר במקומם, ממטה למעלה.

הסולם

שעה) דא רב ממנא וכו': ממונה גדול זה משמש להארת הפנים שמבפנים. כי עיי שמירתו יכול אור הפנים להגלות מבפנים, דהיינו ממטה למעלה, באפן שלא ימשך לחוץ. בזה בסנדלפון, נחקקות סידות האותיות הרשומות החקוקות. שהן בולטות באותו האור המכסה על אותן הקרקעות. כשזה, סנדלפון, קושר כתרים לאדונו, עולות האותיות באותו האור, ומתעטרות באלו הכתרים. וחוזר אותי אור המכסה למקומו, והאותיות עולות באלו הכתרים בסוד השם הקדוש.

פירוש. כל הדינים האמורים בג' קיין באצילות, אינם שם במקומם באצילות, אלא הם מצוים בבריאה, וסנדלפון שהוא בחינת מלכות דבריא, הוא הנושא לאותם הדינים. ומבחינת הדינים של קו השמאל שנמצאים בו, שהם דינים דכורא, הוא נקרא סנדלפון. שהוא אותיות ס"ג ד"ל, דהיינו שנאה דלות, הנמשכים

מאמר

שנקרא סנדלפון, והאור ההוא מכסה על אותן ב' קרקעות, מהקרקע הקטנה עד קרקע הארגמן.

פירוש. כל מדרגה נחלקת לשס"ה ולרמ"ה. שה"ס י"ה ו"ה, בסוד שמי עם י"ה היא שס"ה, שעליהם כתוב, זה שמי לעלם. להיותם ג"ר. וזכרי עם ו"ה הוא רמ"ה, דהיינו ו"ק, שעליהם כתוב, זה זכרי לדר דר. וז"ש, וכד מטי האי לענא"ל ממנא כדין אתגליין שם"ה רזין עלאין, שה"ס הג"ר המרומזים בשס"ה. והיינו בבחינת ו"ק דחכמה, ולא בג"ר דחכמה, וז"ש, דאינון שקועים בג'שפנקא חותם אמת, דהיינו שבקו האמצעי הנקרא חותם אמת, שהוא מתקן רק הו"ק דחכמה, ולא הג"ר. אבל כל זמן שמאירה החכמה נמשכים עמה דינים. וז"ש, כדין באימתא בחיל ברתת וכו', דהיינו מחמת הדינים המתגלים עם החכמה נופל על המקבלים אימה וחיל ורתת. ואז כדי להשקיט הדינים צריכים לכסות על הארת החכמה המתגלית, שזה נעשה עיי סנדלפון, וז"ש, ונהירו דרשים בשם המפורש במ"ב אתון מחקקן, שהוא אור המכסה ומעלים על אור החכמה, נפקא מההוא רב וכו' וסנדלפון איקרי וההוא נהירו חפייא על אינון ב' קרקעי וכו' שהאור הזה מכסה על אור החכמה שנגלה בב' המלכויות, המכוונות קרקע קטנה, וקרקע דארגוונא. ואז נשקטים הדינים.

ה כתרין והדרא ההוא נהורא חפייא באתריה, ואתון סלקין באינון כתרין, ברזא דשמא קדישא.

שעו) ורגליהם רגל ישרה, מתחבראן כחדא, דאינון א כחדא, למהך באורח מישר, ברגשת ב חבורתא * במישר כחדא, ורגליהן במישר. וע"ד, לחיזו נביאה בדרגין ידיעאן.

שעו) וכלהו דרגין איקרון רגלי החיות ארע מנייהו. ולהו כחיזו רגלין ז בגופא, ה בסדרא דקא מסדרא, ואיהו כלא בשיעורא.

הלופי גרסאות

מסורת הזהר

ת נוסח אחר לא גרסינן כתרין (דפוסים ראשונים).
 א ג"א מוסיף כחדא בהך (דפוסים ראשונים). ב ג"א חבורתא (דפוסים ראשונים). ג"א מוסיף חבורתא וסטר קדישא דלא לאתערבא בסטרא אחרא כלהו חבורתא (דפוס מונקאטש בסוגריים). ג ג"א ולאו (מונקאטש). ד ג"א מוסיף ריליזי כגוסא (דפוסים ראשונים). ה ג"א בסודרא (קראקא).

ורגליהם רגל ישרה

הסולם

מאמר

הן נפתחות להיות ה' אותיות השם הקדוש אלקים. (כמ"ש שס בהסולם ד"ה וברא ע"ש).

שעו) ורגליהם רגל ישרה: היה צריך לומר ורגליהם רגליים ישרות, אלא שהרגלים מתחברות יחד, והן כרגל אחת ללכת בדרך הישר, בדגש החיבור ביושר ביחד, ורגליהם ביושר. וע"כ הן נמצאות למראה עיני הנביא במדרגות ידועות.

פירושו. כבר נתבאר סוד רגלי החיות, שהן בחינת הארת החכמה שמקומה בנה"י המכונים רגלים, ע"ש. ולפיכך יש פחד מאחיות החיצוניים שלא ימשכו הארת החכמה ממעלה למטה. כדרך שמאל בלי ימין, (כמ"ש בזהר פקודי אות ע"ה). וע"כ הן נשמרות להיות תמיד תחת קו האמצעי המחבר הימין והשמאל להיות אחד, באפן, שאינו נוטה לא לימין ולא לשמאל, אלא הולך בדרך יושר בלי הטיה.

ח"ש דאינון כחדא למהך בארע מישר, ששתי הרגלים שהן ימין ושמאל, נעשות רגל אחת, ללכת בשליטת קו האמצעי, שהוא קו ישר שאינו נוטה לא לימין ולא לשמאל. והארת החכמה המתגלית מהן, היא יוצאת מרגש החיבור של ימין ושמאל ביחד. וי"ש, ברגשת חבורתא כמישר כחדא, שהחכמה יוצאת מרגש החיבור של ימין ושמאל ביחד. וע"כ ורגליהן במישר. שאינם בימין ושמאל אלא ביושר, שהוא קו האמצעי.

שעו) וכלהו דרגין איקרון רגלי החיות. המדרגות למטה מהן, נקראות רגלי החיות. ולהן

הנמשכים מגילוי החכמה שבקו שמאל. ומבחינת הדינים דקו האמצעי הנמצאים בו, שהם דינין דנוקבא, הנמשכים מהמלכות המצומצמת, הוא נקרא נעל (כמ"ש בזהר תצא דף מ', בהסולם ד"ה שלף איש נעלו ע"ש) ונודע שבצת ששולט קו שמאל נמצאות האותיות של השם אלקים, סתומות בלי אור (כמ"ש בהקדמת ספר הזהר דף י"ז בהסולם ד"ה קיימא ע"ש).

ו"ש, בהאי בסנדלפון, חקיקין רזא דאתון רשימיין גליפין, דהיינו ע"י הדינים דדכורא שבו נמצאות האותיות של השם אלקים חקוקות, כלומר שהן שקועות בלי אור. וכן על ידו, בלטיין האותיות דאלקים, בההוא נהירו דחפייאן על אינון קרקעי שע"י אותו האור המכסה על הארת החכמה שבב' מלכויות, שהוא אור החסדים של השם מ"ב, נעשות האותיות בולטות, דהיינו שנפתחות ע"י לבוש החסדים ומאירות בבליטה. ומפרש דבריו, כד האי קשיר כתרין למאריה, שע"י הדינין דנוקבא שבו הנקדאים, נעל, הוא ממשיך חסדים להלביש החכמה, שאז נקשרות הג"ר בז"א ומלכות, אינון אתון סלקין בההוא נהירו, שהאותיות מתלבשות באור החסדים, ומתעטרין באינון כתרין, שמקבלות ג"ר מאלו הכתרים שקשר בזו"ן, והדרא ההוא נהורא חפייא באתריה, דהיינו אור המכסה על החכמה שלא תמשך ממעלה למטה, כנ"ל, הוא חזר לכסות החכמה, ואתון, דהיינו אותיות אלקים, סלקין באינון כתרין ברזא דשמא קדישא שע"י הג"ר שמקבלות מן הכתרים.

שעח) וכף רגליהם ככף רגל עגל, בחיבורא, דהאי סטרא. ולית לון אצבען לתתא, בגין דאצבען לתתא אחזיין חילין אחרנין, בדיוקנא אחרא. וע"ד ב"נ אחזי באצבען חילין אחרנין לעילא בידין, וחילין אחרנין לתתא ברגלין. ואלין לא רשימין בגוייהו חילין אחרנין דסטרא אחרא, וע"ד אקרו רגל ישרה, דסתים לסטרא דא, ואינון כף אחת.

שעט) ואע"ג דלא מתפרשין בפרישו דאצבען בחילין אחרנין דסטרא אחרא, אית בהו רשימו חד, למיהב דוכתא לסטרא אחרא, ואתחזיין לתתא ככף

חלופי גרסאות

1 נ"א הוא (דמוסים ראשונים).

ורגליהם רגל ישרה

הסולם

מאמר

בס"ר"ה לפני שור מהשמאל, אלא הפירוש הוא, בחבורא דהאי סטרא, שבהיותן בקו האמצעי ביושר, יש בהן חיבור מרגל עגל, כי קו האמצעי הוא חיבור של ימין ושמאל ביחד. ולא מקו שמאל בלבד. וז"ש, ולית לון אצבען לתתא בגין דאצבען לתתא אחזיין חילין אחרנין בדיוקנא אחרא, דהיינו שמראים על ימין ושמאל, שמתחלקים זה מזה, שהיא צורה אחרת ממה שימין ושמאל הם בחבור ביחד בקו האמצעי, כי אז יש כח יניקה לס"א. וכן ברגלי האדם יש כח אחיזה לס"א, וז"ש, וע"ד ב"נ אחזו באצבען וכו', כי אצבעות הידים מראות על כחות חסד וגבורה, שאין אחיזה לס"א בהיותן למעלה מחוזה. ואצבעות הרגלים מראות על כחות נצח והוד, שיש בהן אחיזה לס"א בהיותן למטה מחוזה. וז"ש, ואלין לא רשימין בגוייהו חילין אחרנין דסטרא אחרא, שברגלי החיות אין כחות אחרים של צד השמאל רשומים בהם, משום שאין בהן אצבעות. המראות על התחלקות ימין ושמאל, אלא הן מחוברות יחד בקו האמצעי. וז"ש, וע"ד אקרו רגל ישרה דסתים לסטרא דא, שע"כ נקראים רגל ישרה משום שסותמים את צד השמאל, ע"י חבורו בקו האמצעי, שצד השמאל אינו ניכר שם. ואינון כף אחת דהיינו בכחינת קו האמצעי בלבד.

שעט) ואע"ג דלא מתפרשין וכו': ואע"פ שאינון מתחלקות בהתחלקות האצבעות, שהן בכחות אחרים של צד האחד, השמאל, אלא שהן בקו האמצעי, שאין בו התחלקות, יש בהם דשימה אחת לתת מקום לצד האחד, השמאל, כי נראה למטה ככף רגל עגל, שהוא מצד השמאל. אבל אינו כף, להטות לצד שמאל

ולחן מראה הרגלים שבגוף, החיות, בסדר שמסדר, והוא הכל בשיעור. פירוש. כל המדרגות הנמשכות מרגלי החיות, אע"פ שהן למטה מהן, מראהן כמו רגלי החיות, כלומר שהארתן היא כהארת רגלי החיות, דהיינו שמסודרות תחת קו האמצעי, כנ"ל. וז"ש ולהו כחיוזו רגלין בגופא, דהיינו שדרך הארתן של איתן המדרגות הנמשכות מרגלי החיות, הוא כהארת רגלי החיות, שהן בשליטת הגוף, שהוא קו האמצעי. וז"ש, בסטרא דקא מסדרא, באותו הסדר שקו האמצעי מסדר, דהיינו שמסדר שהימין יאיר ממעלה למטה, והשמאל ממטה למעלה (כמ"ש בפלפ"ס אות ל"ה) ואיהו כלא בשיעורא, שמאיר באותו השיעור של קו האמצעי, דהיינו דק ב"ק דחכמה. כמ"ש שם.

שעח) וכף רגליהם ככף רגל עגל: היינו בחבור של אותו הצד, של קו שמאל, כי פני שור הוא מהשמאל. ואין להן אצבעות למטה, ברגלים, משום שהאצבעות למטה מראות כחות אחרים בצורה אחרת. וע"כ אצבעות האדם, מראות על כחות אחרים למעלה בידיים, ומראות על כחות אחרים למטה ברגלים. ואלו, רגלי החיות, אין רשומים בתוכם כחות אחרים של הצד האחר. וע"כ נקראות רגל ישרה. הסותמת לצד הזה. והן כף אחת. ע"כ אומר זכ"ר רגליהם.

פירוש. כי התחלקות האצבעות מורה על התחלקות הצדדים לימין ולשמאל, וכיון שרגלי החיות נשמדות להיות תמיד מחוברות בקו האמצעי ביושר, בלי הטיה לימין או לשמאל, כנ"ל. ע"כ אין להן אצבעות ברגליהן. וז"ש, וכף רגליהם ככף רגל עגל, אין הפירוש שצד שמאל נראה בהם, כי עגל הוא שמאל.

רגל עגל, אבל לא כף לאסטאה, אע"ג דאינון רגל עגל, ישרה איהו, זלא אסטי לעלמין.

(שפ) בההוא רגשא, נפק נציצו ושלחובא לסטרא דא לשמאלא, ואינון נציצו ושלחובא מתחברן כחדא, ונציצין לכל עיבר, ואתעביד מנייהו חיילין ומשריין, וכלהו איקרון רגלי החיות, בגין דנפקי ז מאינון רגלין. וכלהו אזלין ושאטן בשליחותא π בעלמא, לאתלבשא בגופא לתתא. ואתחזון כאינון אחרנין דאיתחזון ועבדי שליחותא בעלמא, ומהדרו ברמשא ובפניא, ומקדשי שמא דמאריהון.

מאמר פני אדם

(שפא) ודמות פניהם פני אדם, דמות ההוא דיוקנא לעילא, לאצטיירא בציורא גניזא. פנים קליטין בקולפין דקיקין. דמות אנפין דלגו ציורא דיוקנא

מסורת הזהר

(ע) (שם) לעיל אות קא.

חלופי גרסאות

ז היג הסלם ג"א אינון (כל הדפוטים). ח ג"א דעלמא (דפוטים ראשונים).

מאמר

הסולם

ורגליהם רגל ישרה

גנוז. פנים הנקלטים בהכאות דקות. דמות פניהם. הוא משום שהתיד הציור של צורת אדם מתנוצץ ניצוץ, שאותו ניצוץ מלהט בפנים החשמל הפנימי הנסתר והצפוף, הנמצא ואינו נמצא. קולפין פירושו הכאות, מלשון קולפי טבא בלעית (ערכין כב.).

פירושו. שהוקשה לו הלשון הכפולה ודמות פניהם, שהיה מספיק שיאמר ופניהם פני אדם, ולמה אומר ידמית. ונותן על זה ב' ביאורים. (א) שדמות מורה על ציור גנוז, כי דמות הוא מלשון דום ודממה, ולפי שפני אדם, הוא קו האמצעי, (כמ"ש לפנינו באות שפ"ד) הממעט את הג"ר של החכמה, ע"י המסך דחירק שבו (כמ"ש בפלפ"ס אות ל"ח ע"ש) ע"כ הוא ציור גנוז, שהג"ר גנוז בו. וז"ש, דמות, מה שהכתוב מכפיל לומר, דמות, הוא מפני שמורה על ההוא דיוקנא לעילא, דהיינו על הקו האמצעי, לאצטיירא בציורא גניזא, שהוא מצטייר בציור גנוז, שהג"ר דחכמה גניזים על ידו, כי פנים קליטין בקולפין דקיקין, כי אין אור הפנים נקלט על ידי קו האמצעי אלא ע"י הכאות דקות, דהיינו ע"י מסך דחירק המכה בקו שמאל וממעט הג"ר דחכמה (כמ"ש בפלפ"ס אות ל"ח ע"ש) ולפיכך נקרא דמות, מפני שהג"ר דחכמה דוממות בו. ומשום שהמסך דחירק כולל בתוכו

שמאל ממש, כי אע"פ שהן רגל עגל, עכ"ז ישרה היא, שהיא בחינת קו האמצעי, שהוא ביושר, שאינו נוטה לשמאל לעולם ומראה עגל הנראה שם, הוא מתוך החיבור שבקו האמצעי (כנ"ל אות שפ"ז).

(שפ) בההוא רגשא נפק זכו': ברגש ההוא, שבחיבור ביושר (כנ"ל אות שפ"ו) יוצאות התנוצצות אור ושללבת, אש לצד שמאל, כלונד לתחת שליטת השמאל, וההתנוצצות והשללבת שהן ימין ושמאל, מתחברות יחד בקו האמצעי, ומנצצות לכל צד, דהיינו לדי צדדים, דרום צפון מזרח מערב, שה"ס ג' קוין ומלכות המקבלתם, ונעשים מהם צבאות ומחנות מלאכים, וכולם נקראים רגלי החיות משום שיוצאים מהרגלים האלו של החיות, וכולם הולכים בשליחות הקב"ה זמשוטטים בעולם. להתלבש בצורה של גוף למטה, והם נראות לבני אדם כאלו מלאכים האחרים הנראים לבני אדם בשעה שעושים שליחות בעולם, וחוזרים בערב ובלילה למקומם ומקדשים שם אדונם בשירה.

מאמר פני אדם

(שפא) ודמות פניהם פני אדם : דמות, היא אותה צורה שלמעלה, שמצטיירת בציור (דפוין דף ל"ט ט"א)

דאדם, ם נציץ נציצו דההוא נציצא מלהטא דלגו דחשמל פנימאה, דטמיר וגניז. הוי ולא הוי.

שפב) אור נציץ, אשא להיט, מלהטא בשלהובי דנורא. רוחא מנציצא אחיד . בגווי. קולפא בסוטרא, גו כלילא חדא. אחיד לעילא, אחיד לתתא, גווי אחידו לכמה סטריין.

שפג) גוון אור גניז, אחיד נהיר ונציץ בנציצו, והאי אור אחיד ותפיס ואעיל לגביה נהירו דאשא מלהטא, ושללהובי נורא, אלין תרין לא ם מתישבן כחדא. ומגו מרגלא דלא אתגלייא כלל, נפקא רוחא דבוסמא, כלילא בתריסר בוסמין עילאין, ומגו ההוא סליקו דאינון תרין דלא מתישבן כחדא, אחיד בהו ההוא רוחא, ומתישבן בדוכתיהו.

שפד) וכדין, אצטבע ההוא רוחא, מגו ההוא נהירו דאור גניז, ונהירו

חלופי גרסאות

ס ה"ג הסלם ג"א דנציץ (בכל הדפוסים). י ג"א בגווי (דפוסים ראשונים). כ ג"א כתבו בכל הדף במקום מתישבן מתיאשן (דפוסים ראשונים).

ורגליהם רגל ישרה

הסולם

מאמר

שורפיס דינים מרובים. רוח מנוצץ אחוז בגוויים. היינו קו האמצעי שהוא כלול מגוון ימין ומגוון שמאל. הוא מכה בצד השמאל. ע"י המסך דחירק שבו כנ"ל. להביאו לכלל אחז. כלומר כדי ליחד הימין עם השמאל לכלל אחד. הוא, אחוז למעלה, בין חסד וגבורה. אחוז למטה, בין נצח והוד. גוויי אחוזים לכמה צדדים. דהיינו לעשה קצוות. כי הקו האמצעי כולל ו"ק.

ב' מלכויות. מלכות דמפתחא. ומלכות דמנעולא. ע"כ מדייק לומר בקולפין דקיקין, דהיינו ע"י המסך דמפתחא. שהכאותיו דקות. ואינו ממעטות דק הג"ר דחכמה, ומשאירות את הו"ק דחכמה. מה שאין כן ההכאות של המסך דמנעולא. הן הכאות קשות, ודוחות גם הו"ק דחכמה (ע"י בפלפ"ס אות ל"ח).

וביאור ב). אומר, דמות אנפיק, שע"כ אומר הכתוב, דמות פניהם, משום דלגו ציורא דיוקנא דאדם נציץ נציצו, שבפנימיות ציור צורת אדם, שהוא קו אמצעי, מתנוצץ ניצוץ. דהיינו מלכות דמנעולא, שבסוד המסך דחירק שבו כנ"ל. דההוא נציצא מלהטא דלגו דחשמל פנימאה, דטמיר וגניז, שהוא נסתר וטמון גם בפנימיות החשמל הפנימי. אבל הוא גנוז רק בשביל הצדיקים, אבל לרשעים הבאים למשוך החכמה ממעלה למטה הוא מתגלה, ח"ש הוי ולא הוי, שהוא נמצא ואינו נמצא. כי לרשעים הוא נמצא, וכל האור מסתלק בסבתו. ולצדיקים הוא גנוז ואינו נמצא, ורק המלכות דמפתחא משמשת בשבילם, שה"ס קולפין דקיקין, וע"כ יש להם ו"ק דחכמה, כנ"ל.

שפג) גוון אור גנוז וכי' : ומפרש את ג' הקוין ביתר ביאור. גוון אור גנוז (ל"ג אחיד) מאיר ומנוצץ בהתנוצצות. שהוא קו ימין. והאור הזה אחוז ותופש ומביא אליו אור של אש לזהות ושללהביות אש, שהן קו השמאל. אלו השנים, הימין והשמאל, אינם מתישבים יחד, כי יש ביניהם מחלוקת, (כמ"ש בפלפ"ס אות ל'). ומתוך מרגלא שאינה מתגלית כלל. דהיינו ממסך דמנעולא, שהיא פעולה א' של קו האמצעי (כמ"ש בפלפ"ס אות ל"ח). יוצא רוח של בשמים, שהוא קו האמצעי, הכלול ביי"ב מיני בשמים עליונים, שה"ס י"ב בחינות של המצב של אלו שני הקוין שאינם מתישבים יחד, אוהז בהם הרוח ההוא. דהיינו קו האמצעי ומתישבים על ידו במקומם.

שפד) וכדין אצטבע ההוא וכי' : ואז, אחר שהרוח הכריע וכלל ב' הקוין זה בזה, נצטבע

שפב) אור נציץ אשא וכי' : ומפרש

ג' הקוין המאוחדים ע"י קו האמצעי, שהוא פני אדם. אור נוצץ, היינו בקו ימין. אש לזהות ומלהטת בשלהבת אש. היינו בקו שמאל, שבו

דאשא מלהטא, ואתישבן וקיימא ביה, כדין אצטיירו ביה, ציורא דפני אדם, דכליל כל דיוקנין, והאי איהו גוון דכליל כל גוונין. אנפין דכליל כל אנפין. שפה) וכד אינון מתתקנן כדקא יאות, לגו כרסייא, כלהו בדיוקנא חדא דאדם. ורזא דא, כד מסתכלין לסטר מזרח, כלהו אינון בדיוקנא חדא דאדם, בגין דמתמן איהו תקיפו דרזא ג דאדם.

שפו) וכד מסתכלין לסטר דרום, כל אנפין אינון בדיוקנא חדא, דיוקנא דאריה, דתמן איהו חילא ותוקפא דכלא. וכד מסתכלין לסטר צפון, כל אנפין אינון בדיוקנא חדא, דיוקנא דשור, דתמן איהו נגיוחו דדינא תקיפא.

שפו) ן וכד מסתכלין לסטר מערב, כל אנפין אינון בדיוקנא חדא, בדיוקנא דנשר. ן כד"א, ן דרך הנשר בשמים. בגין דתמן ן נשר יעיר קנו על גוזליו ירחף. ואורח דנשר, לאתדבקא תדיר בשמים, דתמן איהו ן תיאובתיה לאסתלקא ולאנתדבקא. ובג"כ איהו לסטר מערב.

שפח) ובגין דכל אנפין משתנין, כפום ההוא אתר דההוא סטרא דמסתכלאן ביה, כתיב בכלהו בכל דיוקנא ודיוקנא, לארבעתם. פני אדם ופני אריה ן לארבעתם פני שור ן לארבעתן ופני נשר לארבעתן.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ן (משלי ל) לעיל אות כד. ן (דברים לב) יתרו רעט. ן נ"א מוסיף דא דאדם (קראקא). ן נ"א ל"ג וכד (קראקא). ן נ"א ל"ג כד"א דרך הנשר בשמים (דפוסים ראשונים). ן נ"א חביבתיה (מונקאטש בסוגריים). ן נ"א ל"ג לארבעתם (דפוסים ראשונים). ן נ"א ל"ג לארבעתן (דפוסים ראשונים).

ורגלית רגל ישרה

הסולם

מאמר

פירוש, כשהכסא, שהוא נקידה האמצעית שורה על ד' החיות, או הן מסתכלות לצד מזרח, ויש לכולן פני אדם (כנ"ל בראשית אות ל"ח).

שפו) וכד מסתכלין לסטר וכ' : וכשד' החיות מסתכלות לצד דרום, שהוא קו ימין, כל ד' הפנים של החיות הם בצורה אחת, בצורת אריה, ששם הוא כח ותיקף הכל, כי הכל תלוי באור החסד שהוא מקו ימין, וכשד' החיות מסתכלות לצד צפון, שהוא קו שמאל, כל ד' הפנים של החיות הם בצורה אחת, בצורת השור, ששם היא נגיחת הדין הקשה.

שפח) וכד מסתכלין לסטר וכ' : וכשד' החיות מסתכלות לצד מערב, שהיא מלכות, כל ד' הפנים הם בצורה אחת, בצורת הנשר, כמו שאתה אומר דרך הנשר בשמים, משום ששם, נשר יעיר קנו על גוזליו ירחף, ודרך הנשר שהוא מלכות, להתדבק תמיד בשמים, שהוא ז"א, ששם היא תשיקתו לעלות ולהתדבק, ומשום זה היא לצד מערב.

שפח) ובגין דכל אנפין וכ' : ומשום שכל פנים

נצטבע איתו הרוח, מתוך אותו אור גנוז, שהוא קו ימין, והאור של אש לזהות, שהוא קו שמאל, ושניהם נתישבו בו, ונמצאים בו, אז נצטייר בו, ברוח, שהוא קו אמצעי, ציור של פני אדם, הכלול כל הצורות, וזה הוא גוון הכלול כל הגוונים, כי קו אמצעי כלול מבי' הקוין שהם עון לבן ועון אדום, והוא עצמו הוא קו ירוק, פנים הכלילים כל הפנים, כי פני אדם כולל בתוכו פני אריה ופני שור, שהן ימין ושמאל, וכן כולל את פני נשר, שהיא המלכות המתדבקת בו.

שפה) וכד אינון מתתקנן וכ' : וכשהם, דהיינו ד' הפנים של החיות, מתתקנים כראוי אל הכסא, שהוא המלכות, דהיינו כשהמלכות שורה על ד' החיות שהן המרכבה שלה, שאז נקראת ה' (כנ"ל בראשית אות ל"ח ע"ש) הם כולם בצורה אחת של אדם, וזה ס"ד, כשד' החיות מסתכלות לצד מזרח, שאז קו האמצעי, הן כולן בצורה אחת של אדם, משום שמשם, ממזרח, הוא תוקף הסוד של פני אדם

שפט) האי כד מתתקנן בכרסייא, * כמא דכרסייא ז פני למיזל, הכי אינון אתחזיין דיוקנייהו, כפום ההוא סטרא דאזל, כדכתיב ט אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו.

שצ) וכד לא אזלין ולא מתתקנין ק גו כרסייא, כדין כל חד וחד אתפרש בדיוקניה דאתחזי ליה. ועכ"ד, כל חד וחד אתדבק בדיוקנא דחבריה, וכלהו אתחזיין דיוקנייהו ר מתדבקו דא בדא, ודא כליל בדא, כל חד ט כליל בחבריה, וחבריה ביה.

שצא) סטרא חד אומר קדוש, וסטרא חד אומר קדוש, ת וסטרא חד אומר קדוש, וסטרא אחרא אומר ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו.

שצב) וידי אדם מתחת כנפיהם, האי לקבלא כ מאריהון דתיובתא לגבייהו, ז דהא ימינא דקב"ה, פרישא ג לקבלא כל אינון דתייבין לגביה. מתחת כנפיהם, אמאי, בגין צניעו, ד דהא מאריהון דתיובתא צניעו אצטריך, דלא למנדע בהו אחרא, כמד"א ה כסוי חטאה.

שצג) רזא דא, דלא סלקין ידיהו לעילא, כמא דבני נשא דידיהו סלקין לעילא על רישיהו, והני לאו הכי, דהא מתחת גדפייהו לא נפקי לבר, דהא

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ט (יחזקאל א) ב"ב סט. ה (תהלים לב) נח רגו. ז נ"א בעי (הנהות כתי"ב). ק נ"א גבי (דפוסים ראשונים). ר נ"א מתדבקן (דפוסים ראשונים). ש נוסח אחר לא גרסינן כליל (ירושלם). ת וסטרא חד אומר קדוש (בדפוס מונקאטש במרובעים). א נ"א מראיהון (חינצא). ב נ"א ידא דקב"ה פרישא לאינון (קראקא). ג נ"א על וליג לקבלא כל (חינצא). ד נ"א דהאי (דפוסים ראשונים).

ורגליהם רגל ישרה

הסולם

מאמר

שצא) סטרא חד אומר וכו': צד אחד, מד' החיות, אומר קדוש, וצד אחד אומר קדוש, וצד אחד אומר קדוש. שהן ג' צדדים, דרום צפון מזרח, דהיינו ג' קוין. וצד האחר, דהיינו צד מערב, שהוא מלכות, אומר, ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו.

פנים ופנים משתנים לפי המקום של אותו הצד שמסתכלים בו, ע"כ כתוב בכולם, בכל צורה וצורה, לארבעתם, פני אדם ופני אריה לארבעתם, פני שור לארבעתן, ופני נשר לארבעתן.

שצב) וידי אדם מתחת כנפיהם: זה הוא כדי לקבל אליהם בעלי תשובה. כי יד ימינו של הקב"ה פרושה, לקבל כל אלו החוזרים אליו בתשובה. שואל. מתחת כנפיהם למה. ומשיב. הוא משום צניעות. כי בעלי תשובה צדיקים צניעות, שלא ידע בהם אחר. כמשי"א כסוי חטאה.

שפט) האי כד מתתקנן וכו': אלו ד' החיות, כשהן מתתקנות בכסא, שהוא המלכות כמו שהכסא פונה ללכת, אם למזרח או למערב, וכו', כך הן החיות, מראות צורתן כפי אותו הצד שהכסא הולך, כמ"ש, אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו.

שצג) רזא דא דלא וכו': מ"ש, וידי אדם תחת כנפיהם, הוא סוד, שאינו מגביהות ידיהן למעלה, כמו בני אדם, שמגביהים ידיהם למעלה על ראשם. ואלו החיות, אינן כן, כי ידיהן אינן יוצאות לתוך מתחת כנפיהן, כי כנפיהן

שצ) וכד לא אזלין וכו': וכשאינן הולכות, זאינן מתתקנות בכסא שהוא נקודה האמצעית הרוכבת עליהן, אז כל אחד ואחד נפרד בצורתו הראויה לו. אבל כשהן מתתקנות בכסא, כל אחד מראה צורתה לפי אותו הצד שהכסא הולך כנ"ל. ועם כל זה, כל אחת ואחת מתדבקת בצורת חברתה, וכולן, נראות צורותיהן מתדבקות זו בזו, חו כלולה בזו, כל אחת כלולה בחברתה, וחברתה בה.

גדפייהו ואנפייהו פרידן אינון לעילא. כמא דאמר (ט) ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה. דאתפרשן כד לא מתתקנן גו כורסייא כדקא אמרן. ואלין ידין לא אתחזיין כלל ה לסלקא לעילא, מגו דאתגליין, וע"ד מתחת כנפיהם כתיב. שצד) וכד אלין נטלין, גדפייהו מתחברן כחדא, למהוי בארז מישר. לנטלא דא עם דא כחדא, בשעתא חדא, בזמנא חדא, וכלהו כחדא סלקין לכרסייא לעילא.

מטרת הזהר

(ט) (יחזקאל א) לעיל את קנב

חזופי גרסאות

ח ה"ג הסלם נ"א לאעלא סטרא (כל הדוסוסים) ונ"א לאעלא סטרא (קראקא).

מאמר

הסולם

ודגליהם רגל ישרה

וכנפיהם פרודות למעלה. כמ"ש, ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה. כי בשעה שאינן מתתקנות תוך הכסא, צורותיהן נפרדות זו מזו, כמו שאמרנו (באות ש"צ) וידים אלו אינן ראיות כלל לעלות למעלה, משום שהן נגלות. וע"כ מתחת כנפיהם, כתוב. פירוש. כי נתבאר לעיל (באות שפ"ט וש"צ) שיש ב' זמנים בד' החיות, א) כשאין מתתקנות במלכות, דהיינו שהנקודה האמצעית אינה רוכבת עליהם, שאז כל אר"א פרודה מחברתה, כי הימין והשמאל אינם מתחברים זה בזה. שהוא מטעם שכל זמן שהקו האמצעי אינו ממעט הג"ר דשמאל אין השמאל רוצה להכליל יחד עם הימין. ב) כשד' החיות מתתקנות במלכות, דהיינו שהנקודה האמצעית דוכבת עליהם, שאז הן מתתקנות בקו האמצעי שלה. והג"ר דחכמה מתמעטות, ואז מתדבקים ימין ושמאל זה בזה בד' החיות כמו במלכות. וכן אומר לעיל (בז"ח בראשית אות ל"ח) אינון ארבע של המרכבה, וחדא נקודה דקיימא עליהו אינון ה' וכו' ורזא דה' דא דלת תוח וכו'. הרי שיש זמן שהמלכות שורה על המרכבה, ויש זמן שאינה שורה ע"ש. וסו"ה, ופניהם וכנפיהם פרודות, שזה נאמר על אותו הזמן, שהמלכות אינה רוכבת על המרכבה, שאז הג"ר דחכמה מגולה בקו שמאל, ואין השמאל מתיחד עם הימין, וע"כ ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה דהיינו בראשי החיות, אבל למטה בו"ק, יש יחוד בין ימין ושמאל תמיד. ח"ש, רזא דא, סוד זה של הכתוב, וידי אדם מתחת כנפיהם, הוא, דלא סלקין ידיהו לעילא, כמא דבני נשא וכו'. כי ידי אדם פירושו שימין ושמאל מאוחדים זה בזה, כי אדם הוא קו האמצעי המיוחד. וז"ס שהן מכוסות בכנפים, דהיינו שהכנפים מכוסות יחד עולות אל הכסא למעלה.

ואינון

שצה) ואינן דלא ידעי לאן אתר , אזלין ולא תמאן ולא מסתכלין, ז זעאן, ומההוא זיעא דלהון כד אינן נטלין, וסלקין לכורסייא קדישא, אתעביד מההוא זיעא נהר דינור, נגיד ונפיק.

שצו) וההוא זיעא כנטילו דנטלי איהו. טפין מנטפין מד' גווני אשין. אשא חוורא, מנטפא אשא סומקא, אשא ירוקא. אשא סומקא, מנטפא אשא אוכמא, אשא ירוקא. אשא ירוקא מנטפא אשא סומקא, אשא חוורא. אשא אוכמא, ן מנטפא ההוא אשא סומקא.

שצז) חיוורא תניינא, לאו איהו ן ההוא חיוורא קדמאה. וההיא אשא

חלופי גרסאות

ז ג"א ל"ג אזלין (דפ"ס ראשונים). ז ג"א ל"ג מן זעאן עד מההוא זיעא נהר (דפ"ס ראשונים). ן ג"א ל"ג מנטפא (דפ"ס ראשונים). ט ג"א איהו. (דפ"ס ראשונים).

מאמר הסולם ורגליהם רגל ישות

המלכות שבחיות, כשבאה לקו שמאל, מנטפת אתהא אש אדומה. שהיא הדינין דשמאל.

שצז) חוורא תניינא לאו וכו': הלבן השני אינו כאותו הלבן הראשון, ואתה האש השחורה אינה כאש השחורה הראשונה, וכן כל הצבעים, אין אלו כאלו, הראשון והשני והשלישי וכן כולם, אין אחד דומה לחבירו.

פירוש. ד' צבעי האש, הם ד' מיני דינים, כי אש לבנה, היא הדינים שבקו ימין, שהם מעלים המלכות לבינה, ואש אדומה היא הדינים שבקו שמאל, שהם הדינים דחסרון חסדים וחשך וכו' הנמשכים משמאל כשהוא בלי ימין. ואש ירוקה, היא הדינים שבקו האמצעי, שהם המסך דחידק, שממעט עמו הג"ר דשמאל, ואש שחורה היא הדינים שבמלכות, שהן של הצמצום והמסך שבה, וכשג' הקוין מתיחדים ע"י קו האמצעי, נעשים כולם אחד, וכל הדינים שבהם מתהפכים לרחמים, להיותם כמו ד' גלגלים אשר כל השלמות של המוחין מתגלגלים עליהם, ומתגלגלים על ידיהם. כי לולא הדינים דקו ימין, שה"ס הקטנות שנעשתה בכינה מחמת עלית המלכות לבינה, לא היתה יוצאה החכמה בשמאל, ולולא הדינים שבשמאל, לא היה מתעורר הקו האמצעי ליחד השמאל והימין זה בזה, שמכאן נמשכים המוחין דפנים בפנים, ולולא המסך דחידק שבקו האמצעי, לא היה השמאל מתייחד עם הימין, לעולם. הדי שלולא הדינים ההם לא היו מציאות למוחין הגדולים שיתגלו, וא"כ הם רחמים ולא דין (כח"ש באורך בזהר בלק אות תל"ו) אמנם כל זה הוא בכח הקו האמצעי המיוחד הימין והשמאל בדרך

שצה) ואינן דלא ידעי וכו': ואלו, החיות, שאינן יודעות לאיזה מקום שהולכות, כלומר שאין קו האמצעי מיחד הימין והשמאל שבהם ללכת בדרך יושר, כנ"ל, שמשום זה, אינן רואות ואינן מסתכלות, כי בהתגבר השמאל על הימין, נעשה חשך ואינן מסתכלות, ובהתגבר הימין על השמאל, ונתבטלת הארת החכמה ואינן רואות, כי ראיה היא חכמה. הן מזיעות, כלומר שמכל צד שהן פונות, מוציאות משם טפות של דינים, המכונות טפות אש, ודומות כמו זיעה של אש, ומאותה זיעה שלהן, כשהן נוסעות אחר כך, ועולות לכסא הקדוש, להתיחד בקו האמצעי, נעשה אז מאותה זיעה, נהר דינור הנמשך והיוצא.

שצז) וההוא זיעא כנטילו וכו': והזיעה ההיא, היא כפי הנסיעה שהן נוסעות, כלומר, לכל קו שהן באות, מוציאות משם טפות דין, טפות נטפות מד' צבעי האש, שהן לבן, שהוא קו ימין, אדום, שהוא קו שמאל, ירוק, שהוא קו האמצעי, שחור שהוא מלכות, האש הלבנה, שהיא קו ימין, שבחיות, כשהיא באה לקו שמאל, מנטפת אש אדומה, שהיא הדינין שבשמאל, וכשבאה לקו האמצעי, מנטפת אש ירוקה, שהיא הדינים שבקו האמצעי, האש הירוקה, שהיא קו האמצעי שבחיות, כשבאה לקו שמאל, מנטפת אש אדומה, שהיא הדינין דשמאל, וכשבאה לקו ימין, מנטפת אש לבנה, שהיא הדינין שבקו ימין, האש השחורה, שהיא

אוכמא, לאו איהי ההיא אשא . אוכמא קדמאה. וכן כל גוונים, לאו אלין כאלין. קדמאה, ותניינא, ותליתאה. וכן כלהו.

שצח) בשעתא כ דנטפין אלין אשין, ואתכלילו לאתחברא כחדא, סלקין שלהובין מלהטן, ובטשי דא בדא, ומההוא בטישו דבטשו כחדא, אתעבידו כל אינון מלאכי חבלה, דטרדי חייביא בגיהנם. מאינין שלהובין אתעבידו נורא דגיהנם לתתא, דאינון שליחן דחבלה, אתמנון באינון שלהובין, לאוקדא חייביא תמן, דרזא דילהון תמן. דכתיב, (ח) מהאש יצאו והאש תאכלם.

מאמר אשר יהיה שמה הרוח ללכת שמה ילכו

שצט) כד נטלין, כלהון נטלין לקביל אנפוי, דההוא דאתמנא לההוא סטרא. כד רוחא איתער למיהך לסטרא דמזרח, בטיש ההוא רוחא לגבי אנפין

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ח) (יחזקאל טו) וירא רמד ז"ח בראשית רעו. י ג"א קדמאה אוכמא (דפוסים ראשונים). כ ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים ג"א דנפלין (דפוסים ראשונים). ז ג"א ל"ג נורא (קראקא) ונ"א גיהנם ול"ג נורא דגיהנם (חינצא).

מאמר

הסולם

ורגליהם רגל ישרה

גופו. והוא מפני שהיא מתערבת עם הדינין דקו האמצעי שעוררה אותה. ומשתנה המזג שבה. וכן כל גוונים, לאו אלין כאלין, קדמאה, דהיינו המתעורר ע"י קו ימין שהוא אש לבנה. ותניינא, דהיינו המתעורר ע"י קו שמאל, שהוא אש אדומה. ותליתאה, דהיינו המתעורר ע"י קו האמצעי, שהוא אש ירוקה וכן כלהו, אין זה דומה לזה, כי גם הדינים של המעורר עצמו מתוספים על הדינים של אותו הצד שנתעוררו.

בדרך היושר שלא לנטות לא לימין ולא לשמאל. כנ"ל.

אבל כל עוד שקו האמצעי לא גמר את היחוד דימין ושמאל, אשר אז המדרגה עודה מתנועת, פעם לימין ופעם לשמאל ופעם לקו האמצעי, נמצא שהדינים אינם נמתקים כלל. כי עוד לא נתגלו על ידיהם שום מוחין, וע"כ רק הדינים שבג' קוין והמלכות, שולטים. באפן שבכל מקום שהמדרגה באה היא מעוררת הדינים אשר שם שיפעלו. וזה שאומר (באות שצ"ו) וההוא זיעא כנטילו דנטלי איהו, דהיינו כאותו הצד שבא לשם מגלה שם הדינים, טפין מנטפין וכו' שהולך וחושב את הדינים המתעוררים מכל צד.

שצח) בשעתא דנטפין אלין וכו': בשעה שהאשים האלו דהיינו הדינים הנ"ל, נוטפות, ונכללות להתחבר יחד, עולות שלהבות מלהטות ומכות זו בזו. ומאותה ההכאה שהן מכות ביחד, נעשו כל מלאכי חבלה האלו, המענישים הרשעים בגיהנם. ומהשלהבות האלו נעשתה האש של הגיהנם למטה, שהן מלאכי החבלה, שנתמנו בשלהבות האלו לשרוף שם הרשעים, שסודם שם. שכתוב עליהם, מהאש יצאו והאש תאכלם.

ויש לשאול, סוף סוף אין יותר מד' מיני דינים מג' קוין ומלכות, כנ"ל, א"כ מה מוסיף לנו אם כל קו מתנועע לימין או לשמאל או לאמצע, הלא הצבעים אינם מתרבים משים זה. וי"ש, חזקא תניינא דהיינו האש הירוקה שהיא קו שמאל בשעה שבא לקו ימין מגלה את האש הלבנה שבו, כנ"ל. והאש הלבנה הזו שמתגלה ע"י תנועת קו האמצעי לימין נבחת לאשא תניינא, הנוספת על קו הימין. ואומר, לאו איהו התוא חזקא קדמאה, שאין אש הלבנה השניה דומה לאש הלבנה שהיא קו ימין

מאמר אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו

שצט) כד נטלין, כלהון נטלין לקביל אנפוי, דההוא דאתמנא לההוא סטרא. כד רוחא איתער למיהך לסטרא דמזרח, בטיש ההוא רוחא לגבי אנפין

דהוא דקיימא לההוא סטרא, ואיהו נטיל בקדמיתא, וכלהו עמיה כחדא, דכתיב א) ואיש אל עבר פניו ילכו אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו. ת) האי רוח, איהו רוח ממללא. רוח דכליל כל רוחין בגויה. רוח טמיר וגניז בגווייהו. רוח דא, איהו רוח דכליל ברזא דלתתא, לקבל תלת קידושין דאתקדש בהון כחדא. ואינן קדוש קדוש קדוש, לקבל תלת זימנין רוח דכתיב הכא. נ אל אשר יהיה שמה הרוח, חד. ס על אשר יהיה שם הרוח, תרי. שמה הרוח ללכת, תלת. בגין, דרוח דא כליל מתלת רוחין, רזא דחיות הקדש עילאין, דאינן רזא דתלת קדושאן, דנחתא מההוא קדש עילאה, רוח סתימא, דכל קדושאן מגיה תליין.

מאמר ודמות החיות מראיהם וגו'

תא) * ב) ודמות החיות מראיהם כגחלי אש בוערות וגו'. ודמות, דיוקנא דמתלבשן בחד מנייהו, דאתלבש בנורא. ואיהו לא חזא, אלא דיוקנא חיזו שמשי דגחלי דנורא. תב) גחלי אש, ע אלין אינן דאיקרון מראיהם, חיזו דחיון, דבהו אסתכלן

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

א) (שם א) לעיל את שפט. ב) (שם) ויקהל תיג צו עה ת"ז בהקדמה ד' ה. תק"ח ד' צד ט"ג
 ט ג"א לקבל תלת רוח תלת זימנין (דפוסים ראשונים).
 נ ג"א אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו הא חד שמה הרוח ללכת תרי כי רוח החיה תלת (וויניצא) ג"א אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת תרי כי רוח החיות תלת (קראקא). ט מן על עד תלת הוא בדפוס מונקאטש כמרובעים. ע ג"א ליג אלין (דפוסים ראשונים).

ודמות החיות מראיהם וגו'

הסולם

מאמר

תא) ודמות החיות מראיהם וכו': ודמות החיות מראיהם כגחלי אש בוערות כמראה הלפידים היא מתהלכת בין החיות ונגה לאש ומן האש יוצא ברק. ודמות, ולא כתוב ודמויות החיות, בלשון רביס. הוא מפני שהיא צורה אחת מהחיות, שבה מתלבשות כולן, דהיינו צורת השמאל שבהן, שצורה זו נתלבשה באש. והוא, יחזקאל, לא ראה את הדמות עצמה אלא צורת המראה של המשרתים איתה, דהיינו, גחלי אש. פירוש, שצורות כל החיות. שהיא ג' קוין, נתלבוש בצורת השמאל שבהן, שהיא פני שוד, דהיינו לגלות החכמה שבקו שמאל, וצורה זו נתלבשה בגחלי אש, שה"ס הדינים המופיעים יחד עם גילוי החכמה. אה רק את גחלי האש.

לאותו הצד, ומפרשו, כשהרוח, שמלמעלה, נתעורר ללכת לצד מזרח, מכה אותו הרוח בפנים שהוא של אותה החיה העומדת לאותו הצד, במזרח, והיא נוסעת תחילה, וכולן, כל שאר החיות נוסעות עמה ביחד, שכתוב, ואיש אל עבר פניו ילכו אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו.

ת) חאי רוח איהו וכו': רוח זה הוא רוח המדבר, שהוא ז"א, רוח הכלול כל הרוחות בתוכו, רוח נסתר וגנון בתוכן של החיות. רוח זה, הוא הרוח הכלול בסוד החיות שלמטה, כנגד ג' קדושות שנתקדש בהן יחד, שה"ס ג' קוין, והן, קדוש קדוש קדוש, כנגד ג' פעמים רוח שכתוב כאן, אל אשר יהיה שמה הרוח, א', על אשר יהיה שם הרוח, ב', שמה הרוח, ללכת, ג', משום שרוח זה כלול מג' רוחות, דהיינו מג' קוין, סוד חיות הקודש העליונות שה"ס חג"ת דז"א, שה"ס ג' קדושות היורדות מהקדש העליון הרוח הסתום, שהוא אבא עלאת, שכל הקדושות תלויות ממנו.

תב) גחלי אש אלין וכו': גחלי אש, אלו הם הנקראים מראיהם, דהיינו המראה של החיות, שמסתכלים בהן לראות במראה, וכמו מראה שרואים בה כל הגוונים, כך השרפים, שהם

למיחמי בחיזו. כמראה דאחזי כל גוונין, הכי שרפים, אינון כמראה לאחזאה בהון דיוקנין דחיון. בגין דכולא אתלבש דא בדא, ודא מראה דדא. (תג) אבל ודמות החיות, לא אמר דיוקנא דילהון, ולא איצטרריך, דהא בקדמיתא קאמר כל דיוקנין צ דילהון. והכא אמר מאינון דמות דלהון דאינון מראות דילהון.

(תד) כגחלי אש, מאן גחלי אש. אלין שרפים. מראיהם, אינון אופנים, דבהון אתלבשו, לאחזאה דיוקנין, וחיזו דילהון.

(תה) נציצו דילהון, באינון דאיקרון לפידים. ומאן אינון חשמלים תתאיין, דנפקי מההוא חשמל תתאה. רזא דא, כרזא עילאה לעילא, בההוא חשמל פנימאה, בגין דכלא גוונא חדא, מתתא ועילא. עד הכא רזא דחשמל, בגוונין דלא אתחזון, אלא בחיזו. חיוזו לגו מן חיוזו, חיוזו דא לגו מן דא. כמא דכתיב, ממראה מתניו ולמעלה וממראה מתניו ולמטה.

חלופי גרסאות

פ ג'א דמואה (דפוסים ראשונים). צ ג'א ל'ג מן דלהון עד דלהון. (דפוסים ראשונים). ק ג'א מוסיף אל חיוזו (קראקא).

מאמר

הסולם

ודמות החיות מראיהם וגו'

כלומר, כשרואים גחלי האש, רואים בתוכה החכמה, וג' קוין של החיות בתוך החכמה. ונמצא שגחלי האש הם המראה של החכמה. והחכמה היא המראה של החיות. מפני שملובשים זה בזה.

(תג) אבל ודמות החיות וכו': אבל ודמות החיות, לא אמר הצורות שלהן, ואינו צריך לומר שהן אריה, שור, נשר, אדם, כי כבר אמר בתחילה כל הצורות שלהן. וכאן אמר רק הדמות שלהן, שהיא המראית שלהם.

(תד) כגחלי אש מאן וכו': כגחלי אש. שואל מי הם גחלי אש. ומשיב, אלו הם השרפים. מראיהם, הם האופנים, שהשרפים מתלבשים בהם להראות צורות החיות. דהיינו ג' קוין שבהן, והמראה שלהן, שהיא החכמה שמתגלה על ידיהן בקו שמאל, הנקראת מראה.

(תה) נציצו דלהון באינון וכו': ההתנוצצות שלהם, של השרפים והאופנים, היא באלו המלאכים הנקראים לפידים, ומי הם. הם החשמלים התחתונים היוצאים מהחשמל התחתון המסבב את החיות. דהיינו שהם יוצאים מחוץ רגלי החיות עם החשמל המקיף אותם (כנ"ל אות שס"ה) סוד זה של החשמל התחתון, הוא כסוד העליון למעלה באותו חשמל הפנימי, דהיינו החשמל שממראה מתניו ולמעלה שכמראה

שהם גחלי אש, הם כמראה לראות בהן המראות של החיות. משום שהכל מתלבש זה בזה, וזו היא המראה של זו.

פירושו. החכמה הנגלית בקו שמאל של החיות, בפני שור, אינה נגלית אלא ביחד עם דינים ועונשים על הרשעים הממשיכים החכמה ממעלה למטה (כמ"ש באדרא רבא אות ר"ט ע"ש) ואלו הדינים נקראים גחלי אש ושרפים. ונבחנים כמשדטים לקו השמאל. מפני שבלי הדינים הללו אין החכמה שבשמאל מתגלית, וז"ש גחלי אש אלין אינון דאיקרון מראיהם, שעליהם נאמר ודמות החיות מראיהם. כי הם חיוזו דחיון, שהם המראה של החיות, דבהו אסתכלן למיחמי בחיזו, כי בהם, בדינים האלו, מסתכלים לראות במראה, שה"ס החכמה הנקראת, מראה, כי כשרואים הדינים האלו, רואים ג"כ החכמה דשמאל הנקראת מראה. כמראה וכו' הכי שרפים אינון כמראה, לאחזאה בהון דיוקנין דחיון. כי הדינים הנקראים שרפים הם כמראה, כי אין הצורות של החיות מתלבשות בצורת השמאל לגלות חכמה, אלא על ידי הדינים האלו הנקראים שרפים. כנ"ל בדבור הסמוך. ע"כ נבחנו, אשר החיות שה"ס ג' הקוין מתלבשים בצורת השמאל, דהיינו לגלות החכמה שבשמאל. והחכמה שבשמאל מתלבשת בגחלי אש. וז"ש, בגין דכולא אתלבש דא בדא, ודא מראה דדא.

תו) היא מתהלכת בין החיות, דאטייהיבת בין תרין סטרין, ואתחקקת תמן בגלופא ודיוקנהא. דכתיב **ו שימני בחותם על לבך וגו'.** ומגו דהאי אבן סבא מרגליתא, אזלא בין תרין סטרין, אית לה נהירו לאנהרא, ולסלקא נהורא. על כל שאר אבנין מנצצין.

מאמר ונוגה לאש

תז) ונוגה לאש, האי נוגה איהו מסטרא דימינא, ואתכליל בשמאלא, ושמאלא בימינא, ואשא מלהטא מנצצא. מההוא נוגה נהיר ההוא אבנא, ואתייהיב בה חיוז, לאסתכלא בשופרהא.

תח) והאי נוגה איהו נציצו דנציצן כאשא, ונהיר סומקא דיליה. ומגו דא, בשעתא דעאל ונקיב גו ההוא אבנא, איהי שפירא בחיוז.

תט) בתרין גוונין. אתחזייא האי אבנא ואצטבע, כגין דאיהו גוון חשוך בקדמיתא, כיון דאתקנת לקבלא נהורא, אתער נהירו מסטרא דימינא, ואתנהירת בחוורו. כיון דאנהירת בחוורו כאבנא בדוחלא, עד כען לית לה חיוז בשפירו לאסתכלא, עד דאתא סטרא דשמאלא דההוא נוגה, דסומקא,

חלופי גרסאות

ד נ"א ליג דא (קראקא) נ"א מוסיף סומקא דא (חינציא בסוגריים).

מטורת הזהר

ג) (שה"ש ח) ויחי תשל.

ונוגה לאש

לאש. נוגה זה, הוא מצד ימין של ז"א, ונכלל בשמאל של ז"א, והשמאל בימין, ואש ליהטת שהיא משמאל הכלול בימין, מנצצת. מנגה זה מאירה אותה האבן, שהיא המלכות, וניתנת בה מראה, להסתכל ביפיה.

תח) **והאי נגה איהו וכו' :** ונגה זה הוא התנצצות המתנצצת כאש ומאיר האדים שבה, במלכות, דהיינו הארת החכמה שבשמאל הכלול בגנה, ומשום זה, בשעה שז"א נכנס ונוקב תוך אותה האבן, דהיינו במצב הב', שעושה אותה לבית קבול, ומשפיע חסדים, היא יפת מראה. כי אז יש לה חכמה וחסדים, שמחס היופי

תט) **בתרין גוונין אתחזיא וכו' :** ומפרש. בשני צבעים נראית אבן זו, ונצטבעת. כי מתחילה היתה המלכות בצבע של חושך, דהיינו במצב הא' של המלכות, כיון שנתתקנה לקבל האור, דהיינו במצב הב' של המלכות, (כמ"ש בפלפ"ס אות פ"ח ע"ש) ונתעורר אז האור מצד ימין יהאירה בלבן, דהיינו בחסדים. כיון שהאירה בלבן כאבן הברדלח, כלומר כהלבן שבאבן

הסולם

שכמראה אש בית לה (שבפסוק כ"ז) **מסני שהכל** הוא באפן אחד, מלמטה ולמעלה. עד כאן דהיינו החשמל התחתון הוא סוד החשמל בגוונין שאינם נראים, אלא במראה, מראה לפנים ממראה, מראה זו לפנים מזו. כמ"ש **ממראה** מתניו ולמעלה **וממראה** מתניו ולמטה (כמ"ש להלן אות תע"ט).

תו) **היא מתהלכת בין החיות :** היא המלכות, שנתנה בין ב' צדדים, דהיינו בין הימין והשמאל שבחיות, ונחקקה שם בחקיקה וצורה. שכתוב, שהשכינה אמרה, **שימני כחותם על לבך וגו'.** דהיינו כפיתוחי חותם. ומשום שאבן טובה זו, דהיינו המלכות הנקראת מרגלית, הולכת בין שני צדדים, ימין ושמאל, שה"ס הארת חסדים והארת חכמה. יש לה אור להאיר, ולהעלות האור על כל שאר אבנים המנצצות דהיינו על שאר המדרגות.

מאמר ונוגה לאש

תז) **ונוגה לאש. האי וכו' :** כתוב. ונבה 503 (דס"ו דף ל"ט ט"ג)

ועאל בגויה ההוא סומקא בההוא נוגה, כדין איהי שפירא בחיזו, שפירא
• בריוא, לאסתכלא.

(תי) איהי אבנא יקירא בשלימו בגוונין. כאתתא שפירא בחיזו, חוור
וסומק. וכדין אתוון מנצצן בגוה, ונפיק בגו ההוא נציצו ברק מברקת, נהיר
לפום שעתא, חיור וסומק, סומק וחיור.

(תיא) רזא קדישא, לאצטבע שאר אבנין מההוא אבנא טבא דאקרי
ברקת. בגין דאצטבע מההוא נהירו דברק, איקרי על שמה ברקת. בגין דהאי
אבנא טבא, מרגליתא עילאה, אצטבע בתריסר גוונין, מנהרין גו אינון תרין.
ה מגו נציצו דנציץ ואפיק, אצטבען תריסר אבנין דילה, ואינון תלת סדרין.
וכפום דאצטבעו מינה, הכי אקרון על ההוא שמא ממש.

חלופי גרסאות

ש ג"א בהוא (קראקא). ת ג"א ומגו (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

ונגה לאש

שמתגלים הדינים שעם החכמה. ואחר שנתגלו
הדינים, נאמד ומן האש יוצא ברק. ויש
ונפיק בגו ההוא נציצו ברק מברקת וכו'.
כי הארת החכמה שקבלה המלכות מן הנוגה,
נקראת ברקת. להיותה אור נקבה. ואחר שנגלו
הדינים, יוצא ברק מברקת ונגלה לחוץ. אלא
כמו ברק, הנגלה לפי שעה ונעלם תכף.

(תיא) רזא קדישא לאצטבע וכו': סוד
קדוש הוא, לצבוע שאר אבנים מהאבן הטובה
היא הנקראת ברקת, שמשום שנצטבעה מאור
הברק, נקראת על שמו ברקת. כי האבן הטובה,
המרגלית העליונה הזו, דהיינו המלכות,
נצטבעה ביי"ב צבעים מאירים תוך שנים האלו,
עארס חסדים וחכמה, ומתוך ההתנוצצות הנוצצת
ומציאה, מצטבעות י"ב אבנים שלה של
המלכות, אשר ברקת היא אחת מהן, כמיש
אדס פטדה וברקת. והן ג' סדרים. וכפי
שנצטבעו ממנה כך נקרא על אותו השם ממש.
פידוש. ד' צבעים הם, לבן אדום ירוק
שחור, שהם ג' קוין, ומלכות המקבלתם
וכשנכללים זה בזה, יש ג' קוין בכל אחד מד'
צבעים, והם י"ב צבעים, ולפיכך כשהמלכות
מקבלת מד' צבעים אלו, מצטבעות בה י"ב
אבנים, שה"ס אבני החשן הכתובות בתורה,
וברקת היא אחת מי"ב אבנים, שה"ס הארת
החכמה שהמלכות מקבלת מנגה, כנ"ל בדבור
הסמוך. ע"ש. ומתוך שיי"ב אבנים כלולות זו
מזו, נמצא שכולן נכללות מברקת. ויש
לאצטבע שאר אבנין וכו' מברקת. כי הברקת
מאירה בכלי

שבאבן הבדלת, עוד אין לה מראה של יופי
להסתכל, עד שבא צד השמאל של ימינו
שהוא אדום, ונכנס בתוך המלכות אותו השמאל
שבנגה ההוא, שהוא הארת חכמה, אז היא יפת
מדאה ויפת תאר להסתכל.

(תי) איהי אבנא יקירא וכו': היא,
המלכות, נמצאת עתה, אבן יקרה בשלמות
בצבעים. כמו אשה יפה במראה לבן ואדום.
כן הנולכות כשיש לה חסדים וחכמה, המכונים
לבן ואדום, היא נקראת יפת מדאה. ואז
האותיות, דהיינו הספירות שלה, נוצצות בתוכה,
ומתוך ההתנוצצות היא יוצא ברק מברקת,
דהיינו המאיר לפי שעה, ומיד נעלם כמו ברק,
שהוא לבן ואדום, שהאדום נכלל בלבן, אדום
ולבן, שהלבן נכלל באדום, שזו"ה, ונגה לאש
ומן האש יוצא ברק.

פירוש. כבר נתבאר, שאין הארת החכמה
מאירה אלא ביחד עם דינים ועונשים לרשעים
הממשיכים החכמה ממעלה למטה, (כמ"ש)
באדרא רבא אות רי"ט) וזה שיעור הכתוב,
ונגה לאש, שהארת החכמה שהמלכות מקבלת
מנגה מתנוצצת באותיות המלכות כאש, דהיינו
בדינים, ואחר שנגלו הדינים עם החכמה, אז
מהאש, דהיינו מן הדינים יוצא ברק. דהיינו
שמתגלית מהם הארת החכמה, המאירה בחפזון
כמו ברק, ונעלמת מיד. והארת החכמה
שהמלכות קבלה מן הנגה, נקראת ברקת.
משום שהיא אור נקבה. ולא נגלה ממנה כלום
עד שאותיות המלכות מתנוצצות כאש, דהיינו

מאמר והחיות רצוא ושוב

תיב) ז) והחיות רצוא ושוב, נהירין גניזין גליין, וסתרין קיימין ולא קיימין, א) נהירין ולא נהירין. זמנין נהירין בהאי גוון, ולפום שעתא גוון אחרא. ב) השתא שמא דא, ולפום שעתא שמא אחרא. לית מאן דיכיל לקיימא באלין נהורין.

תיג) יהייה, נהירו דאסתלק בשמא דא, דכליל כל נהורין ג) בשלימו. ולפום * שעתא, נחית ואתהדר נהירו בגוון אוחרא, ואסתלק בשמא אחרא, אלהיים. ולפום שעתא, א"ל. ולפום שעתא, צבאורת. ולפום שעתא שדיי. והכי בכל אינון שמהן דאיקרי בהו קביה.

תיד) ז) ובגין דאית אתר גניז דנפקי מנייהו, וכפום דאיהו נביע מגו מבועא גניז דאתגניז ביה, הכי אתחזי כל חד. ולית מאן דיקום בהו. ורוא דא מנא דמייא ה) ושמשא, בכותלא.

תטו) וכמא דאינון רצוא ושוב, אוף הכי בלבא ודעתא. בר נביאי מהימני, דמסתכלי מגו אינון דלתתא, דאינון ברוא דאספקלריא דלא נהרא,

חלופי גרסאות

מסודת הזהר

א) מוסף כהירו דנהיר כותלא לזמנין אתחזי הכא ולפום שעתא באתר אחרא הא הוי הא לא הוי אתחזי מחקקן קיימין ולא קיימין נהירין (מונקאטש). ב) נוסח אתר לא גרסינן השתא (קראקא). ג) נ"א שלימו (דפוסים ראשונים). ד) נוסח אתר בגין (דפוסים ראשונים). ה) נוסח אתר לשמשא (דפוסים ראשונים).

ד) (יחזקאל א) פנחס שטו.

והחיות רצוא ושוב

הסולם

מאמר

מאמר והחיות רצוא ושוב

סוד, כלי מים ושמש, או בכותל. שפעס מאירה השמש במיט שבכלי ופעס אינה מאירה: או בכותל, שפעס מאירה השמש במקום זה של הכותל, ופעס במקום אחר.

פירוש. כי דרך הארת החיות, הוא כפי מוצאם מג' הקוין, וכל קו יוצא עם הסדר המיוחד שבו (כנ"ל אות שצ"ו) ודרכם להופיע בזה אחר זה. בסוד הנסיעה, ופעס שולט הימין, שהי"ס שם אל. ופעס שולט השמאל, שהי"ס השם אלקים. ופעס שולט קו הא. צעי, שהי"ס השם חוי"ה. ולפיכך עם שליטת קו ימין מתגלה השם אל, ומיד יורד ושולט קו השמאל, ומתגלה השם אלקים, ומיד יורד קו האמצעי ושולט השם חוי"ה. וכן תוזר חלילה. וזה דומה להארת השמש בכלי מים. שפעס מאיר בכלי מים זה ופעס בכלי מים זה.

תטו) וכמא דאינון רצוא וכו': וכמו שהן רצוא ושוב, כך המסתכל בהן. הוא רצוא ושוב בלבו ודעתו. וזין מנביאים הנאמנים, המסתכלים מתוך החיות שלמטה, שהן בסוד המראה שאינה מאירה, שהיא המלכות. ומתוך

אלו

תיב) והחיות רצוא ושוב: פירושן, אורות טמונים נגלים, והנסתרות שבהם עומדים ואין עומדים. כלומר, אע"פ שנגלו, לא עברו מהם הנסתרות, ועומדים כמקודם לכן, ופעס יעברו מהם הנסתרות. פעס מאירים, ופעס לא מאירים. פעס מאירים בצבע זה, ומיד בצבע אחר. עתה מאיר שם זה, ומיד שם אחר. אין מי שיכול לעמוד באלו האירות.

תיג) הוי"ה נהירו דאסתלק וכו': פעס מאיר השם הוי"ה, שהאור העולה בשם הזה כולל כל האורות בשלמית, ומיד יורד וחוזר האור להאיר באפן אחר ועולה בשם אחר אלקים. ומיד השם אל. ומיד השם צבאות ומיד השם שדי. וכך בכל השמות האלו שהקביה נקרא בהם.

תיד) ובגין דאית אתר וכו': ומשום שיש מקום גנוז, שהחיות יוצאות משם, וכפי שהיא נבעת מהמבוע הגנוז שנגנזה בו, כך נראית כל אחת. ואין מי שיעמוד בהן. וזה

ומגו אלין הוו מסתכלין כבחר כותלא. עד הכא דמות מאינן רזין לעילא והשתא לתתא.

מאמר מטטרון

תטז) כתיב ה) וארא החיות והנה אופן אחד בארץ וגו'. וארא החיות. דא איהו אסתכלותא באספקלריא דלא נהרא. ומגו דחמא אלין, אסתכל במה דגנין וסתים.

תיז) והנה אופן אחד בארץ, דא מטטרון, דאיהו עילאה מנייהו ת"ק שנין. מטטרון, ו מיטטרון, זבול, ז עבד, זבוא"ל, הא חמש. וכפום שליחו דמאריה, הכי אסגיאן שמוי לד' סטרוי, כד' סטרין דעלמא.

תיח) קשיר " קשרין למאריה, שליט ברזין דארבע אלף וחמש מאה נהרי אפרסמונא, דנגדין ונפקין מגו תליסר אחרנין גניזין. ו ארבעה אלף ות"ק רבוא היכלין, דאינן טמירין בגו אינן נהירין, קיימין קמיה, ואיהו ממנא עלייהו.

תיט) כל זמנא דעאל ונפיק, אלף ות"ק רקיעין זעאין קמיה. תריסר אלפי רבוא מימיניה, ותריסר אלפי רבוא משמאליה. תריסר אלפי רבוא קמיה,

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ה) (שם) חיי שרה קמ ז"ה בראשית שפא ד' סג ט"ב ו ג"א מטטרון (קראקא). ז ג"א עבריאל זבולא"ל (ווינציא). ח ג"א כתרין (דפוסים ראשונים). ט ג"א וא"ד (קראקא).

מטטרון

הסולם

מאמר

תיח) קשיר קשרין למאריה וכו': הוא מטטרון, קושר קשרים, דהיינו שמיחד יחודים, לאדונו. שולט בסוד ארבעה אלף וחמש מאות נהרות אפרסמון הנמשכים ויוצאים מי"ג נהרי אפרסמון גניזים אחרים. וארבעה אלף ות"ק רבוא היכלות שהם טמונים בתוך האורות, עומדים לפניו. והוא ממונה עליהם.

תיט) כל זמנא דעאל וכו': כל פעם שנכנס ויוצא רועדים לפניו אלף ות"ק רקיעים. י"ב אלפים רבוא מלאכים מימינו, וי"ב אלפי רבוא משמאלו, י"ב אלפי רבוא מלפניו, י"ב אלפי רבוא מאחוריו. כל אלו המחנות מאירים משלהבת אחת נוצצת היוצאת ממנו, מטטרון. ובשלהבת ההיא חקוקות אותיות של השם המפורש, שנוצצות ולוהטות מתוך אותה שלהבת. וכולם כשמשתכלים בהארת האותיות החקוקות והמפותחות, כולם רועדים ומפחדים ונוסעים להתנוצצות האותיות ההיא.

פידוש. נדע שכל המסכים והדינים האמורים בעולם אצילות, אינן באצילות עצמה.

אלא

אלו החיות שבמלכות, היו מסתכלים כמו מאחר הכותל. עד כאן הדמות מאלו הסודות שלמעלה. דהיינו מן החיות שבז"א, והחיות שבמלכות. ועתה מדבר הכתוב מן החיות שלמטה מאצילות.

מאמר מטטרון

תטז) כתיב וארא החיות וגו': כתוב וארא החיות והנה אופן אחד בארץ וגו'. וארא החיות, זו היא הסתכלות במראה שאינה מאירה, דהיינו במלכות. ומתוך שראה אלו החיות הסתכל במה שגנין וסתום.

תיז) והנה אופן אחד בארץ: זה הוא מטטרון, שהוא עליון על המלאכים ת"ק שנים. ויש לו חמשה שמות, מטטרון מיטטרון זבול עבד זבואל, הרי חמשה. וכפי שליחות אדונו שעושה, כך הרבו שמותיו, שארבו לו על שמו ד' שמות, לד' צדדיה, כד' צדדי העולם, שהם חויג תרי"ח המכונים דרוס צפון מזרח מערב. שבכל צד יש לו שליחות מיוחדת.

תריסר אלפי רבוא מאחוריה. כל הני משריין נהרין, מגו שלהובא חד מנצצא. דנפקא מניה. ובההוא שלהובא חקיקן אתון דשם המפורש, נציצין מלהטין

מאמר

הסולם

מטטרון

לה מגרמה ולא מידי, חושב הן חכמה והן חסדים. דהיינו אלף, על שם החכמה, ורבוא, על שם החסדים. וז"ש, וארבעה אלף ות"ק רבוא היכלין וכו' דהיינו חג"ת נ"ה דחכמה עם חסדים, שמצד החכמה נק' כל ספירה אלף, ומצד החסדים נקראת רבוא. וע"כ הן ד' אלף רבוא וחצי אלף רבוא.

גם ידעת ששורש כל זה, הוא הארת ג' קוין ומלכות המקבלתם, הכלולים זה מזה, ויש בכל אחד מהן ג' קוין, והם י"ב. ועם הכללות הם י"ג. וז"ש, ונפקין מזוג תליסר אחרנין בניזין. שד' אלף וחצי אלף נחלי אפרסמון, יוצאים מ"ג אחרים, שהם י"ג היוצאים מהתכללות ג' קוין ומלכות, כנ"ל. וכשאין חושבים הכללות הם י"ב. ומבחינת החכמה והחסדים ש"ב אלו ממשכים, נקראים י"ב אלפי רבוא. אלפים על שם החכמה, ורבוא על שם החסדים, כנ"ל. ומטטרון בשביל שגרם ליציאת האורות האלו זכה בהם גם הוא, כנ"ל. וע"כ זוכה מטטרון לקבל י"ב אלפי רבוא אלו בכל ספירה מד' צדדיו, שהם, חו"ג תו"מ, כי דרום צפון, שהם ימין ושמאל, נקראים חו"ג. ומזרח ומערב שהם פנים ואחור, נק' תו"מ. וז"ש י"ב אלפי רבוא מימיניה, שהוא חסד, וי"ב אלפי רבוא משמאליה, שהוא גבורה. וי"ב אלפי רבוא קמיה, שהוא ת"ת, וי"ב אלפי רבוא מאחוריה, שהוא מלכות.

ונודע שג' הקוין נחלקים לימין ולשמאל, שיש קו וחצי בימין, שהם קו הימין, וחצי קו הימני של הקו האמצעי. ויש קו וחצי בשמאל, שהם קו השמאל, וחצי קו השמאלי של הקו האמצעי. אשר קו וחצי שבימין משפיעים חסדים. וקו וחצי שבשמאל משפיעים חכמה. גם ידעת שהמסך דחירק ממעט הג"ר דחכמה שבשמאל. (כמ"ש בפלפולס אות ל"ח ע"ש). וז"ש, כל זמנא דעאל ונפיק, אלף ות"ק ריקיעין זעאין קמיה. כי ג' קוין בבחינת הארת החכמה הם ג' אלפים. כי כל קו הי"ס אלף בסו"ה ואאלפך חכמה. ולפיכך בעת כניסתו ויציאתו לפני ז"א לעורר יחוד ג' קוין ע"י מסך דחירק שבו, רועדים אותם קו וחצי שמצד שמאל, כי ע"י מסך דחירק מתמעטים הג"ר דחכמה דשמאל.

זהמסך

אלא בעולם הבריאה, ומטטרון וסנדלפון, שהם סוד ז"א ומלכות דבריאה, הם הנושאים את המסכים והדינים ההם בשביל ז"א ומלכות דאצילות. מטטרון בשביל ז"א. וסנדלפון, בשביל המלכות. ונמצא, שסוד המסך דחירק, שז"א שהוא הקו האמצעי פועל עמו כדי ליחד ימין ושמאל דבינה וימין ושמאל של עצמו, שמהם יוצאים כל המוחין הגדולים (כמ"ש בפלפולס אות ל"ה ע"ש) הנה מקום המסך הזה הוא במטטרון, שהוא הנושא אותו בשביל ז"א, והוא הגורם ליציאת כל המוחין האלו, כי לולא המסך דחירק שמטטרון נושא אותו לא היו יוצאים כל אלו המוחין. ונודע שכל שיעור האורות שהתחתון גורם לעליון, מקבל אותו גם התחתון שגרם זה. ולפיכך זוכה מטטרון בכל אלו האורות, שהמסך דחירק שלו פועל להוציאם.

ומתוך שהמסך דחירק של מטטרון גרם באצילות, ליציאת ו"ק דחכמה מלובשים בחסדים, הנקראים חג"ת נ"ה. כי כח"ב תרי"מ שירדו לבחינת ו"ק, נקראות חג"ת נ"ה. הנה זכה בהם גם מטטרון. ואלו חג"ת נ"ה דחכמה, נקראים מבחינת היסוד דז"א ה' אלף פחות חצי אלף, נחלי אפרסמון, ומצד המלכות הם נקראים, ה' אלף רבוא פחות חצי אלף רבוא היכלות. כי כל ספירה מבחינת החכמה נק' אלף, בסו"ה ואאלפך חכמה. וע"כ ה' ספירות חג"ת נ"ה הן ה' אלף, והחסדים מכונים רבוא, והן ה' אלף רבוא היכלות, אלא שחסדים חצי אלף רבוא. והוא מטעם כי ספירה החמישית הוד, שהיא כנגד המלכות, חסר לה חצי הספירה שמחזה ולמטה (כמ"ש בזהר בראשית ב' דף קנ"ח אות רס"ט בהסולס ע"ש) וע"כ אין בהוד אלא חצי ספירה, שהוא חצי אלף. וז"ש, (באות תי"ח), שליט ברזין דארבע אלף וחמש מנאה נהוי אפרסמונא, דהיינו בחג"ת נ"ה דחכמה, שמצי היסוד הם מכונים נחלי אפרסמון, וחסרים חמש מאות לחמש אלף, מטעם חסרון חצי הספירה בהוד. ונקראים אלף כי ספירות החכמה הן בסוד אלפים. וכאן אינו חושב רבוא בכל ספירה כמו שחושב בהיכלות. משום שרבוא, רומז על חסדים, וכיון שעצם נהרי אפרסמון הם חסדים, אינם צריכים אלא להארת חכמה בלבד. ולפיכך חושב רק, ד' אלפים וחצי אלף, אבל בהיכלות שהי"ס מלכות דלית

(דפו"י דף ל"ט ט"ו)

מגו ההוא שלהובא. וכלהו כד מסתכלאן בנהירו דאתון מחקקן גליפן, כלהו זעאין ודחלין, ונטלין לגבי ההוא נציצו דאתון. תכ) ומגו שלהובא דא, נהרין אופנים אוחרנין, דנטלי ברתוכין אוחרנין לתתא, גו אינון היכלין, דאינון משלבן דא בדא, כדא כאשר יהיה האופן בתוך האופן, כליל דא בדא, ועאל דא בדא, רישין . ברישין, אלן ג באלין. ואנפין פרישין בסטרייהו. תכא) וכלהו נטלין לגבי אנפין, בגו נהירו דמסתכלאן , לגבי אינון

חלופי גרסאות

• גא פרישין אלן מאלין (דפוסים ראשונים). כ גא מאלין (מונקאטש בסוגריים). ל גא ולגבי (טראקא).

מטטרון

מנעולא ומפתחא, שמתחילה פועל הקו האמצעי במנעולא שבו כדי למעט השמאל, ומתוך שהמנעולא אינו ראוי לקבלת אור הפנים, ע"כ גונו אח"כ את המנעולא, ופועל עם המסך דמפתחא (כמ"ש) בזהר לך י"ג ד"ה ונתבאר ע"ש) והנה באופנים למטה בהיכלות נמצאות ב' מלכויות אלו מנעולא ומפתחא, וצדיכים תקון לגנוז המנעולא בפנים בתוך המפתחא, שלא יהיה ניכר בחוץ זולת המפתחא, ואז הם ראויים לאור הפנים. והתקון הזה הם מקבלים מן השלהבת הזו של מטטרון. שבו מסודר כך. כנ"ל.

וז"ש ומגו שלהובא דא, שה"ס המסך דחירק, שהמנעולא נגנו בו, ואינו ניכר בו דק המפתחא, נהרין אופנין אוחרנין דנטלי ברתוכין אוחרנין לתתא גו אינון היכלין מאידים אופנים אחרים שלמטה, שיש בהם ב' מלכויות אלו דמנעולא ומפתחא, והם מקבלים תקון מן שלהבת דמטטרון, לגנוז המנעולא, ולגלות המפתחא, באפן שלא יהיה ניכר כח המנעולא בהם. וז"ש, דאינון משלבן דא בדא, שהמלכויות דמנעולא ומפתחא הן משולבות זו בזו, כש"א כאשר יהיה האופן בתוך האופן. דהיינו כליל דא בדא, ועאל דא בדא, שכלולים זה בזה, ונכנסים זה בתוך ה. רישין ברישין אלין כאלין, שהראש דבחי' מנעולא טמון בתוך הראש דבחינת מפתחא זה בזה. וע"כ, ואנפין פרישין לפטרייהו, וע"כ פרוש אור הפנים לצדיהם, כלומד שיכולים לקבל אור הפנים. ולולא נגנו דאש המנעולא בתוך ראש המפתחא, לא היו ראויים לקבל אור הפנים. כי המנעולא דוחה את האורות. כמ"ש שם.

תכא) וכלהו נטלין לגבי וכו': וכל,

ד

הסולם

מאמר

המסך דחירק מכונה בשם שלהבת. וז"ש, כל הני משריין נהרין מגו שלהובא חד מנצצא דנפקא מניה שכל אלו האורות האמורים, מאידים מן המסך דחירק היוצא מן מטטרון. כי לולא המסך דחירק לא היה יחוד ימין ושמאל לעולם, (כמ"ש) בפלפ"ס אות ל"ח ע"ש) ובההוא שלהובא חקיקן אתון דשם חמפורש, השם המפורש ה"ס הוי"ה במילוי אלפין שהוא ז"א, והאותיות שבו ה"ס הספירות שלו, והן נחקקות ע"י המסך דחירק, דהיינו שמקבלים אותו, כדי להוציא האורות הכלולים בהוי"ה דמילוי אלפין, שאינם יוצאים זולתו. וע"כ האותיות מקבלות אותו, והן נציצין מלחטין מגו ההוא שלהובא, דהיינו שלוהטות מכה הדינים שבמסך הזה, ונודע שבעת שהחכמה מאידה מופיעים עמה דינים רבים המענישים את הרשעים הרוצים להמשיך חכמה ממעלה למטה (כמ"ש) באדרא רבא אות רי"ט) וז"ש, וכלהו כד מסתכלאן בנהירו דאתון מחקקן גליפן, דהיינו בעת שמסתכלים באור האותיות החקוקות של השם המפורש כדי לקבל חכמה, כלהו זעאין ודחלין ונטלין לגבי ההוא נציצו דאתון הם דועדים ומפחדים בעת שנוסעים לקבל מהן התנוצצות החכמה, מחמת רוב הדינים המלויים את הארת החכמה. תכ) ומגו שלהובא דא וכו': ומתוך השלהבת ההיא מאידים אופנים אחרים הנוסעים במרכבות אחרות למטה, תוך ההיכלות, שהם משולבים זה בזה, כש"א, כאשר יהיה האופן בתוך האופן, שהם כלולים זה בזה, ונכנסים זה בזה, ראשים בראשים אלו באלו, והפנים פרושים בצדיהם.

פידוש. בשלהבת הזו, שה"ס המסך דחירק, יש בה הכחות של ב' מלכויות, שנקראות

אנפין. כד מסתכלאן למהך, חמאן ההוא נהירו דנהיר, לההוא אתר דנהיר, אזלין ונטלין כלהו. ואתוון דשמא קדישא מחקקא, נהיר על כלא. ואיהו נטיל כלהו, גו ההוא רוחא עילאה, דנטיל כל משריין.

תכב) ומטטרין רב ממנא, קאים בקיומא דההוא שמא קדישא, ונטיל לכל משריין ברזא דיליה, לדי פניו, בדי דיוקנין, גו ם די סטרין דעלמא. ואיהו כליל שמא דאקרי שדי. וכלהו קראן שמא דא, גבי שמא עילאה קדישא.

תכג) בידא דמטטרון אתמסרו תריטר מפתחין עילאין, ברזא דשמא קדישא. ודי מפתחן מנייהו, נ אינון די רזין נהורין דמתפרשן. מפתחא חזא, איקרי אור נציץ, טמיר וגניו, ם לית ליה גוון. וההוא נציצו לא קיימא לאסתכלא, ולא אתחזי גוון, אלא נציץ נציצו לעיינין, ואגניו ולא אתיידע.

תכד) מפתחא תניינא, אור נהירו חידו לאסתכלא. לזמנין איהו חוור, לזמנין ירוק, לזמנין לא דא ולא דא.

תכה) מפתחא תליתאה, איקרי אור זוהר, דזהיר ונהיר, איהו זוהר דנהיר לכל שאר נהורין. האי ם מרקמא בכל גוונין. האי אור איהו מההוא זוהר דהוא

חלופי גרסאות

ם נ׳א אדם (קראקא ונראה שהוא ט׳ס). נ ה׳ג הסלם נ׳א ואינון (כל הדפיסים). ם נ׳א ונהיר (דפוסים ראשונים). ם נ׳א מוקמא (דפוסים ראשונים).

מטטרון

הסולם

מאמר

אמנם מבחינת הלבשה אינו מלביש אלא ליסוד דו״א. כמ״ש בהקדמת תקוני זהר (דף ד׳ ע״א), שמטטרון הוא בדיוקנא דצדיק יסוד עולם, (כמ״ש בזהר פנחס רלא). ולבוש דשדי מטטרון, ולפיכך הוא נקרא שדי על שם יסוד דו״א, ונקרא אצל שם הוי״ה, על שם שהוא מרכבה לד״א.

תכג) בידא דמטטרון אתמסרו וכו׳: בידיו של מטטרון נמסרו י״ב מפתחות עליונים, בסוד השם הקדוש. וארבעה מפתחות מהם, הם די סודות של אורות המתחלקים. מפתח אחד, נקרא אור נוצץ נסתר וטמון, אין לו גוון. וההתנוצצות היא אינה עומדת להסתכל בה, ולא נראה בה צבע, אלא נוצץ התנוצצות לעינים, ונגנו ואינו נודע.

תכד) מפתחא תניינא, אור וכו׳: המפתח השני, הוא אור המאיר. והוא שמחה להסתכל בו. לפעמים הוא לבן, ולפעמים הוא ירוק, ולפעמים לא זה ולא זה.

תכה) מפתחא תליתאה איקרי וכו׳: המפתח השלישי, נקרא אור זוהר, שמחה ומאיר.

די החיות, נוסעות לאותם הפנים, באור שרואות באותם הפנים, כי כשמסתכלות ללכת, רואות את אור הפנים המאיר, ולאותו מקום שמאיר הולכות ונוסעות כולן. כלומר, אם פני אריה מאיר, נוסעות כולן בשליטת פני אריה. אם פני שור מאיר נוסעות כולן בשליטת פני שור. וכו׳ עד״ו. ואותיות השם הקדוש החקוק, הנ״ל, מאירות על כל החיות. והוא, השם הקדוש, נושא את כולן בתוך הרוח העליון דהוא, הנושא את כל המחנות.

תכב) ומטטרין רב ממנא וכו׳: ומטטרין הממונה הגדול, עומד בפקודת השם הקדוש ההוא, שהוא הויה דאלפין הנ״ל, הנקרא השם המפורש. ונושא כל המתנות בסודו, לדי פניו בדי צורות, אריה שור נשר ואדם, שהוא כולל אותן, תוך די רוחות העולם, שהם חו״ג תנ״מ. והוא, מטטרון, כולל השם הנקרא שדי, וכולם קוראים לו את השם הנה שדי, אצל השם העליון הקדוש הוי״ה. פירוש, הויה הוא ד״א, ושדי הוא יסוד דו״א, ומטטרון שהוא ד״א דבריאה הוא מרכבה להויה, שהוא ד״א דאצילות.

רקיע דעל גבי חיון, דכתיב (זוהר הרקיע. *) כליל גו עשר שבילין, דנפקי מאינון ל"ב שבילין גניזין.
תכו) מפתחא רביעאה, איקרי אור דסוכלתנו, דיהב סוכלתנו בלבא

חלופי גרסאות

(1) (דניאל יג) ב"א ג.

מאמר

הסולם

מסטרון

מכוסים בסו"ה כי חפץ חסד הוא. לית ליה גוון, כי מתוך שהי' אינה יוצאת יאוויד שלהם. (כמ"ש בזהר בראשית א' דף ו"א ד"ה נחית ע"ש). אין שייך בהם הגוונים לבן ואדום. כי אין אדום אלא מיציאת המלכות מבינה כנודע. וההוא נציצו לא קיימא לאסתכלא, שאינה עומדת לקבל חכמה, שה"ס הסתכלות. מפני שהוא תמיד בסו"ה כי חפץ חסד הוא ואינו חפץ בחכמה. וע"כ אפילו בשעה שא"א ממשיכים חכמה כדי להשפיע לישו"ת, ולא אתחזי גוון, גם אז אין החכמה נמצאת בהם עצמם. וע"כ אין להם גוון. שאין חילוק גוונים לבן ואדום נראה בהם. כי לבן ה"ס חסדים, ואדום ה"ס חכמה. וכיון שאין בהם חכמה, אין גוון שייך בהם. אלא נציץ נציצו לעיינין ואגניז ולא אתיידע, דהיינו בשעה שמשפיעים חכמה לישו"ת, אין החכמה מתגלית בהם עצמם אלא נוצצת התנוצצות לעינים, שהן חכמה הנקראת עינים. בשביל ישו"ת, ומיד ואגניז ולא אתיידע, שהחכמה נגזנת תכף ואינר צידעת בהם. והנה נתבאר תוכן האור של הדעת הנעלמת שהיא המפתח הא'.

וזה אמרו (באות תכ"ד) מפתחא תנינא, אור נחירי חידו לאסתכלא, והיינו הדעת הגלויה, שהיא הדעת דישו"ת שבהם יוצאת הי' מאויד שלהם והחכמה מתגלית בהם. וע"כ היא שמחה להסתכל. כי גילוי אור החכמה נקרא הסתכלות. לזמנין איחו חוור, דהיינו בשליטת החסדים שה"ס לבן. לזמנין ירוק, דהיינו בשליטת עצמו שהוא קו אמצעי. הכולל חכמה וחסדים. לזמנין לא דא ולא דא, היינו בזמן הקטנות שהגונין עוד לא נתגלו בו.

וז"ש (באות תכ"ה) מפתחא תליתאה, אקרי אור זהר דזהיר ונהיר, והיינו הדעת המתפשטת. שהיא המפתח הג'. כי דעת כוללת חב"ד, וח"ב שבדעת אינם מתפשטים לגוף, אלא הדעת שבדעת. (כמ"ש באד"ז אות צ"ב) והיא הנקראת דעת המתפשטת. וכיון שממנו מתפשטת החכמה לגוף, ע"כ נקרא אור זהר, כי אור החכמה מכוונה זהר. ובהיותו

כחכמה

ומאיר. הוא זהר המאיר לכל שאר האודות. אור זה מדוקם בכל הצבעים. האור הזה הוא מאותו הוהר של הרקיע שעל החיות. שכתוב, כוהר דרקיע. כלול בעשר שבילים היוצאים מאלו ל"ב שבילים הגנוזים.

תכו) מפתחא רביעאה אקרי וכו'. המפתח הרביעי, נקרא אור התבונה. הנותן תבונה בלב לדעת ולהסתכל ולעמוד על סודות עליונים, והאור הזה המשמח את הלב, נותן הארת החכמה, והתבונה לדעת ולהסתכל.

ביאור המאמר. הדעת נקראת מפתחא. להיותה פותחת האודות של ימין ושמאל, שהם חכמה ובינה, שיוכלו להאיר. וכל זמן שהדעת אינה פותחת אותם ליחדם זה בזה, אינם יכולים להאיר. כנודע. ויש ד' מיני דעת, ג' בראש ד"א, שהם דעת נעלמת, המכריעה בין אור"א עלאין. ודעת גלויה, המכריעה בין ישו"ת. ודעת מתפשטת מראש דו"א לגוף. שכבר נתבאר היטב באדרא זוטא (אות צ"ב בהסולם ע"ש) והדעת ה' היא הדעת שבגוף, דהיינו הנמשכת מהדעת המתפשטת שבדאש אל הגוף. וכל דעת כלולה מחב"ד, כי להיותה מתקנת את חו"ב היא נכללת מהם. ונמצא שיש כאן ד' מיני דעות, שכל אחת מהן כלולה מג', שהם י"ב מיני דעות. והם מכונים י"ב מפתחות.

וז"ש (באות תכ"ג) בידא דמטטרון אתמסרו י"ב מפתחין עילאין ברזא דשמוא קדישא, דהיינו י"ב מיני דעות הנ"ל, הנקראות י"ב מפתחות, שהם פותחים כל האורות שבשם הקדוש. וד' מפתחין מנייהו, אינון ד' ריזין נהורין דמתפרשן. דהיינו הדעות הכוללות בלי לחשוב ג' הפרטים שבכל דעת. הן דק ד' דעות. שהן הדעת הנעלמת. הדעת הגלויה, הדעת המתפשטת, הדעת שבגוף. שכל אחת מד' מיני הדעות האלו, יש לה דרך הארה המיוחדת לה.

וז"ש מפתחא חדא, אקרי אור נציץ פמיר וגניז, והיינו הדעת הנעלמת שבאור"א עלאין, שהחכמה טמירה וגנוזה בהם. מפני שהי' אינה יוצאת מאויר אור"א, והם תמיד בחסדים

למינדע ולאסתכלא ולקיימא על רזין עילאין. והאי אור דחד די לבא, יהיב נהירו דחכמתא וסוכלתנו, למינדע ולאסתכלא.

תכז) ואלין אינון ד' מפתחן עילאין, דכל שאר מפתחן כלילן בהו. וכלהו אתמסרו בידא דהאי רב ממנא, מטטרוין. מארי רב כלהו פ רזין דמאריה, בגילופין דרזין דשמא קדישא ז מפורשא.

מאמר על ארבעת רבעיהן בלכתם וגו'

תכח) על ארבעת רבעיהן בלכתם ילכו וגו', על ארבעת דאינון ד' דתחותייהו, ואינון דתחותייהו, איקרון רבעיהן. כד"א, רביע תחות טועניה, ועל אינון דרביעין תחותייהו, כד אינון בעאן למיזל אזלין. דכל חד אית ליה ד' גלגלי אופנים, רביעין תחותייהו. ועל אלין רבעיהן פ אמר, בלכתם ילכו.

חלופי גרסאות

פ ג"א מוסיף גו רזין (דפוסים ראשונים). צ ג"א מסורש (דפוסים ראשונים). ק ה"ג דפוס מונקאטש ג"א ל"ג אמר (דפוסים ראשונים).

מטטרון

הסולם

מאמר

שמתלבש בלב. למנדע ולאסתכלא ולקיימא על רזין עילאין, שכל המשיג אותו אור, הוא יודע ומשיג הסודות העליונים. והאי אור דחד די לבא, וזה האור המתלבש ומשמח את הלב, יחייב נהירו דחכמתא וסוכלתנו למנדע, ולאסתכלא, שהוא הגותן הארת החכמה לדעת ולהסתכל.

בחכמה וחסדים יחדיו כדרך הקו האמצעי, ע"כ אומר דזהיר ונהיר, דזהיר, הוא חכמה, ונהיר, הוא חסדים. איהו זהר דנהיר לכל שאר נהורין, כי הוא לבדו מתפשט ומאיר בגוף וממלא אדרין ואכסרדין דגוף. אבל ב' המפתחות הראשונים אינם מאירים לגוף. האי מרקמא בכל גוונין, שהוא כולל כל ג' גוונין לבן אדום ירוק. האי אור איהו מההוא זהר דהוא רביע דעל גבי חיון, שכתוב כזהר הרקיע. דהיינו שה"ס החכמה הנמשכת מזהר הרקיע מדעת דישסות, שהוא הרקיע העליון שעל החיות דז"א. ונודע, שליב שבילים ה"ס עשר ספירות דבינה וכ"כ אותיות דז"א (כנו"ש) באדרא זוטא אות ע"ג) ונמצא שהדעת המתפשטת, שהיא דעת דדעת דישסות, היא בחינת י"ס דבינה, להיותו נמצא בראש ז"א. ומה שנמשך מהדעת המתפשטת לגוף, הוא בחינת כ"ב אותיות דז"א. וז"ש כליל גו עשר שבילין, דהיינו עשר ספירות דבינה, מפני שהוא דעת דדעת דבינה שבראש ז"א. מאינון ל"ב שבילין. כי ל"ב שבילין כוללים עשר דבינה וכ"ב דז"א.

תכז) ואלין אינון ד' וכי: ואלו הם ד' מפתחות עליונים שכל שאר המפתחות כלולים בהם. כי כל אחד מאלו ד' מפתחות כלול מג' שהם חב"ד, וע"כ הם י"ב, כנ"ל בסמוך. הרי שכל המפתחות כלולים באלו הד'. וכולם נמסרו בידי הממונה הגדול הזה, מטטרון. השר הגדול על כל סודות אדונו, שבחקיקות של הסודות של השם הקדוש המפורש.

מאמר על ארבעת רבעיהם בלכתם וגו'

תכח) על ארבעת רבעיהם וגו': על ארבעת רבעיהם בלכתם ילכו וגו'. היינו על ארבעתם של אלו ארבעת האופנים שמתחתיהן. כי אלו שמתחתיהן נקראים רבעיהם. כמש"א רובץ תחת משאו. ומתרגם, רביע תחת טועניה. ועל אלו הרובצים תחתיהן, כשהחיות דרצות ללכת הולכים האופנים, כי כל אחת יש לה ד' גלגלי אופנים הרובצים תחתיהן. ועל אלו דבעיהם, אמר בלכתם ילכו.

והיינו

זו"ש (באות תכ"ז) מפתחא רביעאה, אקרי אור פסוכלתנו, היינו הדעת המלוכשת בגוף בלב, שהוא המפתח הרביעי. ונקרא אור התבונה, להיותו מתפשט מן הדעת שבדעת דתבונה, וז"ש, דיהב פסוכלתנו בלבא, דהיינו

תכט) והיינו דכתיב, ז) ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם, ובהנשא החיות כר' ינשאו האופנים. ואי אופנים רבעיהם דחיות, אצטריך למימר ובלכת האופנים. אלא ה' מכאן דחיות נטלין * לדנטלין לון, כגוונא דא ארון, נטיל למאן דנטיל ליה.

תל) כרסייא קדישא ה' נטלת לחיות. ואי * איהי נטילת לון, זיעא דחיות ממה ב' אתעביד. אלא זיעא דילהון, באסתכלותא למינדע ולאסתכלא ולאדבקא, במה דטמיר וגניז, ולא יכלין למיקם ביה. ועל דא איהו זיעא דילהון. אבל כל אינון דמתדבקאן בקדושה עילאה, אינון נטלין לאינון דנטלין לון. ורזא דא, על ארבעת רבעיהן בלכתם ילכו.

מאמר וגביהם וגובה להם

תלא) ח) וגביהם וגובה להם, וגביהם, רזא דגוונין דגופא, אתנהיר וסלקא בשיעורא, נ' מרישא דבוצינא לרישא דבוצינא כשיעורא דלתתא. ואסתחרא בארבע גוונין נציצין. גוון נהיר בנהירו, ברזא דחשמל לעילא, כד נהיר ואתגניז גו' גוונני. גוון נציץ, ד' דנציץ בנציצין. גוון זהיר, בזהרא דרקימו דרקינא דקיימא עליהו. גוון מרקמא מכל גוונין, ואתכליל בכלהו, ודא איהו גופא מציירא ה' בצירא, לאתכללא בכללא חדא.

חלוסי גרסאור

מסורת הזהר

ז) (יחזקאל א) פקודי שלט בהעלותך ק קין. ח) (שם) ר' ג'א כאן (דפוסים ראשונים) ג'א כחן (מונקאטש במרובעים). ש ג'א למטלין (דפוסים ראשונים). ת ג'א נטיל (דפוסים ראשונים). א ג'א הוה נטיל (דפוסים ראשונים). ב ג'א מוסיף קא אתעביד (דפוסים ראשונים). ג ג'א ל'ג מן מרישא עד דלתתא (דפוסים ראשונים). ד ג'א בנציצין (דפוסים ראשונים). ה ג'א מצירא (קראקא).

הסולם

מאמר

על ארבעת רבעיהן בלכתם וג' רבעיהם בלכתם ילכו

תכט) והיינו דכתיב ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם ובהנשא החיות וג' ינשאו האופנים. שואל, ואם איפנים הם דבוצים תחת החיות, היה צריך לומר, ובלכת האופנים ילכו החיות אצלם. ומשיב, אלא מכאן שהחיות נושאות את האופנים הנושאים אותן. כעין זה הארון נושא את נושאיו.

תל) כרסייא קדישא נטלת וכר' : וכן הכסא נושא את החיות הנושאות אותו. שואל, ואם הכסא נושא את החיות, ממה נעשית הזיעה של החיות. ומשיב, הזיעה שלהן אינה נעשית מחמת המשא של הכסא, אלא הזיעה שלהם היא מחמת הסתכלותן לדעת ולהסתכל ולהשיג במה שנסתר וגנוז. ואינן יכולות לעמוד עליו, ועל זה באה הזיעה שלהן. אבל כל אלו המתדבקים בקדושה עליונה הם נושאים את

על ארבעת רבעיהן בלכתם וג' רבעיהם בלכתם ילכו

מאמר וגביהם וגובה להם

תלא) ח) וגביהם וגובה להם : וגביהם. הוא סוד הגוונים של הגוף, שהאיר ועלה בשיעור מראש הגר, שהוא בינה, לראש הגר בשיעור שלמטה, שהיא המלכות. ומסובב בארבעה גוונין נציצין, שהי' ג' קוין ומלכות המקבלתם. א) גוון המאיר אורה בסוד החשמל למעלה, כשמאיר ונגנו תוך צבעיו, זה הוא קו שמאל. ב) גוון נוצץ הנוצץ בהתנוצצות, זה הוא קו ימין. ג) גוון הזוהר ברקמת הזוהר של הרקיע העומד עליהן. על החיות, זהו הקו האמצעי. ד) גוון המדוקם מכל הגוונין ונכלל בכלם, זו היא המלכות, המקבלת כל ג' הגוונים

תלב) וגובה להם, מסטרא דלעילא. ויראה להם, מסטרא דלתתא. וגובה להם, גובה שמים. ויראה להם, דחילו דדחיל ומבעית וארעיש כולא. דחילו דסחרא דלא לקרבא לקודשא. ואיהו דסחרא לון מסטרא דלתתא. תלג) וגובה להם, בסליקו דחיו דגוני שמים. בגין דגוני שמים, ההוא רזא דכתיב, גובה שמים. ומאן ו איהו. דנטיל כל גונין, מימינא ומשמאלא. וכד נטיל לון לגביה, איקרי גובה שמים.

תלד) ויראה להם, בחיו דההוא יראה לתתא, בסדורא דאינון גונין להטין ומהפכין חיו דאשא דלא דקיק, כאשא דקיק ו לעילא. והאי איהו דקא מבעית לכלא. ובגייכ. וגובה להם, מלעילא. ויראה להם, מתתא.

מאמר וגבותם מלאות עינים

תלה) וגבותם מלאות עינים, לאסתכלא בכל סטריז. ואעיג דאית

חלוסי גרסאות

ו ניא ההוא (מונקאטש בסוגריים). ז היג הסלם ניא מוסיף לעילא בחוזהא (קראקא) ניא בחוזהא (מגיפאטש).

וגביהם וגובה להם

היראה ההיא שלמטה, שהיא המלכות, דהיינו בסדר של הגונים דג' הקוין הלוהטים ומהפכים מראה האש שאינה דקה, למראה האש הרקה שלמעלה. וזה הוא המפחיד את כל. ומשום זה, וגובה להם, מלמעלה, מציא. ויראה להם, מלמטה, ממלכות.

פירוש שעיי הארת ג' הקוין מתהפכת המלכות לצורת בינה, ומאירה בהארת החכמה כמו התבונה. ואעיפ שהאש של המלכות אינה דקה. אלא היא בחינת דינים. והאש של התבונה היא דקה. כי עצם התבונה כולה רחמים. רק מחמת עלית המלכות אליה נראים בה דינים. עכ"ז הארת הקוין עושה את שתיהן שות. וז"ש בסדורא דאינון גונין, דהיינו עיי סדר ג' הקוין, שה"ס ג' גונין לבן אדום ירוק, לחטין ומחפכין חיו דאשא דלא דקיק שהיא המלכות, מהפכים אותה להיות כאשא דקיק לעילא, שהיא התבונה. והאי איהו דקא מבעית לכלא, כי אעיפ שהמלכות נודככה כתבונה, עכ"ז הדינים טמונים בה בפנימיותה, ומטילים פחד על הכל.

מאמר וגבותם מלאות עינים

תלח) וגבותם מלאות עינים: היינו להסתכל בכל הצדדים. ואעיפ שיש בעלי עינים אחרים

הסולם

הגונים. וזה הוא גוף מצוייד בציור, להכליל בכלל אחד. שכל הקוין משמשים כאחד. והוא נקרא בכתוב גביהם. תלב) וגובה להם. מסטרא וכר: וגובה להם. היינו, מצד שלמעלה, שהוא ז"א. ויראה להם. הוא מצד שלמטה, שהוא המלכות. וגובה לחם, פירוש, גובה השמים. דהיינו הגובה של ז"א, שנקרא שמים. ויראה להם, היינו היראה שמתירא, מחמת הדינין המופיעים במלכות. בעת הארת החכמה, המפחידה והמרעישת את הכל. היא היראה המסבכת, להרחיק החיצונים שלא לקרב אל הקודש. שלא ימשיכו החכמה שנעלה למטה. ויראה זו מסבכת את החיות מצד מטה, מצד המלכות.

תלג) וגובה להם, בסליקו וכר: וגובה להם. היינו בעלית המראה, שהיא הארת החכמה, מגונים של השמים, משום שגוני השמים, שהם לבן אדום ירוק, הם סוד הכתוב, גובה שמים. שהאורות גבוהים. ומי הוא גובה שמים. היינו אותו הלוקח כל הגונים מימין ומשמאל, וכולם יחד. שהוא ז"א, שנקרא שמים, דהיינו הקו האמצעי. וכשלוקח הימין והשמאל אצלה, נקרא גובה השמים. שאז הוא הגובה של האורות.

תלד) ויראה להם, בחיו וכר: ויראה להם. היינו במראה, שהיא הארת החכמה, של חטין וי מי ט"א

מארי דעינים בחיזו לאסתכלא אחרנין לתתא, ן אלין באינון עיינין לאסתכלא אלין באלין בסחרנו, לקמיהו ובאחורא, דעיינין סחרין לכל סטרין. תלו) ובג״כ חמאן הכא והכא, בסטרא ן דא ובסטרא דא, חמאן מה דהוי, ומה דזמין למהוי מסטרא דאחורא. והיינו דכתיב סביב. וחמאן מימינא וחמאן משמאלא. חמאן מימינא, בכל ארוח זכו וקשוט. חמאן משמאלא, בכל אורח דלא קשוט ולא קיימא בזכו. וע״ד מסתכלן בכל סטרין, ובדא אית לון שולטני וסוכלתנו על כולא, לאסתכלא בכל הני סטרין, מה דלא מסתכלין הכי כל * אינון אחרנין.

תלו) ועכ״ד לא יכלין לאסתכלא לעילא, ולא אתייהיב לון רשו לאסתכלא. וכד בעאן לאסתכלא, כלהו מרתתי בדחילו באימתא בזיע, וכלהו קראן . בדחילו סגי, בקל רב, ן ברוך כבוד ה' ממקומו. תלח) וגביהם ולא כתיב מהו, כמא דכתיב לבתר, וגבותם מלאות עינים. אלא גופא דסטרא דמסתכלא לגו, לגבי נקודה סתימא. מההיא סטרא אית לון גובה. וכלהו מסתכלין לגו, כד״א ן וכל אתוריהם ביתה.

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ח ג״א מוסקי אלא אלין (דפוסים ראשונים). ט ג״א ל״ג דא (קראטא). י ג״א בדחיל (דפוסים ראשונים).

ט (שם ג) ג״א רית י) (מ״א ז) ויצא קמנ

וגבותם מלאות עינים

הסולם

מאמר

תלו) ובג״כ חמאן הכא וכ״: ומשום זה הן רואות כאן וכאן, בצד זה ובצד זה, כשרואות לפניס, הן רואות מה שהיה, וכשרואות מצד האחר הן רואות מה שעתיד להיות. והיינו שכתוב, סביב. ורואות מימין ורואות משמאל. רואות מימין שהוא חסד, בכל דרך זכות ואמת. רואות משמאל שהוא גבורה בכל דרך שאינו אמת ואינו עומד בזכות. וע״כ מסתכלות לכל הצדדים. ובזה יש להן ממשלה ותבונה על הכל, להסתכל בכל הצדדים האלו. מה שהאחרים אין מסתכלים כן.

תלו) ועכ״ד לא יכלין וכ״: ועם כל זה, אינם יכולים להסתכל למעלה, ולא ניתנה להם רשות להסתכל. וכשרוצים להסתכל, כולם יראים בחד באימה וברעדה, וכולם קוראים ביראה גדולה, בקול גדול, ברוך כבוד ה' ממקומו.

תלח) וגביהם ולא כתיב וכ״: שזאל, כתוב וגביהם, ולא כתוב מה הם, כמו שכתוב אחר כך, וגבותם מלאות עינים. ומשיב, אלא וגביהם, הם בחינת הגוף המסתכל לפנים, אל הנקודה הסתומה, שה״ס א״א עלאין, כלומר שד׳ הגוונים של הגוף הם תחת שליטת החסדים של

אחרים להסתכל במראה שלמטה, אלו מסתכלים בעינים האלו אלו באלו סביב, מלפניהן ובאחוריהם, כי העינים מסבכות לכל הצדדים. פירוש, המראה שלמטה, שהיא במלכות, ששם מקום גילוי הארת החכמה, נמצא שעיקר ההסתכלות הוא לצד שמאל שמשם מאירה החכמה. משא״כ המראה שהיא ב״א, שאע״פ שיש בו חכמה וחסדים, הוא בוחר בשליטת החסדים, לפיכך נבחן, שהוא מסתכל לכל ד' הצדדים בשוה. שהם ימין ושמאל פנים ואחור. שה״ס ג' קוין ומלכות המקבלתם. ולפי שהחיות האלו הן מאירות מצד ז״א, ע״כ נאמר בהן וגבותם מלאות עינים, שמסתכלות בכל ד' הצדדים בשוה. וז״ש, ואע״ג דאית מארי דעינים בחיזו לאסתכלא אחרנין לתתא, ואע״פ שיש בעלי עינים אחרים להסתכל במראה שלמטה, דהיינו המסתכלים במקום המלכות ששם עיקר ההסתכלות הוא לשמאל כנ״ל. אבל אלין באינון עיינין לאסתכלא אלין באלין בסחרנו לקמיהו ובאחורא, דעינים סחרין לכל סטרין, כי אלו שהם טבחינת ז״א מסתכלות בכל ד' הצדדים, פנים ואחור ימין ושמאל בשוה. כנ״ל.

תלט) אברהם כ אתקריב לגבי רזא דקיימא, עד דסליק ברזא עילאא לעילא. ועם כל דא לא זכה כיעקב, דיעקב איקרי איש תם. מהו איש תם. רזא דא כמא דאתמר, איש האלהים, מאריה דביתא. משה אקרי איש האלהים, יעקב אקרי איש תם, וכלא רזא חדא.

תמ) אוף הכי וגבותם, ההוא דקיימא לגו. כלהו מליין עיינין - לאסתכלא לבר. ואעיג דלא מסתכלא לגו, גובה להם, וגבותם מלאות עינים.

מאמר ובלכת החיות ילכו האופנים

תמא) ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים, וכלהו כפום ההוא רוחא, דאזיל ושלטי עלייהו. תמב) על אשר יהיה שם הרוח ללכת, כתיב, (ז) אל אשר, וכתוב על אשר. אלא (ח) רוח דא דנפיק מגו רוחא סתימאה, ודא איהו רוח קדישא, כד

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

כ נ"א מוסיף כד אתקריב (דפוסים ראשונים). ל נ"א ולאסתכלא לבר אעיג (דפוסים ראשונים). ט ה"ג בדפוסים ראשונים נ"א ל"ג מן רוח עד רוח (פונקטאטש).

כ) (יחזקאל א) לעיל אות תכט. ז) (שם) בהעלותך ק"א ט) (שם) לעיל אות שפט.

וגבותם מלאות עינים

הסולם

מאמר

להם. שיש להם גובה. על כל שאר המדרגות. תמ) אוף הכי וגבותם וכו': אף וגבותם כך, כמו וגביהם, דהיינו אותו העומד בפנים, דהיינו בשליטת החסדים דאריא עלאין. שהם פנימיות. והן כולן מלאות עינים להסתכל לחוץ, דהיינו לשליטת החכמה דיעסויות. שהם לחוץ לאריא, ומשמיענו, שאעי"פ שאינן מסתכלות לפנים, גם אז יש להן גובה, על שאר המדרגות. ח"ש, גובה להם וגבותם מלאות עינים. פירוש. אעי"פ שגבותם מלאות עינים להסתכל לחוץ. יש להן גובה. והטעם הוא, מפני שעיקר בנין הוא להסתכל לפנים כנ"ל, אלא כדי להשפיע אל המלכות הם מסתכלים לחוץ. להמשיך חכמה בשבילה מישסר"ת. שהם חיצוניות דאריא. וכיון שעיקר בנין הוא בשליטת החסדים דאריא. ע"כ גם כשמסתכלים לחוץ, יש להם אותו הגובה.

של אריא עלאין, שהי"ס פנימיות. מבחינה זו יש להם גובה. וכולם מסתכלים לפנים. דהיינו תחת שליטת החסדים, כש"א. וכל אחוריהם ביתה.

תלט) אברהם אתקריב וכו': אברהם נתקרב לסוד הברית עד שעלה בסוד העליות, שנעשה מרכבה לז"א, למעלה, לחסד, שהוא צד ימין דז"א, ועם כל זה לא זכה כיעקב, כי יעקב נקרא איש תם. מהו איש תם. הוא סוד, כמו שנאמר, איש האלקים, שפירושו, הבעל של הבית, שהוא מלכות הנקראת אלקים. כי יעקב הוא מרכבה לגוף ז"א, שהוא קו האמצעי הכולל חכמה וחסדים כאחד, שמבחינת קו האמצעי נבחן ז"א שהוא הבעל של המלכות. משא"כ אברהם לא היה מרכבה לגוף ז"א, אלא לקו ימין שלו בלבד, שמבחינה זו אין ז"א הבעל של המלכות. כי מלכות נאצלת מגופו של ז"א, מב' צדדיו יחד. משה, נקרא איש האלקים, יעקב נקרא איש תם. והכל סוד אחד, שלהיותם מרכבה לקו האמצעי ע"כ נחשבים למשפיעים אל המלכות. פירוש. שז"ס וגביהם, דהיינו לבחינת הגוף דחיות, שהוא בחינת גוף דז"א, כלומר, לקו האמצעי, שהחכמה והחסדים מאירים בו כאחד תחת שליטת החסדים. שהי"ס פנימיות. מבחינה זו וגובה

מאמר ובלכת החיות ילכו האופנים

תמא) ובלכת החיות ילכו וגו': ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים. וכולם הם כפי אותו הרוח ההולך ושולט עליהם. תמב) על אשר יחיה וגו': על אשר יהיה שם הרוח ללכת. שואל למעלה כתוב, אל אשר

נפיק מגו ההוא טמירא דכורסייא, ובטיש בההוא דשרי עלוי, כדין כלהו נטלין כחזא לגביה, והיינו על אשר. אל אשר, דבטיש , ביה ההוא רוחא, ולא שארי, אלא דנטיל . לגביה, ונטלי כלהו לגבי ההוא סטרא.

תמג) על אשר יהיה שם הרוח ללכת, על: ההוא אתר טמיר וגניז. דההוא רוחא עילאה . שריא עלוי, כלהו מסתכלן לגביה, לאתוספא זיוא. ומההוא זיוא, אתוסף זיוא אינון קרני החיות. ואינון זיוא דלהיט ונציץ, לפום אסתכלותא דיקרא, דההוא רוח . אחרא, דנפיק מהאי רוח קדמאה, דאיהו טמיר וגניז בגניזו יקרא.

תמד) דא איהו ברזא דשמא קדישא, . דכליל ביה שם אהייה, שמא רבה ושליטא. מהאי שמא, זעאין ודחלין, ונטלין באימתא בזיע. ודא איהו שמא

חלופי גרסאות

ו היג הסלם גיא קמיה (בכל הדפוסים). ו גיא לגבי (מונקאטש). ו גיא שהיא (קראקא). ו גיא מוסיף רוח אחרת (קראקא). ו גיא כליל (דפוסים ראשונים).

הסולם

ובלכת החיות ילכו האופנים

מאמר

ילכו אליו. אל אשר, פירושו, דבטיש ביה ההוא רוחא ולא שארי שהרוח העליון דבינה, בוטש ברוח של החיות, דהיינו שמדווג עמו לתת לו שפעו, ואינו שורה עליו, כי הרוח דחיות כבר ירד למקומו עצמו, אלא דנטיל לגביה, שרוח העליון נוסע לרוח של החיות. ומדווג עמו במקומו. ונטלי כלהו לגבי ההוא סטרא, וכל החיות נוסעות לאותו הצד, שהרוח העליון השפיע לרוח של החיות.

אשר, וכאן כתוב על אשר, ומשיב, אלא רוח זה היוצא מתוך הרוח הסתום, וזה הוא הרוח הקדוש כשיוצא מתוך אותו הרוח הנסתר שבכסא, וביטש, היינו שמדווג, באותו הרוח השורה עליו, אז כל החיות נוסעות יחד אליו. והיינו סוד על אשר, אל אשר, פירושו, שאותו הרוח מדווג בו, ברוח של הכסא, והרוח של הכסא אינו שורה עליו אלא שנוסע אליו למקומו. וכל החיות נוסעות לאותו הצד.

פירושו. החיות האלו, הם בחינת חגיית דדיא עם המלכות המקבלתם, שהן די רגלי הכסא העליון, שהוא בינה, והרוח שבחיותו נאצל מן הרוח העליון שבכסא, שהוא בינה. ורוח החיות לוקח כל כחו מהרוח שבבינה. עיי' שמדווג עמו. והיא מדווג עמו בבי בחינות. א) שמדווג עמו במקום הרוח העליון, דהיינו במקום בינה, ומשם הוא משפיע אל החיות. ב) שהרוח העליון יורד למקום הרוח התחתון, ומדווג עמו במקום הרוח התחתון, דהיינו במקום החיות.

ויש רוח דא, של החיות, דנפיק מגו רוחא פתימאה, ומפרש, דא איהו רוח קדישא, של החיות, כד נפיק מגו ההוא טמירא דכורסייא, כשיוצא מן הרוח הנסתר שבכסא, דהיינו מן הרוח שבבינה. ובטיש בההוא דשרי עלוי, ובוטש באותו הרוח של הבינה, במקום שעודנו שורה עליו, דהיינו במקום בינה, כדין וכי' והיינו על אשר, כי על מורה שהרוח דחיות הוא במקום העליון בבינה, ומשם מקבל שפע אותו הצד. שכל החיות

תמג) על אשר יהיה וכו': ומפרש יותר. על אשר יהיה שם הרוח ללכת, על פירושו, על אותו מקום הנסתר והגנוז אשר הרוח העליון שורה עליו, דהיינו שהווג הוא במקום בינה, וכל החיות מסתכלות אל הרוח אשר שם, להוסיף הזיו שלהן, ומאותו הזיו נתוסף הזיו, שהוא נקרא קרני החיות, והוא הזיו הלהט ונציץ לפי ההסתכלות היקרה של אותו רוח אחר, דהיינו הרוח של החיות, היוצא מהרוח הראשון, דהיינו מהרוח העליון שבבינה, שהוא נסתר וגנוז בגניזה יקרה. דהיינו בבינה.

תמד) דא איהו ברזא וכי': זה, הרוח הראשון, הוא בסוד השם הקדוש שכלול בו שם אהיה, כי הגיד דבינה נקראות בשם אהיה, וכיון שהרוח העליון הוא מזית דבינה, עיי' אומר שכלול בו אהיה, כי זית דבינה עצמם, נקי הויה בניקוד אלקיים אלא משום שהם שייכים לבינה נכללו בשם אהיה, שהוא שם גדול ושולט. מהשם הזה, רועדות ומפחדות החיות

דשליט על רתיכא דא, ברשימו דתלת שמהן דכלילן ביה. ברזא דא אית שבעין שמהן מפורשין, שליטין על כל רזין וגניזין עילאין, די כל חילין ומשריין זעאן מנייהו, ונטלי בגינייהו. ברזא דא, כלילן כ"ב אתון, וכלהו שבילין.

תמה) רוח אחרא דנפיק מהאי רוחא קדמאה, איהו דמתמן רזא דמהימנותא בכל סטריין. ודא איהו ברזא דשמא קדישא, דכליל ורשים עליה, שמא דאקרי יהיה, דנפיק ואתרשים מגו שם אהיה. ואע"ג דכלא ברזא חדא, אבל שם יהיה בנין אב, דאתבני משמא טמירא אהיה. ודא איהו רזא, דנפיק מרוחא קדמאה.

תמו) רוחא אחרא תתאה, דנפיק מגו רוחא דא, דא איהו ברזא דשמא קדישא כליל ביה שם אדני. שמא דא שליט, על חיות ואופנים לתתא.

תמוז) והכי איהו רזא עילאה ותתאה. עילאה שם אהיה, שליט על אינון חיוון עילאין, ברזא דשמא קדישא דקאמרן. תתאה שם אדני, שליט על אלין חיוון תתאין לתתא.

מאמר

הסולם

ובלכת החיות ילכו האופנים

דהיינו ז"א שכולל כל ו"ק, וזה הוא בסוד השם הקדוש הנכלל ונדשם עליו, השם הנקרא חו"ה. שהוא יוצא ונרשם מן השם אהיה, כי ז"א הנקרא הויה, נאצל מן הבינה הנקראת אהיה. ואע"פ שהכל הוא סוד אחד, אמנם שם הויה הוא בנין אב, שנבנה מן השם הנסתר אהיה, וזה הוא סוד עהרוח של החיות, עהוא בחינת ז"א, יצא מהרוח הראשון, עהוא אהיה.

תמו) רוחא אחרא תתאה וכר: דוח אחד תחתון, היוצא מדוח זה עה"ט הויה, זה הוא בסוד השם הקדוש הכלול בו, שהוא השם אדני. עהוא המלכות. שם זה שולט על חיות ואופנים שלמטה. של המלכות.

תמוז) והכי איהו רזא וכר: וכך הוא סוד, עליון ותחתון. העליון הוא השם אחיה, שהוא בינה, השולט על חיות עליונות. שהן חגת"מ דז"א, בסוד השם הקדוש שאמדגו, התחתון הוא השם אדני השולט על החיות התחתונות, של המלכות, למטה.

פירוש. ב' כסאות יש, הכסא העליון הוא בינה, והכסא התחתון הוא מלכות, וכמו שהחיות העליונות שהן חגת"מ דז"א, הן ד' רגלים של הכסא העליון שהוא בינה הנקראת אהיה, כך החיות התחתונות של המלכות, הן ד' רגלי חכסא התחתון שהוא המלכות הנקראת אדני.

ואינון

החיות, ונרשאות את הכסא עה"ט השם אהיה, באיטה וברעדה. וזה הוא השם השולט על מרכבה זו, דהיינו ד' החיות, ברושם של ג' שמות, אל אלקים הויה, עה"ט ג' קוין, הכלולים בו. כי הם יוצאים מג' קוין שביעסויות, עה"ט ז"ת דבינה. בסוד הזה, של ג' השמות עה"ט ג' קוין, יש ע' שמות מפורשים, עה"ט ע"ב שמות היוצאים מסוד ג' הפסוקים ויסע ויבא ויט, ונקראים ג"כ ע' שמות בסוד ע' סנהדרין ובי' סהדי (כמ"ש בזהר בשלח אות קס"ג) השולטים על כל הסודות והטמונות העליונים, שכל הצבאות והמחנות רועדים מהם, ונוסעים בשבילם. כלומר, שנוסעים בכח ג' הקוין שבהם. בסוד הזה כלולים כ"ב אותיות וכל השבילים. פירוש. כי ל"ב שבילי החכמה, ה"ס עשר ספירות דישסרית וכ"ב אותיות דז"א (כמ"ש באדרא זוטא אות ע"ג) כי החכמה אינה נגלית בעשר ספירות דישסרית זולת בהתכללות כ"ב אותיות דז"א, וע"כ נחשבים ביהוד בגילוי החכמה, שהם בחשבון ל"ב. כמ"ש שם בהסולם. וז"ש, ברזא דא, דהיינו בישסרית, כלילין כ"ב אתון, שהן ז"א שעלה אליהם למין, וכלהו שבילין, שעל ידיהם יצאו כל ל"ב שבילי החכמה.

תמה) רוח אחרא דנפיק וכר: ורוח האחר, שיוצא מהרוח הראשון הזה עה"ט אהיה, הוא שמשם סוד האמונה בכל הצדדים.

תמח) ׀ ואינן ׀ חיות עילאין ואופנים עילאין, וחיות תתאין ואופנים תתאין. חיות עילאין, דקאמרן. אופנים עילאין, אינן רזא דכתיב ׀ שוקיו עמודי שש, ואופנים ׀ תתאין ברזא דלתתא, כמה דחיות ברזא דלתתא.

תמט) חיות עילאין ד'. אופנים ד'. כד מתחברא חד באינן רזא דחיות. כדין אינן ואופנים בחיבורא דההוא חד, אינן ד'. וכן כגוונא דא לתתא, כלהו ברזא ׀ דא דד'. חיות ד'. אופנים ד'. (ואתפרשן *) לתתא ברזא דא. והכא בכלהו מתפרשאן רזין עילא ותתא, ועיד איקרי מרכבה. ואע"ג דלא חמא יחזקאל, אלא מגו רזא דלתתא ׀ אסתכי ברזא עילאה.

תנ) על אשר יהיה שם הרוח ללכת ילכו, רזא אהי"ה, כללא דכלא, שליט על חיות עילאין סתימין. ובג"כ ׀ אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת, רזא הוי"ה בנין אב. כי רוח החיה רזא אדנ"י, למהוי סתימין רזין גו סתימין דרתיכא דא, למהוי כלא כחדא ברזא חדא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ג) (שה"ש ה) ויקרא רסו.

ק ה"ג הסלם ג"א ואינן אופנים וחיות עילאין ואופנים

עילאין חיות (דפוסים ראשונים). ג"א ואינן אופנים

דלתתא חיות יכר (הגהות דפיס ליורטא). ר מן חיות עד כמה דחיות הוא בדפוס מונקאטש בסוגריים. ש ג"א

עילאין (בכל הדפוסים). ת ג"א דאום ול"ג דא דד' (קראקא). ג"א דא ד' (וינציא). א ג"א ואסתכי

(דפוסים ראשונים). ב בדפוס מונקאטש אל במרובעים ג"א על (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

ובלכת החיות ילכו האופנים

בחיות ובאופנים ביחזקאל, נלמדים הן למעלה בחיות ובאופנים דז"א, והן למטה בחיות ובאופנים דמלכות. וע"כ נקראת מרכבה. דהיינו כמו מרכבה שיש לה ד' גלגלים. כן כאן נחלק הכל לד'. ואע"פ שיחזקאל לא ראה אלא מתוך סוד החיות והאופנים שלמטה, שבמלכות, הוא הסתכל מהם גם בסוד העליון, דהיינו גם בחיות ובאופנים של ז"א.

תג) על אשר יהיה וגו': על אשר יהיה שם הרוח ללכת ילכו. הוא סוד שם אחיה, דהיינו בינה, שהוא כלל הכל, שכל החיות והאופנים שלמעלה ושלמטה יוצאים ממנו, השולט על החיות העליונות הסתומות, של ז"א, להיותן יוצאות מן השם אהיה כנ"ל. ומשום זה, אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת, ה"ס חוי"ח, שהוא ז"א, בנין אב שנבנה מן השם אהיה (כנ"ל אות תמ"ה). כי רוח החיה, הוא סוד השם אדנ"י. שיהיו הסודות של המרכבות העליונות דאהי"ה ודהוי"ה, סתומות. דהיינו מלובשות, בתוך הסתומות של המרכבה הזו דאדנ"י, כי עיקר הגילוי הוא בשם אדנ"י, כדי שיהיו הכל יחד בסוד אחד.

תמח) ואינן חיות עילאין וכר: הן, חיות עליונות ואופנים עליונים, וחיות תחתונות ואופנים תחתונים. חיות עליונות, הן כמו שאמרנו, שהן חגת"ם דז"א, שהן ד' רגלים לכסא העליון, שהוא בינה. אופנים עליונים, הם סוד שכתוב, שוקיו עמודי שש. שהם נהי"מ דז"א המכונים אופנים. ואופנים תחתונים הם בסוד שלמטה, של המלכות, כמו שיש חיות בסוד שלמטה. שגם במלכות חיות ה"ס חגת"ם, ואופנים שלה הם נהי"מ.

תמט) חיות עילאין ד' וכר: החיות העליונות הן ד', והאופנים הם ד'. וכשאופן אחד מתחבר בסוד החיות, אז האופנים שבאותו האחד שנתחבר, הם ארבעה. כלומר, אם נתחבר אופן אחד אל החיות מתחלק ונעשה לארבעה אופנים. וכן כעין זה למטה, בחיות והאופנים של המלכות, כולם הם בסוד זה של ארבעה, חיות הן ד', אופנים הם ד'. ובסוד זה הם מתפרשים גם למטה במלכות. וכאן, בפסוקים של מרכבת יחזקאל, מתבארים בכלם הסודות שלמעלה ושלמטה. כלומר שכל מה שכתוב

מאמר בלכתם ילכו

תנא) (ט) בלכתם ילכו, בלכתם, דמאן. אי תימא דחיות, לאו. אלא ברזא דאלין תלת רוחין, תלת שמהן, כד נצצי, נהרין ונפקין : אזלין חיון עילאין ותתאין. ובעמדם יעמודו, כד אינון בחבורא חד, בלחישו כלהו קיימין. כדין אתעבידו תלת רוחין חד, תלת שמהן חד, וקב"ה איתגאי בגיאאותא על כלא. תנב) ובהנשאם מעל הארץ ינשאו האופנים, בהסתלקות חיות, ברזא דרוחין עילאין, מעל הארץ, מלשמשא על רוחא תתאה, אינון אופנים מסתלקין עמהון, לאחזאה, דכלהו גופא חדא, ורזא חדא, בלא פירודא ה מעמהון. תנג) כי רוח החיה באופנים, רעותא דההיא חיה באופנים. דאע"ג דרעותא באינון חיות עילאין, רעותא יתיר באינון אופנים. תלתא, תרין גליין.

חלופי גרסאות

ג ג'א מאן אתמר דחיות (דפוסים ראשונים). ד ג'א אלין (מונקאטש). ח ג'א עמהון (דפוסים ראשונים).

מסודת הזהר

(ט) (יחזקאל א) תרומה קטב.

בלכתם ילכו

החיה, והיינו שכתוב, ומעשיהם כעין תרשיש. דהיינו כעין תדי שש, כי תרשיש הוא אותיות תרי שש, זהו ימין ושמאל. שאלו הם שנים מאלו השש. וע"כ כתוב, כעין, שפירושו, כאופן שלהם.

ביאור המאמר. ג' בתינות הן ביחוד ג' רוחין דאהי"ה הוי"ה אדנ"י. א) כשהם מאירים ויוצאים כל אחד בכחינתו, דהיינו, העליונים דאהי"ה הוי"ה, בשליטת החסדים, והתחתון שהוא אדנ"י בהארת החכמה. וז"ש, (באות תנ"א) בלכתם וכו' אלא ברזא דאלין תלת וכו' כד נצצי נהרין ונפקין. כשהג' הרוחות נוצצים ומאירים ויוצאים, אזלין חיון עילאין ותתאין הולכות החיות העליונות והתחתונות, דהיינו שכל אחת הולכת ומאידה כדרכה, העליונים דאהי"ה הוי"ה מאירים בשליטת החסדים, והתחתון שהוא אדנ"י מאיר בשליטת החכמה. בחינה ב) היא, כשג' הרוחות דאהי"ה הוי"ה אדנ"י מתחברים ונעשים אחד, כלומר שמאירים באור אחד. דהיינו שכולם מאירים בחכמה וחסדים ביחד כדרך הקו האמצעי שכולל חכמה וחסדים, ואינו נוטה לא לחכמה ולא לחסדים אלא מאיר באור הכולל אותם יחד. וז"ש, ובעמדם יעמודו, כד אינון בחבורא חד, כשמסתלקים כל ג' הרוחות להאיר באור אחד, דהיינו של הקו האמצעי כנ"ל. בלחישו כלהו קיימין, ייולם נמצאים בלחש, דהיינו בבחינת ו"ק דחכמה (כנ"ל בהסולס אות רמ"ט ד"ת

מאמר

מאמר בלכתם ילכו

תנא) בלכתם ילכו, בלכתם וכו' : שואל, בלכתם ילכו. בלכתם של מי. אם תאמר, בלכתם של החיות, אינו כן. ומשיב, אלא בסוד אלו ג' רוחין הנ"ל בסמוך, שהם ג' שמות, אהיה הויה אדנ"י, עליהם נאמר, ובלכתם ילכו, כי כשהם נוצצים ומאירים הולכות אלו החיות העליונות והתחתונות. ובעמדם יעמודו, כשהם בחבור אחד, וכולם עומדים בלחש, או נעשו ג' הרוחות אחת, וג' השמות נעשו אחד, והקב"ה מתגאה בגאות על הכל.

תנב) ובהנשאם מעל הארץ וכו' : ובהנשאם מעל הארץ ינשאו האופנים. היינו, שבהסתלקות החיות שהן בסוד רוחות העליונות, דאהי"ה והוי"ה, מעל הארץ, שהיא המלכות, דהיינו שהחיות העליונות מסתלקות מלשמש על הרוח התחתון, שהוא אדנ"י. או אלו האופנים מסתלקים עמהם, עם החיות, להראות, שהכל הוא גוף אחד וסוד אחד בלא פירוד מהם.

תנג) כי רוח החיה באופנים : פירושו, שהרצון של אותה החיה, הוא באופנים. כי לורש רוח, מלשון רצון. כי אע"פ שהרצון הוא בחיות העליונות, יש רצון ביותר באלו האופנים. שלשה הם, שנים גלויים, ואחד גנוז. ואלו עושים מעשה הגורמת רצון ונחת לאותה

חדד גניזו. ואלין עבדין עובדא דרעו בההיא חיה. והיינו דכתיב ומעשיהם כעין תרשיש, כעין תרי שש דא ימינא ושמאלא, דאלין תרין מאינון שית. ועיד כעין: כגוונא דילהון.

מאמר ודמות ועל ראשי החיות רקיע

תנד) עד הכא רזא דחיות ברזא עילאה, כגוונא דא לתתא, ודמות על ראשי החיה רקיע. ודמות, דיוקנא לתתא, כגוונא דלעילא. דעד הכא אית דשו לפרשא, מכאן ולהלאה, מאן דחמי חמי, דלא אית רשו לאסתכלא. מהאי

חלופי גרסאות

ו ג'א כי עין (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

בלכתם ילכו

החיות העליונות בלבד, שהרי נסתלקו מהחיות התחתונות שבאדני. וע"כ הן בחסדים מכוסים מחכמה. עם כל זה רעותא יתיר באינון אופנים, יש להם רצון ביותר, להתחבר עם האופנים, ולהכלל מהארת החכמה שבהם. ומפרש. תלתא, שעיקר האופנים הם שלשה. דהיינו נצח הוד יסוד. תרין גליין, שנים מהם הם גלויים בהארת החכמה. שהם נצח והוד, שבהם מתגלית הארת החכמה. וחד גניז, שמכוסה מחכמה ואינו מתגלה, והוא יסוד. ואלין, השנים, שהם נצח והוד, עבדין עובדא דרעו בההיא חיה, דהיינו שמגלים בשבילם את הארת החכמה, כדי שהחיה תכלל ממנה. שפעולה זו היא לדצונה של החיה, כנ"ל.

וז"ש, והיינו דכתיב ומעשיהם כעין תרשיש, כעין תרי שש, דא ימינא ושמאלא, דאלין תרין מאינון שית, כי מעשיהם טובבים על האופנים שהם נצח והוד, ואימד הכתוב, שמעשיהם של נצח והוד, הם כעין שנים משש קצוות, חג"ת נה"י, שהם ימין ושמאל נצח והוד המגלים חכמה. וע"ד כעין, כגוונא דלהון, וע"כ נאמר כעין, שפירושו כעין המעשה שלהם, דהיינו המעשה דגילוי החכמה.

מאמר ודמות על ראשי החיה רקיע

תנד) עד הכא רזא וכו': עד כאן הוא סוד החיות בסוד העליון, שבז"א. כעין זה הוא למטה, במלכות. ודמות על ראשי החיה דקיע. ודמות, מורה, שהצורה של הרקיע של מטה, היא כעין הרקיע שלמעלה. כי עד כאן יש רשות לפרש, מכאן ולהלאה, מי שרואה רואת ואין

ד"ה ובפנים) כדון אתעבידו וכר וקב"ה אתגאי כגאותא על כלא, שכל ג' הדוחות מאירים באור אחד, והקב"ה, שהוא הקו האמצעי, מתגאה על כולם, כלומד שכולם משמשים בדרך הארתו, שאינם נטיים לא לימין ולא לשמאל. בחינה ג) היא, כשב' דוחות דאחיה הויה מסתלקים מן הרוח התחתון אדני, דהיינו שמסתלקים מהארת החכמה המאידה במלכות, אלא שמאירים בחסדים מכוסים מחכמה. וז"ש (באות תנ"ג) ובהנשאם מעל הארץ וגר בהסתלקות חיות ברזא דרוחין עלאין מעל הארץ מלשמשא על רוחא תתאה, שהחיות דסוד דוחות עליונים דאחיה הויה, מסתלקות מלשמש את המלכות, שהיא בשליטת החכמה, אלא מאירים בחסדים מכוסים, אינון אופנים מסתלקין עמהון, עולים ומתחברים עמהן האופנים. ומשמיענו, שאע"פ שהחיות מסתלקות מהמלכות שהיא בהארת חכמה, עכ"ז האופנים, שגם הם בהארת חכמה מתחברים עמהן. והוא מטעם שאע"פ שהחיות הן בחסדים מכוסים עכ"ז צדיכות להתכללות מהארת החכמה. וז"ש, לאחזאח דכולהו גופא חדא ורזא חדא בלא פרודא מעמהון, כדי להראות שאין החיות נפרדות מהארת החכמה שבאופנים, אלא שהן גוף אחד בלתי נפרד. כי אע"פ שהן בחסדים מכוסים, דוחות הן להכלל מהחכמה, ולהיות אחד עם האופנים.

וז"ש (באות תנ"ג) כי רוח החיה באופנים. רעותא דההיא חיה באופנים, דהיינו, שהן דוחות להכלל מהארת החכמה שבאופנים כנ"ל. דאע"ג דרעותא באינון חיות עילאין, שאע"פ שהרצון הוא בהארת

רקיע ולתתא, אית רשו למיחמא, ומהאי רקיע ולתתא, אית רשו לאסתכלא. מאתר דאסתכלותא ולעילא, אתכסיין שבילין ואורחין, לית עינא דאסתכל ביה, דכולא אתכסייא.

תנה) ראשי החיה, אינון רתיכין. ד' רישי נהורין לד' זיווין. ואינון תריסר ירחין. ואינון תריסר מכילן, וחד דשלטא עלייהו, למהוי תליסר. ואלין איקרון ראשי שלטונין, שליטין נהירין ; לכלהו.

חלופי גרסאות

ז נוסח אחר לכלא (דפוסים ראשונים) נוסח אחר לכלהו רקיעין (מאנקאטש במרובעים).

מאמר	הסולם	ודמות על ראשי החיה רקיע
<p>ואין רשות להסתכל. מהרקיע הזה ולמטה, יש רשות לראות; ומהרקיע הזה ולמטה, יש רשות להסתכל, ממקום ההסתכלות ולמעלה, נתכסו השבילים והאורחות, אין עין שתסתכל בו, כי הכל נתכסה.</p>	<p>מתגלית שם כלל, עד שמתפשטת למקום המלכות, שהוא מרקיע ולמטה.</p>	<p>תנה) ראשי החיה. אינון וכו' : ראשי החיה, הם המרכבות. שהם ד' ראשי אודות לד' זוגות. והם י"ב חדשים. והם י"ב מדות ואחת השולטת עליהן, שיהיו י"ג מדות הרחמים. ואלו נקראים ראשי שלטונות, שליטים המאירים לכלם. זיווין פירושו זוגות, מלשון דקאי מאדים בזוין (שבת קכ"ט):</p>
<p>פירוש. הרקיע שעל ד' החיות שבמלכות, הוא ז"א, שהוא בחסדים מכוסים מחכמה, ואין רשות להסתכל בו כי הסתכלות ה"ס גילוי החכמה, כמו שאין רשות להסתכל ברקיע העליון דא"א. להיותם בחסדים מכוסים. אבל למטה מהרקיע, דהיינו במלכות, יש רשות להסתכל, כי מקום גילוי החכמה הוא במלכות (כמ"ש בזהר בראשית א' דף רע"ו ד"ה ועוד כמה).</p>	<p>פירוש. אחר שביאר שמהרקיע שעל החיות ולמעלה אין הסתכלות, משום שהחכמה מכוסה שמה. מבאר עתה, שמהרקיע ולמטה, דהיינו בחיות שבמלכות, יש הסתכלות. דהיינו גילוי החכמה. וז"ש ראשי החיה, אינון רתיכין, שראשי החיה פירושו המרכבות, המגלות חכמה. שהן, ד' רישי נהורין לד' זיווין, כי ה"ס ג' קוין ומלכות, שבכל אחד יש ג' קוין. שיש ג' קוין בימין, וג' קוין בשמאל, וג' קוין בקו האמצעי, וג' קוין במלכות. וההפרש הוא בשליטה, כי בג' קוין דימין, שולט הימין שהוא חסד. ובג' קוין דשמאל שולט השמאל שהוא בהארט חכמה. ובג' קוין דקו האמצעי שולט הקו האמצעי, ובג' קוין דמלכות שולטת המלכות. באפן שהימין שולט על זוג הקוין שהם שמאל ואמצעי, והשמאל שולט על זוג הקוין שהם ימין ואמצעי, והאמצעי שולט על זוג הקוין שהם ימין ושמאל. וכן המלכות שולטת על ג' הקוין. ונמצא שיש כאן ד' ראשי אורות, שהם ג' קוין ומלכות, שהם ראשים לד' זוגות. שביחד הם י"ב מיני אורות. וז"ש ואינון תריסר ירחין, ש"ב אורות אלו ה"ס י"ב חדשים שבשנת. ששנה ה"ס מלכות, וי"ב חדשים הם י"ב אורות הגל שד' אורות דג' קוין ומלכות כל אחד כלול מג', והם י"ב. ואינון תריסר מכילין</p>	<p>חד</p>
<p>וז"ש, כגוונא דא לתתא, דהיינו בד' חחיות של המלכות. ודמות וגו' רקיע, היינו דמות דיוקנא לתתא, שצורת הרקיע למטה בז"א כגוונא דלעילא, הוא כעין הרקיע העליון שבא"א. דעך הכא, דהיינו למטה מהרקיע, אית רשו לפרשא, יש רשות לפרש, מפני שלמטה מרקיע דז"א שהוא במלכות הוא מקום גילוי החכמה. מכאן ולהלאה, דהיינו למעלה, ברקיע דז"א, מאן דחמי חמי, מי שרואה רואה. כלומר מי שרואה בלי עין הסתכלות, יוכל לראות. דלא אית רשו לאסתכלא, אבל להסתכל ולעין אין רשות. מהאי רקיע ולתתא, דהיינו במלכות, יש רשות להסתכל. מאתר דאסתכלותא, שהוא ממקום המלכות, ולמעלה, אתכסיין שבילין ואורחין, וכו', נתכסו השבילים והאורחות. שבילים הם בא"א, אורחות הם בישו"ת (כמ"ש בראשית א' דף רנ"א ד"ה נחית ע"ש) ומשמיעני בזה, שאפילו באורחות דישו"ת, ששם המקור לגילוי החכמה, אין החכמה</p>	<p>521 (דעו"י דף מ' ט"ב)</p>	

תנו) ׀ ב' רקיעין בחד, אית רזא דדיוקנין דלא אתחזון. ובחד, לית ביה דיוקנין, ולא גוונין, ולא למנדע, ולא לאסתכלא, ולית מאן דיקום ביה. דא איהו רקיע עילאה טמירא, דגניז מה דגניז, ויהב חידו וקיימא לכלא. תנו) ברזא דשם אהי"ה, שלימו דכל שמהן. רזא דרתיכא קדישא, ברזא דד' זיוון דעלמא עילאה. רזא דד' שמהן דכלילן בחד. תלת שמהן עילאין, וחד דאתחבר ׀ עמהון בכללא חד. תנח) י"ה, רזא טמירא עילאה. כללא דכלא, רקיע עילאה טמיר דקיימא בגניזו. וחד ספירא גניזא טמירא דכלא עליה. האי איתאחד ולא אתאחד

חלופי גרסאות

א ה"ג הסלם נוסח אחר רקיעא ולא גרסינן ב' (דפטיס ראשונים). ׀ נוסח אחר בהו (קראקא).

מאמר

הסולם

דמות על ראשי החיה ורקיע

שאינ שם גוון ירוק, של קו אמצעי, כיון שלא שייך שם מחלוקת דימין ושמאל ואין צורך לקו אמצעי שייחד אותם. ולא למנדע ולא לאסתכלא ולית מאן דיקום ביה, וע"כ אין אפשרות לדעת ולהסתכל ברקיע דאוי"א ואין מי שיעמוד עליו. דא איהו רקיע טמירא עילאה, זה הוא רקיע עליון נסתר, דגניז מח דגניז כי ברקיע דאוי"א נגזזת המלכות דמנעולא (כמ"ש בהקדמת ספר הזהר דף מ"ד ד"ה וטעם ע"ש) ויהב חידו וקיימא לכלא. כי אע"פ שעצמם אינם מקבלים חכמה, הם המשפיעים החכמה לישו"ת. באופן שכל האורות והמוחין נמשכים מאוי"א עלאין, והם נותנים קיום לכל, הן למדרגות המאירות בחסדים, והן למדרגות המאירות בחכמה.

תנו) ברזא דשם אהיה וכר' : וחד לפרש הרקיע דישו"ת. בסוד שם אהיה, שהוא שלמות כל השמות, שהוא בינה, והכונה לז"ת דבינה, והקראים ישו"ת, וע"כ אומר, ברזא דשם אהיה. הוא סוד המרכבה הקדושה, המגלה חכמה שנתפשט למלכות, כנ"ל. שהיא ג' קוין ומלכות, בסוד שהם שולטים על ד' זוגות שבעולם העליון (כנ"ל באות תני"ה) שכל אחד מד' שולט על זוג אחד, והם י"ב. וה"ס ד' שמות הכלולים באחד, דהיינו ג' שמות עליונים של ג' הקוין, שהם א"ל אלקי"ם הוי"ה, ואחד שמתחבר עמהם בכלל אחד, שהוא אדנ"י, דהיינו המלכות, עג' השמות כוללים בו, כי היא מקבלת.

תנח) י"ה רזא טמירא וכר' : י"ה, שה"ס אר"א וישו"ת, ה"ס הסתר העליון, שה"ס ג"ר הנסתרות. ומפרש, כלל הכל הוא הרקיע העליון

וחד דשלטא עליהו למהוי תליסר, שאלו י"ב האורות ה"ס י"ג מדות הרחמים, כי האורות הם י"ב ואחד הכולל אותם הם י"ג. זאלין אקרין ראשי שלטונין, דהיינו ד' ראשי האורות, הם ראשי שלטונות, שכל אחד מן הד', שולט על הזוג אשר תחתיו, ואלו הד', הם שליטין נהירין לכלהו, שהם מאירים לכל האורות האלו.

תנו) ב' רקיעין, בחד וכר' : שני רקיעים הם, באחד, יש סוד צורות שאינן נראות, ובאחד, אין בו צורות, ולא גוונים, ולא לדעת, ולא להסתכל, ואין מי שיעמוד עליו. זה הוא רקיע עליון נסתר, הגונו מה שגונו, ונותן שמחה וקיום לכל.

פירוש. יש רקיע שבאוי"א עלאין ויש רקיע שבישו"ת. ואע"פ ששניהם הם בחסדים מכוסים, עכ"ז יש הפרש גדול ביניהם, כי או"א עלאין אין מקבלים חכמה לעולם והם בסוד כי חפץ חסד הוא. אבל ישו"ת מקבלים חכמה, אלא שאינה נגלית במקומם אלא שמתפשטת למלכות, ובמקומם גם הם בחסדים מכוסים. וז"ש ב' רקיעין, בחד אית רזא דדיוקנין, ברקיע אחד יש סוד של צורות, כלומר ששם יש צורת חכמה, דלא אתחזון, אלא שאינן נראות. כי החכמה שבהם אינה נגלית במקומם עצמם אלא במלכות. ובמקומם עצמם החכמה מכוסה ואינה נראית. ובחד לית ביה דיוקנין, אין שם צורות חכמה, ולא גוונין, שאין שם לבן אדום וירוק, מפני שהי' אינה יוצאת מהאוויר שלהם. (כמ"ש בהר בראשית א' דף רנ"א ד"ה נחיות) ואין שם גוון השמאל שהוא אדום, הנעשה מיציאת הי' מאויר. ומכל שכן

במה דלא אתיידע, ולא קיימא בסוכלתנו. רזא דכללא. כללא דכלא. ביה ובריך שמה לעלם ולעלמי עלמין. לתתא כד אתפשט שמא דא, איהו ו' באתריה דאלפא, ברזא חדא. כדין איהו רקיע לתתא, כגוונא דלעילא, וחד אבן ספירא לעילא על גבי ההוא רקיעא ודא איהו רזא ה' דאתפרשא שמא לתתא, ברזא יהיה.

תנט) ולזמנין דאתחבר בשמא דא את ו'. ואיהו כללא חדא, הוא ובית דינו וכלא חד, רזא דרזין גו שמהן קדישין.

תס) ט נטוי על ראשיהם מלמעלה, כ רקיע פריש לעילא, דלא יכילין חיות למנדע ולאסתכלא, דכלא אחיד דא בדא, רזא דא סימנא בעלמא, ב"נ לא יכיל למחמי לראשיה, ואע"ג דאיהו הוא, כ"ש מאן דסתים ביה.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

י גיא ו' (דפוסים ראשונים). כ גיא ליג רקיע (דפוסים ראשונים).

ט (שם) ב"א טו.

דמות על ראשי החיה רקיע

הסולם

מאמר

ו' במקום צורת א', ברזא חדא, שכל ששה קצוות שלו הם בהתפשטות אחת של חסדים מכוסים. כדין איהו רקיע לתתא כגוונא דלעילא, או הוא רקיע נעלם ונסתר כמו הרקיע דאוי"א עלאין. הנ"ל, וכמו שספירא גנוזה על הרקיע דאוי"א כנ"ל, שה"ס המנעולא, כך וחד אבן ספירא לעילא על גבי החיה רקיעא, שגם על רקיע דז"א גנוזה המנעולא. (כמ"ש בזהר ויקרא אות ק' בהסולס ע"ש) ולפיכך הרקיע דז"א הוא מכוסה ונעלם כמו הרקיע דאוי"א. אבל למטה מרקיע דז"א, שולטת מלכות דמפתחא, שבה מקום גילוי החכמה, וז"ש, ודא איהו רזא ה' דאתפרשא שמא לתתא, שסוד ה' אחרונה היא מתפרשת למטה מרקיע דז"א. דהיינו שמתגלה בה החכמה.

תנט) ולזמנין דאתחבר בשמא וכר; ולפעמים מתחברת בשם זה הויה, אות ו', דהיינו והויה, מורה שהוא כלל אחד, הוא ובית דינו, שז"א, ומלכות שהיא בית דינו, הם נכללים יחד, והכל אחד. שהוא סוד הסודות בשמות הקדושים.

תס) נטוי על ראשיהם מלמעלה: פירושו, רקיע פרוש למעלה, על ראשי החיות, שלא יוכלו החיות לדעת ולהסתכל בראשם. והכל אחוז זה בזה, וסוד זה, שהוא סימן בלבד, שאדם אינו יכול להסתכל בראשו. שרק בגופו יכול אדם להסתכל ולא בראשו. ואע"פ, שהוא עצמו

העליון הנסתר העומד בגניזה, שהוא רקיע דאוי"א שאומר לעיל (באות תנ"ז) דגניז מה דגניז. ועליו ספירא אחד גנוז, שה"ס מלכות דמנעולא, שהוא הנסתר מכל (כנ"ל בהסולס אות תנ"ז) זה, המנעולא, נתאחד ולא נתאחד במה דלא אתיידע, שהוא אוי"א, ואינו עומד להבנה, הוא סוד הכל, כלל הכל, ביה ובריך שמו לעולם ולעולמי עולמים. והוא ו' דהויה, כשנתפשט השם הזה למטה, דהיינו לישטרית שהם ה' דהויה, ואח"כ לז"א, זה הוא ו' במקום א' בסוד אחד. או הוא רקיע למטה, כעין רקיע דאוי"א למעלה, ואבן ספירא אחת היא למעלה על הרקיע. שה"ס המלכות. דמנעולא הגנוזה שם, כמו ברקיע דאוי"א, וזה סוד ה' אחרונה, שהשם מתפרש למטה מרקיע במלכות עצמה, ששם מקום גילוי החכמה. וזה סוד י"ה ר"ה.

פירוש. כי יש ב' בחינות בז"א בסוד צורת א' ובסוד צורת ו'. כי בהיותו משפיע חכמה למלכות, הוא בסוד צורת א', שהיא צורת ג' קוין, שו' עליונה ה"ס קו ימין, וי' תחתונה ה"ס קו שמאל, והקו שבאמצע ה"ס קו אמצעי, המיוחד הימין והשמאל. ובזמן שהוא בחסדים מכוסים מחכמה, הוא בצורת ו', שהוא התפשטות אחת מכל ששה קצוות שבו, בקו אחד, דהיינו דק בחסדים שבקו ימין (כנ"ל בז"ח בראשית אות קכ"ב וקכ"ג ע"ש).

וז"ש, כד אתפשט שמא דא, איהו ו' באתריה דאלפא, דהיינו כשז"א הוא בצורת (דפויי דף מ' ט"ג) 523

תסא) האי רקיעא * עילאה, לית ביה דיוקנא כלל. לית מאן דאסתכל מתמן ולהלאה, כולא סתים וחתים בגושפנקא. רקיע פריש ע"ג רישי דחיון לעילא, מזונא דילהון נטיף מההוא רקיעא. ולתתא כלהו קיימין בקיומא, מתחות האי : רקיע.

תסב) רקיע דא תליין ביה תלת שמהן : לעילא, כמא : דמתפרשא לתתא, קדוש, רחום, חנון, כנוי שמהן קדישין. סתימין לעילא ברזא דלתתא, כלא כגוונא דא מן דא.

תסג) אלין שמהן, גו רזי מהימנותא רזא דילהון. כל אינון כינוי שמהן, תליין ברזא : דשמהן קדישין אלין, : דאיקרין : חיוון טמירין, מחפיין על שמהן

חלופי גרסאות

ל נ"א ליג רקיע (דפוסים ראשונים). מ ה"ג בדפוס מיונקאטש נ"א בעינא (דפוסים ראשונים). נ נ"א דמתפרש א' (דפוסים ראשונים). ס ה"ג הסלם נ"א דשמא קדישא (דפוסים ראשונים). ע נ"א איקרין (כל הדפוסים). פ נ"א חיוון (דפוסים ראשונים).

ודמות על ראשי החיה רקיע

הסולם

מאמר

פירוש. הרקיע דז"א כולל ג' קוין. הנקראים בג' השמות הקדושים. קו הימין נקרא אל, וקו השמאל נקרא אלקים, והקו האמצעי נקרא הוי"ה. ולכל קו וקו יש ט' כינויים (כמ"ש) לעיל בז"ח בראשית אות ס"ב ע"ש) וז"ש, רקיע דא תלייא ביה תלת שמהן לעילא, דהיינו אל אלקים הוי"ה. והם נמצאים מרקיע ולמעלה דז"א. והרקיע הזה דז"א מאיר ב' במקום הא' (כנ"ל אות תנ"ח). שפירושו שג' הקוין נכללים בו בקו אחד. שהוא חסד. ולא בזמן שז"א הוא בצורת א', שפירושו, שמתחלק להאיר כפי הארת ג' הקוין. שאז הוא מאיר גם בהארת חכמה. (כמ"ש שם בהסולם.) וז"ש. כמא דמתפרשא לתתא, קדוש רחום וחנון, כנוי שמהן קדישין, כי הכינויים נמשכים מז"א בזמן שהוא בצורת א', שאז מתחלק כל קו וקו לט' קוין הנקראים ט' כינויים. וז"ש. כמא דמתפרשא, כי להארת הכינויים מתחלקים ג' הקוין כבצורת הא'. ואמרו לתתא, הוא מפני שהכינויים להיתם מאירים בהארת חכמה. אינם יכולים להמצא למעלה מחזה. ששם נמצא ז"א תמיד בשליטת החסדים. וע"כ אומר לתתא, דהיינו מרקיע ולמטה. כי הרקיע עומד במקום החזה דז"א, ואלו ג' כינויים קדוש רחום וחנון, שייכים לט' כינויים של השם אל, (כמ"ש בז"ח בראשית אות ס"ג).

ואין לשאול, הלא הכינויים הם תלויים בג' השמות אל אלקים הוי"ה, שהם מרקיע ולמעלה

עצמו הוא, מכל שכן, מה שסתום בראש, דהיינו הג"ר, ודאי שלא יוכל להסתכל ולהשיג.

תסא) האי רקיעא עלאה וכו' : הרקיע העליון הזה, דז"א, הנטוי על ראשיהם, אין בו צורה כלל, דהיינו צורת החכמה, אין מי שמתכל, משם ולהלאה הכל סתום וחתום בטבעת. הרקיע פרוש על ראשי החיות למעלה, מהרקיע הזה נוטף המזון שלהם. ולמטה נמצאים כולם בקיום דהיינו בהארת חכמה, תחת הרקיע הזה. (כנ"ל באות תנ"ח).

תסב) רקיע דא תליין וכו' : הרקיע הזה, דז"א, תלויים בו ג' שמות למעלה, עהם אל אלקים הוי"ה. כמו שמתפרשים למטה, קדוש, רחום, וחנון, עהם כינויי השמות הקדושים. סתומים למעלה, בסוד שלמטה, כלומר, השמות שלמעלה, סתומים ומלובשים בסוד הכינויים שלמטה, הכל כעין זה לפנינו מזה.

תסג) אלין שמהן גו וכו' : אלו השמות אל אלקים הוי"ה, שהם גוף החיות, בתוך סודות האמונה הסוד שלהם, דהיינו בבינה, שנקראת אמונה עלאה. כי החיות הם מרכבה לבינה. כל אלו כינויי השמות, תלויים בסוד השמות הקדושים האלו, אל אלקים הוי"ה, הנקראים חיות נסתרות. כי הכינויים מכסים על השמות שמבפנים, דהיינו על החיות, והחיות מעופפות באלו הכינויים ומתכסות בהם. כי הכינויים הם סוד כנפים אל החיות. הקב"ה נקרא בהם, בכינויים אלו. וזה הוא שכתוב, פשטתי את כתנתי, כדי להתתקן אליה. אל המלכות.

דלגאו, ומעפפן באלין, ואתחפיין באלין. קביה איקרי בהו. ודא איהו דכתיב,
 פשטתי את כתנתי, לאתתקנא לגבה.

מאמר הכנפים

תסד) מהאי רקיע ולתתא, תליין אינון כינויין, לאתחפיא בהו רזא
 דשמא קדישא. מהאי רקיע ולעילא, לא תליין כינויין. הה"ד ז) ותחת הרקיע
 כנפיהם ישרות אשה אל אחותה. ז בגין לאתחפיא פ בהו אינון טמירין
 עילאין ברזי שמהן קדישין.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ט) (שה"ש ה) ז"ח בראשית קו. ז) (יחוקאל א.) ז היג בדפוסים ראשונים ג"א מיסיף ודאי בנין
 (מונקאטש). ק ג"א מיסיף בהו רזא דשמא קדישא ותחת
 הרקיע אינון כנפים לאתחפיא בהו (מונקאטש במרובעים).

ודמות על ראשי החיה רקיע

הסולם

מאמר

השמות, ועל בחינה זו אומד ומעפפן באלין,
 שהשמות מעופפים ומתעלים ע"י הכינויים.
 ועל הבחינה הראשונה, אומד, ואתחפיין
 באלין, דהיינו הדינים שבהם ממעטים האדות
 השמות. כי ב' הבחינות נמצאות בהם.

ומב' בחינות אלו, נבחנים הכינויים שהם
 לבוש אל הקו האמצעי, כמו לבוש המכסה
 את גוף האדם. מצד אחד, ומצד הב' מגדיל
 ומפאד את האדם. וז"ש קב"ח אקרי בהו,
 שהקב"ה שה"א הקו האמצעי נקרא באלו
 הכינויים, כי הם מגלים פעולותיו. ודא איהו
 דכתיב, פשטתי את כתנתי לאתתקנא
 לגבת. זה מובא לעיל (בז"ח בראשית אות ק"ז)
 כי סוד הזווג ז"א ומלכות הוא כשז"א הוא
 בבחינת ו', דהיינו בשליטת החסדים, כנ"ל.
 ואז מתפשט מן הכינויים, שהם לבוש שלו
 וכמו כתונת שלו, מפני שה"א צריך להיות
 בבחינת ו', והם מאידים בהארת החכמה. וז"ס,
 פשטתי את כתנתי, כי כבר פשטתי ממני
 את הכינויים, כדי לאתתקנא לגבה, להתתקן
 לזווג עם המלכות. כמ"ש שם.

מאמר הכנפים

תסד) מהאי רקיע ולתתא זכר :
 מהרקיע הזה ולמטה תלויים אלו הכינויים
 לכסות בהם סוד השם הקדוש. מהרקיע הזה
 ולעילא, אין תלויים כינויים. משום שהכינויים
 מא ר"ס בהארת החכמה, ומהרקיע ולמעלה
 שאלטים חסדים מכוסים מחכמה. כנ"ל בדבור
 הסמך

ולמעלה, כי הם התחלקות כל קו לט' קוין,
 ואין הם יכולים לרדת ולהאיר מרקיע ולמטה.
 וז"ש, פתימין לעילא ברזא דלתתא, שאלו
 ג' השמות הסתומים שלמעלה מתלבשים
 בכינויים שלמטה, כלא כגוונא דא מן דא,
 שהשמות הם בפנימיות הכינויים, והכינויים
 מכסים על השמות. וע"כ כחם יפה לרדת ולהאיר
 מהרקיע ולמטה, כי הארת השמות שמהרקיע
 ולמעלה, נמשכת עמהם גם בהיותם מהרקיע
 ולמטה.

וז"ש, אלין שמהן גו רזא מחימנותא
 רזא דלהוק, כי ג' השמות הקדושים, שהם
 ג' הקוין, יוצאים מן הבחינה, הנקראת מהימנותא
 עלאה. כל אינון כינוי שמהן, תליין ברזא
 דשמהן קדישין אלין, כי הכינויים הי"ס
 התחלקות כל קו מג' קוין, לט' קוין, (כנ"ל
 בז"ח בראשית אות ט"ב) הרי שהם יוצאים
 מג' השמות הקדושים, שהם ג' הקוין. דאקרון
 חיוון טמירין, כי ג' הקוין דז"א מכונים חיות
 נסתרות, כלומר שהארת החכמה מכוסה בהם.
 מחפיין על שמהן דלגאו, הכינויים מכסים
 על השמות המלובשים בפנימיותם. כנ"ל.

וז"ש, ומעפפן באלין לאתחפיין באלין.
 כי בהתחלקות ג' קוין כל אחד לבחינתו,
 מתגלים הדינים שבכל קו, המכונים ג' זדיעות
 (בזהר בראשית א' אות ט' ע"ש) ואלו הדינים
 נבחנים כמכסים על הארת השמות, כי ממעטים
 את אודותיהם. אבל כלפי זה, הם מתקנים את
 האדות השמות שיאירו בחכמה וחסדים יחדיו,
 ומבחינה זו הם מעלים ומגדילים את הארית

תסה) כנפים, כסויין לאתכסאה שמהן בטמירו. ולזמנא דאתי, לא יתכסה רזא דשמא קדישא, דכלהו זכאה קשוט ינדעון באתגלייא, ולא מגו כינויין. ורזא דא כתיב, ו) ולא יכנף עוד מוריך והיו עיניך רואות את מוריך.

תסו) לאיש שתיים מכסות להנה. תרין אינון לכל ו) חד וחד לאתכסיא בהו. ההוא דימינא, אית ליה חד דימינא וחד דשמאלא. ת והאי דשמאלא אית ליה חד דשמאלא. וחד דימינא. וכן כלהו כלילן אלין באלין לאתחפיא בהו.

תסז) גויתיהם, רזין דלגאו, בשמהן קדישיין. כ דמנייהו רזא דגופא דילהון. ועכ"ד, אלין כגוונא דאלין. הה"ד, ו) ואשמע את קול כנפיהם כקול: אל,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ר נ"א אתכסיא (קראקא). ו נ"א ל"ג חד (דפוסים ראשונים). ת נ"א ההוא (קראקא) נ"א ל"ג והאי דשמאלא (חיניצא). א ה"ג הסלם נ"א בעינייהו (דפוסים ראשונים) נ"א בגינייהו (מונקאטש בסוגריים).

ק) (ישעיה ל) משפטים תכא תק"ח ד קי ט"ג קב ט"ד. ו) (יחזקאל א) לעיל אות שסת.

מאמר

הסולם

הכנפים

כנפים הן לכל אחד ואחד להתכסות בהן. כי אותו שבימין, יש לו אחד של ימין ואחד של שמאל, ואותו של שמאל, יש לו אחד של שמאל ואחד של ימין, וכן כולם כלולים אלו באלו להתכסות בהן.

הסמוך. ז"ש, ותחת הרקיע כנפיהם ישרות אשה אל אחותה. דהיינו, כדי לכסות בהם אלו הסתרים העליונים שבסודות השמות הקדושים.

תסה) כנפים כסויין לאתכסאה וכו': כנפים, הן כסויים לכסות בסתר את השמות. ולעתיד לבא, לא יתכסה סוד השם הקדוש, וכל צדיקי האמת ידעו את ה' בגלוי, ולא מתוך כינויים. וז"ס שכתוב, ולא יכנף עוד מוריך והיו עיניך רואות את מוריך.

פירוש. כי ב' בחינות יש בכינויים, הנקראים כנפים, א) שמכסים על השמות, דהיינו שממעיטים אורותיהם ע"י הדינים שבהם, ב) שמגדילים את אורותיהם ומגלים את הארת החכמה (כנ"ל אות תס"ג בהסולם ד"ה וז"ש ומעפ"פ). וז"ש, כנפים, כסויין לאתכסאה שמהן בטמירו, כי מבחינת הדינים שבהם הם ממעיטים את האורות שבשמות, והם מכסים ומעלימים אותם. ולזמנא דאתי לא יתכסה וכו'. שאז לא יהיה שום מיעוט בשמות מחמת הכינויים, דכלהו זכאה קשוט ינדעון באתגליא ולא מגו כינויין, כי לא ישמשו או בכינויים לגילוי השמות הקדושים, כי יתבטלו כל הדינים שבהם, והשמות הקדושים יתגלו בעצמם, בלי עזרת הכינויים והדינים שבהם. וז"ס, ולא יכנף עוד מוריך וכו'. כי יתבטלו הכנפים.

תסו) לאיש שתיים מכסות להנה: שתי

תסז) גויתיהם רזין דלגאו וכו': כתוב ולאיש שתיים מכסות להנה את גויתיהם. גויתיהם. הם הסודות שבכנפים הכנפים, שהן הכינויים, שהם השמות הקדושים, אל אלקים הויה. שמהם סוד הגוף שלהן, של החיות. שעליהם מלבישים הכנפים, שהן הכינויים כי הגוף של החיות ה"ס חג"ת, שה"ס ג' השמות. והכנפים הם הכינויים. ועם כל זה, אלו כעין אלו, שהכנפים הן בחסדים מכוסים, כמו הגוף שלהן, ז"ש, ואשמע את קול כנפיהם כקול: אל אלקים הוי"ה. אשר כנפיהם הן הכינויים של השמות האלו, שהם, גדול, גבור, ונורא, גדול, הוא הכינוי של אל. גבור הוא הכינוי של אלקים. נורא, הוא הכינוי של הוי"ה. וקול כנפיהם שהוא גדול גבור ונורא, שזה לג' שמות אל אלקים הוי"ה, שהם הגוף של החיות. אבל זה הוא בסוד הסודות למעלה, דהיינו מרקיע ולמעלה, שאם הוא להסתיר הכל בגניזה, כלומר שאם שולטים החסדים המכוסים מחכמה, וע"כ גם הכינויים, נמצאים בחסדים מכוסים כמו השמות. אבל למטה, עומדות הכנפים במראה, דהיינו בהארת החכמה הנקראת ראיה

אלהים, ה'. דכנפיהם : גדול, גבור, ונורא. האי ברזא דרוזין לעילא, לאטמרא כלא בגניזו. לתתא קיימין בחיזו גדפין, גו שעורא, בת"ק פרסי דשיעורא. ואינן גדפין בחיזווא.

תסח) הכא אית חמש קולות, לקבל חמש עילאין סתימין. דכתיב. ו) ואשמע את קול כנפיהם כקול מים רבים כקול שדי בלכתם קול המולה כקול מחנה. קול כנפיהם, דהא באינן כינויין אית שמא חד, מההוא שמא דאיהו מאינן שמהן דלגו. ומאן איהו. א"ל. דהא שמא דא אזל באינן כינויין ודא איהו שמא, כשמא דמים רבים. ומהכא אתפרש שמא דא לתתאי.

תסט) כקול שדי, אלהים. ב דשמא אתכני בתתאי, ואתחתים בתתאי, אלקי. קול המול"ה, דא שמא דאיקרי אל"ה, ושמא דא אתבני בני דינא לתתא, באתר דזכותא שריא. כקול מחנה, דא שמא דייעקב שריא ביה. דכתיב. ח) מחנה אלהים זה.

תע) תו, קול דא, מחפיין חד גופא, לאפרשא דא מן דא, לאשתמודעא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ב נוסח אחר דא (חינציא בסוגריים).

ו) (שם) שם. ת) (כראשית לב) ויצא שפו.

הכנפים

הסולם

מאמר

ונחתם בתחתונים, אלקי, כמו אלקי אברהם ואלקי נחור. וע"כ הוא מרומן ג"כ בכקול שדי. שהוא שם היסוד. קול המולה, זה השם שנקרא אלוה. ושם זה נבנה בבית דין שלמטה במקום שהזכות שורה בו. דהיינו במלכות, ולא מצד החוב שבדין שבה אלא מצד הזכות שבדין שבה. כקול מחנה. זהו השם שיעקב שורה בו. שהוא השם של הקו האמצעי. שכתוב בו מחנה אלקים זה.

תע) תו קול דא וכו' : עוד. כי קול זה. שיעקב שורה בו, שהוא הקו האמצעי, הכנפים מכסות גוף אחד, הכולל ימין ושמאל, להפריש זה מזה, דהיינו להפריש המחלוקת שבין ימין ושמאל (כמ"ש בפלפ"ס אות ל"ה) כדי לגלות החכמה מתוך הדעת, ולחבר גוף אחד כאן, וגוף אחר כאן. כש"א, לאיש שתיים חוכרות איש, שנחברים איש, דהיינו הגוף, כדי להמשיך הדעת ולהפריד המחלוקת זה מזה.

פירוש. שמפדש, לפיכך נקרא קול דייעקב שורה בו, בשם קול מחנה, משום שקול יעקב, שהוא קו האמצעי, מפריד בין ימין ושמאל הדבקים במחלוקת זה בזה, ומחברם זה בזה להיות אחד. כלומר שעי' שמפריד ביניהם, שקו ימין יאיר ממעלה למטה, וקו שמאל יאיר ממטה למעלה, עי"ז יכול לחבר אותם לגוף אחד

ראיה. בשיעור, דהיינו לא בכל קומת החכמה אלא בשיעור ממנה, דהיינו בשיעור ת"ק פרסאות. שהם חג"ת נ"ה, שכל אחת היא במאה מדרגות. אבל הג"ר דחכמה חסרות בהן, כי נגנזו ע"י הקו האמצעי. והן הכנפים המאירות במראה.

תסח) הכא אית חמש וכו' : כאן יש חמשה קולות. כנגד חמשת העליונים הסתומים מחכמה. שכתוב, ואשמע את קול כנפיהם, כקול מים רבים, כקול שדי בלכתם, קול המולה, כקול מחנה. קול כנפיהם, שהם ג' כינויים גדול גבור ונורא, כקול מים רבים, כי באלו הכינויים יש שם אחד, שמאותו השם שהוא מהשמות האלו שמבפנים. ומי הוא. הוא השם אל. כי שם זה הולך בפנימיות אלו הכינויים, שהם הכנפים. וזה הוא שם כשם של מים רבים, כי מים רבים הם חסד המכונה מים, והשם של החסד, הוא אל. ומכאן נתפשט השם הזה לתחתונים. דהיינו לכינויים המאירים מוחה ולמטה.

תסט) כקול שדי, אלקים וכו' : כקול שדי, היינו השם אלקים, כי בשם הזה מתכנים גם התחתונים, כי הדיינים נק' ג"כ אלהים.

ולאתחברא גופא חד הכא, וגופא חד הכא. כד"א, (א) לאיש שתים חוברות איש. מחברן איש, לאשתמודעא ולאפרשא, דא מן דא. תעא) ותרין אחרנין מחפיין לגוף, ושתים מכסות את גויותיהנה. וכלהו גליפין מחקקו, באתוון דרזא דשמא קדישא, בארבעין ותרין אתוון. תחות

מסורת הזהר

(א) (יחזקאל א) לעיל אות קנב.

חלופי גרסאות

ג ה"ג בדמוס מונקאטש במרובעים נ"א ליג מן רא עז את (דטוסימ ראשונים).

מאמו

הסולם

הכנפים

בחנית ר"ק דבינה. ויש שם מ"ב אותיות, והיינו כשנוסף על ל"ב נתיבות החכמה הנ"ל מתגלים עשר ספירות החסדים של או"א. שה"ס או"א דכ"א. ועשר עם ל"ב הם מ"ב. ואז מאידיים הג"ר דבינה. ולפיכך השם מ"ב מאיר בראש ז"א. משום שמקבל אותם מג"ד דבינה שהם או"א עלאין, שהם סוד ראש. ול"ב נתיבות החכמה, מאידיים בו"ק דז"א. להיותם מקובלים מישסו"ת שהם ו"ק דבינה. שה"ס גוף ולא ראש. אמנם גם הגוף דז"א. שה"ס חג"ת נה"י, נחלק, לג"ר וו"ק, שחג"ת שמחזה ולמעלה הם ג"ר דגוף, ונה"י שמחזה ולמטה. הם ו"ק דגוף. ונמצא משום זה. שנה"י דז"א. שה"ס ו"ק מקבלים הארת חכמה מישסו"ת שהם ו"ק דבינה. וה"ס ל"ב נתיבות החכמה. וחג"ת דז"א מקבלים מעשר ספירות דחסדים דאו"א. בנוסף על ל"ב דישסו"ת, שה"ס שם מ"ב. ולפיכך בחג"ת דז"א שולטים מ"ב אותיות, שהם החסדים דאו"א עלאין, והארת החכמה. מכוסה בהם. ובנה"י דז"א מאירה החכמה דישסו"ת בסוד ל"ב נתיבות החכמה.

ואין לשאול כיון שחג"ת דז"א מקבלים מעשר ספירות דחסדים דאו"א עלאין, איכ היה לו לכנותם עשר אותיות ולא מ"ב אותיות. כי הענין הוא שמטרם שז"א מקבל ל"ב נתיבות החכמה מישסו"ת, נבחנים החסדים שבו לו"ק בלי ראש, ולא יוכל לקבל מאו"א החסדים דאו"א דכ"א. שהם ג"ר, ועדיפות מחכמה, אלא אם כן מקבל תחילה ל"ב נתיבות החכמה מישסו"ת, וכיון ששלם בחכמה, יכול לעלות עוד ולקבל החסדים דאו"א. שה"ס ג"ר וראש. נמצא שאי אפשר לקבל עשר דאו"א, אלא איכ שיש לו מכבר ל"ב דישסו"ת, ע"כ נקראות העשר דאו"א בשם מ"ב אותיות. אמנם אם הוא מקבל העשר דאו"א, הן שולטות על ל"ב דישסו"ת, להיותן ג"ר, וע"כ החכמה מתכסה בחג"ת

אחד (כח"ש בזהר פקודי את ע"ה). וד"ש, קול דא מחפיין חד גופא, מתחילה, לאפרשא דא מן דא, דהיינו שמפריד בהארתם, שהימין יאיר ממעלה למטה, והשמאל יאיר ממטה למעלה. לאשתמודעא, שע"י מתגלית הארת החכמה שבבחנית הדעת. ולאשתחברא שיתחברו הימין עם השמאל, ע"י אשר גופא חד הכא, שהימין דגוף יאיר מכאן, ומעלה למטה, וגופא חד הכא, והשמאל דגוף יאיר מכאן, ומטה למעלה. וז"ש, כד"א, לאיש שתים חוברות איש. שפירדשו לאיש שתים, שע"י שמחלק הארות ימין ושמאל דאיש, דהיינו דגוף לשתיים, שהימין יאיר ממעלה למטה והשמאל ממטה למעלה, על ידי זה הוברות איש הם מתחברים לאיש אחד, להארה אחת, כדי לגלות הדעת. וז"ש מחברן איש לאשתמודעא שמחברים הימין והשמאל לאיש אחד, לגלות הדעת. כי ע"י יחד ימין ושמאל נגלה הדעת. ולאפרשא דא מן דא, ולהפריד הארתם, שזה יאיר ממעלה למטה וזה ממטה למעלה. כי לולא תקון זה לא היו יכולים להתיחד. וע"י נאמר לאיש שתים. כנ"ל. ומטעם זה נק' הקול דקו האמצעי, קול מחנה.

תעא) ותרין אחרנין מחפיין וכו': וב' כנפיס אחרות מכסות את הגוף, כח"ש, ושתים מכסות את גויותיהנה. וסולן חקיקות ומפותחות באותיות השם הקדוש של מ"ב אותיות, תחת שתי אבנים, למעלה ולמטה, כדי לדעת את הקב"ה בשמו ובכבודו להיות אחד.

פירוש. יש ל"ב נתיבות החכמה, שה"ס כ"ב אותיות דז"א ועשר ספירות דישסו"ת, שע"י שניהם ביהוד מתגלה החכמה. דהיינו ע"י עלית ז"א להכריע בימין ושמאל דישסו"ת מתגלה החכמה (כח"ש באדרא זוטא אות רי"ט) זה נבחן להארת ו"ק דבינה, כי ישסו"ת הם

תרין אבנין עילא ותתא, לאשתמודעא קביה בשמיה ביקריה למהוי חד. תעב) ארבעין ותמנייא רתיכין טמירין בגרמייהו, טמירין בסטרא דההוא אדם דשרייא על כרסייא, ברזא דארבעין ותמניא אתון. ומאתן אחרנין גליפן בגרמייהו, לקביל שייפין דגופא, וכולהון שלטין על כורסייא לתתא, כחושבן פקודי אורייתא, ברזא דזכור.

תעג) ההוא אדם נטיל ז לכל הני פקודי, * ולכל הני רזין דש יפין

חלופי גרסאות

ד נוסח אחר כל (דפוסים ראשונים).

הכנסים

ד"א בסוד מ"ח אותיות. ומאתים אחרות חקוקות בעצמן, שביחד הן רמ"ח, כנגד רמ"ח אברי הגוף, כולן שולטות על הכסא למטה, שה"ס המלכות, כחשבון רמ"ח מצוות עשה שבתורה בסוד, זכור.

תעג) ההוא אדם נטיל וכו'; האדם ההוא היושב על הכסא, לקח לכל רמ"ח מצוות אלו ולכל סודות האלו של רמ"ח אברי הגוף, והושיב את סודם לתוך הכסא הקדוש. ובהם התעלה הכסא בשמיה מצוות אחרות, של לא תעשה, בסוד שמואל.

פירוש. סוד רמ"ח מצוות עשה, הם ממשיכים חסדים מכוסים, מפני שהם באים מחג"ת דז"א, שהם חסדים מכוסים כנ"ל. ונחלקים לפי ג' הקוין שבו"א, אשר ב' הספירות חסד וגבורה, שה"ס ב' קוין ימין ושמאל הנמשכים לו מבינה, הם מאתים, כי ספירות הבינה הן בסוד מאות, וספירת ת"ת שהיא הקו האמצעי, שהוא בחינת ז"א עצמו, המתקן ב' הקוין דבינה, נבחן לארבעים ושמונה, כי יש בו י"ב צירופי הויה, שבכל אחת ד' אותיות, והם מ"ח. ומכאן יצא המספר רמ"ח, מאתים מחסד וגבורה, ומ"ח מת"ת. ומכונים ג"כ רמ"ח אברי הגוף, כי ז"א נקרא גוף, שעיקרו הוא ג' ספירות חג"ת, שבהם רמ"ח בחינת כנ"ל.

וז"ש, ארבעין ותמניא רתיכין טמירין בגרמייהו טמירין בסטרא דההוא אדם. מ"ח מרכבות המכוסות בעצמן, כלומר, שהחכמה מכוסה ונעלמת בהן, שהן מכוסות מצד האדם הזה, היושב על הכסא, שה"ס ז"א, שהוא הקו האמצעי, ובו שולטים חסדים מכוסים. ברזא דארבעין ותמניא אתון, שהן סוד מ"ח אותיות, מ"ב צירופי הויה, שבקו האמצעי כנ"ל. ומאתן אחרנין גליפן בגרמייהו שהם

מחזק

הסולם

מעמד

בחג"ת דז"א. ובכל מקום שהשם מ"ב מאיר שם, החכמה מתכסה. וז"ש, ושתים מכסות את גויותיהנה וכלהו גליפין מחקקן באתון דרזא דשמא קדישא כמ"ב אתון שכל הכיסיים האמורים חקוקים ומפותחים ע"י השם מ"ב אותיות. שה"ס עשר הספירות דחסדים דאריא הכוללות בתוכן ל"ב נתיבות החכמה. כנ"ל. ששם מ"ב מאיר, תחות תרין אבנין עילא ותתא, שהאבן שלמעלה היא בינה, והאבן שלמטה היא מלכות. כי הבינה ה"ס הכסא העליון, שחג"ת, שהם החיות דז"א, נושאות אותו. שבהם מאיר השם מ"ב אתון, והאבן שלמטה, שהיא מלכות, ה"ס הכסא התחתון, שהחיות דמלכות נושאות אותו. וגם בחיות אלו, מאיר השם מ"ב, כמו בחיות דז"א, שהשם הזה מכסה על החכמה. וזה שכתוב וצתים מכסות את גויותיהנה. דהיינו, שמכסות האדת החכמה שבגוף החיות, בכח השם מ"ב שמאיר בהם. וז"ש, לאשתמודעא קב"ח בשמיה ביקריה למהוי חד כדי להכיר את הקב"ה, בשמו וכבודו, שהוא המלכות הנקראת שם וכבוד, להיות אחר. דהיינו בהארה אחת. כי כמו שהשם מ"ב מכסה החכמה בחיות דז"א, כך מכסה החכמה בחיות דמלכות. ומה שאמר מקודם לכן, בביאור הכתוב לאיש שתים חוברות איש, שהחיות מגלות החכמה, אין זה במקומם עצמם, אלא ברגלי החיות שהן בחינת גה"י דחיות, ששם מאירים הכינייים, שה"ס הכנסים המגלות החכמה. כנ"ל. אבל בגוף החיות, ששם מאירים השמות, נמצאת החכמה מכוסה בהם. כנ"ל.

תעב) ארבעין ותמניא רתיכין וכו'; ארבעים ושמונה מרכבות המכוסות בעצמן, שהן מכוסות מצד האדם היושב על הכסא שהוא

דגופא, ואותיב ברזא דילהון לגו כרסייא קדישא. ובהו אסתלקת כרסייא, בתלת מאה ישתין והי פקודין אחרנין ברזא דשמור.
תעד) כרסייא עילאה, אפיק כל אינון, מגו חד מבועא טמירא גניזא

מאמר

הסולם

הכנסים

מחסד וגבורה, שהם ב' קוין שבז"א שלוקח מבינה, שכל אחד מהם הוא במספר מאה, והם מאתים. שביחד הם רמ"ח, והם לקביל שייפין דגופא, דהיינו כנגד רמ"ח אברי הגוף כנ"ל. וכלהון שלטין על כרסייא לתתא, שרמ"ח בחינות חסדים מכוסים אלו שבחג"ת דז"א, שולטות על המלכות, שנקראת כסא. דהיינו ששולטים למעט הג"ר דחכמה שבמלכות, שלא תאיר אלא ממטה למעלה, שה"ס ו"ק דחכמה, ובעת הזווג שולטים עליה לגמרי, שמחזירים את המלכות להיות חסדים מכוסים כמו רמ"ח דז"א. כחושבן פקודי אורייתא ברזא דזכור. דהיינו כרמ"ח מצוות עשה, שהן בסוד זכור. כי ז"א ה"ס זכור, והמלכות ה"ס שמור, ורמ"ח מצוות עשה, שהן להמשיך חסדים מכוסים, הן מסוד ז"א, שה"ס זכור.

וסוד שס"ה לא תעשה, הן שס"ה תקונים להעלים הג"ר דחכמה דשמאל, המאירים ממעלה למטה, ולהמשיך הארת החכמה בדרך עליה ממטה למעלה, שהוא ו"ק דחכמה. ולפיכך סוד שס"ה ל"ת הן בשמור, שה"ס המלכות, או מחוזה ולמטה דז"א, ששם מקום הארת החכמה ממעלה למטה, כי גם מחוזה ולמטה דז"א נבחן לבחינת מלכות, כי הם מתלבשים במלכות. ולפיכך הם במספר שס"ה, כי שלש ספירות וחצי, שהן חצי תפארת ונה"י, יש מחוזה ולמטה, שכל אחת מהן בסוד מאה, והם ש"ג בחינות. ולהיותן תקון החכמה שה"ס ג"ר, י"ה, ע"כ נתוסף עליהם ט"ו שבגי' י"ה והם שס"ה בחינות. אמנם כל כוחם של שס"ה תקונים אלו להעלים החכמה שממעלה למטה, ולהמשיכה רק בדרך עליה באים מחג"ת דז"א, ששם הקו האמצעי הפועל כל אלה, וכן החסדים המרובים.

ו"ש, ההוא אדם נטיל לכל הני פקודי, שהן רמ"ח מצוות עשה, ולכל הני רזין דשייפין דגופא, שהם רמ"ח אברים, ואותיב ברזא דלהון לגו כרסייא קדישא, שמושיב הארתם בתוך המלכות הנקראת כסא. ובהו, בהארט רמ"ח החסדים, אסתלקת כרסייא, בתלת מאה ושתין וחמש פקודין אחרנין, ע"י רמ"ח החסדים שהכסא מקבל, מתעלה הכסא למעלה, בשס"ה מצוות, דהיינו שהארט

הכסא, שהוא המלכות, מתקנת להאיר בדרך עליה, ממטה למעלה, בשס"ה דרכים ותקונים שה"ס שס"ה מצוות ל"ת. ברזא דשמור, ששס"ה מצוות ל"ת ה"ס שמור, שה"ס המלכות, כי רמ"ח מצוות עשה, שהם חסדים מכוסים, מקומם בחג"ת, שה"ס גוף החיות, המקבלים מחג"ת דז"א, שה"ס חסדים מכוסים, וע"כ הם בסוד זכור, שהוא ז"א, ושס"ה מצוות ל"ת, שהם בהארט חכמה, מקומם במלכות, כי אין הארת החכמה מגולה אלא במלכות, או בתנהי"מ שמחוזה ולמטה דז"א, שהם שייכים למלכות. וע"כ הם בסוד שמור, שהוא מלכות.

ואין לשאול, הרי בכמה מקומות בזהר, אומר ששס"ה הוא בג"ר, ורמ"ח הוא בוי"ק, בסו"ה שמי עם י"ה הם בגימטריא שס"ה. זכרי עם ו"ה, הם בגימטריא רמ"ח. הרי ששס"ה הוא בסוד י"ה, שהם ג"ר, ורמ"ח הם בסוד ו"ה שהם ו"ק. הענין הוא, כי שס"ה לאינן הם תקוני החכמה שה"ס ג"ר, וע"כ הם בסוד י"ה. ורמ"ח הם תקוני החסדים שהם ז"א, וע"כ הם ו"ה, אמנם מקום הארתם, הוא בהיפך, שרמ"ח שהם חסדים מכוסים מאירים בחג"ת שהוא בחינת ז"א, וג"ר דגוף, ושס"ה שהם תקוני חכמה אינם מאירים אלא בתנהי"מ דז"א ובמלכות, שהם ו"ק דגוף. כמו שנתבאר לעיל.

תעד) כרסייא עילאה אפיק וכו': הכסא העליון, שהוא בינה, הוציא כל אלו, תרי"ג אורות, מתוך מבוע אחד גנוז שנגנו השולט עליו. המבוע הוא אין מי שיודע אותו, ואין מי שיסתכל בו, עליו כתוב, ונעלמה מעיני כל חי ומעוף השמים נסתרה.

פירושו, כי כל הגורם והמתקן את ג' הקוין, הוא המסך דחירק של הקו האמצעי (כמ"ש בפלפ"ס אות ל"ח) שהוא הממעיט את הג"ר דחכמה, והוא המיוחד הימין והשמאל המגלים החסדים בסוד רמ"ח והחכמה בסוד שס"ה, כנ"ל בדבור הסמוך. והמסך הזה שואב כחו למלכות דמדת הדין הנגזות באמא עלאה, ו"ש, כרסייא עילאה אפיק כל אינון מגו חד מבועא טמירא גניזא, שה"ס המסך דחירק שבקו האמצעי, דאתגניז, שכחו נגנו בא"א עלאין

דאתגניז דשלטא עליה. ההוא מבועא ה לית מאן דידע ליה ולית מאן דאסתכל ביה. עליה כתיב, ונעלמה מעיני כל חי ומעוף השמים נסתרה. תעה) וכתיב, שש מעלות לכסא, ז אלין שית סיטרין לתתא, כגוונא דשית סטרין לעילא. שש מעלות לכרסייא עילאה. שש מעלות לכורסייא תתאה. אלין ואלין, לא יכלין לאסתכלא ולמנדע, ליקרא דכרסייא דעלייהו. כל שכן ה למאן דשרי על כרסייא. כלהו באימתא בדחילו, תחות כרסייא קיימין. נטלין כרסייא עלייהו, ולא ידעו, לאן אתר מתחבראן גופין, כד"א, ח חוברות אשה. אל אחותה כנפיהם, בגין לסלקא לה. וכדין כל אינון כינויין דמכסיין לשמהן קדישין, שלטין בשמייהו, ואקרי קב"ה בכנוייא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ח בדוסס מונקאטש לית מאן דידע ליה במרובעים נ"א ל"ג מן מאן עד מאן (ווינציא). ו נ"א ל"ג מן שש מעלות עד שש מעלות (קראקא). ז בדוסס מונקאטש מן אלין עד שש במרובעים נ"א ל"ג מן אלין עד שש (ווינציא). ח נ"א למה (קראקא).

הכנסים

הסולם

מאמר

החכמה. ואע"פ שאנו אומרים שגופי החיות הם סוד חג"ת בלבד. עכ"ז נה"י כלולים בהם. והם שש ספירות חג"ת נה"י, אלא שהן כולן למעלה מחוזה. וע"כ הן כולן בחסדים מכוסים. וי"ש שש מעלות לכרסייא עילאה, שהן חג"ת נה"י שבחג"ת, דחיות דז"א. שש מעלות לכרסייא תתאה, שהן חג"ת נה"י שבחג"ת דחיות דמלכות. אלין ואלין לא יכלין לאסתכלא למנדע ליקרא דכרסייא דעלייהו, כל שכן וכו'. מפני שהם בחסדים מכוסים מחכמה, כנ"ל. כלהו באימתא בדחילו וכו'. שהם ביראה מלגלות החכמה. מפני שחג"ת הם ג"ר דגוף, ואם היתה החכמה מתגלה בהם היו מתגלות הג"ר דחכמה, אשר המסך דחירק דקו אמצעי מטיל אימה שלא לגלותם. והנה ימין ושמאל דגוף כשהם מתחברים לגוף אחד, הם מגלות החכמה, כמ"ש בסו"ה לאיש שתיים חוברות איש (לעיל באות ת"ע ע"ש). וי"ש, ולא ידעו לאן אתר מתחבראן גופין, שהחיות אינן יודעות לחבר הגופים ולגלות החכמה, כד"א, חוברות אשה אל אחותה כנפיהם, בגין לסלקא לה, כי רק הכנסים מתחברות אשה אל אחותה, כדי שהחכמה תאיר בדרך עליה, שה"ס כינויים ולא שמות הקודש. אבל הגופות שה"ס השמות הקדושים (כנ"ל אות תס"ג עש"ה). אינם יודעים לחברם ולגלות חכמה. מפני שגופי החיות הם בחסדים מכוסים. וי"ש, וכדין כל אינון כינויין דמכסיין לשמהן קדישין שלטין בשמייהו, שאז בזמן הארת

עלין. ולפיכך, ההוא מבועא לית מאן דידע ביה וכו'. כי נגנו באו"א עלין. וכו'.

תעה) וכתיב שש מעלות וגו' : וכתוב, שש מעלות לכסא. שהם חג"ת, ונה"י הכלולים בחג"ת. שהם מחוזה ולמעלה. אלו הם ששה צדדים למטה, במלכות, שהיא הכסא התחתון. כעין ששה צדדים שלמעלה, בבינה, שהיא הכסא העליון. כי יש שש מעלות לכסא העליון, שהן חג"ת דז"א, ונה"י הכלולים בחג"ת, ושש מעלות לכסא התחתון, שהן חג"ת דחיות שבמלכות ונה"י הכלולים בחג"ת אלו. אלו ואלו אינן יכולות להסתכל לדעת את כבוד הכסא השורה עליהן. כל שכן את מי ששורה על הכסא, שעל הכסא העליון, שורה חכמה, ועל הכסא התחתון, שורה ז"א. כולן באימה וביראה עומדות תחת הכסא. נושאות עליהן הכסא ואינן יודעות לאיזה מקום מתחברים הגופים. כש"א, חוברות אשה אל אחותה כנפיהם. כדי להעלות את הכסא. ואז כל הכינויים המכסים את שמות הקודש, שולטים על שמותיהם, והקב"ה נקרא בכינוי.

פירוש. כבר נתבאר, שגופי החיות הנושאות את הכסא, הן גופי החיות הנושאות את הכסא העליון, שהוא בינה, שהן חג"ת דז"א, והן גופי החיות הנושאות את הכסא התחתון שהוא-מלכות. הן כולן בחסדים מכוסים מחכמה. ורק ברגלי החיות, שה"ס תנה"י, או כנפיהם, שהם ג"כ בחינת תנה"י. בהם מתגלה

תעו) וכד קיימא כרסייא בכינוייה דחזוה, באתר דאצטריך, כדין אינן חיון תרפינה כנפיהם, ולא שלטין באינן כינויין, וחזוה דילהון בההוא זמנא, דאינן כינויין תרפינה כנפיהם. דהא כדין קב"ה איקרי בהון בשמהן אחרנין קדישין עילאין.

תעו) הה"ד, בעמדם, על קיומיהו. בעמדם, דלא נטלין. אלא דחזאן מחזוה דקדושא. ונהרין, מגו נהירו דנטלין מכורסיא. ועל דא כתיב, תרפינה כנפיהו. ושלטין שמהן אחרנין עילאין קדישין, דקב"ה איקרי בהו.

מאמר וארא כעין חשמל

תעו) ה) וארא כעין חשמל כמראה אש בית לה סביב וגר. וארא, דהא אסתלק מניה ההוא חיוו, ׀ דחמי לפום שעתא. בג"כ אמר וארא, ולא כתיב ואראה.

תעט) כעין חשמל, ולא חשמל. כעין: כגון מלהטא מנצצא, סלקא

מסורת הזכר

חלופי גרסאות

ד) (שם) לעיל אות שסח שלח לך רצה. ח) (שם) יתרו ׀ מח פקודי תקיט פנחס שיג כי תצא צ ת"ו בהקדמה ר' ו: תק"ח צד ט"ה. ׀ נ"א חמא לפום שעתא ובג"כ (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

הכנסים

בעמדם, שפרושא, בעמדם על קיומם, בעמדם. פירושא, שאינן נוסעות, לגלות חכמה, כי אין החכמה מתגלה רק בזמן הנסיעה, שפירושא בהופעת ג' קוין בזה אחר זה (כמ"ש בזה) בשלח דף ל"ט ד"ה וג') אלא אעומדים ושמים משמחת הקדושה, ומאירים מאור החסדים שלוקחים מן הכסא. עהוא המלכות, שהיא אז בזווג עם ז"א כנ"ל. וע"כ כתוב, תרפינה כנפיהם. ושולטים השמות העליונים הקדושים האחרים. דהיינו אל אלקים הו"יה, שהקב"ה נקרא אז בהם, ולא בכינויין.

מאמר וארא כעין חשמל

תעו) וארא כעין חשמל וגר: וארא כעין חשמל כמראה אש בית לה סביב. וארא, חסר ה', הוא משום שנסתלק ממנו אותה המראה שראה לפי שעה. משום זה אמר וארא, ולא כתוב, ואראה, עם ה'.

תעט) כעין חשמל ולא וכר: כעין חשמל, כתוב, ולא חשמל ממש. כעין, פירושא, כצבע ליהט ונוצץ ועולה בצבעיו. כעין, פירושא, כמו עין שאינה יכולה להסתכל בהסתכלות נמשכת

הארת החכמה, נמצאים הכינויים המגלים חכמה, שולטים על השמות הקדושים, שהם בחסדים מכוסים, כלומר, שהו נהגה היא על פי הכינויים, ולא על פי השמות הקדושים. ח"ש, ואקרי קב"ה בכנוייה, שבזמן הארת החכמה נקרא הקב"ה בכינוי, ולא בשם. משום שאו הכינויים שולטים ופועלים ולא השמות הקדושים. (ע"י היטב לעיל אות תס"ג).

תעו) ופד קיימא כרסייא וכר: וכשהכסא עומד בכינוי של שמחה, כלומר, אחר שהכסא קבל הכינוי המתגלה החכמה, במקום שצריכים, דהיינו שבאה לזווג עם ז"א, שאז חוזרת המלכות, שהיא הכסא, לבחינת חסדים מכוסים כמו ז"א (כנ"ל בד"ח בראשית אות ק"ו) ולפיכך, החיות מרפים כנפיהן או, שאינן שולטות עוד באלו הכינויים והכנפים המתגלות חכמה, והשמחה שלהם באותו זמן הזווג, היא שהכינויים האלו תרפינה כנפיהם, דהיינו שלא ישלטו לגלות החכמה, כדי שלא יפריעו את הזווג דז"א ומלכות, כי אז נקרא הקב"ה בשמות הקדושים האחרים העליונים, כי השמות הקדושים פועלים אז, ולא הכינויים.

תעו) חח"ד בעמדם על וגר: ד"ש, (דפוס דף מ"א ט"א)

בגונוני. כעין: כגוונא דעינא דלא יכיל לאסתכלא באסתכלותא, אלא סתים ופקיחא פקיחא וסתים, וכי איהו חשמל.

(תפ) וְאִית חשמל' סתים, דלא אתחזי כלל, אלא מגו מראה סתימא, דלית מאן דיכיל לקיימא ביה, ולאשתמודעא ביה כלל. ואית חשמל דקיימא בגונוני, גו נציצו לאנהרא ולאסתכלא לפום שעתא. ודא איהו לתתא, דהא לעילא לא כתיב וארא, אלא ואראה. ודא חשמל דאתחזי בגונוני, גוון ארגוונא, ירוק, אדום, לבן. סלקא דא, ונחתא דא. נציץ ולהיט, סלקא ונחתא.

(תפא) ובג"כ כתיב, כעין חשמל, ולא כתיב וְאִיר חשמל, ולא וְאִיר החשמל, ו דלאו איהו חשמל, אלא כגוונא דיליה. פ כגוון דאתחזי, הכי צ גונוני. חשמל דא איהו נהירו, דנקיט נהירו בגויה, ההוא נהירו דאתחזי באינון נציצין, נהירו אחרא דקיק, זהיר ונציץ יתיר אית בגויה, והאי דקאמר הכא, לאו איהו חשמל, אלא כעין חשמל.

(תפב) פ בחיזו דקדמאה מה כתיב. ואש מתלקחת ונוגה לו סביב ולבתר ומתוכה כעין החשמל. והכא בקדמיתא כעין חשמל, ולבתר כמראה אש בית לה ר סביב, מאמצעיתא דגופא לעילא, ומאמצעיתא דגופא ו לתתא.

חלופי גרסאות

י ג"א בגונוני (קראקא). כ ג"א ל"ג ואית חשמל (מונקאטש). ל ג"א בגונוני (דפוסים ראשונים). מ ג"א בגונוני (דפוסים ראשונים). נ ג"א ל"ג וארא (דפוסים ראשונים וכדפוס מונקאטש הוא כמרובעים). ס ג"א ל"ג וארא (דפוסים ראשונים וכדפוס מונקאטש הוא כמרובעים). ע ג"א ולא דאיהו (דפוסים ראשונים). פ ג"א כגון (דפוסים ראשונים). צ ג"א מוסיף גו גונוני (קראקא). ק ג"א מוסיף אלא כעין חשמל כחזו (וינציא). ר ג"א מוסיף סביב כעין חשמל בקדמיתא ולבתר כמראה אש (קראקא ודפוס מונקאטש כמרובעים). ש ג"א ל"ג לתתא (קראקא וכדפוס וינציא בסוגריים).

הכנסים

הסולם

מאמר

נמשכת, אלא סוגר ופוחת. פוחת וסוגר כך הוא החשמל.
 (תפ) ואית חשמל פתים וכי: ויש חשמל סתום, שאינו נראה כלל, אלא מתוך מראה סתומה, שאין מי שיכול לעמוד בו ולהכיר בו כלל. ויש חשמל, הנמצא בצבעים תוך התנוצצות להאיר ולהסתכל לפי שעה. וזה הוא למטה. כי למעלה לא כתוב וארא אלא ואראה, וזה הוא חשמל הנראה בצבעים, בצבע ארגמן ירוק אדום לבן, שה"ס קו אמצעי, שהוא בצבע ירוק, ובצבע ארגמן, וקו שמאל שה"ס אדום. וקו ימין שה"ס לבן. זה עולה זה יורד, כשצבע אחד עולה הצבע האחר יורד, כלומר ששולטים בזה אחר זה. נציץ ולוהט עולה ויורד.

כידוש. ג' חשמלים כתובים. א) בפסוק ד', שכתוב, ואש מתלקחת ונוגה לה סביב ומתוכה כעין החשמל. ב) בפסוק כ"ז וארא כעין חשמל כמראה אש בית לה. ג) להלן ח', פסוק ח'.
 (דפריי דף מ"א ט"א)

(תפב) בחיזו דקדמאה מה וכי: במראה

של

תפג) ותלת גוונין הכא, חשמל בקדמיתא. ולבתר אש לגו מינה. ולבתר נוגה. ואינין רזין גליפין גו ת שמא קדישא. אדני בקדמיתא, כעין חשמל. אלהים לבתר, כמראה אש בית לה. ידו"ד לגו מכולא, ונוגה לו. וכולהו תלת גליפאן, גו האי רזא, כלילן בחד, למהוי כולא חד דא א בדא. וע"ד * יחזקאל אסתכל לעילא, ואסתכל לתתא, גו מהימנותא, ברזין עילאין. ממראה מתניו כו' ב

מאמר קול ודבור

תפד) ג ויידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר. איהו בלחודוי בדיבורא חדא והא אוקימנא, אנכי ולא יהיה לך בדיבורא חדא אתאמרו. תפה) וכי הני, ותו לא, אלא הני כללא דכלא, הני כללא דכל אורייתא ד והכי נמי זכור ושמור. ובגין דזכור ושמור אינון כללא דכלא, נקט הני דאינון כללא. זכור ושמור. אנכי זכור, לא יהיה לך שמור. וכלא בדיבורא חדא. תפו) מאי בדבורא חדא. הכי הוא ודאי, בדיבורא חדא ולא בתרין.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ת נ"א שמא (קראקא). א נ"א מיסיף בדא ואלין ג' שמהן אדניי אלהיים הוי"ה (מוגקאטש במרובעים). ג נ"א מוסיף ע"כ מצאתי (בכל הדפוסים). ג נ"א עוד לפרשת יתרו (בכל הדפוסים ובדפוס קראקא ליכא מכאן עד סוף הפרשה). ד נ"א הני וליג והי"נ (חינצ'א).

קול ודבור

הסולם

מאמר

וגו': וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר אנכי וגו', אנכי ולא יהיה לך, הוא בלבד. נאמר בדבור אחד. וכבר העמדנו, אנכי ולא יהיה לך, בדבור אחד נאמרו.

תפה) וכי הני ותו זכר: שואל, וכי אלו, אנכי ולא יהיה לך, נאמר בדבור אחד, ולמה לא יותר מזה, ומשיב, אלא אלו, אנכי ולא יהיה לך, הם כלל הכל, אלו, הכלל של כל התורה. וגם זכור ושמור כן. שזכור הוא רמ"ח מצוות עשה. ושמור שט"ה לית. ומשום שזכור ושמור הם כלל כל התורה, תפש אלו, לומר שנאמרו בדבור אחד, מפני שהם כלל, שה"ס זכור ושמור, אנכי הוא זכור, ולא יהיה לך, הוא שמור. והכל נאמר בדבור אחד.

תפו) מאי בדבורא חדא וכי: שואל. מהו בדבור אחד. ומשיב, כך הוא ודאי, בדבור אחד ולא בשנים, משום שהדבור ההוא, הוא נכלל מכל הקולות, והוא שהיה אומר בתוקפם ובכחם

על החשמל הראשון (שבפסוק ד') מה כתוב, ואש מתלקחת ונגה לו סביב. ואח"כ, ומתוכה כעין החשמל, וכאן (בפסוק כ"ז) כתוב תחילה כעין חשמל, ואח"כ כמראה אש בית לה, ממראה מתניו ולמעלה וממראה מתניו ולמטה, דהיינו מאמצע הגוף ולמעלה ומאמצע הגוף ולמטה.

תפג) ותלת גוונין הכא וכי: ומפרש. וג' אפנים כאן, חשמל בתחילה. ואח"כ אש לפנים ממנה. ואח"כ נגה. והם סודות חקוקים תוך השם הקדוש. אדני הוא תחילה מבחון, והוא, כעין חשמל. אלקים אח"כ, והוא כמראה אש בית לה. הוי"ה לפנים מכולם והוא ונגה לו. וכל ג' החקיקות בסוד הזה כלולים כאחד, להיות הכל אחד זה בזה. וע"כ יחזקאל, הסתכל למעלה, בז"א, והסתכל למטה תוך האמונה, שהיא מלכות. בסודות העליונים, ממראה מתניו ולמעלה וכי, (חסד ההמשך).

מאמר קול ודבור

תפד) וידבר אלקים את כל הדברים

בגין דהאי דבור, איהו אתכליל מכלהו קלי. ואיהו דהוה אמר בתוקפא וחילא דכלהו, דכל חד וחד ה הוא בטש ביה בלחישו, ואיהו הוה אמר. תפז) ובגין דכלהו הו בלחישו ולא אשתמעו, כתיב, וכל העם רואים, ולא כתיב וכל העם שומעים, בגין דלא אשתמעו כלל, אלא כלהו הו אתיין, וכל חד וחד נשיק להאי דבור בלחישו, כמאן דנשיק בחביבו דרחימותא, ולבתר האי דבור פריש, ואמר מלה, ואכריו לה. תפח) וע"ד כתיב וידבר אלהים את כל הדברים האלה, דאינון כללא דזכור ושמור אנכי ולא יהיה לך. אנכי כללא דכל פיקודי אורייתא, דאינון בכלל זכור, ואיקרון מצות עשה. אנכי כללא דדכר ונוקבא כחדא. תפט) ומאן דאמר דאיהו רזא דכורסיא, לאו איהו כורסיא בלחודוהי, ולא הכי, דהא רזא דזכור איהו, ואיהו דכורא. אבל אע"ג דאיהו דכורא, כללא דדכר ונוקבא כחדא איהו. תצ) ואע"ג דכלא שפיר, אבל אני, דא רזא דברית קדישא, יסודא דעלמא. ו כי אתכליל בגויה, דא איהו רזא דנוקבא. ובכל אתר כ, דא איהי נוקבא דאקרי כתר. תצא) ובג"כ כלא איהו כחדא, רזא דדכר ונוקבא כחדא, וכלא אקרי זכור, דהא דכר לאו איהו בלחודו, ונוקבא אוף הכי לאו איהי בלחודוהא, ולעלמין לא אתפרשן דא מן דא. זכור אתיא בנוקביה, שמור אתיא אוף הכי ברזא דוא"ו, דאיהו דכור"א. בגין דלא מתפרשן דא מן דא.

מסורת הזהר (שם) ב"ב רצג להלן תצט ז"ח ד' פג ט"ב ט"ד. חלופי גרסאות ח ה"א הוה (חינציא). ו ג"א כד (חינציא).

מאמר	הסולם	קול ודבור
<p>יבכחם של כולם, של כל הקולות. כי כל קול וקול בטש בו, דהיינו שנודווג עם הדבור, בלחש, והדבור היה אומר. תפז) ובגין דכלהו הו וכו': ומשום שכולם היו בלחש ולא נשמעו, כתוב, וכל העם רואים את הקולות, ולא כתוב, וכל העם שומעים, משום שלא נשמעו כלל, אלא כולם היו באים וכל אחד ואחד נשק לדבור הזה בלחש, כמי שנושק בחביבות האהבה, ואח"כ פירש הדבור, ואמר דבר, והכריו אותו.</p>	<p>שאמר, שאנכי הוא סוד הכסא, שהוא מלכות. הוא אינו כסא בלבד, ואינו כך, כי אנכי ה"ס זכור, והוא זכר, דהיינו ז"א. אבל אע"פ שהוא זכר, הוא כלל דכר ונוקבא ביחד, שהם ז"א ומלכות. תצ) ואע"ג ז' לא שפיר וכו': ואע"פ שהכל יפה, אבל אנ של אנכי, הוא סוד הברית הקדוש שהוא יסוד העולם, דהיינו יסוד ז"א, שהוא זכר. כ' של אנכי, נכללת בתוכו, זה הוא סוד הנוקבא, שהיא מלכות, ובכל מקום כ' היא הנוקבא הנקראת כתר. כי מלכות דאצילות נקראת כתר דבריאה, כי מלכות דעליון הוא הכתר לתחתון. תצא) ובג"כ כלא איהו וכו': ומשום זה הכל ביחד הוא סוד דכר ונוקבא ביחד, והכל נקרא זכור, אלא שהדכר אינו בלבדו, כי הוא כלול עם הנוקבא. והנוקבא גם כן, היא אינה בלבדה, אלא עם ז"א, ולעולם אינם נפרדים זה</p>	<p>מאמר יבכחם של כולם, של כל הקולות. כי כל קול וקול בטש בו, דהיינו שנודווג עם הדבור, בלחש, והדבור היה אומר. תפז) ובגין דכלהו הו וכו': ומשום שכולם היו בלחש ולא נשמעו, כתוב, וכל העם רואים את הקולות, ולא כתוב, וכל העם שומעים, משום שלא נשמעו כלל, אלא כולם היו באים וכל אחד ואחד נשק לדבור הזה בלחש, כמי שנושק בחביבות האהבה, ואח"כ פירש הדבור, ואמר דבר, והכריו אותו.</p> <p>תפח) וע"ד כתיב וידבר אלקים את כל הדברים האלה, שהם הכלל של זכור ושמור, שהם אנכי ולא יהיה לך. אנכי, הוא הכלל של כל מצוות התורה, שהם בכלל זכור, ונקראים מצוות עשה. אנכי, הוא כלל של דכר ונוקבא ביחד. תפט) ומאן דאמר דאיהו וכו': ומי</p>

תצב) אנכי כללא דדכר ונוקבא כחדא, וכלא איקרי זכור. מיט. בגן דאיהו נטיל לנוקבא, ואכליל לה בגוויה. וע"ד לא אידכר אלא איהו בלחודי.

מאמר

הסולם

קול ודבור

זה מזה. זכור שהוא דכר, בא בנוקביה, ושמור שהוא נוקבא, בא ג"כ בסוד ה' דשמור, שהוא דכר. כי אינם נפרדים זה מזה.

תצב) אנכי כללא דדכר וכר: אנכי הוא כלל דכר ונוקבא ביחד, והכל נקרא זכור. מה הטעם. הוא משום שז"א לוקח את הנוקבא וכולל אותה בתוכו, וע"כ לא נזכר אלא הוא לבדו. וכשהנוקבא ממשכת את בעלה עמה, והוא ז"א. בא אליה, כש"א. עד שהבאתי לבית אמי, אז היא לוקחת השם, דהיינו הנשליטה, והכל נקרא שמור. מה הטעם. משום שהיא המשיכה אותו אליה, ולקחה אותו. אז כל הבית עומד ברשותה, ואינה נזכרת אלא היא בלבדה. אבל לעולם אינם נפרדים זה מזה.

ביאור המאמר. התורה ניתנה בקול ודבור. שה"ס יחוד דז"א ומלכות, שז"א נקרא קול. והמלכות נקראת דבור. וז"א, ה"ס חסדים, ומלכות ה"ס הארת החכמה. וז"א שה"ס קול הוא ג"ד, והמלכות ה"ס אור נקבה שהיא ו"ק. גם התורה עצמה נחלקת לבי בחינות שהם חסדים וחכמה. שדמ"ח מצוות עשה שה"ס זכור, הם חסדים. ושס"ה לא תעשה, שה"ס שמור, מגלים ו"ק דחכמה (כמ"ש לעיל אות תע"ג).

וז"ש (באות תפ"ה) הני כללא דכל אורייתא וכר אנכי, זכור, דהיינו שכולל רמ"ח מצוות עשה שה"ס חסדים. לא יהיח לך, שמור, שכולל שס"ה מצוות לא תעשה, שה"ס הארת ו"ק דחכמה, וכלא בדבורא חדא וכר ולא בתריין. כלומר אע"פ שאנכי ולא יהיה לך הם בי בחינות מיוחדות, שזה חכמה, וזה חסדים, עכ"ז. לא יצאו מבי מלכויות. אלא ממלכות אחת. דהיינו בדבורא חדא, במלכות אחת. ולא בתריין, ולא בשתי מלכויות. והטעם הוא. בגין דהאי דבור, משום שהמלכות הזו השפעת חכמה, איהו אתכליל מכולהו קלי, היא נכללה מכל הקילות, שהם חסדים, ואיהו דהוה אמר, והמלכות, שהיתה אומרת הדבור, המגלה חכמה, אמרה, בתוקפא וחילא דכלהו, שבכחו כל החסדים שקבלה מוז"א הנקרא קול, היתה יכולה להשפיע הדבור, שה"ס הארת החכמה.

ויש לדעת, שיש בי השפעות מוזוג ז"א

ומלכות הנקראים קול ודבור. השפעה א' היא השפעת החסדים, ושפע זה יוצא מבין שניהם, שגם קול, שה"ס ז"א נשמע, והשפעה הב' היא השפעת החכמה, והשפעה זו יוצאת מהמלכות הנקראת דבור, בלבדה, וז"א שנקרא קול, אינו משתתף בשפע זה כלל, מפני שאין הארת החכמה מגולה אלא בבחינת ו"ק דחכמה, דהיינו בבחינת אור נקבה שמאיר ממטה למעלה. וע"כ אם היה הוא משתתף בהשפעה זו היו מאירות הג"ר דחכמה, דהיינו ממעלה למטה, כמו אור זכר. ולפיכך נבחן בהשפעה זו שהדבור, שה"ס החכמה, היא בלחש, בלי שמיעת הקול, שהוא השפעת ז"א. כי אין כאן, אלא השפעת הדבור בלבד.

וז"ש (באות תפ"ו) דכל חד וחד, שכל קול וקול הוה כמש"כ ביה בלחישו, היה מזדווג עם הדבור בלחש, ואיהו, הדבור, הוה אמר, היה מגלה החכמה, והקול לא היה משתתף בזה, כנ"ל. ח"ש (באות תפ"ז) ובגין דכלהו הוה בלחישו, מפני שכל הזווגים דקול ודבור, היו בלחש, דהיינו בבחינת ו"ק דחכמה, מפני שהקול לא השתתף בגילוי, כתיב וכל העם רואים את הקולות ולא כתיב וכל העם שומעים, כי הקול לא השתתף בהשפעת החכמה אל העם הנקראת ראייה, וע"כ לא יכלו לשמוע הקולות אלא לדאותם נכללים בדבור, שה"ס החכמה, בלחש בו"ק. דלא אשתמעו כלל. והקולות עצמם לא היו נשמעים. כי אם היו נשמעים עם הדבור, היו מתגלים הג"ר דחכמה, כנ"ל. וז"ש וכל חד וחד נשיק להאי דבור, שכל זוג וזוג מקול, שהוא ז"א, שהיה נושק לדבור, שהיא המלכות, היה בלחישו, דהיינו שלא להשתתף כלל בהארת החכמה שבדבור, בדומה כמאן דנשיק בחביבו דרחימותא, כמי שנושק בחביבות של אהבה, שה"ס הארת החסדים בלבד, ולבתר האי דבור פריש ואמר מלה ואכריז לה ואח"כ כשהדיבור שה"ס המלכות קבלה החסדים מוז"א, הם מעוררים בה הארת החכמה, ונבחן כמו שהדבור מפרש את הארת החסדים שקבלה לבחינת הארת החכמה כדרכה, והיא שאמרה הדבר, דהיינו החכמה, ומכרות אותה, דהיינו שמגלית אותה לתחתונים, ולא הקול, שז"א ז"א.

וכד אייהי אמישכת לבעלה בהדה, ואתי איהו לגבה, כד"א (ח) עד שהבאתי אל בית אמי, כדין איהי נטלא שמא, וכלא איקרי שמור. מ"ט. בגין דאיהי אמישכת ליה לגבה, ונטלת ליה. כדין כל ביתא קיימא ברשותהא, ולא אדכר אלא איהי בלחודהא, ולעלמין לא מתפרשין דא מן דא.

תצג) אנכי, רזא דרזין לידעי חכמתא. בההוא שעתא דאלין אתוון נפקו ברזא דכליל כחדא, נפקא ז בוצינא לגלפא משחתא. מדיד בסטרא דא עשר אמין, ונפקו זיקין, בויקין שבעין " ותריין. ואתלהטן שביבין, נציצין

מסורת הזוהר

(ח) (שיר ג) שמיני צג

חלופי גרסאות

ז נ"א בוצינא וכן בכל הדף (חיניצא). ח נ"א ואחד (בכל הדפוסים ובדפוס חיניצא כתב צ"ע אי גרסינן ע"ב והוה להו רש"ח נצוצין).

מאמר

הסולם

קול הזכור

לגבה, שאו המלכות היא השולטת, שה"ס הארת החכמה, והארת החסדים דז"א רק נכללים בחכמה, וכלא איקרי שמור וכו'. ואז נקרא הכל על שם הנוקבא שמור.

תצג) אנכי, רזא דרזין וכו': אנכי. סוד הסודות ליודעי החכמה, באותה שעה שאותיות אלו, של אנכי, יצאו בסוד שז"א ומלכות כלולים בהם יחד, אשר אני שבאנכי, הוא יסוד דז"א, ואות כ' שבה, היא המלכות, כנ"ל בדבור הסמוך. יצא הגר לחקוק המדה, מדד בצד זה עשר אמות, ויצאו ניצוצים, בשבעים ושנים ניצוצים. התלהטו להבות, ונצוצים עולים ויורדים, אחר זה, משתככים ועומדים בבחינת עליה למעלה למעלה. מדד בצד האחר עשר אמות, ויצא גם כן ע"ב ניצוצות כמו באפן הראשון, וכן לכל הצדדים. פירוש. כל הארה שלמה, יש בה הארת שם מ"ב בג"ר שלה, והארת השם ע"ב בוי"ק שלה. והוא מטעם, כי מתקון הקו האמצעי, הוא שלא תתגלה החכמה אלא בוי"ק, וע"כ השם ע"ב המאיר בהארת החכמה, הוא בוי"ק, ובג"ר אין חכמה, אלא השם מ"ב מאיר שם בחסדים מכוסים בחכמה.

וסוד השם מ"ב, מבואר לעיל (בז"ח בראשית אות מ"ז) שד' צדדים יש בכל הארה, שהם חריג תרי"ם, שבכל צד יש ג' קוין, כלולים זה מזה, דהיינו תשעה קוין, ועם הכולל, הם עשר בחינות לכל צד, ובארבעה צדדים, יש מ' בחינות, ועם ב' כוללים של ימין ושמאל שבהם, הם מ"ב שז"ס השם של מ"ב אותיות ע"ש. שהוא מאיר בג"ר, ובחסדים מכוסים.

ח"ש (באות תפ"ח) וע"ד כתיב וידבר אלקים את כל הדברים האלה, דאינון כללא דזכור ושמור, אנכי ולא יהיה לך וכו'. כי אלקים הוא השם המלכות, והיא דברה את כל הדברים האלה שבתורה שיש כלל של זכור, שה"ס רמ"ח עשה, שהם חסדים, וכלל של שמור שה"ס שס"ה ל"ת שהם הארת ו"ק דחכמה. ואע"פ שהיה בזווג עם ז"א שנקרא הוי"ה, עכ"ז, קולו לא נשמע כנ"ל. וע"כ כתוב השם אלקים. והן אנכי, שה"ס חסדים, והן לא יהיה לך, שה"ס הארת חכמה, יצאו שניהם מזווג ז"א ומלכות ביחד, ח"ש (באות ת"צ) אבל אני, דא רזא דכרית קדישא יסודא דעלמא, כי אני שבאנכי מורה על יסוד ז"א, כ' אתכליל בגויה, דא איהי רזא דנוקבא, ה' נכללה עם יסוד דז"א בזווג, שהיא סוד הנקבה, דהיינו המלכות, ובג"כ כולא איהו כחדא וכו' אקרי זכור, ומשום זה ז"א ומלכות הם מרומזים יחד באנכי, וה"ס זכור, שהוא רמ"ח מ"ע שהם חסדים הכלולים מחכמה. ועד"ן בשמור, שה"ס הארת החכמה בעיקר, גם שם כלולים ז"א ונוקבא ביחד, וז"ש, (באות תצ"א) שמור אתיין און הכי כרזא דז' כי שמר ה"ס המלכות וה' שבשמור היא ז"א. אלא ההפרש הוא שבזכור שולטים החסדים שהם מו"א והנוקבא שה"ס הארת החכמה נכללת עמו. ח"ש (באות תצ"ב) אנכי וכו' אקרי זכור, מ"ט, בגין דאיהו נטיל לנוקבא ואכליל לח בגויה, כי ז"א הוא עיקר והנוקבא רק נכללת בתוכו, דהיינו שהחסדים הם עיקרים, אלא שיש בהם התכללות מהארת החכמה. וכד איהי אמישכת לבעלה בהדה ואתי איהו

(דסויי דף פ"א ט"ב)

סלקין ונחתין. לבתר, אשתככו, וקאימו בסליקו לעילא לעילא. מדיד בסטרא אחרא עשר אמין, ונפקו אוף הכי זיקין, בההוא גוונא קדמאה, וכן לכל סטריין. תצד) אתפשטא בוצינא וסחרא סחור סחור, ואתלהיטו שביבין נציצין, וסליקו לעילא לעילא, ואתלהיטו שמיא. וכל חיילין עילאין כלהו, אתלהיטו ואתנציצו כחדא.

תצה) סחרא בוצינא לבתר מסטרא דדרום ומדיד וסחרא מתמן למזרח, וממזרח לצפון, עד *) דאסחר ותב לסטרא דדרום * כדבקדמיתא.

תצו) לבתר מתגלגלא בוצינא לאסתלקא, וזיקין ושביבין אשתככו, וכדין נפקו אלין אתוון מחקקו מתלהטן נציצין, כדהבא כד אתלהיט בנציצו. כהאי

חלופי גרסאות

ט נוסח אחר כד בקדמיתא (ווינציא).

קול ודבור

הסולם

מאמר

דהיינו שמאירה ממטה למעלה, ופעם יורדת, דהיינו שמאירה ממעלה למטה. עד שבא הקו האמצעי ומתקן אותה שלא תאיר אלא ממטה למעלה. לבתר, אחר שהקו האמצעי תקן אותה, אשתככו וקאימו בסליקו לעילא לעילא נשתככו ועמדו להאיר בבחינת עליה למעלה למעלה, ולא להאיר עוד ממעלה למטה. מדיד בסטרא אחרא עשר אמין, דהיינו שהוציא הארת שם מ"ב גם בצד אחר מד' צדדים חו"ג תו"מ ונפקו אוף הכי זיקין בההוא גוונא קדמאה, דהיינו ע"ב זיקין, שה"ס הארת שם ע"ב. וכן לכל סטריין שבכל ד' הצדדים יצאו כן, שהשם מ"ב האיר בג"ר שלהם בחינת חסדים מכוסים, והשם ע"ב האיר בור"ק שלהם בחינת הארת חכמה.

תצד) אתפשטא בוצינא וסחרא וכי: נתפשט הגר וסיבב סביב סביב, ונתלהטו להבות ונציצות, ועלו למעלה למעלה, ונתלהטו השמים. וכל הצבאות העליונים כולם נתלהטו והתנוצצו יחד

תצה) סחרא בוצינא לבתר וכי: אחר זה סיבב הגר מצד דרום, ומודד ומסבב משם למזרח, וממזרח לצפון, עד שמסבב ושב לצד דרום כבתחילה.

תצו) לבתר מתגלגלא בוצינא וכי: אחר זה מתגלגל הגר להסתלק והניצוצות והלהבות נשתככו, ואז יצאו אלו האותיות חקוקות ולוהטות מתנוצצות כמו זהב כשמתלהט בהתנוצצות

וסוד שם ע"ב, ה"ס הארת החכמה היוצאים מג' פסוקים ויסע ויבא ויט, שיש בהם רי"ו אותיות, וע"ב תיבות (כח"ש) בזהר בשלח אות קע"ג) וגם הוא סוד הארת י"ב צירופי הויה, וכשהם מאירים בכל קצה משהה קצוות של ז"א, הם שש פעמים י"ב, שהם ע"ב. ואז מאירה החכמה בנה"י דו"א ובמלכות, שהם בחינת ו"ק.

ווי"ש, בההוא שעתא דאלין אתוון נפקו כרזא דכליל כחדא, בשעה שהארת האותיות אנכי, יוצאת בסוד שז"א ומלכות כלולות בו יחד, שאז נמצאת ההארה שלמה, שיש בה הארת החסדים המכוסים מו"א, שבו מאיר השם מ"ב והארת החכמה ממלכות, שבה מאיר השם ע"ב, כנ"ל, נפקא בוצינא, שהוא הקו האמצעי לגלפא משחתא לחקוק המדה, דהיינו למעט הג"ר דחכמה, וליחד הקוין ימין ושמאל זה בזה, ולהוציא הארת ג' קוין, מיוחדים וכלולים זה בזה. מדיד בסטרא דא עשר אמין, דהיינו שהוציא בצד אחד, מד' צדדים חו"ג תו"מ, ט' קוין, שעם הכולל הם עשר בחינות, המכוונות עשר אמות, שה"ס הארת השם מ"ב המאירה באותו הצד, כנ"ל שה"ס הארת החסדים המכוסים. ונפקו זיקין בזיקין שבעין ותרין, שהוא סוד הארת השם ע"ב, המאיר בהארת החכמה. ואתלהטן שביבין, כי אין החכמה מאירה אלא ביחד עם הדינים (כח"ש) באדרא זוטא אות רי"ט) המכונים שביבין. נציצין סלקין ונחתין, שהתנוצצות מהארת החכמה עולה ויורדת, כי הארת החכמה פעם עולה.

אומנא כד מצרף כספא ודהבא, ואפיק לון מגו אשא מלהטא, בריר וצריף כולא. הכי נמי נפקי אתוון, צריפן ברירן מגו משחתא דבוצינא. וע"ד כתיב (ט) אמרת ה' צרופה. כמאן דמצרף כספא ודהבא. תצו) כד נפקו אלין אתוון, נפקו כלהו צריפין, מחקקן, ברירן, נציצין, מלהטן. וישראל כלהו הוו חמאן לון דהוו פרחי באוירא, ואזלין לכל סטרין, ואתו ומתחקקן על לוחי אבנייא.

מסורת הזהר

(ט) (תהלים יח) ב"א קג בלק קסו ז"ח בשלח כו.

מאמו

הסולם

קול ודבור

הנקרא שמים, נתלהט מן הדינים של מסך דחידק, (כמ"ש בפלפ"ס אות ל"ח) וכל חיילין עלאין כלהו, דהיינו כל מלאכי מדום. אתלהיטו ואתנציצו כחדא, שכולם נתלהטו מחמת הדינים דמסך דחידק דקו האמצעי. ואחר שביאר ענין התקון של קו השמאל, מבאר סדר ההארה המתגלגלת על ג' הקוין אחר שנתקנו. וז"ש (באות תצ"ו) סחרא בוצינא לבתר מפטרא דדרום, שלאחר זה מסבב הנר, שהוא הקו האמצעי מצד דרום, שהוא קו ימין, ואחר שהמשיך את הקו הימין, מעורר המסך דחידק של עצמו. וז"ש, ומדיד, במסך דחידק ופחרא מתמן למזרח, שהוא מדת עצמו. הקו האמצעי. וממזרח לצפון, וממזרח שהוא הקו האמצעי, בא וממשיך הצפון שהוא קו השמאל, עד דאסחר ותב לפטרא דדרום כפקדמיתא, שלבסוף, חוזר למדת הימין, שהוא דרום, להמשיך חסדים. ונקבע במדת קו ימין.

ואחר שביאר סדר הגלגול והנסיעה מבאר המנוחה. וז"ש (באות תצ"ו) לבתר מתגלגלא בוצינא לאסתלקא. אחר שגמר הגלגול, הוא מתגלגל להסתלק ולנוח. ואז, זיקין ושביבין אשתככו, שהדינים של כל קו וקו נשתככו. וכדין נפקו אלין אתוון, מחקקן מקו ימין, מתלהטן, מקו שמאל, נציצין מקו אמצעי, כדהבא וכי.

תצו) כד נפקו אלין אתוון וכי, כשיצאו האותיות האלו, יצאו כולן צרופות, חקוקות, ברורות, מתנוצצות, ולוהטות. וישפאל כולם היו רזאים אותן שהיו פודחות באויר, ענין ביאת ה' באור ונענשה אויר, שבקו ימין, היס פריחה, והולכת לכל הצדדים, לכל ג' קוין, ובאות ונחקקות על לוחות האבן.

ות"ח

בהתנוצצות. כאומן הזה, כשצורף כסף וזהב, ומוציאם מתוך אש לוהטת ברור ומצורף לגמדי. כך יצאו האותיות מצורפות וברורות, מתוך מדת הנר. וע"כ כתוב, אמרת ה' צרופה. כמי שצורף כסף וזהב.

פירוש. אחר שביאר פעולת הקו האמצעי בכללות, איך שהמשיך הארת השם מ"ב והשם ע"ב, חוזר לפרש פעולת הקו האמצעי בפרטות. שתחילה מפרש ענין תקון קו השמאל. ואח"כ מפרש סדר הארת ג' קוין, איך שמסבבים ומתגלגלים בג' מקומות. ולבסוף מבאר שאחר הגלגול הם נחים ומוציאיים ההארות, דהיינו צידופי אותיות התורה, כשהן מצורפות וברורות. ויש לדעת שהארת ג' הקוין בזה אחר זה, מכונה בשם גלגול וסיבוב. כי הדינים שבכל קו הם כמו גלגלים המעבירים ההארה ממקום למקום מקו לקו. (כמ"ש בזהר בלק אות תנ"א) ואפילו כשהקו האמצעי בא למעט ולתקן קו השמאל, נבחן ג"כ שהתקון בא ע"י גלגול, שמקודם ממשיך את קו הימין, ואח"כ את קו השמאל, ואחר שממעטו מג"ד דחכמה הוא מיחד אותו עם קו הימין ויוצא הקו האמצעי. הרי שגם בבואו לתקן את השמאל הוא מתקן ע"י גלגול ג' הקוין בזה אחר זה.

וז"ש (באות תצ"ד) אתפשטא בוצינא, שהקו האמצעי נתפשט, ופחרא פחור פחור, דהיינו שמגלגל ג' הקוין למעט את קו השמאל וליחדו עם הימין, ואתלהיטו שביבין נציצין, שמחמת המיעוט נתלהטו הארות קו השמאל עם דינים, ופליקו לעילא לעילא, שהארתם עלתה ממטה למעלה. דהיינו בבחינת ו"ק דחכמה, המאידה דק ממטה למעלה. שזה כל התקון של קו השמאל וע"י פעולת המיעוט הזה, ואתלהיטו שמיא, שהקו האמצעי,

(דפ"י דף מ"א ט"ג)

תצח) ות"ח כד הוו נפקי אלין אתון ברוז דכללא דדכר ונוקבא, ברין מחקקן. חד את הוה סליק עלייהו, דהוה רשים וגליף להני אתון, ומעטר לון, וההוא את אזיל בכולהו, מרוז דבוצינא אתגליף. וההוא את איהו אות ו, דהוא סליק על כל אתון אחרנין, וגליף לון על כלא.

תצט) ורוז דא, וכל העם רואים א"ת הקולות וא"ת הלפידים ואת קול השופר, את הקולות, אלין אינון אתון אחרנין, דהוו נפקין מאינון קולות כדקאמרן, ואתחזון באוירא לעיניהון דכלא.

תק) דכתיב את הקולות, ולא כתיב וכל העם רואים הקולות, אלא את הקולות, אלין אינון אתון דהוו נפקי מנייהו. ואת קול השופר, דא את ו, דהוה סליק על כל אתון, וגליף לון, כמא דאיתמר. בגין דרוז דאת ו איקרי קול השופר, ובג"כ כתיב רואים. וכד שמעו לא שמעו אלא קול מילולא חדא, דכתיב ו קול דברים אתם שומעים, ההוא קול דאיקרי דברים, דהוא הוה אמר מלה בלחודוי.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

י (שמות כ) לעיל אות תפו. כ) (דברים ז) וישב וטב ואתחנן יח ת"ז תסי"ד קד : תק"ח ד צו ט"ג

י נוסח אחר מרישא (חינצא מונקאטש).

מאמר

הסולם

קול ודבור

המלכות. אבל בקולות עצמם אין ראייה, להיתום בחסדים מכוסים כמו ז"א.

תק) דכתיב את הקולות וכ"י : מביא ראייה שהראיה טובבת על האותיות ולא על הקולות. כי כתוב, את הקולות, ולא כתוב, וכל העם רואים הקולות, אלא את הקולות. היינו, משום שאלו הם האותיות שיצאו מהם. ולא הקולות עצמם. ואת קול השופר. זה היא אות ו' שהיא הקו האמצעי, שהיה עולה על כל האותיות וחקק אותן כמו שאמרנו. כי סוד אות ו' נקראת קול השופר. ומשום זה, שטובב על האותיות, כתוב רואים, כי בהן נוהג ראייה. וכששמעו, שה"ס הארת החסדים, לא שמעו אלא קול דברים אחד, שהוא ז"א. הקו האמצעי, שכתוב, קול דברים אתם שומעים, דהיינו הקול ההוא שנקרא דברים, שהוא היה אימר הדבר בלבדו. פירושו. שז"א היה שולט, והמלכות שנקראת דברים, היתה כלולה בו בלבד, וע"כ כתובה בו שמיעה, שה"ס הארת החסדים. אבל האותיות, יצאו בעיקר משליטת המלכות וז"א היה רק נבלל בה, וע"כ נוהג בהן ראייה, שה"ס הארת חכמת.

תצח) ות"ח כד הוו וכ"י : ובוא וראה כשהאותיות האלו היו יוצאות בכלל דכר ונוקבא, שהם ז"א ומלכות, המרומזים במלה אנכי (כנ"ל אות ת"צ) ברורות, חקוקות, את אחת היתה עולה עליהן, שהיה דושם ומחוקק לאותיות האלו, ומעטר אותם, והאות ההוא הולך בכולן, שנחקק מסוד הנר, שהוא בינה, וגם הוא נקרא משום זה, נר, והאות ההיא היא אות ו', שהוא הקו האמצעי, שהוא עולה על כל האותיות האחרות, ומחוקק אותן על הכל. כלומר על כל מה שצריכות, כי הקו האמצעי הוא המודד הארת קו שמאל, והוא המימד הימין והשמאל, והוא המגלגל אותם לגלות הארתם כנ"ל בהסולם (אות תצ"ד).

תצט) ורוז דא וכל וג"י : וזה סוד, וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת קול השופר. את הקולות, אלו הם האותיות האחרות שהיו יוצאות מקולות אלו, כמו שאמרנו, שנראו באויר לעיני כל (כנ"ל אות תצ"ה). פירושו באויר לעיני כל (כנ"ל אות המתגלגלים בכח הקו האמצעי הנקרא קול, וע"כ נקראים כולם קולות. ואותיות, הם היוצאים מקולות אלו כשהם בוזג עם המלכות הנקראת דבור. וע"כ יש בהם ראייה מצד

תקא) ואע"ג דכל ישראל חמו יקריה דקב"ה, כ לא הוה חמאן, אלא כמאן דחמי מגו עששיתא, והוה מסתכלן למנדע חכמתא באינן אתון דהוה נפקי. והוה חמאן נהירו דנהיר מגו נהירו אחרא. וע"ד כתיב, (ז) כי לא ראיתם כל תמונה. תקב) אנכי רזא דזכור, רזא דדכורא, דבטש ואנהיר לדבור, ונפקי אלין אתון לאתעטרא, ובאלין אתון הוה חמאן, והוה שמעין מלה דאקרי אנכי, דאיהו אסתכלותא הוה חמאן מנייהו. שמיעה דתיבותא דילהון, הוה שמעין. תקג) דכתיב קול דברים אתם שומעים. הוא שמיעה, למעבד דברים, מאינן אתון דהוה חמאן. ואע"ג דקול דברים איהו, ואיהו הוה ממלל, ולא הוה ממלל אלא מלה, דאינן אתון, כמא דאיתמר.

תקד) אנכי הכא איהו רזא כלל. ופרט, יהוה אלהיך. ה, רזא דזכור. אלהיך, רזא דשמור. ועל דא הכא כלל ופרט, ואורייתא ברזא דא מתעטרא. כ בכלל ופרט, כללא דכל אורייתא. וכל פקודי אורייתא. בגין דאיהו כללא דזכור ושמור כחדא

מסורת הזהר

(ז) (שם) בא רטו לעיל אות קת.

חלופי גרסאות

כ נ"א ל"ג לא הוה חמאן אלא (חינצטא וכדפוס מונקאטש הוא במרובעים). ל ה"ג הסלם נ"א מוכיף אנכי רזא דזכור בכלל (כל הדפוסים).

מאכר

הסולם

קול ודבור

האותיות המגלות חכמה. אין בהן שום גילוי, עד שמתלבשות בהסדים. ואז נעשו מלים ודבורים המגלים חכמה. והוא מטעם, שאין החכמה יכולה להאיר בלי חסדים.

תקג) דכתיב קול דברים וכו': שכתוב, כי קול דברים אתם שומעים, שפירושו, השמיעה ההיא, שה"ס הארת החסדים, היא, לעשות דברים, דהיינו צירופי תיבות, מאלו האותיות שהיו רואות. כלומר, שהאותיות שה"ס חכמה וראיה, אין להן פעולה, עד שמתלבשות בחסדים, שהם סוד שמיעה. כמ"ש בסמוך, וע"כ נק' קול דברים. שהקול, שה"ס חסדים עושה ומתקן הדברים שה"ס חכמה. ואע"פ שקול דברים הוא והוא ז"א, היה מדבר, שפירושו שז"א, שנקרא קול, הוא השולט (כנ"ל באות ת"ק ע"ש) אבל לא היה מדבר אלא הדבר של האותיות האלו, כלומר, שלא היה פועל בחסדים אלא להלביש החכמה היוצאת מאותיות אלו. כמו שאמרנו.

תקד) אנכי הכא איהו וכו': אנכי, כאז הוא סוד כלל. שכולל ז"א ומלכות ביחד, (כנ"ל אות ת"צ) ופרט, הוא הוי"ה אלקיד. הוי"ה הוא סוד זכור, עהוא ז"א. אלקיד הוא סוד

תקא) ואע"ג דכל ישראל וכו': ואע"פ שכל ישראל ראו יקרו של הקב"ה, לא היו רואים אלא כמי שרואה מתוך מראה של זכוכית, והיו מסתכלים לדעת חכמה באותיות אלו שהיו יוצאות. והיו רואים אור, המאיר מתוך אור אחר. וע"כ כתוב, כי לא ראיתם כל תמונה. ע"ששית אין פירושו כאן, פנס, כרגיל בשאר המקומות, אלא פירושו מראה. כמו דאינוה בעששית (ר"ה כד.).

תקב) אנכי רזא דזכור וכו': אנכי, הוא סוד זכור, שכולל ומ"ח מ"ע וה"ס חסדים בהתכללות מחכמה (כנ"ל אות ת"צ) הוא סוד הרכב, שהוא ז"א, שמזדווג ומאיר לדבור, שהוא המלכות (כמ"ש שם) ויצאו איתיות אלו, אנכי, להתעטרא, ובאותיות אלו היו רואים והיו שומעים: הדבר שנקרא אנכי, שה"ס הזווג דקול ודבור (כמ"ש שם) שהוא ה"י, דהיינו הארת חכמה, היה רואים מה, מן האותיות. השמיעה של התיבה שלהן, דהיינו צירוף האותיות לתיבה, שהוא ע"י חסדים שנקרא שמיעה, היו שומעים. פירושו, כמו שיש אותיות מפורדות שאין בהן שום מובן עד שמצטרפות להיות מלים. כך

תקה) כמא דאוקימנא בספרא דשלמה, בגילופא דעיטורא דאתון. אנכי :
 מ א"י דכר. נ"כ נוקבא. ושפיר איהו, והכי קאמר, אני דכר ונוקבא כחדא, דהא
 גו"ן כפופה איהו נוקבא בכל אתר. אוף הכא אנכי כלא כחדא.

תקו) אמאי נקט אנכי, ולא אני. אלא נ"כ תרי נוקבי אינון, ותנינון,
 כגוונא דשכינה לתתא, אוף הכי שכינה לעילא. וכלא אשתכח במלת אנכי,
 בחיבורא חדא. אנכי כללא דזכור, רזא דכל מהימנותא, כללא דעילא ותתא.
 יו"ד : לעילא לעילא, ראשיתא דכל מהימנותא. נ"כ : תרין נוקבי, * עילאה
 ותתאה, תרין עלמין עילא ותתא. א : רזא דקו אמצעיתא, דנטיל מכל סטרין,
 מעילא ומסטרוי. וע"ד הכא אשתכח כל רזא דמהימנותא.

תקז) ובגין דהכא תליא כלא, בחיבורא חדא, בכללא חדא, שארי בהאי
 מלה, לאעטרא רזא דאורייתא במלה דא אנכי, כללא דכלא. ה' אלהיך, פרטא
 דכלא, שמא שלים, דאתגליף עלייהו דישראל תדיר.

מאמר הויה אלקים אלקיך אלקינו

תקח) ת"ח, מ) ה' אלהים, שם מלא. על עולם מלא. דקיימא איהו בלחודוי,

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

מ) (בראשית ב) הקסה"ז מח ז"ח בראשית שעו. נ בופוס חניצא כתב גלע"ד איג ז"ה כ"י ה"י כ"כ
 ה"י"מ לונזאנו ז"ל.

קול ודבור

הסולם

מאמר

יש שכינה למעלה, שהיא בינה. והכל נמצא
 במלת אנכי בחבור אחד. אנכי, הוא כלל של
 זכור. סוד של כל האמונה, כלל שלמעלה
 ושלמטה, ומפרש. יוד דאנכי, היא למעלה
 למעלה ראשית של כל האמונה. דהיינו אבא
 עלאה. נ' כ' דאנכי הן שתי נוקבות, העליונה,
 שהיא בינה, והתחתונה, שהיא מלכות שהן
 שני עולמות למעלה ולמטה. א' היא סוד הקו
 האמצעי הלוקח מכל הצדדים, למעלה, שהם
 חו"ב, ומצדדיה, שהם חסד וגבורה. דהיינו ימין
 ושמאל הכולל אותם. וע"כ נמצא כאן, כל
 סוד האמונה.

תקז) ובגין דהכא תלייא וכו' : ומשום
 שהכל תלוי כאן, באנכי, בחבור אחד, בכלל
 אחד, התחיל במלה ההיא לעטר סוד התורה.
 במלה זו, אנכי, יש כלל הכל. כנ"ל. הויה
 אלקיך. הוא פרט הכל, שהוא שם שלם הנחקק
 על ישראל תמיד.

מאמר הויה אלקים אלקיך אלקינו

תקח) ת"ח הויה אלקים וכו' : בוא
 וראה, הויה אלקים, שבסו"ה ביום עשאת
 הויה

סוד שמור, שהוא מלכות, שנמצאים נפרטים
 בבי' שמות. ועל כן יש כאן כלל ופרט. והתורה
 מתעטרת בסוד הזה בכלל ובפרט. כי אנכי
 הוא כלל של כל התורה וכל תר"ג מצוות
 התורה, משום שהוא כלל זכור ושמור יחד,
 שזכור ה"ס רמ"ח מ"ע ושמור שס"ה ל"ת.

תקה) כמא דאוקימנא בספרא וכו' :
 כמו שהעמדנו בספרו של שלמה בחקיקה של
 עיטורי האותיות. אנכי, א"י דאנכי, הן זכר
 דהיינו ז"א. נ"כ דאנכי, הן נקבה, דהיינו
 מלכות. ויפה הוא. וכך פירדשו. אני, הוא דכר
 ונוקבא ביחד. כי א"י, היא זכר ונון כפופה
 היא נקבה בכל מקום. וכי היא ג"כ נוקבא,
 שהיא מלכות (כנ"ל באות ת"צ) אף כאן,
 אנכי, הוא הכל כאחד, דהיינו דכר ונוקבא
 כאחד, אשר א"י היא דכר ונ"כ היא נוקבא.

תקו) אמאי נקט אנכי וכו' : שואל,
 למה אומר, אנכי, ולא, אני. הרי גם אני
 מורה על כללות דכר ונוקבא. כנ"ל בסמוך.
 ומשיב, אלא נ' כ' שתי נוקבות הן, ולמדנו
 כשם שיש שכינה למטה, שהיא מלכות, כך
 (דמריי דף ס"ג * ס"ד)

ואתעטיר בגויה. בגין דלא אשתכח בהווא זימנא עמא ולישן, על מה דאתעטר. ובג"כ הוה מתעטר בגויה, ואקרי ה' אלהים.

תקט) כיון דאתו ישראל, וקיימו על טורא דסיני, וקבילו אורייתא. כדין אתעטר שמא שלים עלייהו דישראל, ואיקרי אלהיך. וכד אמר משה ה' אלהינו, בגין דאיהו שבחא דישראל, ועמיה אהרן כהנא רבא, ובנוי דמשה מסטרא אחרא. ביה הוה מתעטר שמא שלים יתיר מישראל, וע"ד הוה אמר ה' אלהינו. תקי) ועכ"ד אכליל עמיה לכל ישראל, דלא כתיב ה' אלהים, אלא ה' אלהינו, כלא כחדא, לאתעטרא עלייהו. וע"ד אתעטרן ישראל על טורא דסיני, למהוי שמא שלים מתעטרא עלייהו כחדא, דהא מקדמת דנא לא אקרי ה' אלהיך, אלא ה' אלהים.

תקיא) כיון דקבילו ישראל אורייתא, ם סתימא דהוה אסתים בגויה, בההיא שעתא אתפתח, ואתמשך לאנהרא לתתא, ולא אתעטרא עלייהו דישראל. ומן אות ם' אתפתח ואתמשך לאנהרא לתתא, ואתעביד ך'.

תקיב) ועל דא תנינן ברזא דאתוון, שיעורא דאת ך', כשיעורא דסתימו

הויה אלקים אלקיך אלקינו

הסולם

מאמר

להאיר למטה, ולהתעטר על ישראל. ומן אות ם', נפתח ונמשך להאיר למטה. ונעשתה ך'.

תקיב) ועל דא תנינן וכו': וע"כ למדנו בסוד האותיות ששיעור אות ך' הוא כשיעור הסתימה של ם' סתומה. והמשיכה של אות ך' למטה הוא שיעור כפול של ג' כפופה. כי הכל הוא בסוד אחד. והכל היה יוצא, מקול הדברים ההוא, שאמרנו. שכתוב, וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר.

פירוש. גודע שבשליטת השמאל נסתמים האורות מן המדרגה, ואינה יכולה להאיר לתחתונים. עד שבא הקו האמצעי, ומיחד השמאל עם הימין או נפתחים האורות. וז"ש. כיון דקבילו ישראל אורייתא, שהוא הקו האמצעי הנקרא תורה, ם' סתימא דהוה אסתים בגויה, דהיינו שמחמת שליטת השמאל

נדבקו ד' דפנות המדרגה, שהם דרום, צפון, מזרח, מערב. הנקדאים חו"ג תר"מ, זה בזה, בצורת ם' סתומה. וסתמו האורות בתוכם, ולא נמשכו למטה. בההיא שעתא, שקבלו ישראל עליהם את הקו האמצעי, שנקרא תורה, המיחד השמאל, שהוא ב' דפנות, צפון שהוא גבורה, ומערב שהוא מלכות, המקבלת משמאל. עם הימין, שהוא חסד, או אתפתח ואתמשך לאנהרא לתתא וכו', כי ב' דפנות צפון ומערב של ה' שהם שליטת השמאל, נמשכו לקו ימין של ה', ונתלכשה החכמה

בחסדים

הו"ה אלקים ארץ ושמים. הוא שם מלא על עולם מלא. כי מקודם לכן נזכר אלקים בלבד, אלא אחר שנשלם העולם במלואו, נזכר הו"ה אלקים, שהוא שם מלא. שהוא נמצא בלבדו ונתעטר בתוכו. כי בעת ההיא לא נמצא עם ולשון, על מה שיתעטר. ומשום זה, היה מתעטר בתוך העולם, ונקרא הו"ה אלקים. סתם.

תקט) כיון דאתו ישראל וכו': כיון שבאו ישראל ועמדו על הר סיני וקבלו התורה, אז נתעטר שם השלם על ישראל, ונקרא הו"ה אלקיך. וכשאר משה, הו"ה אלקינו, משום שהוא שבחם של ישראל, ועמו, אהרן הכהן הגדול ובניו של משה מהצד האחד, וע"כ היה מתעטר בו השם השלם יותר מעל ישראל, וע"כ היה אמר, הויה אלקינו.

תקי) ועכ"ד אכליל עמיה וכו': ועם כל זה כלל עמו כל ישראל. כי לא כתוב הו"ה אלקים, אלא הו"ה אלקינו, דהיינו על הכל ביחד להתעטר עליהם. וע"כ נתעטרו ישראל על הר סיני שהשם השלם יהיה מתעטר עליהם, דהיינו הו"ה אלקים כאחד. כי מקודם לכן לא נקרא הו"ה אלקיך, אלא הו"ה אלקים.

תקיא) כיון דקבילו ישראל וכו': כיון שקבלו ישראל את התורה, ם' סתומה, שהיתה סותמת בתוכה, נפתחה באותה שעה ונמשכה

דמ' סתימא. ומשיכו דאת נרין לתתא, כשיעורא דכפלתא דנרין כפופה. דהא כלא ברזא חדא. וכלא הוה נפיק מההוא קול דברים דקאמרן, דכתיב וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר.

מאמר

הסולם

הויה אלקים אלקיך אלקינו

חסרה ג"ר דאורות ובינה ותו"מ דכלים. ובעת שהיא משגת ג"ר דאורות ובינה ותו"מ דכלים, היא נקראת ׳ן ארוכה. וז"ש, ומשיכו דאת נון לתתא, כשיעורא דכפלתא דנ' כפופה. כי בעת שמשגת חצי המדרגה החסרה לה, אז נעשתה לן' ארוכה, הרי ששיעור האורות והכלים שבן' ארוכה, הם כפולים מבנ' כפופה.

ונתבאר לעיל (באות תק"ג) אשר קול דברים, פירוש, שהקו האמצעי הנקרא קול, הוא מלביש הארת החכמה שבאותיות בחסדים שבימין, אז מצטרפות האותיות לדיבורים, וע"כ נקרא קול דברים. וז"ש, וכלא הוה נפיק מההוא קול דברים, דהיינו ע"י שהקו האמצעי מלביש הארת החכמה שבשמאל בחסדים שבימין, שבוה מצטרפות האותיות לדברים. דכתיב, וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר. כי אחר שהקול היה מצרף האותיות לדברים, דבר ה' כל הדברים וגו'.

בחסדים ואז נעשה מן הם' צורת ׳ן ארוכה, שב' הדפנות צפון ומערב נתדבקו בצד ימין דם', ונמשכו כרגל ארוכה למטה. שנה מורה שהאורות נפתחו ונמשכים למטה. וז"ש, ומן אות ׳ם' אתפתח ואתמשך לאנהרא לתתא ואתעביד ׳ן'. כי בעת שהם' נפתחה להאיר למטה, ירדו ב' הדפנות צפון ומערב ונתחברו תחת צד ימין ונעשו רגל ארוכה. כנ"ל. שהיא כצורת ׳ן'.

וז"ש, ועל דא וכו' שיעורא דאת ׳ן' כשיעורא דפתימו דם' סתימא שהרגל הארוכה של הך', היא כשיעור ב' דפנות צפון ומערב, שסתמו את הם'. כי הסתימה של הם' נעשתה מחמת שליטת השמאל, שהוא ב' דפנות צפון ומערב ובי' דפנות אלו נתדבקו תחת צד ימין של הם', ועשו אותה לך', נמצא שהרגל הארוכה של הך' היא כשיעור הסתימה של הם'.

ונודע שבעת שאין במלכות אלא חצי המדרגה, דהיינו כתר וחכמה דכלים ונפש רוח דאורות, היא נקראת נ' כפופה, להיותה

(דפו"י דף מ"א ס"ד)

סליק פרשת יתרו